

**ლამარა ქოქიაური
ლევან ბერიანვილი**

საინვესტიციო კანონმდებლობა

**თბილისი
2009**

UDC (უაკ) 346.543.1
კ-695

ღამარა ქოძიაური, ლევან ბერიაშვილი – საინვესტიციო კანონმდებლობა. ნორმატიული აქტების კრებული. თბ.: 2009, გვ. 264

გამოცემის რედაქტორი:

ღამარა ქოძიაური – ეკონომიკის მეცნიერებათა დოქტორი, პროფესორი.

რეცენზენტი:

გიორგი ცაავა – ეკონომიკის მეცნიერებათა დოქტორი, პროფესორი.

ნორმატიული აქტების კრებული აქტუალურ და მეტად საჭირო პრობლემატიკას ეხება – საქართველოში ინვესტიციურ საქმიანობას. წიგნში გამოყენებულია საინვესტიციო სფეროში დღეისათვის საყოველთაოდ მიღებული კანონების ნორმატიული აქტების ტექსტები.

ნაშრომის ლოგიკური სტრუქტურა საშუალებას იძლევა დაინტერესებულმა პირმა ადვილად მოიძიოს მისთვის საჭირო მასალა, სამართლებრივი ნორმატიული აქტი.

დიდი ყურადღება აქვს დათმობილი უცხოური ინვესტიციების რეგულირების წყაროებს საქართველოში, სეულის, მოსკოვის და ვაშინგტონის საერთაშორისო კონვენციებს.

საჭიროდ ვცანით, კრებულში შეგვეტანა საქართველოში დღეისათვის მოქმედი კანონი საინვესტიციო საქმიანობის ხელშეწყობისა და გარანტიების შესახებ; საქართველოს ეროვნული საინვესტიციო სააგენტოს შესახებ, კანონი ფასიანი ქაღალდების შესახებ და ა.შ.

კრებული განკუთვნილია იურისტებისათვის, სააღმასრულებლო ხელისუფლების მუშაკებისათვის, საქართველოს საინვესტიციო სფეროში მომუშავე ინვესტორებისათვის, იურიდიული და ბიზნესის და ეკონომიკის სფეროების ბაკალავრების, მაგისტრანტების, დოქტორანტების, უმაღლესი სკოლის პედაგოგებისათვის. იგი ურიგო არ იქნება დაინტერესებულ მკითხველთა ფართო წრისათვისაც.

© **ღამარა ქოძიაური, ლევან ბერიაშვილი**
ISBN 978-9941-0-1171-9

**LAMARA QOQIAURI
LEVAN BERIASHVILI**

**INVESTMENT
LEGISLATION**

**TBILISI
2009**

UDC (ჯპ) 346.543.1
j695

LAMARA QOQIAURI, LEVAN BERIASHVILI - Investment laws. Collected normative acts. Tbilisi. 2009. Pg. 264.

Editor of the publishing:

LAMARA QOQIAURI – Doctor of Economics, Professor.

Co-editors:

GIORGITSAAVA – Doctor of Economics, Professor.

Collected normative acts are about actual and too essential problems of investment activities in Georgia. The book includes the texts, about generally accepted laws of normative acts in the field of investment.

Logical structure of the work gives chance to an interested person to find out necessary material - proper normative act.

Great attention is paid to the regulation sources of foreign investments in Georgia, as well as international conventions of Moscow, Washington and Seuli.

We made it our duty to mention in the book the laws in force at present in Georgia about the assistance in investment activities and grants, about national investment activities and grants, about national investment agency of Georgia as well, obligations etc.

This book is for the lawyers, employees of executive authorities, for investors working in investment field of Georgia; for bachelor, master and doctorate students of law, business and economic fields as well as for higher school teachers. It will also be interesting for the wide range of readers.

© **LAMARA QOQIAURI, LEVAN BERIASHVILI**
ISBN 978-9941-0-1171-9

შ ი ნ ა ა რ ს ი

1. უცხოური ინვესტიციების რეგულირების წყაროები საქართველოში თანამედროვე ეტაპზე.....	6
2. კონვენცია ინვესტიციების გარანტიების მრავალმხრივი სააგენტოს დაარსების შესახებ (სეული. 1985).....	21
მრავალმხრივი სააგენტოს დაარსების შესახებ.....	53
4. საქართველოს კანონი საინვესტიციო საქმიანობის ხელშეწყობისა და გარანტიების შესახებ. თბილისი. 1997. საქართველოს პარლამენტის უწყებანი. №29-30/5. ..	89
5. საქართველოს კანონი საქართველოს ეროვნული საინვესტიციო სააგენტოს შესახებ. თბილისი. 2002 წლის 19 ივნისი №1519-11ს.	103
6. საქართველოს კანონი ინვესტიციების სახელმწიფო მხარდაჭერის შესახებ. თბილისი. 2006 წლის 30 ივნისი №3424-რს.	116
7. 1997 წლის მოსკოვის კონვენცია ინვესტორის უფლებათა დაცვის შესახებ (ამონაკრები)	125
8. 1965 წლის ვაშინგტონის კონვენცია საინვესტიციო დავების გადაწყვეტის წესის შესახებ სახელმწიფოთა და უცხოელ პირებს შორის (ამონაკრეფი) პრეამბულა	135
9. საქართველოს კანონი ფასიანი ქაღალდების ბაზრის შესახებ.....	148
10. საქართველოს კანონი სალიზინგო საქმიანობის ხელშეკრულების შესახებ.....	245
11. ინვესტიციების რეგულირების სანებართვო სისტემა	253
რეკომენდებული ლიტერატურა	261

CONTENT

1. Sources of Regulating Foreign Investments at the Modern Stage	6
2. Convention About Foundation of the Agencies of the Investment Guarantees	21
3. Comments About the Convention About Foundation of the Agencies of the Investment Guarantees	53
4. Georgian law About Support and Guaranties of the Investment Activities. Tbilisi 1997. Georgian Parliament №29-30/5	89
5. Georgian law About National Investment Agency. Tbilisi. 2002, June 19 №1519-11-s	103
6. Georgian Law About State Support of the Investments. Tbilisi. 2006, June 30 №3424-rs	116
7. Moscow Convention of 1997 About Protecting Investor's Rights (collection)	125
8. Washington Convention of 1965 About Solving Investment Problems Between State and Foreign Persons (collection)	135
9. Georgian Law about Security Market	148
10. Georgian Law about Agreement of Leasing Activity	245
11. Obligation System of Investment Regulation	253
Recommended Literature	261

1. უსსოური ინვესტიციების რეგულირების წყაროები საქართველოში თანამედროვე ეტაპზე

1987 წლის იანვარში მიღებული იქნა სსრკ-ს უმაღლესი საბჭოს ბრძანებულება „სსრკ-ს ტერიტორიაზე ერთობლივი საწარმოების, საერთაშორისო გაერთიანებების, შექმნასთან და მათ საქმიანობასთან დაკავშირებული საკითხების შესახებ საბჭოთა და უცხოური ორგანიზაციების, ფირმებისა და მართვის ორგანოების მონაწილეობით. (შემდგომში სსრკ-ს უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის, ბრძანებულება). ასევე სსრკ-ს მინისტრთა საბჭოს №48 დადგენილება „სსრკ-ს ტერიტორიაზე ერთობლივი საწარმოების, საერთაშორისო გაერთიანებების და ორგანიზაციების შექმნის შესახებ სსრკ-სა ორგანიზაციებისა და ეკონომიკური ურთიერთდახმარების საბჭოს წევრი სხვა ქვეყნების (შემდგომში სსრკ-ს მინისტრთა საბჭოს №48 დადგენილება) მონაწილეობით. აგრეთვე, სსრკ-ს მინისტრთა საბჭოს №49 დადგენილება „სსრკ-ს ტერიტორიაზე ერთობლივი საწარმოების შექმნის შესახებ საბჭოთა ორგანიზაციების და კაპიტალისტური და განვითარებადი ქვეყნების ფირმების მონაწილეობით“ (შემდგომში სსრკ-ს მინისტრთა საბჭოს №49 დადგენილება).¹

აღნიშნულმა დოკუმენტებმა შესაძლებელი გახადა 60 წლიანი შესვენების შემდეგ სსრკ-ის ტერიტორიაზე შექმნილიყო ერთობლივი საწარმოები უცხოური კაპიტალის მონაწილეობით, რაც შეიძლება შეფასდეს, როგორც რევოლუციური ღონისძიება. ყველა ამ სამართლებრივ აქტებს, მათი არასრულყოფილების მიუხედავად, მეტად დიდი მნიშვნელობა ჰქონდათ. უარი თქვეს რა იდეოლოგიურ დოგმებზე, მათ შესაძლებელი გახადეს სსრკ-ის მსოფლიო ეკონომიკურ პროცესებთან მიერთება და საერთაშორისო ეკონომიკური კავშირების მსოფლიოში აღიარებული ფორმების დამკვიდრება. ეს არც ისე ადვილი იყო. დიდ წინააღმდეგობას ქმნიდა კონსერვატიზმი და პრობლემისადმი არამეცნიერული მიდგომა. მრავალი წლის განმავლობაში სსრკ-ში

¹საქართველო, როგორც პოსტსოციალისტური რესპუბლიკა, სსრკ სახელმწიფოს დაშლის პირველ წლებში ინერციით რჩებოდა ყველა აღრე მიღებული გადაწყვეტილებების და შეთანხმების მონაწილედ.

არ აღიარებდნენ ცნებას „მოგება“. ოფიციალურ და სამეცნიერო წრეებში დომინირებდა უარყოფითი დამოკიდებულება კაპიტალის როგორც იმპორტის, ასევე ექსპორტის მიმართ.

პრობლემების მთელი კომპლექსის მარეგულირებელი სამართლებრივი ნორმები, რომლებიც ყალიბდებიან უცხოური ინვესტიციების მოზიდვისა და გამოყენების სფეროში, არ თავსდებიან სამართლის ერთ რომელიმე დარგში.

უცხოური ინვესტიციების რეგულირებისადმი მიძღვნილი ყველა კანონმდებლობა იყოფა:

ა) სპეციალურ, ბ) საერთო-სამოქალაქო და გ) საერთაშორისო ხელშეკრულების ნორმებად.

ბ. საერთაშორისო კონვენციები და შეთანხმებები

საერთაშორისო ხელშეკრულება არის ქვეყნის სამართლებრივი სისტემის ნაწილი და შესაბამისად სამართლებრივი ურთიერთობების რეგულირების მნიშვნელოვანი წყარო. განსაკუთრებული მნიშვნელობა ენიჭება ისეთ წყაროს, როგორცაა საერთაშორისო ხელშეკრულება. საერთაშორისო ეკონომიკური ურთიერთობების, კერძოდ, უცხოური ინვესტიციების მიღებასთან და გამოყენებასთან დაკავშირებული ურთიერთობების სფეროს რეგულირების საქმეში.

ბოლო პერიოდში მიღებულ კანონებში ჩართულია მითითებები საერთაშორისო ხელშეკრულებების ნორმების გამოყენების შესახებ, რომლებიც უშუალოდ არ არიან დაკავშირებული საერთაშორისო თანამშრომლობასთან.

საერთაშორისო ნორმებს, რომლებიც არეგულირებენ უცხოური კაპიტალის მოზიდვასთან დაკავშირებულ ურთიერთობებს, განსაკუთრებული მნიშვნელობა აქვთ. სამოქალაქო სამართლებრივ ურთიერთობებში, რომელშიც ასევე აღიარებულია საერთაშორისო ნორმების პრიორიტეტი. ისინი მნიშვნელოვან როლს ასრულებენ, მაგრამ, არც ისე მნიშვნელოვანს (ვინაიდან ეს ურთიერთობები ყალიბდება სახელმწიფოს შიგნით და უმეტესწილად მოიცავს შიდა ურთიერთობებს, რომელიც არ შეიცავს უცხოურ ელემენტს), იმ ურთიერთობებთან შედარებით, რომელშიც არის უცხოური ელემენტი, მაგ. საქონლის უცხოეთში ყიდვა-გაყიდვა, რომელიც მნიშვნელოვანწილად რეგულირდება საერთაშორისო ნორმებით

(1980 წლის ენის კონვენცია).

საერთაშორისო ეკონომიკური თანამშრომლობის ურთიერთობები, სადაც ჭარბობს უცხოური ელემენტი, მაგ: საინვესტიციო ურთიერთობები, გულისხმობენ, რომ საერთაშორისო ნორმები უფრო მეტად, ჭარბად იქნებიან წარმოდგენილი. საერთაშორისო თანამშრომლობის არც ერთ სფეროში არ არის იმდენი საერთაშორისო ხელშეკრულება, რამდენიც ინვესტიციების რეგულირების სფეროში. ესაა მრავალმხრივი კონვენციები 145 და მეტი მონაწილით (ვაშინგტონის კონვენცია); ესენია მრავალრიცხოვანი ორმხრივი შეთანხმებები ინვესტიციების ცალკეულ პრობლემათა რეგულირების სფეროში. ასეთი კონვენციები და შეთანხმებები მოიცავენ აღქმად აპარატს, რომელიც ხასიათდება იმით, რაც დაცულია ნაციონალურ კანონებში. ისინი ხასიათდებიან პირდაპირი ზემოქმედებით და მიმართულნი არიან არა მარტო ინვესტორ-მონაწილეებზე, არამედ უშუალოდ საინვესტიციო ურთიერთობის სუბიექტებზე. ეს შეთანხმებები განსაზღვრავენ სამართლებრივი რეჟიმის ძირითად პრინციპებს, რომელიც სახელმწიფომ აუცილებლად უნდა მიანიჭოს უცხოელ ინვესტორს, იმისგან დამოუკიდებლად, მსგავსი პრინციპები ასახულია თუ არა ეროვნულ კანონმდებლობაში.

სამართლებრივი ნორმები, რომლებიც ასახულია საერთაშორისო შეთანხმებებში და ეხება ინვესტიციებს, ძირითადია ამ შეთანხმების მონაწილე ყველა სახელმწიფოსათვის. ყველაზე სწორი, რაც შეიძლება სახელმწიფომ განახორციელოს, ეს არის შექმნას ნაციონალური კანონმდებლობა, რომლის მეშვეობითაც იგი თავის თავზე აიღებს აღნიშნულ შეთანხმებებში მითითებულ ვალდებულებებს, გაითვალისწინებს მათ ძირითად დებულებებს, ცნებებს და ასახავს მას საკუთარ კანონმდებლობაში.

იმ შემთხვევაში, როცა ეროვნული კანონები უცხოური ინვესტიციების შესახებ არ ითვალისწინებს სახელმწიფოს მიერ საერთაშორისო ხელშეკრულებების დადებას, რომელთა ნორმები ნებისმიერ შემთხვევაში აღემატება ეროვნულს, უცხოური ინვესტიციების რეგულირების პრობლემების შესწავლა რთულდება იმიტომ, რომ აუცილებელი ხდება ეროვნული და საერთაშორისო ნორმების თანხვედრა ყველა ძირითადი

პრობლემების მიხედვით. ამით აიხსნება ის ფაქტი, რომ თანამედროვე პირობებში დიდი ყურადღება ექცევა სწორედ საერთაშორისო კონვენციებს და შეთანხმებებს უცხოური ინვესტიციების შესახებ, რომლის მონაწილეც საქართველოცაა.

ინვესტიციების რეგულირების საერთაშორისო შეთანხმებებს შორის, შედარებით გავრცელებულია ორმხრივი საერთაშორისო შეთანხმება ინვესტიციების წახალისებისა და ურთიერთდაცვის შესახებ, შეთანხმება ორმაგი დაბეგვრის თავიდან აცილების შესახებ. მრავალმხრივი საერთაშორისო შეთანხმებებიდან აღსანიშნავია 1985 წლის სეულის კონვენცია „ინვესტიციების გარანტიების მრავალმხრივი სააგენტოს დაარსების შესახებ“, რომელიც ხელმოწერილი და რატიფიცირებული იქნა საქართველოს მიერ და 1965 წლის ვაშინგტონის კონვენცია „კაპიტალის რეციპიენტ სახელმწიფოებს და კერძო უცხოურ ინვესტორებს შორის საინვესტიციო დაეების მოწესრიგების შესახებ“.

ა. საერთაშორისო ორმხრივი შეთანხმება ინვესტიციების წახალისებისა და ურთიერთდაცვის შესახებ.

შეთანხმება „უცხოური კაპიტალდაბანდებების წახალისებისა და ურთიერთდაცვის შესახებ“, რომელიც დაიდო გასული საუკუნის 70-იან წლებში, ასახავს უცხოური ინვესტიციებისადმი განსხვავებულ, შეცვლილ მიდგომას. XX ს. 70-იანი წლებიდან მოყოლებული კანონმდებლობა უცხოური ინვესტიციების შესახებ იცავს კაპიტალის რეციპიენტი ქვეყნების ინტერესებს. ტარდება ინვესტორების უფლებების დაცვის პრინციპი. უცხოურ ინვესტორს გარანტიას აძლევს თვით კაპიტალის იმპორტიორი ქვეყანა მისი ეროვნული კანონმდებლობის ფორმით. უცხოური ინვესტიციების დაცვის შესახებ ორმხრივი შეთანხმება განიხილება, როგორც დამატებითი გარანტიები იმ ნორმების მიმართ, რომელიც მოცემულია ეროვნულ კანონმდებლობაში. კაპიტალის ექსპორტიორი ქვეყნები და მისი ინვესტორები თვლიან, რომ უცხოური ინვესტიციების დაცვის ამოცანა შედარებით ეფექტიანად წყდება ინვესტიციების წახალისებისა და ურთიერთდაცვის შესახებ ორმხრივი შეთანხმების დადების გზით.

საინვესტიციო დაეების გადაწყვეტის საერთაშორისო

ცენტრის მონაცემებით 1990-1998 წლებში ხელმოწერილი იქნა დაახლოებით 960 საერთაშორისო ორმხრივი შეთანხმება ინვესტიციების დაცვის შესახებ. 2000 წლისათვის გამოზნულია 1800-მდე ასეთი შეთანხმების მიღწევა.

საქართველოს 32-მდე ასეთი შეთანხმება აქვს დადებული. (სსრკ-ს მიერ დადებული ხელშეკრულებების ჩათვლით). შეთანხმებები იდება: საერთაშორისო, სახელმწიფო და სამთავრობო დონეზე.

სსრკ-ს დაშლის შემდეგ დასაველეთის სახელმწიფოთა წინაშე დაისვა სავსებით კანონზომიერი შეკითხვა: გაგრძელდებოდა თუ არა ადრე დადებული შეთანხმებები საქართველოსთან, თუ იგი უარს იტყოდა ყველა ადრე ნაკისრ ვალდებულებებზე? პრობლემა გადაწყდა დამოუკიდებელ სახელმწიფოთა თანამეგობრობის წევრ სახელმწიფოთა მეთაურების შეკრებაზე ალმა-ატაში 1991 წლის 21 დეკემბერს. თანამეგობრობის შექმნის შესახებ შეთანხმების მე-12 გვერდზე მითითებულია, რომ შეთანხმების მონაწილე მხარეები ვალდებულებას კისრულობენ შეასრულონ საერთაშორისო შეთანხმებით გათვალისწინებული ის ღონისძიებები, რომელიც ყოფილი სსრკ-ს მიერ დადებულ შეთანხმებებში და ხელშეკრულებებშია მითითებული.

ამის გარდა საქართველოს საგარეო საქმეთა სამინისტრომ სპეციალური ნოტებით გააფრთხილა უცხო სახელმწიფოთა საელჩოები იმის შესახებ, რომ საქართველოს ტერიტორიაზე განაგრძნობენ მოქმედებას სსრკ-ს მიერ მიღებული საერთაშორისო შეთანხმებები და ხელშეკრულებები, მათ შორის ისინიც, რომლებიც ეხებიან კაპიტალური დაბანდებებისა წახალისებისა და ურთიერთდაცვის საკითხებს. აქტიური მონაწილეობა ასეთ ორმხრივ შეთანხმებებში, საქართველოს მხრიდან, აიხსნება საქართველოს და თანამონაწილე ქვეყნების დიდი დაინტერესებით პოტენციალური ინვესტორების ქვეყანაში დამკვიდრების, კაპიტალის მოძრაობის გამარტივების და მისი დაცვის სათანადო ეფექტიანი პირობების უზრუნველყოფის თვალსაზრისით. პოტენციური ინვესტორები, რომლებიც სამართლიანად მიიჩნევენ საკმარისი გარანტიების სიმცირეს, რაც ეროვნული, ქვეყნის შიდა კანონმდებლობითაა გათვალისწინებული, ამიტომ მოითხოვენ საერთაშორისო

ხელშეკრულებებში საქართველოს მიერ იმ ძირითადი პირობების განმტკიცებას, რომლებიც ეხება ინვესტიციების განხორციელებას და მასთან დაკავშირებულ საქმიანობას.

შეთანხმებებში ასევე გათვალისწინებულია, საზღვარგარეთის ქვეყნების მიერ თავისი ვალდებულებების შესრულება საქართველოს ინვესტიციებისათვის ხელსაყრელი პირობების შექმნისა და სტიმულირების თვალსაზრისით.

შეთანხმებების ძირითადი დებულებები ერთიმეორის მსგავსია და შეესაბამება საერთაშორისო პრაქტიკას. მათი შემუშავებისას გათვალისწინებული იქნა სხვა ქვეყნების გამოცდილება. ინვესტიციების ხელშეწყობისა და დაცვის შესახებ, თუმცა ადგილი აქვს რიგ სპეციფიკას, რომელიც ასახავს მოლაპარაკებების, როგორც კომპრომისულ ხასიათს, ასევე სხვადასხვა ქვეყნების მიდგომების თავისებურებებს საქართველოსთან საინვესტიციო თანამშრომლობასთან მიმართებაში.

შეთანხმებები განსაზღვრავენ ყველა სახის ქონებრივ და ინტელექტუალურ ფასეულობებს, რომლებიც აღიქმებიან კაპიტალურ დაბანდებებად და მიიღებიან შესაბამისი სახელმწიფოების მოქმედი კანონმდებლობის შესაბამისად.

შეთანხმებები მოიცავენ ოთხ ძირითად ვალდებულებას, რომელთა შესრულებას კისრულობენ სახელმწიფოები მათ ტერიტორიაზე მოღვაწე უცხოელი ინვესტორების წინაშე; წაახალისონ უცხოური ინვესტიციები და შექმნან მათთვის ხელსაყრელი პირობები; საშუალება მისცენ უცხოელ ინვესტორს უპრობლემოდ გადაიყვანონ თავიანთი შემოსავლები თავისუფლად კონვერტირებად ვალუტაში. სახელმწიფოები თანხმდებიან ასევე უცხოელ ინვესტორთან წარმოშობილ დავაზე. კაპიტალდაბანდებების საკითხებზე განხილული იქნას საერთაშორისო არბიტრაჟში. შეთანხმებებში ასევე არის პირობები უცხოელი ინვესტორისათვის იურიდიული გარანტიების გადაცემის თაობაზე პოლიტიკურ და არაკომერციულ რისკებთან დაკავშირებით, კომპენსაციის გარანტიებს ნაციონალიზაციის შემთხვევაში, გარანტიებს არაკონვერტირებად ვალუტასთან დაკავშირებით, ზარალის ანაზღაურების გარანტიებს ომებისა და რევოლუციების შემთხვევაში.

სახელმწიფო კისრულობს ვალდებულებას ინვესტიციებთან მიმართებაში სამართლიანი და თანაბარუფლებიანი რეჟიმის უზრუნველყოფის მიზნით. შეთანხმების შესაბამის ფორმას აქვს მნიშვნელოვნად დეკლარირებული ხასიათი. მასში ჩანს სახელმწიფოს მისწრაფება გავლენა მოახდინოს უცხოური ინვესტიციების განხორციელებაზე. გამორიცხოს უცხოელ ინვესტორთა მიმართ დისკრიმინაცია, ინვესტიციების ფლობასთან, მართვასთან, განკარგვასთან და ლოკალიზაციასთან მიმართებაში. ეს ვალდებულება არის იმ დებულებებში, სადაც ლაპარაკია უცხოელ ინვესტორთათვის ნაციონალური რეჟიმის გადაცემაზე, ანდა უფრო ხელსაყრელი რეჟიმის შეთავსებაზე.

ასე მაგ.: 1989 წელს დადებული შეთანხმებაში ყოფილ სსრკ-სა და გერმანიას შორის „კაპიტალდაბანდებების განხორციელების ხელშეწყობისა და ურთიერთდაცვის შესახებ“ ნათქვამია: „ყოველი მონაწილე მხარე თავის კანონმდებლობის შესაბამისად ხელს შეუწყობს თავის ტერიტორიაზე მეორე მხარის ინვესტორის კაპიტალდაბანდებების განხორციელებას და ყოველთვის სამართლიანი დამოკიდებულება იქნება მათ მიმართ.

კაპიტალდაბანდებები და მათგან მიღებული შემოსავლები სრულად იქნება დაცული არსებული შეთანხმების მიხედვით“.

შეთანხმების ყოველი მხარე გარანტიას აძლევს ინვესტორებს განახორციელონ გადახდები კაპიტალდაბანდებებთან დაკავშირებით თავისუფლად კონვერტირებად ვალუტაში. კერძოდ:

1) კაპიტალდაბანდებების თანხა და დამატებითი თანხები კაპიტალდაბანდებების მხარდასაჭერად და მათი სიდიდის გასაზრდელად,

2) შემოსავლები კაპიტალდაბანდებებიდან,

3) ვალის დასაფარავად გაღებული თანხები, რაც მიეკუთვნება კაპიტალდაბანდებებს,

4) თანხები, რომლებიც მიეწერება ინვესტორს კაპიტალდაბანდებების ნაწილობრივი ანდა სრული ლიკვიდაციის ანდა გაყიდვის შედეგად,

5) კომპენსაციის თანხები, რაც გათვალისწინებულია ნაციონალიზაციის შემთხვევაში.

2. ორმხრივი საერთაშორისო შეთანხმება ორმაგი

საგადასახადო დაბეგერის თავიდან აცილების მიზნით.

ეკონომიკური თანამაშრომლობისა და განვითარების ორგანიზაციამ, რომლის საქმიანობა დაკავშირებულია უცხოურ ინვესტიციებთან და რომელშიც შედის 24 განვითარებული ქვეყანა, შეიმუშავა ასეთი შეთანხმებების ტიპური მოდელი, რომლითაც ძალზე ბევრი ქვეყანა სარგებლობს.

ასეთ შეთანხმებებში ჩვეულებრივ წყდება შემდეგი საკითხები:

1) განისაზღვრება შემოსავლები (მოგება) და ქონება, რომლებიც იბეგრება გადასახადის შემოსავლის წყაროქვეყანაში რაიმე შეზღუდვის გარეშე. ეს ხდება ან ქონების ადგილმდებარეობის ან ქვეყანაში პირის (საწარმოს) მუდმივი საცხოვრებელი ადგილის მიხედვით.

2) ღვინდება, რა შემოსავლები (მოგება) და ქონება შეიძლება დაიბეგროს გადასახადებით ქვეყანაში განსაზღვრული შეზღუდვებით.

3) მოცემულ ქვეყანაში რომელი შემოსავლები შეიძლება მთლიანად განთავისუფლდეს საგადასახადო დაბეგერისაგან. სხვა სიტყვებით, ამ შეთანხმებებში იზღუდება ურთიერთგადასახადების უფლებები მონაწილე ქვეყნებს შორის.

ბ. შეთანხმებებში, რომლებიც ეძღვნება ორმაგი დაბეგერის თავიდან აცილებას, გათვალისწინებულია:

ა) ამ მიზნის მიღწევის კონკრეტული ხერხი. (მაგ.: საქართველოში გამოიყენება გადასახადებისაგან იმ თანხის გამორიცხვა, რომლებიც საწარმოები ანდა მოქალაქეები იხდიან გადასახადების სახით საზღვარგარეთ);

ბ) გადამხედლთა არადისკრიმინაცია ეროვნული ნიშნის მიხედვით;

ნ) ინფორმაციის ურთიერთგაცვლის პროცედურა საგადასახადო სამსახურებს შორის;

დ) შეთანხმების ტერიტორიული მოქმედება, ერთიანი ტერმინოლოგია.

შემოსავლებს შორის, რომლებიც შეიძლება დაიბეგროს შეზღუდვებით შეთანხმების მონაწილე ორივე ქვეყანაში, შეიძლება გამოიყოს შემდეგი:

– დივიდენდები და პროცენტები.

– მოგება, რომელიც ამოიღება მუდმივი წარმომადგენლობის მეშვეობით.

– შემოსავლები დამოუკიდებელი პირადი მომსახურებიდან (ექიმები, იურისტები).

შემდგომ წლებში საქართველომ ხელი მოაწერა მსგავს ახალ შეთანხმებას აშშ-თან, პოლონეთთან. მუშავდება პირობები ასეთი შეთანხმებების დასადებად ყოფილ მოკავშირე რესპუბლიკებთან, ასევე სამხრეთ კორეასთან, ლუქსემბურგთან, ჩინეთთან; თურქეთთან, ალბანეთთან, ინდონეზიასთან, მადაგასკართან, ისრაელთან, სამხრეთ აფრიკის რესპუბლიკასთან, სინგაპურთან, საბერძნეთთან, ნიგერიასთან, კუვეიტთან. გათვალისწინებულია განახლდეს შეთანხმების პირობები დიდ ბრიტანეთთან, საფრანგეთთან და სკანდინავიის ზოგიერთ ქვეყანასთან. შედარებით სასურველი რეჟიმი შეთანხმებებში, რომლებიც დადებულია კვიპროსთან, აშშ-სთან, ავსტრიასთან, ფინეთთან და ზოგ სხვა ქვეყანასთან. უკანასკნელ დროს აღმოცენდა ორმხრივი შეთანხმების ახალი სახე, რომელიც ეხება კაპიტალდაბანდებების დაზღვევის საკითხებს. იგი გულისხმობს საერთაშორისო შეთანხმებების დამატებებს, ინვესტიციების წახალისებისა და დაცვის თვალსაზრისით. ასეთი შეთანხმება, სახელწოდებით კაპიტალდაბანდებებზე ზემოქმედების შესახებ დადებულია სამთავრობათაშორისო დონეზე.

გ. მრავალმხრივი კონვენციები

იმ მრავალრიცხოვანი, მრავალმხრივი საერთაშორისო კონვენციებიდან, რომლებიც ინვესტიციებთან დაკავშირებული ურთიერთობების რეგულირებას ეხება, უდიდესი მნიშვნელობა აქვს ორს: 1985 წლის სეულს კონვენციას ინვესტიციების გარანტიების მრავალმხრივი სააგენტოს დაარსების შესახებ (შემდგომში МИГА ანდა სეულის კონვენცია) რომელშიც მონაწილეობს საქართველო და ვაშინგტონის 1965 წლის კონვენცია, დაეების გადაწყვეტის შესახებ, რომელსაც მიუერთდა საქართველო, მაგრამ რატიფიცირებული არ არის.

სეულის კონვენციის მიხედვით ვლინდება ინვესტიციების გარანტიების მრავალმხრივი სისტემა, რომლის შედეგადაც შეიქმნა და ვითარდება კაპიტალის ექსპორტის დაზღვევის სახელმწიფო სისტემა სამრეწველო განვითარებულ ქვეყნებში.

კაპიტალის ექსპორტიორ ქვეყნებში კერძო-ინვესტიციების უცხოეთში გარანტიების სისტემა მიზნად ისახავს დაიცვას თავისი მეწარმეები, რომლებიც ინვესტირებას ახდენენ სხვა ქვეყნებში. არსებობს კაპიტალის ექსპორტის სახელმწიფო დაზღვევის სამი ტიპი – ამერიკული, გერმანული და იაპონური.

უცხოური ინვესტიციების გარანტიების ამერიკული სისტემა განსხვავდება თავისი „კვაზი საერთაშორისო ხასიათით“. ეს იმასთნა დაკავშირებული, რომ მოცემული სისტემა მოქმედებს მხოლოდ შესაბამისი საერთაშორისო შეთანხმებების არსებობის შემთხვევაში, რომელიც ეხება ინვესტიციების დაცვასა და გარანტიებს აშშ-სა და ამერიკული კერძო კაპიტალის რეციპიენტ ქვეყანას შორის.

გერმანია და იაპონიაში ასეთი შეთანხმების არსებობა სავალდებულო არაა ნაციონალური კაპიტალის ექსპორტიორი-სადმი გარანტიების მიცემის შემთხვევაში. გარანტიების არსი, რომელსაც აშშ, იაპონია და გერმანია აძლევს უცხოეთში კაპიტალის ინვესტორ თავის კერძო მეწარმეებს, იმაში მდგომარეობს, რომ ინვესტორის მშობლიური ქვეყანა თავის თავზე იღებს ვალდებულებას, დაიცვას კაპიტალის ინვესტორთა ინტერესები და გარანტიების დადგომის შემთხვევაში ამ უკანასკნელებმა მიიღონ სათანადო კომპენსაცია. ჩვეულებრივ ასეთი სისტემა მოქმედებს პოლიტიკური რისკების შემთხვევაში, ანუ ისეთ გარემოებებში, როცა იცვლება მეურნეობრიობის სოციალურ-ეკონომიკური პირობები, ინვესტორის ქონების ნაციონალიზაცია ანდა ექსპორიაცია ომების, რევოლუციების, ანდა კაპიტალის რეციპიენტ ქვეყანაში გადატრიალების შემთხვევაში.

სახელმწიფოს მიერ თავისი ექსპორტიორისათვის ზარალის ანაზღაურების შემდეგ, ამ სახელმწიფოს სუბროგაციის პრინციპის შესაბამისად, უფლება აქვს მოითხოვოს კომპენსაციის თანხა კაპიტალის რეციპიენტი ქვეყნიდან.

აშშ-ში, სუბროგაციის საფუძველია, როგორც უკვე აღინიშნა, საერთაშორისო ორმხრივი შეთანხმება ინვესტიციების დაცვის შესახებ. იაპონიაში – ინვესტიციების გარანტიების ეროვნული კანონმდებლობა, სადაც სუბროგაცია შესაძლებელია იმ პირობით, თუ კი ინვესტორი თვითონ განახორციელებს ყველა შესაძლო

ქმდებას, რათა მიიღოს მისი ზარალის შესაბამისი კომპენსაცია კაპიტალის რეციპიენტი – ქვეყნის სამართლებრივი სისტემის ფარგლებში. იგივე მოთხოვნებია გერმანიაშიც.

თავისი ინვესტორების ინტერესების დაცვის სისტემა, რომლებიც ახორციელებენ კაპიტალის ექსპორტს, იაპონიასა და გერმანიაში, აშშ-სგან განსხვავებით „ცალმხრივი“ ხასიათისაა. ე.ი. ემყარება ეროვნულ-სამართლებრივი სისტემის ქმდებებს და მათთვის საჭირო არ არის ორმხრივი შეთანხმების არსებობა კაპიტალის რეციპიენტ-ქვეყანასთან. ასეთი შეთანხმებები იდება იაპონიაშიც და გერმანიაშიც, მაგრამ არ არის აუცილებელი წინაპირობა, მათი კერძო ინვესტორებისათვის, გარანტიების ნაციონალური სისტემის მოქმედების შესახებ.

კაპიტალის ექსპორტიორი ქვეყნები არაერთგზის ცდილობდნენ შეექმნათ მრავალმხრივი საერთაშორისო სამართლებრივი გარანტიების სისტემა უცხოური ინვესტიციებისათვის.

1962 წელს შეიქმნა პროექტი, რომელიც შეიმუშავა რეკონსტრუქციისა და განვითარების მსოფლიო ბანკმა. მას ეწოდა „ინვესტიციების დაზღვევის მრავალმხრივი სისტემა“. 1963 წელს ეკონომიკური თანამშრომლობისა და განვითარების ორგანიზაციამ მოამზადა წინადადებები: ინვესტიციების გარანტიების საერთაშორისო კოოპორაციის შექმნის შესახებ, ასევე ინვესტიციების გარანტიებისა და დაცვის შესახებ მრავალმხრივი საერთაშორისო შეთანხმების პროექტი. 1966 წელს რეკონსტრუქციისა და განვითარების მსოფლიო ბანკმა მოამზადა შეთანხმების პროექტი ინვესტიციების დაზღვევის საერთაშორისო სააგენტოს შექმნის შესახებ.

ამ პროექტებმა ვერ პოვეს კაპიტალის იმპორტიორი სახელმწიფოების მხარდაჭერა, მათ არ სურდათ ხარჯები გაეწიათ უცხოური ინვესტიციების დაზღვევის მიზნით. წინააღმდეგობები კაპიტალის ექსპორტიორ და კაპიტალის იმპორტიორ ქვეყნებს შორის გახდა ბარიერი აღნიშნული პროექტების მიღების გზაზე.

უცხოური ინვესტიციების ერთიანი პოლიტიკის უზრუნველყოფის მიზნით 1985 წლის ოქტომბერში,

რეკონსტრუქციისა და განვითარების მსოფლიო ბანკის მმართველი წევრების ყოველწლიურ შეკრებაზე ხელმოწერილი იქნა კონვენცია ინვესტიციების გარანტიების მრავალმხრივი სააგენტოს დაარსების შესახებ. (MIPA – Multilateral Investment Guarantee Agency). მას ხელი მოაწერა სამმა განვითარებულმა ქვეყანამ და 26 განვითარებადმა ქვეყანამ. კონვენცია ღიაა მიერთების თვალსაზრისით და დღეისათვის მისი წევრი ქვეყნების რიცხვი გაცილებით მეტია.

აღნიშნული კონვენციის მიხედვით ინვესტორისათვის მინიჭებული გარანტიები ეხება მხოლოდ იმ ინვესტიციებს, რომლებიც ხორციელდება კონვენციაში რეგისტრაციის შემდეგ (ეს ინვესტიციები უნდა მოიწონოს კაპიტალის რეკვიპიენტმა ქვეყანამ, რომელიც ცხადია, კონვენციის წევრი უნდა იყოს). აღნიშნული კონვენცია ახდენს უცხოური ინვესტიციების დაზღვევას შემდეგი არაკომერციული სახის რისკებისაგან:

– მოგების უცხოურ ვალუტაში გადაყვანის შეზღუდვა და უცხოური ინვესტორების მოგების საზღვარგარეთ გატანის შეზღუდვა (დაზღვევა ვალუტების დევალვაციის შედეგად გამოირიცხება).

– უცხოური ინვესტორების უფლებების სასამართლოს საშუალებებით დაცვის შეზღუდვა, მათ შორის დავის განხილვისას დაუსაბუთებელი დაკავება.

– შეიარაღებული დაპირისპირება, სამოქალაქო მღელვარება და სხვ.

შექმნილი სააგენტოს ამოცანაა სტიმული მისცეს ინვესტიციების ნაკადებს წვერ ქვეყნებს შორის, განსაკუთრებით განვითარებად ქვეყნებს შორის, და ამით სრულყოს რეკონსტრუქციისა და განვითარების მსოფლიო ბანკის, საერთაშორისო საფინანსო კორპორაციის და სხვათა ქმედებები. ამ მიზნით სააგენტო გრანტიას აძლევს არაკომერციული რისკებისაგან თავის დასაღწევად. ახორციელებს ქმედებებს, რომლებიც ხელს უწყობს ინვესტიციების ნაკადებს წვერ განვითარებად ქვეყნებს შორის.

ინვესტიციები, რომელთაც გარანტიები ეხება, მოიცავენ: სააქციო კაპიტალში მონაწილეობს საშუალოვადიან და გრძელვადიან სესხებს და პირდაპირი ინვესტიციების სხვა ფორმებს.

გარანტიების წარდგენისას სააგენტო დარწმუნებული უნდა იყოს იმაში, რომ კონკრეტული ინვესტიციები ეკონომიკურად დასაბუთებულია და მნიშვნელოვან წვლილს შეიტანენ რეკონსტრუქციის განვითარებაში, რომ ისინი განხორციელებულია რეკონსტრუქციის – ქვეყნის კანონებისა და წესების შესაბამისად და შეესაბამებიან მიღებული ქვეყნის მიზნებსა და პრიორიტეტებს, რომ ამ ქვეყანაში ადგილი აქვს ინვესტიციებისადმი საჩართლიან და თანაბარ მიდგომას და მოქმედებს მათი სამართლებრივი დაცვა.

გარანტიის მფლობელისათვის კომპენსაციის გადახდის შემდეგ სააგენტოს გარანტირებული კაპიტალდაბანდებადების მიმართ აქვს უფლება ანდა მოთხოვნა, რომელიც შეიძლება წარმოეშვას გარანტიის მფლობელს კაპიტალის მიმღები ქვეყნის ან სხვა მოვალის მიმართ. სააგენტო განსაზღვრავს ყოველი შეთანხმების პირობებს გარანტიებთან მიმართებაში თავისი დირექტორთა საბჭოს წესებისა და დებულებების დაცვით.

დაფარული რისკების წრე და გარანტიების წარდგენა კონკრეტდება კონვენციის კომენტარებში. კონვენციაში გათვალისწინებულია სამი არაკომერციული საზოგადოდ აღიარებული რისკების დაფარვა: ვალუტების გადაგზავნასთან დაკავშირებული რისკები, რომელსაც ზღუდავს კაპიტალის მიმღები ქვეყნები ადგილობრივ ვალუტასთან მიმართებაში; ექსპროპრიაცია; ომისა და სამოქალაქო უწყესრიგობის რისკები. ამ სამს ემატება შეთანხმებით გათვალისწინებული ვალდებულებების დარღვევის რისკი, ინვესტორთან მიმართებაში, ანდა ასეთ ვალდებულებებზე უარის თქმა. ეს უკანასკნელი რისკი აუცილებლად ექცევა აღნიშნული კონვენციის გარანტიების რიცხვში იმასთან დაკავშირებით, რომ უკანასკნელ ათწლეულში სწრაფად ვითარდება საინვესტიციო ურთიერთობების შეთანხმებითი ფორმები (შეთანხმება ფინანსურ ლიზინგზე, შეთანხმება პროდუქციის დაყოფაზე და ა.შ.).

ზემოთ განხილული საერთაშორისო ორმხრივი და მრავალმხრივი შეთანხმებები და კონვენციები მიზნად ისახევენ უცხოური ინვესტიციების დაცვას, მათი მოდინების

წახალისებას და მიმართულნი არიან უშუალოდ უცხოური ინვესტიციების რეგულირებაზე.

ამასთან ერთად, არსებობს მრავლამხრივი და ორმხრივი საერთაშორისო შეთანხმებები, რომლებიც ადგენენ წვერი ქვეყნების ვალდებულებებს, – თვალისყური ადევნონ საერთაშორისო შეთანხმებით დადგენილი სამართლებრივი რეგულირების პრინციპების დაცვას უცხოურ ინვესტიციებთან მიმართებაში.

მოლაპარაკებების ურუგავის რაუნდი, რომელიც ჩატარდა ვაჭრობის საერთაშორისო ორგანიზაციის ეგიდით, მიღებულ იქნა საერთაშორისო შეთანხმებები: კერძო ვაჭრობასთან დაკავშირებული ინვესტიციების შესახებ შეთანხმება (TPJM), მომსახურებით ვაჭრობის შესახებ გენერალური შეთანხმება (GATS), ინტელექტუალური საკუთრებაზე უფლებების ვაჭრობის ასპექტების შესახებ შეთანხმება (TAJP). ეს შეთანხმებები ადგენენ მსოფლიო სავაჭრო ორგანიზაციის წვერი ქვეყნების ვალდებულებებს მხარი დაუჭირონ ინვესტიციების რეგულირების სფეროში დადგენილ პრინციპებსა და წესებს, რომლებიც ხორციელდება კაპიტალის დაბანდების ფორმით (იგულისხმება დაბანდებები წარმოების ძირითად ფონდებში), ასევე გაწეულ მომსახურებას, ახალი ტექნოლოგიების ინტელექტუალური საკუთრების უფლებების დაცვის სახით. საქართველო შესულია მსოფლიო სავაჭრო ორგანიზაციაში. ამავდროულად იგი არის ევროკავშირის მიერ დადებული შეთანხმების წვერი პარტნიორობისა და თანამშრომლობის შესახებ, რომელიც ძალაში შევიდა 1996 წელს, ამ საერთაშორისო შეთანხმების თანახმად საქართველო კისრულობს ვალდებულებას დაიცვას საერთაშორისო ვაჭრობის წესები, მათ შორის უცხოური ინვესტიციების რეგულირების წესები, რომელიც ასახულია საერთაშორისო სავაჭრო ორგანიზაციის შეთანხმებებში. ასეთია საერთაშორისო კონვენციებისა და შეთანხმებების მოკლე დახასიათება, რომლებიც არეგულირებენ უცხოელ მონაწილეთა საინვესტიციო ურთიერთობებს.

**2. კონვენცია ინვესტიციების გარანტიების
მრავალმხრივი სააგენტოს ღაარსების შესახებ
(სეული, 1985 წელი).**

პრეამბულა

ხელშეკრულებაში მონაწილე სახელმწიფოები, ითვალისწინებენ რა საერთაშორისო თანამშრომლობის განმტკიცების აუცილებლობას ეკონომიკური განვითარების მიზნით და ამ განვითარებაში საზღვარგარეთული ინვესტიციების როლს; აღიარებენ, რომ იმ პრობლემის მოხსნა, რომელიც დაკავშირებულია არაკომერციული ხასიათის რისკთან, უფრო მეტად ხელს შეუწყობს უცხოური ინვესტიციების მოზიდვას განვითარებად ქვეყნებში;

სურთ გაზარდონ კაპიტალისა და ტექნოლოგიების მოზიდვა განვითარებად ქვეყნებში საწარმოო მიზნებისათვის და იმ პირობებით, რომლებიც შეესაბამებიან მათი განვითარების ამოცანებს უცხოური ინვესტიციების რეჟიმისათვის განკუთვნილი ნორმების საფუძველზე;

დარწმუნებულნი არიან, რომ ინვესტიციების გარანტიების მრავალმხრივი სააგენტო მნიშველოვან როლს შეასრულებს უცხოური ინვესტიციების სტიმულირებაში, შეაესებს რა ინვესტიციების გარანტიების ეროვნულ და რეგიონულ პროგრამებს, აგრეთვე, კერძო სადაზღვევო კომპანიების მოქმედებაში, რომლებიც იძლევიან გარანტიებს არაკომერციული რისკისაგან.

აგრეთვე თვლიან, რომ ასეთმა სააგენტომ, რამდენადაც ეს შესაძლებელია, უნდა შეასრულოს ვალდებულებები თავისი კაპიტალის გამოუყენებლად და ამ მიზნების მიღწევამ ხელი უნდა შეუწყოს ინვესტირების პირობების შემდგომ გაუმჯობესებას;

შეთანხმდნენ შემდეგზე:

თავი I. ღაარსება, სტატუსი, მიზნები და ბანსაგწმრებები.

სტატია 1. სააგენტოს დაარსება და სტატუსი.

ა) ამით დგინდება ინვესტიციების გარანტიების მრავალმხრივი სააგენტო (შემდგომში იწოდება სააგენტოდ);

ბ) სააგენტო წარმოადგენს იურიდიულ პირს და გააჩნია შემდეგი უფლება:

1) დადოს კონტრაქტები;

II) იყიდოს ან გაყიდოს მოძრავი დაუძრავი ქონება;

III) აღძრას სასამართლოში საქმე.

სტატია 2. სააგენტოს მიზნები და ამოცანები.

სააგენტოს ამოცანაა - მოახდინოს ინვესტიციების ნაკადის სტიმულირება წვერ ქვეყნებს შორის და განსაკუთრებით, განვითარებად ქვეყნებში. ამგვარად, ის ავსებს რეკონსტრუქციისა და განვითარების საერთაშორისო ბანკის (შემდგომში მოიხსენიება მხოლოდ „ბანკი“), საერთაშორისო ფინანსური კორპორაციისა და სხვა საერთაშორისო ფინანსური დაწესებულებების საქმიანობას.

ამ მიზნების მისაღწევად სააგენტო:

ა) იძლევა გარანტიებს, მათ შორის ინვესტიციებთან დაკავშირებულ ერთობლივ და განმეორებით დაზღვევას არაკომერციული რისკებისაგან, რომელიც ხორციელდება რომელიმე წვერ-ქვეყანაში ან სხვა წვერ-ქვეყნის მიერ;

ბ) ატარებს შესაბამის დამატებით საქმიანობას, რომელიც ხელს უწყობს ინვესტიციების მოზიდვას განვითარებად წვერ-ქვეყნებში;

გ) აგრეთვე, სარგებლობს ისეთი დამატებითი უფლებამოსილებით, რომელიც საჭიროა ამ მიზნების მისაღწევად.

ყველა თავისი გადაწყვეტილების მიღების დროს, სააგენტო ხელმაძღვანელობს წინამდებარე სტატიებით.

სტატია 3. განსაზღვრებები.

წინამდებარე კონვენციის მიზნების განხორციელებისათვის:

ა) „წვერი“ არის სახელმწიფო, რომელთანაც კონვენცია ძალაში შევიდა 61-ე სტატიის თანახმად;

ბ) „მიმღები ქვეყანა“ ან „მიმღები მთავრობა“ ნიშნავს წვერს, მის მთავრობას ან წვერის ნებისმიერ სახელმწიფო დაწესებულებას, რომლის ტერიტორიაზეც, 66-ე სტატიის თანახმად, არსებობს ინვესტიცია. ეს უკანასკნელი არის სააგენტოს მიერ გარანტირებული განმეორებით დაზღვეული, ან მის მიერ განიხილება გარანტიის ან განმეორებითი დაზღვევის თვალსაზრისით.

გ) „განვითარებადი წვერი-ქვეყანა“ ნიშნავს წვერს, რომელიც ასეთად მიიჩნევა A შკალის მიხედვით, შესაძლო შესწორებების გათვალისწინებით, რომლებიც პერიოდულად

შეაქვთ მასში მმართველთა საბჭოს (მოხსენებულია 30-ე სტატიაში და ქვემოთ ყველგან იწოდება როგორც საბჭო).

დ) „კვალიფიციური უმრავლესობა“ ნიშნავს თანხმობის გამომხატველი ხმების უმრავლესობას, რომელიც შეადგენს მთელი ხმების ორ მესამედს და წარმოადგენს სააგენტოს აქციონერული კაპიტალის ხელმოწერილი აქციების არა ნაკლებ 55%-ისა.

ე) „თავისუფლად გამოყენებადი ვალუტა“ ნიშნავს:

1) ნებისმიერ ვალუტას, რომელიც პერიოდულად ამ სახით კვალიფიცირდება საერთაშორისო სავალუტო ფონდის მიერ, და აგრეთვე

II) ნებისმიერ სხვა თავისუფლად ხელმისაწვდომ და ფაქტიურად გამოყენებად ვალუტას, რომელიც 30-ე სტატიაში ნახსენებმა დირექტორთა საბჭომ შეიძლება განსაზღვროს ამ კონვენციის მიზნებისათვის საერთაშორისო სავალუტო ფონდთან კონსულტაციების და იმ ქვეყნის თანხმობის შემდეგ, რომლის ვალუტასაც ის წარმოადგენს.

თაპი II. ბანკურიანება და კაპიტალი.

სტატია 4. გაწვევრიანება.

ა) სააგენტოს წევრი შეიძლება გახდეს ბანკის ყველა წევრი-ქვეყანა და შვეიცარია;

ბ) საწყის წევრებად გვევლინებიან A შკალაში ჩამოთვლილი ქვეყნები და ის ქვეყნები, რომლებიც კონვენციას შეუერთდნენ 1987 წლის 30 ოქტომბრადე.

სტატია 5. სააგენტოს კაპიტალი.

ა) სააგენტოს საწესდებო აქციონერული კაპიტალი შეადგენს 1 მილიარდ სპეციალურ უფლებას ნახესობაზე (სუნ). აქციონერული კაპიტალი იყოფა 100 000 აქციად თითოეულის 10 000 სუნ ნომინალური ღირებულებით, რომელიც გადაეცემათ წევრებს ხელწერილით. წევრების ყველა საგადასახადო ვალდებულებები აქციონერულ კაპიტალთან მიმართებით უნდა დარეგულირდეს აშშ დოლარებში გამოხატული სუნ-ის საშუალო ღირებულების საფუძველზე, რომელიც 1981 წლის 1 იანვრიდან 1985 წლის 30 ივლისამდე შეადგენდა 1.082 აშშ დოლარს 1 სუნ-ზე.

ბ) ახალი წვერის მიღებისას სააქციო კაპიტალი იზრდება აქციების იმ რაოდენობით, რომელიც იმ მომენტისათვის ამ წვერს აკლია, რათა აქციაზე ხელმოწერა განხორციელდეს მე-ნ სტატიის მიხედვით,

გ) საბჭოს შეუძლია გაზარდოს სააგენტოს კაპიტალი ხმათა უმრავლესობით.

სტატია 6. აქციებზე ხელმოწერები.

სააგენტოს თითოეული თავდაპირველი წვერი ნომინალს ხელს აწერს კაპიტალის აქციათა ისეთ რაოდენობას, რომელიც ნაჩვენებია მოცემულ A შკალაზე მისი ქვეყნის დასახელების გასწვრივ. ყველა სხვა წვერები ხელს აწერენ აქციების ისეთ რაოდენობაზე და ისეთი პირობებით, რომლებიც განისაზღვრება საბჭოს მიერ, მაგრამ ემისიური ფასი ნომინალურზე ნაკლები არ უნდა იყოს. არც ერთი წვერი ორმოცდაათ აქციაზე ნაკლებს ხელს არ აწერს. საბჭოს შეუძლია დაადგინოს წესები, რომლის თანახმადაც წვერებს შეუძლიათ ხელი მოაწერონ საწესდებო კაპიტალის დამატებით აქციებზე.

სტატია 7. ხელმოწერითი კაპიტალის გაყოფა და მისი ანაზღაურება მოთხოვნების თანახმად.

თითოეული წვერის პირველადი ხელმოწერა ანაზღაურდება შემდეგნაირად:

I) 90 დღის განმავლობაში ამ წვერისათვის კონვენციის ძალაში შესვლის დღიდან, აქციის ფასის 10% გადაიხდება ნაღდი ფულით მე-8 სტატიის „ა“ პუნქტის თანახმად და კიდევ 10%-ანაზღაურდება უპროცენტო თამასუქებით, რომლებიც არ ექვემდებარება მესამე მხარისთვის გადაცემას და ექვემდებარება ინკასირებას საბჭოს გადაწყვეტილებით სააგენტოს ვალდებულებების შესასრულებლად.

II) ნარჩენი თანხა შეიძლება გამოყენებულ იქნეს სააგენტოს მიერ მისი ვალდებულებების შესრულების აუცილებლობისას.

სტატია 8. აქციებზე ხელმოწერების ანაზღაურება.

ა) ხელმოწერებზე ანაზღაურება ხორციელდება თავისუფალ ხმარებაში მყოფი ვალუტით, იმ გამონაკლისით, რომ განვითარებადი წვერი-ქვეყნების გადასახადები შეიძლება განხორციელდეს მათ ეროვნულ ვალუტაში ამ ქვეყნების ხელმოწერების იმ ნაწილის 25%-ის ფარგლებში, რომლებიც

ანაზღაურება ნაღდი ფულით მე-7 სტატიის „I„ ქვეპუნქტის თანახმად.

ბ) აუნაზღაურებელი ხელმოწერების ნებისმიერ ნაწილზე მოთხოვნები ერთგვაროვანია ყველა აქციისათვის.

გ) თუ სააგენტოს მიერ მოთხოვნის მიხედვით მიღებული თანხა არ არის საკმარისი ვალდებულებების შესასრულებლად, მაშინ სააგენტოს შეუძლია წარადგინოს დამატებითი მოთხოვნა აუნაზღაურებელ ხელმოწერებზე მანამ, სანამ ამ გზით მიღებული თანხა საკმარისი არ იქნება ამ ვალდებულებების შესასრულებლად.

დ) აქციების მიხედვით ვალდებულებები შემოიფარგლება მათი ემისიური ფასის აუნაზღაურებელი ნაწილით.

სტატია 9. ვალუტების ღირებულების განსაზღვრა.

ყოველთვის, როცა კონვენციის მიზნების განხორციელებისათვის ჩნდება აუცილებლობა, განისაზღვროს რომელიმე ვალუტის ღირებულება, ასეთი შეფასება ხდება სააგენტოს კეთილგონივრული გადაწყვეტილების საფუძველზე საერთაშორისო სავალუტო ფონდთან კონსულტაციების შემდეგ.

სტატია 10. მოთხოვნილი თანხების დაბრუნება.

ა) სააგენტო უმოკლეს ვადებში უბრუნებს თანხებს წვერებს, რომელიც შეტანილი იყო ხელმოწერების ანაზღაურების ანგარიშზე, იმ შემთხვევაში, თუ:

I) მოთხოვნა წარმოდგენილია იმ პრეტენზიების ასანაზღაურებლად, რომელიც ეფუძნება ხელშეკრულებას გარანტიების ან განმეორებითი დაზღვევის შესახებ, და სააგენტომ მიიღო სრული ან ნაწილობრივი ანაზღაურება მათ მიერ გადახდილი თანხიდან თავისუფლად გამოყენებად ვალუტაში; ან

II) მოთხოვნა წარმოდგენილია რომელიმე წევრის გადახდისუუნარობის გამო, რომელმაც შემდგომში მთლიანად ან ნაწილობრივ დაფარა დავალიანება; ან

III) საბჭო ხმათა უმრავლესობით განსაზღვრავს, რომ სააგენტოს ფინანსური მდგომარეობა საშუალებას იძლევა ეს თანხები დაბრუნდეს სრულად ან ნაწილობრივ სააგენტოს შემოსავლებიდან.

ბ) ამ სტატიის თანახმად, ნებისმიერი თანხების დაბრუნება ხდება რომელიმე წევრისთვის თავისუფალ ხმარებად

ვალუტაში, რომელიც პროპორციულია მისი წილისა მთლიან თანხაში, რომელიც ამ წევრის მიერ გადახდილია დაბრუნებამდე.

გ) წინამდებარე სტატიის თანახმად, თანხა, რომელიც წევრს უბრუნდება, ხდება ამ წევრის ვალდებულებების ნაწილი მე-7 სტატიის II ქვეპუნქტის თანახმად მოთხოვნილ კაპიტალთან დაკავშირებით.

თავი III. ოპერასიები

სტატია 11. გადაფარული რისკები.

ა) ქვემოთ მოყვანილი „ბ“ და „გ“ პუნქტის განხორციელების შემთხვევაში, სააგენტოს შეუძლია მოახდინოს გარანტიის ქვეშ არსებული კაპიტალდაბანდების გარანტირება ზარალის შემთხვევაში, ქვემოთ მოცემული ერთი ან რამდენიმე სახის რისკის არსებობის შედეგად; ესენია:

I) ვალუტის გადაყვანა.

ნებისმიერი შეზღუდვების შემოღება მიმღები მთავრობის ინიციატივით. მიმღები ქვეყნის ფარგლებს გარეთ მისი ვალუტის გადაყვანაზე თავისუფლად ხმარებად ვალუტაში ან სხვა ვალუტაში, რომელიც მისაღებია გარანტიის მიმცემისთვის;

II) ექსპროპრიაცია ან მსგავსი ღონისძიებები.

მიმღები მთავრობის მიერ ნებისმიერი საკანონმდებლო მოქმედება ან ადმინისტრაციული მოქმედება ან უმოქმედობა, რომლის შედეგადაც, გარანტიის მფლობელს ჩამოერთმევა თავის კაპიტალდაბანდებაზე საკუთრების უფლება, არადისკრიმინაციული ხასიათის ზოგადად მიღებული ღონისძიებების გარდა, რომელსაც ჩვეულებრივ იღებს მთავრობა თავის ტერიტორიაზე ეკონომიკური საქმიანობის დასარეგულირებლად;

III) ხელშეკრულების დარღვევა

მიმღები მთავრობის მიერ ნებისმიერი უარი ხელშეკრულებაზე გარანტიების მფლობელთან ან ამ ხელშეკრულების დარღვევა იმ შემთხვევაში, როდესაც „ა“ გარანტიების მფლობელს არ შეუძლია მიმართოს სასამართლოს ან საარბიტრაჟო ორგანოს, გადაწყვეტილების დარღვევის გამო, ან „ბ“ ორგანო არ ღებულობს გადაწყვეტილებას დროის

გონიერული პერიოდის განმავლობაში, როგორც ის გათვალისწინებულია ხელშეკრულებაში გარანტიების შესახებ, ან „გ“ ასეთ გადაწყვეტილებას განხორციელება არ უწერია; და IV) ომი და სამოქალაქო არეულობები.

ნებისმიერი საომარი მოქმედება და სამოქალაქო არეულობები მიმღები ქვეყნის ნებისმიერ ტერიტორიაზე, სადაც გამოიყენება ეს კონვენცია 66-ე სტატიის თანახმად.

ბ) ინვესტორისა და მიმღები ქვეყნის დირექტორთა საბჭოს ხმათა უმრავლესობის ერთობლივი განცხადებით, შეიძლება მოხდეს ამ სტატიის სფეროების გაფართოება კონკრეტულ, არაკომერციულ რისკებზე, რომლებიც მოცემულია ზემოთ განხილულ „ა“ პუნქტში, მაგრამ არავითარ შემთხვევაში დევალვაციის რისკზე და ვალუტის გაუფასურებაზე.

გ) ზარალის დაფარვა არ ხდება შემდეგ შემთხვევებში:

I) მიმღები მთავრობის ნებისმიერი მოქმედება ან უმოქმედობა, რომელზეც გარანტიის მფლობელმა განაცხადა თანხმობა, ან, რომელზეც მას აკისრია პასუხისმგებლობა; და

II) მიმღები მთავრობის ნებისმიერი მოქმედება ან უმოქმედობა ან ნებისმიერი სხვა მოვლენა, რომელიც განვითარდა ხელშეკრულების დადებამდე გარანტიების შესახებ.

სტატია 12. გარანტიების ქვეშ მოქცეული ინვესტიციები.

ა) გარანტიების ქვეშ მოხვედრილი ინვესტიციები მოიცავენ სააქციო მონაწილეობას, მათ შორის საშუალო - და გრძელვადიან სესხებს, რომელიც აქციების მფლობელების მიერ მიეცემა დაინტერესებულ საწარმოებს. აგრეთვე, კაპიტალიდაბანდების ისეთ პირდაპირ ფორმებს, რომლებიც განისაზღვრება დირექტორთა საბჭოს მიერ.

ბ) დირექტორთა საბჭომ ხმების უმრავლესობით შეიძლება განაწესოს გარანტიების საშუალო და გრძელვადიანი კაპიტალდაბანდებების სხვა ნებისმიერ ფორმაზე გადაცემა იმ გამონაკლისით, რომ სესხები, რომლებიც არ მოიხსენიება ზემოთ განხილულ „ა“ პუნქტში, გარანტიებს დაექვემდებარებიან მხოლოდ იმ პირობით, თუ ისინი დაკავშირებულნი არიან კონკრეტულ კაპიტალდაბანდებასთან;

გ) გარანტიები შემოიფარგლება კაპიტალდაბანდებებით, რომელთა განხორციელება იწყება სააგენტოს გარანტიის

მიღებაზე განცხადების რეგისტრაციის შემდეგ. ასეთ კაპიტალდაბანდებებში შეიძლება შეტანილ იქნეს:

I) უცხოური ვალუტის ნებისმიერი გადარიცხვა, რომელიც არსებული კაპიტალდაბანდების მოდერნიზაციის, გაფართოებისა და განვითარების მიზნით ხდება და

II) არსებული კაპიტალდაბანდებებიდან მიღებული შემოსავლების გამოყენება, რომლებიც სხვა შემთხვევაში შეიძლება გადაყვანილი იქნას მიმღები ქვეყნის ფარგლებს გარეთ.

დ) კაპიტალდაბანდებაზე გარანტიის მიცემისას სააგენტო უნდა დარწმუნდეს შემდეგში:

I) კაპიტალდაბანდებისა და მიმღები ქვეყნის განვითარებაში მისი წვლილის ეკონომიკურ საფუძვლიანობაში;

II) კაპიტალდაბანდების შესაბამისობაში მიმღები ქვეყნის კანონებთან და წესებთან;

III) კაპიტალდაბანდების შესაბამისობაში მიმღები ქვეყნის განვითარების პრიორიტეტებთან და მიზნებთან; და

IV) მიმღებ ქვეყანაში კაპიტალდაბანდებისათვის პირობების არსებობაში, რომელიც მოიცავს სამართლიან მიდგომას კაპიტალდაბანდებისადმი და მის სამართლებრივ დაცვას.

სტატია 13. გარანტიების პირობებს დაქვემდებარებული ინვესტორები

ა) ნებისმიერ ფიზიკურ და იურიდიულ პირს აქვს უფლება, მიიღოს სააგენტოს გარანტიები იმ პირობით, რომ:

I) ეს ფიზიკური პირი გვევლინება წვერი-ქვეყნის მოქალაქედ, რომელიც არ არის მიმღები ქვეყანა;

II) ეს იურიდიული პირი ფორმირებულია და მისი ძირითადი დაწესებულებები განლაგებულია წვერი-ქვეყნის ტერიტორიაზე და მისი კაპიტალის დიდი ნაწილი მიეკუთვნება წვერ-ქვეყანას ან წვერ-ქვეყნებს ან მათ მოქალაქეებს, იმ პირობით, რომ ასეთი ქვეყანა არ არის მიმღები ქვეყანა; და

III) ასეთი იურიდიული პირი, იმისდა მიუხედავად ის კერძო მფლობელობაშია, თუ არა, მოქმედებს კომერციულ საფუძველზე.

ბ) იმ შემთხვევაში, როცა ინვესტორს გააჩნია ერთზე მეტი ქვეყნის მოქალაქეობა, წვერი-ქვეყნის მოქალაქეობა აღემატება იმ ქვეყნის მოქალაქეობას, რომელიც არ გვევლინება

წევრად, და მიმღები ქვეყნის მოქალაქეობა აღემატება ნებისმიერი სხვა წევრი-ქვეყნების მოქალაქეობას.

გ) ინვესტორის და მიმღები ქვეყნის ერთობლივი განცხადებით დირექტორთა საბჭოს შეუძლია ხმათა უმრავლესობით, გააგრძელოს უფლება გარანტიის მიღებისა ფიზიკურ პირზე, რომელიც არის მიმღები ქვეყნის მოქალაქე, ან იურიდიულ პირზე, რომელიც დაფუძნებულია მიმღებ ქვეყანაში ან რომლის კაპიტალის დიდი ნაწილი მისი მოქალაქეების მფლობელობაშია, იმ პირობით, რომ ინვესტირებადი აქტივები გადაიტანება მიმღებ ქვეყანაში საზღვარგარეთიდან.

სტატიია 14. გარანტიების პირობებს დაქვემდებარებული მიმღები ქვეყნები.

კაპიტალდაბანდების გარანტირება ხდება მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ ისინი იწარმოება განვითარებადი წევრი - ქვეყნების ტერიტორიაზე.

სტატიია 15. მიმღები ქვეყნის დამტკიცება.

სააგენტო არ დებს არვითარ ხელშეკრულებას გარანტიის შესახებ მიმღები მთავრობის მიერ რისკების დაფარვის შესახებ გარანტიების დამტკიცებამდე.

სტატიია 16. გარანტიის პირობები.

სააგენტო განსაზღვრავს თითოეული ხელშეკრულების პირობებს გარანტიების შესახებ იმ წესებისა და დებულებების დაცვით, რომელსაც ადგენს დირექტორთა საბჭო, იმ პირობით, რომ სააგენტო არ უზრუნველყოფს ანაზღაურებას კაპიტალდაბანდების სრული დაკარგვის შემთხვევაში. ხელშეკრულებას გარანტიების შესახებ ამტკიცებს პრეზიდენტი დირექტორთა საბჭოს ხელმძღვანელობით.

სტატიია 17. გადახდები მოთხოვნებზე.

პრეზიდენტი დირექტორთა საბჭოს ხელმძღვანელობით, დებულობს გადაწყვეტილებას გადახდაზე გარანტიის მფლობელის მოთხოვნებით, რომელიც შეესატყვისება ხელშეკრულებას გარანტიის შესახებ და ისეთი პოლიტიკის შესაბამისად, რომელსაც დებულობს დირექტორთა საბჭო. ხელშეკრულებები გარანტიის შესახებ შეიცავს მოთხოვნას გარანტიების მფლობელებისადმი, მიმართონ დაცვის ადმინისტრაციულ საშუალებებს, რომლებიც მისაღებია მოცემულ

პირობებში. თუ ეს საშუალებები ადვილად მისაწვდომია და შეესაბამება მიმღები მხარის კანონებს. ამგვარი ხელშეკრულება შეიძლება შეიცავდეს მოთხოვნას მასზე, რომ დროის იმ მონაკვეთისა, როდესაც განვითარდა მოვლენები, რომლებმაც წარმოშვეს მოთხოვნები და გადახდას შორის, გავიდეს დროის გარკვეული პერიოდი.

სტატია 18. ცესია

ა) გარანტიების მფლობელის კომპენსაციის გადახდაზე თანხმობის ან გადახდის შემდეგ, სააგენტოს გადაეცა გარანტირებულ კაპიტალდაბანდებასთან დაკავშირებული უფლებები ან მოთხოვნები, რომლებიც შეიძლება ჰქონდეს მფლობელს გარანტიის მიმღები ქვეყნის ან სხვა მევალეებთან დამოკიდებულებაში. ხელშეკრულებაში გარანტიის შესახებ გათვალისწინებულია ასეთი ცესიის პირობები.

ბ) სააგენტოს უფლება „ა“ პუნქტის მიხედვით აღიარებულია ყველა წევრის მიერ.

გ) თანხა, მიმღები ქვეყნის ვალუტაში, რომელსაც სააგენტო იღებს ცესიონარის სახით „ა“ პუნქტის მიხედვით, ხდება მიმღები ქვეყნის გამოყენებისა და კონვერტაციის ისეთი რეჟიმის ქვეშ, რომელიც შეღავათების მიხედვით შეესაბამება რეჟიმს, რომელიც გავრცელებულია ისეთ სახსრებზე, როგორც გარანტიის მფლობელს ექნებოდა. ნებისმიერ შემთხვევაში, ასეთი თანხები გამოიყენება სააგენტოს მიერ თავისი ადმინისტრაციული და სხვა ხარჯების დასაფარად. სააგენტო აგრეთვე ისწრაფვის, მიაღწიოს შეთანხმებას მიმღებ ქვეყნებთან ვალუტის სხვა სახით გამოყენებაზე იმდენად, რამდენადაც შეიძლება მათი გამოყენება თავისუფლად.

სტატია 19. ეროვნულ და რეგიონალურ სტრუქტურებთან დამოკიდებულება.

სააგენტო თანამშროლობს წევრების ეროვნულ სტრუქტურებთან და რეგიონალურ სტრუქტურებთან, რომელთა კაპიტალის დიდი ნაწილი ეკუთვნის წევრებს, რომლებიც ახორციელებენ სააგენტოს საქმიანობის მსგავს სამუშაოს, აგრეთვე ისწრაფვიან შეავსონ მათი მუშაობა მაქსიმალური დახმარების მიზნით, როგორც შესაბამისი მომსახურების ეფექტურობის, ისე უცხოური ინვესტიციების მოზიდვის გაზრდის

საქმეში. ამ მიზნების განსახორციელებლად, სააგენტო თანამშრომლობს ამ სტრუქტურებთან; კერძოდ, ხელახალი დაზღვევისა და ერთობლივი დაზღვევის საკითხებში.

სტატია 20. ეროვნული და რეგიონალური სტრუქტურების ხელახალი დაზღვევა.

ა) სააგენტომ შეიძლება წარმოგვიდგინოს ხელახალი დაზღვევა კონკრეტულ კაპიტალდაბანდებასთან დამოკიდებულებაში ზარალის შემთხვევაში ერთი ან მეტი არაკომერციული რისკების არსებობისას, რომელიც დაზღვეულია წევრის ან მისი სააგენტოს მიერ ან რეგიონალური სააგენტოს მიერ კაპიტალდაბანდების გარანტიით, რომლის კაპიტალის დიდი ნაწილი წევრს ეკუთვნის. დირექტორთა საბჭო ხმათა უმრავლესობით დროდადრო ადგენს პოტენციური ვალდებულებების მაქსიმალურ თანხას, რომელსაც დებულობს სააგენტო ხელშეკრულებაში ხელახალი დაზღვევის შესახებ. კონკრეტულ კაპიტალდაბანდებასთან დამოკიდებულებაში, საწყისი მაქსიმალური თანხა შეადგენს სააგენტოს პოტენციური ვალდებულებების 10%-ს. გარანტიების მიღების პირობები, რომლებიც დამტკიცებულია მე-11 და მე-14 სტატიებით, გამოიყენება ხელახალი დაზღვევის ოპერაციების ჩასატარებლად, იმ გამონაკლისით, რომ კაპიტალდაბანდების ხელახალი დაზღვევა არ არის აუცილებელი დაიწყოს ხელახალი დაზღვევის შესახებ განცხადების შეტანის შემდეგ.

ბ) უფლებები და მოვალეობები სააგენტოსა და იმ წევრს ან სააგენტოს შორის, რომლებმაც მიიღეს ხელახალი დაზღვევის კონტაქტი და ამავე დროს იცავენ ყველა წესებს და დებულებებს, დგინდება დირექტორთა საბჭოს მიერ. დერექტორთა საბჭო ამტკიცებს კაპიტალდაბანდებათა ხელახალი დაზღვევის ყველა ხელშეკრულებას, რომელიც მიღებულ იქნა სააგენტოს მიერ ხელახალი დაზღვევის განაცხადების მიღებამდე იმ მიზნით რომ რისკები დაყვანილიყო მინიმუმამდე და სააგენტომ მიიღოს სათანადო და აგრეთვე სტრუქტურამ, რომელმაც მიიღო ხელშეკრულება ხელახალი დაზღვევის შესახებ, სათანადო ორიენტირებული ინვესტიციების შემდგომ შეტანაზე ჯანვითარებად წევრ-ქვეყნებში.

გ) სააგენტო, რამდენადაც ეს შესაძლებელია, უზრუნველყოფს, რომ მას და ხელმომწერ სტრუქტურას ხელშეკრულებაზე ხელახალი დაზღვევის შესახებ, კქონდეთ ცესიის და არბიტრაჟის უფლება, რომელიც იმ უფლების ექვივალენტურია, რომელიც ექნებოდა სააგენტოს, თუ ის იქნებოდა ძირითადი გარანტი. ხელახალი დაზღვევის პირობებში შედის მოთხოვნა მიმართონ დაცვის ადმინისტრაციულ საშუალებებს მე-17 სტატიის შესაბამისად, მანამდე, სანამ სააგენტო მოახდენს გადახდას. ცესია ძალაშია დაინტერესებული მიმღები ქვეყნისთვის მხოლოდ მას შემდეგ, რაც ის დათანხმდება სააგენტოს მიერ ხელახალ დაზღვევაზე. სააგენტო ხელშეკრულებაში ჩართავს პირობებს იმის შესახებ, რომ ხელახალი დაზღვევის შესახებ ხელშეკრულების მფლობელმა შესაბამისად შეასრულოს უფლებები ან მოვალეობები, რომლებიც განეკუთვნება ხელახალ დაზღვეულ კაპიტალდაბანდებას.

სტატია 21. კერძო მზღვეველებთან და ხელახლად მზღვეველებთან თანამშრომლობა.

ა) სააგენტოს შეუძლია ითანამშრომლოს კერძო მზღვეველებთან წევრ-ქვეყნებში თავისი საკუთარი საქმიანობის განვითარების მიზნით, და ხელი შეუწყოს, რომ ასეთმა მზღვეველებმა უზრუნველყონ არაკომერციული რისკების დაფარვა, განვითარებად წევრ-ქვეყნებში, იმ ანალოგიური პირობებით, რომელიც გააჩნია სააგენტოს. ასეთი თანამშრომლობა ხორციელდება სააგენტოს მიერ. ხელახალი დაზღვევა იმ პროცედურებისა და პირობების თანახმად, რომელიც მოწოდებულია მე-20 სტატიაში.

ბ) სააგენტოს შეუძლია უზრუნველყოს ხელახალი დაზღვევა ნებისმიერი შესაბამისი სტრუქტურით, ნაწილობრივი ან სრული გარანტიებით, რომლებსაც წარმოადგენს სააგენტო.

გ) სააგენტო განსაკუთრებით ისწრაფვის გასცეს გარანტიები იმ კაპიტალდაბანდებაზე, რომლებზეც ანალოგიურ დაფარვას არ გასცემენ კერძო მზღვეველები ან ხელახალი მზღვეველები.

სტატია 22. გარანტიების შეზღუდვა.

ა) თუ ხმათა უმრავლესობით მმართველთა საბჭო არ იღებს განსხვავებულ გადაწყვეტილებას, მაშინ პირობითი ვალდებულებების ერთობლივი ჯამი, რომელიც შეიძლება თავის

თავზე აიღოს სააგენტომ ამ თავის თანახმად, არ უნდა აჭარბებდეს 150%-ს იმ თანხისა, რომელიც მოიცავს სააგენტოს სააქციო კაპიტალს და მის რეზერვებს პლუს ის წილი, რომელიც გამოყოფილია ხელახალი დაზღვევის დასაფარად, რომელიც განისაზღვრება დირექტორთა საბჭოს მიერ. დირექტორთა საბჭო დრო და დრო გადახედავს რისკების სტრუქტურას სააგენტოს პორტფელში, მოთხოვნების განხილვის გამოცდილების, რისკების დივერსიფიკაციის ხარისხისა, ხელახალი დაზღვევის დაფარვისა და სხვა შესაბამისი ფაქტორების ჭრილში, იმის დასადგენად, საჭიროა თუ არა მმართველთა საბჭომ მოახდინოს ცვლილებების შეტანა პოტენციური ვალდებულებების საერთო თანხაში. მაქსიმალური თანხა, რომელიც დადგენილია მმართველთა საბჭოს მიერ, არავითარ შემთხვევაში არ უნდა აჭარბებდეს სააგენტოს სრულად ხელმოწერილი კაპიტალის და რეზერვების სიდიდეს ხუთჯერადად.

ბ) დირექტორთა საბჭოს შეუძლია, რომ ზიანი არ მიაღწეს გარანტიის მაქსიმალურ დონეს, რომელზეც ლაპარაკია „ა“ პუნქტში, დაადგინოს:

I) პირობითი ვალდებულებების მაქსიმალური ერთობლივი რაოდენობა, რომელსაც თავის თავზე იღებს სააგენტო ყველა გარანტიისათვის, რომელიც წარმოდგენილია თითოეული ცალკეული წევრის ინვესტორების მიერ. ასეთი მაქსიმალური ოდენობის განსაზღვრის დროს, დირექტორთა საბჭო სათანადოდ ითვალისწინებს შესაბამისი წევრის წილს სააგენტოს კაპიტალში და იღებს ლიბერალურ გადაწყვეტილებებს კაპიტალდაბანდებასთან დაკავშირებით, რომელიც მომდინარეობს განვითარებადი წევრი-ქვეყნებიდან; და

II) ვალდებულებათა მაქსიმალური ერთობლივი რაოდენობა, რომელსაც თავის თავზე იღებს სააგენტო რისკების დივერსიფიკაციის ისეთ ფაქტორებთან დაკავშირებით, როგორებიცაა ცალკეული პროექტები, ცალკეული მიმღები ქვეყნები და კაპიტალდაბანდებისა და რისკების სახეობები.

სტატია 23. *კაპიტალდაბანდებებისთვის ხელშეწყობა.*

ა) სააგენტო ატარებს გამოკვლევებს, ხელს უწყობს კაპიტალდაბანდებებს ნაკადების შემოსვლასა და ინფორმაციის გავრცელებას კაპიტალდაბანდებების შესაძლებლობების შესახებ განვითარებად წევრ-ქვეყნებში და უცხოური კაპიტალდაბანდების შემოტანის პირობების გაუმჯობესებას ამ ტიპის ქვეყნებში. წევრის თხოვნით, სააგენტომ შეიძლება შესთავაზოს ტექნიკური კონსულტაციები და დაეხმაროს საინვესტიციო პირობების გაუმჯობესებაში ამ წევრების ტერიტორიებზე. ასეთი საქმიანობის შესასრულებლად, სააგენტო:

I) ხელმძღვანელობს შესაბამის საინვესტიციო შეთანხმებებით წევრ-ქვეყნებს შორის;

II) ცდილობს გადალახოს ის ბარიერები, რომლებიც არსებობენ, როგორც განვითარებულ, ისე განვითარებად წევრ-ქვეყნებში და ეწინააღმდეგება კაპიტალდაბანდების ჩადებას განვითარებად წევრ-ქვეყნებში; და

III) ახორციელებს სხვა სააგენტოებთან კოორდინაციას უცხოური კაპიტალდაბანდებების ჩადებას უფრო ფართო ფარგლებში კერძოდ, საერთაშორისო ფინანსურ კორპორაციასთან.

ბ) სააგენტო აგრეთვე:

I) მშვიდობიანი გზით არეგულირებს დაეას ინვესტორებსა და მიმღებ ქვეყნებს შორის;

II) ისწრაფვის დადოს ხელშეკრულება განვითარებად წევრ-ქვეყნებთან და კერძოდ პერსპექტიულ მიმღებ ქვეყნებთან, რომლებიც სააგენტოსთვის უზრუნველყოფენ კეთილსაიმედო რეჟიმს მის მიერ გარანტირებულ კაპიტალდაბანდებებთან დაკავშირებით. აღსანიშნავია, რომ ასეთი ხელშეკრულება ექვემდებარება დირექტორთა საბჭოს ხმათა უმარაველესობას; და

III) განაპირობებს და ხელს უწყობს ხელშეკრულებათა დადებას კაპიტალდაბანდების გაფართოებისა და დაცვის შესახებ თავის წევრებს შორის.

გ) სააგენტო განსაკუთრებულ ყურადღებას აქცევს განვითარებად წევრ-ქვეყნებში კაპიტალდაბანდების გაფართოებას. **სტატია 24. სპონსორული კაპიტალდაბანდებების გარანტიები.**

გარანტიულ ოპერაციებთან დამატებით, რომელსაც ახორციელებს სააგენტო, სააგენტოს შეუძლია მისცეს აგრეთვე

გარანტიები კაპიტალდაბანდებებზე სპონსორული შეთანხმებების შესახებ, რომელიც ამ კონვენციის I დანართშია წარმოდგენილი.

თავი IV. ფინანსური მდგომარეობა

სტატია 25. ფინანსების მართვა.

სააგენტო თავის საქმიანობას ახორციელებს ფინანსების წინდახედული მართვის პრაქტიკის გამოყენებით, იმ მიზნით, რომ შეინარსუნოს ნებისმიერ პირობებში თავისი ფინანსური ვალდებულებების შესრულების შესაძლებლობა.

სტატია 26. პრემიები და ჰონორარები.

სააგენტო ადგენს და პერიოდულად გადახედავს პრიმიებისა და ჰონორარების განაკვეთებს, რომელსაც იყენებს რისკის თითოეული სახეობისათვის.

სტატია 27. წმინდა შემოსავლის განაწილება.

ა) მე-10 სტატიის „ა“ პუნქტის „III“ ქვეპუნქტის დებულებების ზიანის გარეშე, სააგენტო გადარიცხავს წმინდა მოგებას რეზერვში, სანამ ეს რეზერვები არ მიაღწევენ დონეს, რომელიც ხუთჯერ აღემატება სააგენტოს ხელმოწერილ კაპიტალს.

ბ) სააგენტოს მიერ რეზერვების დონის მიღწევისას, რომელიც დადგენილია ზემოთ მოყვანილ „ა“ პუნქტში, მმართველთა საბჭო იღებს გადაწყვეტილებას იმის შესახებ, ღირს თუ არა სააგენტოს მიერ წმინდა მოგების რეზერვებში გადარიცხვა, თუ განაწილდეს ეს მოგება სააგენტოს წევრებს შორის, ან როგორ შეიძლება მისი სხვაგვარად გამოყენება. წმინდა მოგების ნებისმიერი განაწილება სააგენტოს წევრ-ქვეყნებს შორის ხორციელდება პროპორციულად თითოეული წევრის წილზე გადაანგარიშებით მმართველთა საბჭოს ხმათა უმრავლესობით გადაწყვეტილების შესაბამისად.

სტატია 28. ბიუჯეტი.

პრეზიდენტი ამზადებს სააგენტოს შემოსავლებისა და გასავლების წლიურ ბიუჯეტს, რომელსაც ამტკიცებს დირექტორთა საბჭო.

სტატია 29. ანგარიშგება.

სააგენტო აქვეყნებს წლიურ ანგარიშგებას, რომელიც მოიცავს ფინანსურ ანგარიშგებას და მიზნობრივი სპონსორული ფონდის ანგარიშგებას, რომელიც დაფუძნებულია მოცემული კონვენციის I დანართის შესაბამისად და გავლილი

აქეთ დამოუკიდებელ აუდიტორული შემოწმება. განსაზღვრული პერიოდულობით სააგენტო წევრებს უგზავნის მოკლე ანგარიშებს თავისი ფინანსური მდგომარეობის შესახებ და მოგება-ზარალის ანგარიშს, რომლებიც მოწმობენ მათი ოპერაციების შედეგებს.

თავი V. ორბანიზაცია და მართვა

სტატია 30. სააგენტოს სტრუქტურა.

სააგენტოში არსებობს მმართველთა საბჭო, დირექტორთა საბჭო, პრეზიდენტი და პერსონალი, რომელიც ასრულებს სააგენტოს მიერ განსაზღვრულ მოვალეობებს.

სტატია 31. მმართველთა საბჭო.

ა) სააგენტოს ყველა უფლებამოსილება, მათ გარდა, რომელიც ამ კონვენციის თანახმად კონკრეტულად გადაეცემა სააგენტოს სხვა ორგანოებს, ეკუთვნის მმართველთა საბჭოს. მმართველთა საბჭოს შეუძლია თავისი ყველა უფლებამოსილების დელეგირება დირექტორთა საბჭოსათვის, გარდა იმ უფლებებისა, რომლებიც ქვემოთაა მოყვანილი:

I) მიიღოს ახალი წევრები ან განსაზღვროს მათი მიღების პირობები.

II) შეწყვიტონ გაწევრიანება,

III) მიიღონ გადაწყვეტილება კაპიტალის გაზრდის ან შემცირების შესახებ,

IV) გაზარდონ პირობითი ვალდებულებების საზღვრები 22-ე სტატიის „ა“ პუნქტის თანახმად,

V) განსაზღვროს რომელიმე წევრი, როგორც განვითარებადი ქვეყანა მე-3 სტატიის „გ“ პუნქტის თანახმად,

VI) მოახდინოს რომელიმე ახალი წევრის კლასიფიცირება 39-ე „ა“ სტატიის თანახმად I ან II კატეგორიაზე ხმის მიცემის მიზნისათვის ან უკვე არსებული წევრის რეკლასიფიცირება,

VII) დააჯილდოვოს დირექტორები და მათი მოადგილეები,

VIII) შეწყვიტოს ოპერაციები და მოახდინოს სააგენტოს ლიკვიდაცია,

IX) გაანაწილოს წევრებს შორის აქტივები სააგენტოს ლიკვიდაციის შემდეგ; აგრეთვე,

X) შეიტანოს შესწორებები კონვენციაში, მის დანართსა და შკალეებში.

ბ) თითოეული წევრი ნიშნავს მმართველთა საბჭოში თითო მმართველს და თითო მოადგილეს მათ მიერ დადგენილი პროცედურის თანახმად. მოადგილეები ხმის მიცემაში ლებულობენ მონაწილეობას მხოლოდ ძირითადი მმართველების არ გამოცხადების შემთხვევაში. მმართველთა საბჭო ირჩევს ერთ-ერთ მმართველს თავის თავმჯდომარედ.

გ) მმართველთა საბჭო ატარებს ყოველწლიურ სხდომებს და აგრეთვე სხვა სხდომებს, რომელსაც იწვევენ მმართველთა საბჭოს ან დირექტორთა საბჭოს გადაწყვეტილებით. დირექტორთა საბჭო იწვევს მმართველთა საბჭოს სხდომებს ხუთი წევრის მოთხოვნით ან იმ წევრების მოთხოვნით, რომლებიც ხმათა საერთო რაოდენობის 25%-ს ფლობენ.

სტატია 32. დირექტორთა საბჭო.

ა) დირექტორთა საბჭო პასუხისმგებელია სააგენტოს საერთო ოპერაციების ჩატარებაზე და ამ ვალდებულებების შესრულებისას ატარებს კონვენციით განპირობებულ ნებისმიერ აუცილებელ ღონისძიებას.

ბ) საბჭოს შემადგენლობაში შედის არა ნაკლებ 12 დირექტორი. დირექტორთა რაოდენობა შეიძლება შეცვალოს მმართველთა საბჭომ სააგენტოს წევრების რაოდენობაში ცვლილებების გათვალისწინებით. თითოეულ დირექტორს აქვს უფლება დანიშნოს ერთი მოადგილე, რომელიც მისი სახელით შეასრულებს ყველა ვალდებულებას. ბანკის პრეზიდენტი, მის მიერ დაკავებული თანამდებობიდან გამომდინარე გვევლინება სააგენტოს დირექტორთა საბჭოს თავმჯდომარედ, მაგრამ არა აქვს ხმის მიცემის უფლება იმ გამონაკლისის გარდა, როცა მას გააჩნია გადამწყვეტი ხმის უფლება, ხმების თანაბრად გაყოფის შემთხვევაში.

გ) დირექტორების სამსახურის ვადას განსაზღვრავს მმართველთა საბჭო. დირექტორთა საბჭოს პირველ შემადგენლობას ირჩევს მმართველთა საბჭო თავის პირველივე სხდომაზე.

დ) დირექტორთა საბჭოს სხდომის მოწვევა ხდება მისი თავმჯდომარის პირადი ინიციატივით ან სამი დირექტორის თხოვნით;

ე) მანამ, სანამ მმართველთა საბჭო არ მიიღებს გადაწყვეტილებას სააგენტოში მუდმივი დირექტორთა საბჭოს ფუნქციონირების შესახებ, დირექტორები და მათი მოადგილეები ღებულობენ ფულად ჯილდოებს (პრემიებს) მხოლოდ იმ გასაულებლის ფარგლებში, რომელიც დაკავშირებულია საბჭოს სხდომებში მათ მონაწილეობასა და სხვა ოფიციალური მოვალეობების შესრულებასთან. დირექტორთა საბჭოს არჩევის შემდეგ, დირექტორებისა და მათი მოადგილეების დაჯილდოება განისაზღვრება მმართველთა საბჭოს მიერ.

სტატია 33. პრეზიდენტი და პერსონალი.

ა) დირექტორთა საბჭოს ზოგადი კონტროლის ქვეშ პრეზიდენტი მართავს სააგენტოს ჩვეულებრივ საქმიანობას. ის პასუხისმგებელია ორგანიზაციაზე, პერსონალის დანიშვნასა და მათ განთავისუფლებაზე.

ბ) პრეზიდენტს ნიშნავს დირექტორთა საბჭო, ამასთან მისი კანდიდატურის წარდგენა ხდება საბჭოს თავჯდომარის მიერ. მმართველთა საბჭო განსაზღვრავს პრეზიდენტის სამასახურებრივი კონტრაქტის პირობებს.

გ) პრეზიდენტი და სააგენტოს პერსონალი თავიანთი მოვალეობების შესრულებისას ექვემდებარებიან მხოლოდ სააგენტოს და არა სხვა რომელიმე ხელისუფლებას. სააგენტოს თითოეული წევრი პატივს სცემს ასეთ ვალდებულებათა საერთაშორისო ხასიათს და პრეზიდენტსა ან პერსონალზე მათი საქმიანობისას გავლენის მოხდენისგან თავს იკავებს.

დ) სააგენტოს პერსონალის დანიშვნისას პრეზიდენტი ითვალისწინებს მათი ეფექტურობისა და ტექნიკური კომპეტენციის ყველაზე მაღალ დონეს, დიდ ყურადღებას აქცევს კადრების სწორად შერჩევას, რაც შეიძლება ფართო გეოგრაფიულ საფუძველზე.

ე) პრეზიდენტი და სააგენტოს პერსონალი მუდმივად ინახავენ ინფორმაციის კონფიდენციალურობას, რომელსაც ღებულობენ სააგენტოს ოპერაციების განხორციელების დროს.

სტატია 34. პოლიტიკური საქმიანობის აკრძალვა.

სააგენტო, მისი პრეზიდენტი და პერსონალი არ ერევიან წევრთა პოლიტიკურ საქმიანობაში. ისე რომ არ დაირღვეს

სააგენტოს უფლებანი, გაითვალისწინოს ყველა პირობა, რომელიც თან ახლავს რომელიმე ინვესტიციას, მათი გადაწყვეტილებანი არ ექვემდებარებიან რომელიმე წევრის ან წევრების პოლიტიკური სისტემის გავლენას. გადაწყვეტილებები, რომლებიც უკავშირდება მათ მოსაზრებებს, მიუკერძოებლად მიიღება მხედველობაში, იმ მიზნების მისაღწევად, რომლებიც მე-2 სტატიაშია გადმოცემული.

სტატია 35. ურთიერთობები საერთაშორისო ორგანიზაციებთან.

ამ კონვენციის ფარგლებში, სააგენტო თანამშრომლობს გაერთიანებული ერების ორგანიზაციასთან და სხვა საერთაშორისო ორგანიზაციებთან, რომელთაც გააჩნიათ სპეციალიზებული ვალდებულებები მონათესავე დარგებში; მათ შორისაა ბანკი და საერთაშორისო ფინანსური კორპორაციები.

სტატია 36. სააგენტოს ცენტრალური დაწესებულების ადგილმდებარეობა.

ა) სააგენტოს ცენტრალური დაწესებულება მდებარეობს ვაშინგტონში; თუ მმართველთა საბჭო ხმათა უმრავლესობით არ მიიღებს გადაწყვეტილებას დაწესებულების ადგილმდებარეობის შეცვლის შესახებ.

ბ) სააგენტოს შეუძლია შექმნას სხვა დაწესებულებებიც, თუ ეს აუცილებელია მისი მუშაობისათვის.

სტატია 37. აქტივების საცავი.

თითოეულ წევრს გააჩნია თავისი ცენტრალური ბანკი საცავის სახით, რომელშიც სააგენტოს შეუძლია შეინახოს აგუარები ამ წევრის ვალუტით, ხოლო იმ შემთხვევაში, თუ მას არ გააჩნია ცენტრალური ბანკი, გამოიყენოს სხვა დაწესებულება, რომელიც მისაღებია სააგენტოსთვის ამ მიზნებისათვის.

სტატია 38. კავშირის პირები.

ა) თითოეული წევრი ირჩევს შესაბამის ინსტანციას, რომელთანაც სააგენტოს შეუძლია კჭონდეს კავშირი, კონვენციასთან დაკავშირებით წარმოქმინდ ნებისმიერ საკითხზე. სააგენტოს შეუძლია დაეყრდნოს ამ ინსტანციის ჯანცხადებას, ისევე როგორც თავისი წევრის განცხადებას. ნებისმიერი წევრის თხოვნით, სააგენტო ატარებს მასთან

კონსულტაციებს მე-19-21-ე სტატიებში განხილული საკითხების შესახებ, რომელიც დაკავშირებულია ამ წევრის სადაზღვევო კომპანიებთან.

ბ) როცა სააგენტოს ნებისმიერი საქმიანობის განხორციელები-სათვის სჭირდება ამა თუ იმ წევრის თანხმობა, მაშინ ითვლება, რომ ასეთი შეთანხმება არსებობს, თუ მოცემული წევრი სააგენტოს მიერ არ გამოთქვამს საწინააღმდეგო მოსაზრებას.

თავი VI. ხმის მიცემა, ხელმოწერების კორექტირება და წარმომადგენლობა

სტატია 39. ხმის მიცემა და ხელმოწერების კორექტირება.

ა) ხმის მიცემის პროცედურების უზრუნველსაყოფად, რომელიც ასახავს სააგენტოთი თანაბარ დაინტერესებას სახელმწიფოთა ორივე კატეგორიის მიერ, რომლებიც, ჩამოთვლილია კონვენციის A შკალაში და აგრეთვე თითოეული წევრის წინასწარი მონაწილეობის დიდი მნიშვნელობის შედეგად თითოეული წევრი ღებულობს 177 საწევრო ხმას და თითო ხელმოწერით ხმას თითოეულ აქციაზე.

ბ) თუ სამწლიანი პერიოდის განმავლობაში, კონვენციის ძალაში შესვლის შემდეგ, ჩამოთვლილი A შკალაში ორივე კატეგორიის სახელმწიფოების საწევრო და ხელმოწერითი ხმების რიცხვი შეადგენს საერთო ხმების 40%-ზე ნაკლებს, მაშინ ამ კატეგორიაში შემავალი წევრები ღებულობენ ხმების ისეთ დამატებით რაოდენობას, რომელიც აუცილებელია იმისათვის, რომ ხმების ერთობლივმა რაოდენობამ აღნიშნულ კატეგორიაში მიაღწიოს ხმების საერთო რაოდენობის ამ პროცენტულ წილს. ასეთი დამატებითი ხმები ნაწილდება მოცემული კატეგორიის წევრებს შორის ხელმოწერითი ხმების პროპორციული წილის მიხედვით.

ამ დამატებითი ხმების რაოდენობა ექვემდებარება ავტომატურ კორექტირებას პროცენტული თანაფარდობის შესანარჩუნებლად, ხოლო ზემოთ მოხსენებული სამწლიანი პერიოდის ბოლოს, ეს ხმები უქმდება.

გ) მესამე წლის განმავლობაში კონვენციის ძალაში შესვლის შემდეგ მმართველთა საბჭო აწარმოებს აქციების გადახედვას შემდეგი პრინციპების მიხედვით:

1) წევრების ხმები ასახავენ ფაქტიურ ხელმოწერებს სააგენტოს კაპიტალზე; ასევე წევრთა ხმებს, როგორც ეს მითითებულია ამ სტატიის „ა“ პუნქტში.

2) წევრებისთვის გამოყოფილი აქციები, რომლებმაც კონვენციაზე ხელი არ მოაწერეს გადანაწილდება ამ წევრებს შორის თანახმად პროცედურისა, რომელიც უზრუნველყოფს ხმების პარიტეტს ზემოთ ხსენებულ კატეგორიებს შორის;

3) მმართველთა საბჭო ხელს უწყობს წევრებისთვის გამოყვანილ აქციებზე ხელმოწერებს.

დ) სამწლიანი პერიოდის განმავლობაში, რომელიც გათვალისწინებულია ამ სტატიის „ბ“ პუნქტში, მმართველთა საბჭოსა და დირექტორთა საბჭოს ყველა გადაწყვეტილება მიიღება ხმათა უმრავლესობით; იმ გადაწყვეტილებების გარდა, რომლებიც კონვენციის თანახმად, საჭიროებენ დადებითი ხმების უფრო მეტ რაოდენობას.

ე) იმ შემთხვევაში, თუ სააგენტოს სააქციო კაპიტალი იზრდება მე-5 სტატიის „გ“ პუნქტის თანახმად, წევრს სურვილისამებრ აქვს უფლება, ხელი მოაწეროს კაპიტალის გაზრდის იმ ნაწილზე, რომელიც პროპორციულად შეესაბამება აქციების იმ წილს, რომელიც მას აქამდე ჰქონდა სააგენტოს საერთო აქციონერულ კაპიტალში, თუმცა არც ერთ წევრს არ ევალება გადიდებული კაპიტალის რომელიმე ნაწილზე ხელმოწერა;

ვ) მმართველთა საბჭო ამტკიცებს დებულებებს დამატებითი ხელმოწერების შესახებ ამ სტატიის „ე“ პუნქტის თანახმად. ამ დებულებებში ვადების დადგენა ხდება წევრების მიერ ამგვარ ხელმოწერებზე მოთხოვნების წარდგენაზე.

სტატია 40. ხმის მიცემა მმართველთა საბჭოში.

ა) ნებისმიერ მმართველს აქვს უფლება განკარგოს მის მიერ წარმოდგენილი წევრის ხმები. მმართველთა საბჭოს გადაწყვეტილების მიღება ხდება ხმათა უმრავლესობით, გარდა კონვენციაში ნასესხები გამონაკლისებისა;

ბ) მმართველთა საბჭოს ნებისმიერ სხდომაზე ქვორუმი დგება მმართველთა უმრავლესობით, რომელთაც ხმათა საერთო რაოდენობის 2/3 ეკუთვნით;

გ) მმართველთა საბჭოს შეუძლია დაამტკიცოს პროცედურა, რომლის თანახმადაც, დირექტორთა საბჭოს აქვს უფლება

მმართველთა საბჭოს მიმართოს რომელიმე კონკრეტულ საკითხზე, ისე რომ არ მოიწვიოს სხდომა, თუ ის ჩათვლის, რომ ასეთი ღონისძიება სააგენტოს ინტერესებს საუკეთესოდ პასუხობს.

სტატიია 41. დირექტორთა არჩევნები.

ა) დირექტორების არჩევა ხდება B შკალის შესაბამისად;

ბ) დირექტორები თავის სამსახურებრივ მოვალეობას ასრულებენ მათი შემცველულების არჩევამდე. თუ დირექტორის ადგილი განთავისუფლდება დადგენილი ვადის გასვლამდე 90 დღეზე ადრე, მაშინ მმართველები, რომლებმაც აირჩიეს ადრინდელი დირექტორი, დარჩენილ ვადაზე ირჩევენ ახალ დირექტორსაც. მისი არჩევისათვის საჭიროა მიცემულ ხმათა უმრავლესობა. მაგრამ, იმ დროის განმავლობაში, სანამ დირექტორის ადგილი იქნება ვაკანტური, ყოფილი დირექტორის უფლებები გადადის მის მოადგილეზე, რომელსაც არ გააჩნია უფლება, აირჩიოს თავისი მოადგილე.

სტატიია 42. ხმის მიცემა დირექტორთა საბჭოში.

ა) თითოეულ დირექტორს აქვს უფლება, გამოიყენოს იმ წევრების ხმები, რომლებმაც ის აირჩიეს არჩევნების პერიოდში. ყველა ის ხმა, რომელზედაც უფლება აქვს დირექტორს, მიეწოდება პაკეტის სახით. დირექტორთა საბჭოს გადაწყვეტილება მიიღება მიცემულ ხმათა უმრავლესობით, გარდა ამ კონვენციაში ნახსენები გამონაკლისებისა;

ბ) დირექტორთა საბჭოს სხდომაზე ქეორუმი დგება დირექტორთა უმრავლესობით, რომელთაც გააჩნიათ ხმათა საერთო რაოდენობის ნახევარზე მეტი;

გ) დირექტორთა საბჭომ შეიძლება დაადგინოს პროცედურა, რომლის თანახმადაც, მის თავმჯდომარეს უფლება აქვს გამოითხოვოს დირექტორთა საბჭოს გადაწყვეტილება რაიმე კონკრეტული საკითხის შესახებ, ისე რომ არ მოიწვიოს სხდომა, რადგან მიაჩნია, რომ ასეთი გადაწყვეტილება სააგენტოს ინტერესებს დადებითად წაადგება.

თაჰვი VII. პრივილეგიები და იმუნიტატი

სტატიია 43. თავის მიზნები.

იმის უზრუნველსაყოფად, რომ სააგენტომ შეასრულოს მასზე დაკისრებული ფუნქციები თითოეული წევრის

ტერიტორიაზე, მას მიეცემა იმუნიტეტი და პრივილეგიები, რომლებიც განხილულია მოცემულ თავში.

სტატია 44. სამართალწარმოება.

სააგენტოს წინააღმდეგ შეიძლება აღიძვრას საქმე, გარდა იმისა, რომელიც ექვემდებარება სტატია 57 და 58-ის დებულებებს, მხოლოდ კომპეტენტური იურისდიქციის მქონე სასამართლოში წევრის ტერიტორიაზე, სადაც სააგენტოს აქვს დაწესებულება ან ჰყავს დანიშნული წარმომადგენელი იმ პროცედურის განსახორციელებლად, რასაც სასამართლო დაუწესებს. სააგენტოს წინააღმდეგ არ აღიძვრება საქმეები:

I) წევრები და პირები, რომლებიც გამოდიან მათი სახელით და აგრეთვე,

II) პერსონალის საკითხების შესახებ.

სააგენტოს ქონებას და აქტივებს, სადაც ან ვისთანაც არ უნდა მდებარეობდნენ, გააჩნიათ იმუნიტეტი კონფისკაციის ყველა ფორმაზე, დაპატიმრებაზე და სააგენტოს წინააღმდეგ საბოლოო სასამართლო განაჩენის ან დადგენილების გამოტანამდე.

სტატია 45. აქტივები.

ა) სააგენტოს ქონება და აქტივები, სადაც არ უნდა მდებარეობდეს ის, არ ექვემდებარებიან ჩხრეკას, რეკვიზიციას, კონფისკაციას და ყადაღის სხვა ნებისმიერ ფორმას აღმასრულებელი ან საკანონმდებლო ორგანოების გადაწყვეტილებების მიხედვით;

ბ) იმ ფარგლებში, რომელიც ამ კონვენციით გათვალისწინებული ოპერაციების განხორციელებისათვისაა საჭირო, სააგენტოს მთელი ქონება და აქტივები თავისუფლდება ყველა სახის შეზღუდვებისაგან, რეგულირებისაგან, კონტროლისაგან და მორატორიუმისაგან; იმ პირობით, რომ სააგენტომ შეიძინა ქონება და აქტივები, როგორც გარანტიის მფლობელის მემკვიდრის ან ცესიონარის სახით, სტრუქტურამ, რომელმაც დადო ხელშეკრულება ხელახალი დაზღვევის შესახებ, ან ინვესტორმა, რომელიც დაზღვეულია სტრუქტურის მიერ, რომელთანაც დაიდო ხელშეკრულება ხელახალი დაზვერვის შესახებ, თავისუფლდებიან შესაბამისი სავალუტო შეზღუდვებისაგან და კონტროლისაგან, რომელიც ამ წევრის ტერიტორიაზე მოქმედებს ამდაგვარი რეჟიმის გავრცელების

ფარგლებში მფლობელზე, სტრუქტურაზე ან ინვესტორზე, რომლის ცესიონერად გვევლინება სააგენტო.

გ) ტერმინი „აქტივები“ მოცემულ თავში მოიცავს სპონსორული მიზნობრივი ფონდის აქტივებს, რომელიც მოხსენებულია კონვენციის I დანართში, და აგრეთვე სხვა აქტივებს, რომლებსაც მართავენ სააგენტო მის წინაშე წამოჭრილი მიზნების მისაღწევად.

სტატია 46. არქივები და კავშირები

ა) სააგენტოს არქივები ხელშეუხებელია, სადაც არ უნდა იყოს ის;

ბ) თითოეული წევრი წარმოადგენს სააგენტოს ოფიციალური კავშირისათვის, ისეთივე რეჟიმს, როგორც ბანკის ოფიციალური კავშირისთვის.

სტატია 47. გადასახადები.

ა) სააგენტო, მისი აქტივები, ქონება და შემოსავლები, აგრეთვე მის მიერ განხორციელებული ოპერაციები და გარიგებები, წინამდებარე კონვენციის თანახმად, თავისუფლდებიან ნებისმიერი გადასახადებისაგან და საბაჟო გადასახადებისაგან (ბაჟისაგან). სააგენტო აგრეთვე თავისუფლდება ნებისმიერი ვალდებულებისაგან აკრიბოს და გადაიხადოს ნებისმიერი გადასახადი და ბაჟი;

ბ) გადასახადებით დაბეგვრის დროს არ ითვალისწინებენ სააგენტოს მიერ გამოყოფილ სახსრებს მისი მმართველებისა და მოადგილეების გასაღების დასაფარად, თავმჯდომარისა და დირექტორთა საბჭოს წევრების, მათი მოადგილეების, აგრეთვე, პრეზიდენტისა და სააგენტო პერსონალის ხელფასების და სხვა გასაღების დასაფარად. (გამონაკლისს წარმოადგენენ ადგილობრივი მოქალაქეები).

გ) ინვესტიციები, რომლებიც გარანტირებულები არიან ან ხელახლა არიან დაზღვეულები სააგენტოს მიერ. აგრეთვე, არც ერთი ხელშეკრულება დაზღვევის შესახებ, რომელიც ხელახლაა დაზღვეული სააგენტოს მიერ, მიუხედავად იმისა, თუ ვის ეკუთვნის, გადასახადებს არ ექვემდებარება:

1) თუ ისინი შეიცავენ დისკრიმინაციულ მიდგომას ასეთ ინვესტიციებთან ან ხელშეკრულებასთან დაზღვევის შესახებ იმ საფუძველზე, რომ ისინი სააგენტოს მიერ არიან გარანტირებული, ან ხელახლა დაზღვეული; ან

II) თუ ასეთი გადასახადების ერთადერთ იურიდიულ საფუძველს წარმოადგენს რომელიმე დაწესებულების, ან საქმიანი ობიექტის ადგილმდებარეობა, რომელიც მიეკუთვნება სააგენტოს.

სტატია 48. სააგენტოს ოფიციალური თანამდებობის პირები.

სააგენტოს ყველა მმართველი, დირექტორი, მათი მოადგილეები, აგრეთვე პრეზიდენტი და პერსონალი:

I) მათ არ ეხებათ სასამართლო ძიება იმ მოქმედებებთან დაკავშირებით, რომელსაც ისინი ასრულებენ ოფიციალურად;

II) არ გვევლინებიან რა ადგილობრივ მოქალაქეებად, ფლობენ იმავე იმუნიტეტს, იმავე შეღავათებს სავალუტო შეზღუდვებთან დამოკიდებულებაში, როგორც ეს გეხვდება სხვა წევრების შესაბამისი რანგის ოფიციალურ პირებში;

III) იყენებენ გადაადგილების იმავე რეჟიმს, რომელსაც სხვა წევრების შესაბამისი რანგის ოფიციალური პირები.

სტატია 49. წინამდებარე თავის გამოყენება.

თითოეული წევრი თავის ტერიტორიაზე ატარებს ყველა აუცილებელ ღონისძიებას. საკუთარი კანონების თანახმად, იმ მიზნით, რომ უზრუნველყოს ამ თავში მოცემული პრინციპების დაცვა და ინფორმაციას აძლევს სააგენტოს მის მიერ გატარებული ღონისძიებების შესახებ.

სტატია 50. პრივილეგიებისა და იმუნიტეტის უარყოფა.

წინამდებარე თავში აღწერილი იმუნიტეტი და პრივილეგიები სააგენტოს ინტერესებშია, და მას შეუძლია უარი თქვას მათზე იმ პირობებში, როცა ეს უარყოფა მის ინტერესებს ზიანს არ მიაყენებს. სააგენტოს შეუძლია იმუნიტეტი მოუხსნას მის ნებისმიერ თანამშრომელს, თუ თელის, რომ იმუნიტეტი ხელს უშლის მართმსაჯულების აღსრულებას და მაშინაც, როცა უარი სააგენტო ინტერესებს ზიანს არ მიაყენებს.

თავი VIII. ბამოსკლა, წმინდობის შეჩერება და ოპერასიების შეწყვეტა

სტატია 51. გამოსვლა.

ამ კონვენციის ძალაში შესვლიდან სამი წლის გასვლის შემდეგ. წევრს შეუძლია გამოვიდეს სააგენტოდან დროის

ნებისმიერ მომენტში და წერილობითი სახით აცნობოს თავისი გადაწყვეტილების შესახებ სააგენტოს ცენტრალურ დაწესებულებას. სააგენტო აცნობებს ამის შესახებ ბანკს, რომელიც მოცემული კონვენციის თანახმად დეპოზიტორია. წევრის სააგენტოდან ნებისმიერი გამოსვლა ძალაშია სააგენტოს მიერ წერილობითი ცნობის მიღებიდან 90 დღის შემდეგ. წევრმა შეიძლება უკან დაიბრუნოს ეს ცნობა, თუ ის ძალაში ჯერ არ შესულა.

სტატია 52. წევრობის შეჩერება.

ა) წევრის მიერ ნებისმიერი მისი ვალდებულების შეუსრულებლობის შემთხვევაში, მმართველთა საბჭოს შეუძლია თავის წევრთა უმრავლესობით, რომლებიც ფლობენ საერთო ხმათა უმრავლესობას, შეაჩეროს მისი წევრიანობა.

ბ) სანამ მისი წევრობა შეჩერებულია, წევრი არ ფლობს კონვენციით მოცემულ არანაირ უფლებას, გარდა ამ და XI თავებში მოცემული უფლებებისა, მაგრამ აგრძელებს თავის ვალდებულებების შეუსრულებლობას.

გ) ის წევრი, რომლის წევრობაც შეჩერებულია, არ განიხილება სააგენტოს წევრის რანგში, ამ კონვენციის III თავის და I დანართის თანახმად.

დ) წევრს, რომლის წევრობაც შეჩერებულია, ავტომატურად უქმდება წევრობა ერთი წლის შემდეგ შეჩერების თარიღიდან და მხოლოდ მმართველთა საბჭოს გადაწყვეტილებით უგრძელდება ვადა ან მთლიანად აღუდგება სააგენტოს წევრის სტატუსი.

სტატია 53. იმ სახელმწიფოების უფლებები და მოვალეობები, რომლებიც აღარ არიან წევრები.

ა) როცა სახელმწიფო აღარ არის სააგენტოს წევრი, ის აგრძელებს ყველა თავისი ვალდებულების შესრულებას, რომელსაც ავალებს კონვენცია და რომელსაც ახორციელებდა სააგენტოს წევრობის შეჩერებამდე.

ბ) ზემოთ მოცემული „ა“ პუნქტისათვის ზიანის მიუყენებლად, სააგენტო ხელშეკრულებას დებს სახელმწიფოსთან მათი პრეტენზიებისა და ვალდებულებების დარეგულირების შესახებ. ნებისმიერი ასეთი შეთანხმება დამტკიცებულია დირექტორთა საბჭოს მიერ.

სტატიია 54. ოპერაციების შეჩერება.

ა) დირექტორთა საბჭოს შეუძლია, თუ ის საჭიროდ ჩათვლის, შეაჩეროს ახალი გარანტიების გაცემა კონკრეტულ ვადაზე.

ბ) საგანგებო მდგომარეობის წარმოშობისას, დირექტორთა საბჭოს შეუძლია შეაჩეროს სააგენტოს ნებისმიერი საქმიანობა იმ ვადით, რომელიც არ აღემატება საგანგებო მდგომარეობის ხანგრძლივობას, იმ პირობით, რომ ხდება აუცილებელი ღონისძიებების მიღება სააგენტოსა და მესამე მხარის ინტერესების დასაცავად.

გ) ოპერაციების შეჩერების გადაწყვეტილების მიღება არ ეხება წევრების ან სააგენტოს ვალდებულებებს გარანტიების მფლობელების, ან ხელახალი დაზღვევის პოლისის, ან მესამე მხარის წინაშე.

სტატიია 55. ლიკვიდაცია.

მმართველთა საბჭოს შეუძლია კვალიფიციური ხმათა უმრავლესობით მიიღოს გადაწყვეტილება ოპერაციების შეწყვეტისა და სააგენტოს ლიკვიდაციის შესახებ. ასეთი გადაწყვეტილების მიღების მომენტიდან სააგენტო წყვეტს ნებისმიერ საქმიანობას, გარდა იმ საქმიანობისა, რომელიც დაკავშირებულია აქტივების რეალიზაციის, დაცვასა და შენარჩუნებასთან და ვალდებულებების დარეგულირებასთან. სააგენტო აგრძელებს არსებობას და წევრების კონვენციით გათვალისწინებული ყველა უფლება და მოვალეობა შენარჩუნდება მთლიანად მანამ, სანამ არ დასრულდება აქტივების საბოლოო დარეგულირება და განაწილება.

ბ) აქტივების განაწილება არ ხდება წევრებს შორის მანამ, სანამ არ შესრულდება ყველა ვალდებულება გარანტიების მფლობელების ან სხვა კრედიტორების წინაშე და სანამ საბჭოს მიერ არ მიიღება გადაწყვეტილება აქტივების განაწილების შესახებ.

გ) ზემოთ ხსენებულის გათვალისწინებით, სააგენტო თავის დარჩენილ აქტივებს ანაწილებს წევრებს შორის პროპორციულად კაპიტალში თითოეული წევრის წილის შესაბამისად. სააგენტო ანაწილებს აგრეთვე ნებისმიერ დარჩენილ აქტივებს სპონსორული მიზნობრივი ფონდისას, რომელიც მოცემული კონვენციის I დანართშია მოხსენებული წევრ-სპონსორებს შორის იმ

პროპორციით, როგორც თითოეულმა წევრმა სპონსორული ინვესტიციების მთლიან თანხაში ჩადო. წევრს არა აქვს უფლება სააგენტოს და სპონსორული მიზნობრივი ფონდის აქტივების თავისი წილის მიღებისა, თუ არა აქვს სააგენტოს დარეგულირებული პრეტენზიები. მასთან აქტივების განაწილება ხდება მმართველთა საბჭოს მიერ დადგენილ ვადებში და ისე, როგორც ის თვლის სამართლიანად.

თავი IX. ღვიის ღარეგულირება

სტატია 56. კონვენციის განმარტება და გამოყენება.

ა) ნებისმიერი საკითხი კონვენციის განმარტებასა და გამოყენებაზე, რომელიც წამოიჭრება სააგენტოს ნებისმიერ წევრსა და სააგენტოს შორის ან სააგენტოს წევრებს შორის, გადაეცემა დირექტორთა საბჭოს გადაწყვეტილების მისაღებად. ნებისმიერ წევრს, რომელსაც განსაკუთრებით ეხება ეს საკითხი და მოქალაქე არ არის წარმოდგენილი დირექტორთა საბჭოში, შეუძლია გააგზავნოს წარმომადგენელი საბჭოს ნებისმიერ სხდომაზე, სადაც განიხილება ეს საკითხი.

ბ) ნებისმიერ შემთხვევაში, როცა დირექტორთა საბჭოს მიერ გამოტანილია გადაწყვეტილება, რომელიც შეესაბამება ზემოთ მოცემულ „ა“ პუნქტს, ნებისმიერ წევრს შეუძლია მოითხოვოს, რომ საკითხი გადაეცეს მმართველთა საბჭოს, რომლის გადაწყვეტილებაც საბოლოოა. მმართველთა საბჭოში ამ საკითხის საბოლოო გადაწყვეტამდე, სააგენტოს შეუძლია, რამდენადაც საჭიროდ ჩათვლის იმოქმედოს დირექტორთა საბჭოს გადაწყვეტილების საფუძველზე.

სტატია 57. დავა სააგენტოსა და წევრებს შორის.

ა) ზიანი რომ არ მიაღვეს 56-ე სტატიისა და მოცემული სტატიის „ბ“ პუნქტის დებულებებს, ნებისმიერი დავა სააგენტოსა და წევრს შორის და ნებისმიერი დავა სააგენტოსა და ქვეყანას (ან მის სააგენტოს) შორის, რომელიც აღარაა სააგენტოს წევრი, რეგულირდება იმ პროცედურის თანახმად, რომელიც მოცემულია ამ კონვენციის II დანართში.

ბ) დავა, რომელიც ეხება სააგენტოს პრეტენზიებს, რომელიც გამოდის ინვესტორის ცესიონალიდან, რეგულირდება:

I) თანახმად პროცედურისა, რომელიც მოყვანილია კონვენციის II დანართში;

II) სააგენტოსა და წევრს შორის დადებული ხელშეკრულებით, ალტერნატიული მეთოდის ან ასეთი დავის დარეგულირების მეთოდის შესახებ. ამ უკანასკნელ შემთხვევაში, კონვენციის II დანართი ასეთი შეთანხმების საფუძველია, რომელიც ნებისმიერ შემთხვევაში დამტკიცებულია დირექტორთა საბჭოს ხმათა უმრავლესობით, მანამ სააგენტო მოცემული წევრი-ქვეყნის ტერიტორიაზე განახორციელებს ოპერაციებს.

სტატიია 58. *დავა გარანტიების მფლობელებისა და ხელახლად მზღვევლების მონაწილეობით.*

ნებისმიერი დავა, რომელიც წამოიჭრება გარანტიებისა და ხელახლად მზღვევლების ხელშეკრულებასთან დაკავშირებით მის მონაწილეებს შორის, გადაეცემა არბიტრაჟზე საბოლოო გადაწყვეტილების მისაღებად, იმ წევრების შესაბამისად, რომლებიც გათვალისწინებულია ხელშეკრულებაში გარანტიის ან ხელახალი დაზღვევის შესახებ.

თავი X. შესწორებები

სტატიია 59. *მმართველთა საბჭოს მიერ შესწორებების შეტანა.*

ა) კონვენციასა და მის დანართებში შესწორებების შეტანა შეუძლიათ მმართველების სამ მეხუთედს, რომლებიც ფლობენ საერთო ხმათა 4/5-ს, ამასთან:

I) ნებისმიერი შესწორება, რომელიც ცვლის სააგენტოდან გამოსვლის უფლებას 51-ე სტატიის თანახმად ან პასუხისმგებლობის შეზღუდვას, რომელიც მე-8 სტატიის „დ“ პუნქტითაა გათვალისწინებული, საჭიროებს, რომ მას ხმა მისცეს ყველა მმართველმა; და

II) ნებისმიერი შესწორება, რომელიც ცვლის სხელშეკრულებას ზარალის განაწილების შესახებ კონვენციის პირველი და მესამე სტატიების I დანართის თანახმად, რომელიც გაზრდის წევრთა ვალდებულებებს ამ ხელშეკრულების თანახმად საჭიროებს, რომ მას ხმა მისცეს თითოეული ასეთი წევრის მმართველმა.

ბ) კონვენციის A და B შკალებში შესწორების შეტანა შეუძლია მმართველთა საბჭოს ხმათა უმრავლესობით.

გ) თუ შესწორება ეხება კონვენციის I დამატების ნებისმიერ დებულებას, მაშინ ხმათა საერთო უმრავლესობაში ჩაირთვება დამატებით ხმებიც, რომელიც წარმოდგენილია მე-7 სტატიის შესაბამისად, წევრ-სპონსორებსა და წევრ ქვეყნებს შორის, სადაც ხორციელდება სპონსორული ინვესტიციები.

სტატია 60. პროცედურა.

კონვენციაში შესწორებების შეტანის შესახებ ნებისმიერი წინადადება, რომელიც მომდინარეობს მმართველისაგან ან დირექტორისაგან, მიეწოდება დირექტორთა საბჭოს თავმჯდომარეს, რომელსაც ეს წინადადება გააქვს დირექტორთა საბჭოზე განსახილველად. თუ წამოყენებული შესწორება რეკომენდებულია დირექტორთა საბჭოს მიერ, ის დასამტკიცებლად გადაეცემა მმართველთა საბჭოს 59-ე სტატიის თანახმად. მას შემდეგ, რაც შესწორება დამტკიცდება მმართველთა საბჭოს მიერ, ეს ფაქტი დამოწმდება სააგენტოს მიერ და ოფიციალურად გაეგზავნება ყველა წევრს. შესწორებები ძალაში შედის ყველა წევრისათვის ოფიციალური შეტყობინების თარიღიდან 90 დღის გასვლის შემდეგ, თუ მმართველთა საბჭო სხვა თარიღს არ მიუთითებს.

თავი XI. დასკვნითი დებულებები

სტატია 61. ძალაში შესვლა.

ა) მოცემულ კონვენციაზე ხელის მოწერა შეუძლია ბანკის ყველა წევრსა და შვეიცარიას და ექვემდებარება რატიფიკაციას, მიღებასა და მოწონებას იმ სახელმწიფოების მიერ, რომლებმაც ხელი მოაწერეს კონვენციაზე კონსტიტუციური პროცედურების შესაბამისად;

ბ) კონვენცია ძალაში შედის იმ დღეს, როცა არანაკლებ ხუთი დოკუმენტის რატიფიკაციის, მიღების და მოწონების შესახებ I კატეგორიის ქვეყნების და არა ნაკლებ თხუთმეტი ასეთი დოკუმენტი II კატეგორიის ქვეყნების სახელით ხელმოწერილი და გადაცემულია, იმ პირობით, რომ ამ ქვეყნების შესანახად, ხელმოწერათა რაოდენობა შეადგენს საწესდებო კაპიტალის სააგენტოს არანაკლებ $1/3$, როგორც ეს გათვალისწინებულია მე-5 სტატიაში.

გ) თითოეული ქვეყნისათვის, რომელმაც გადასცა შესანახად თავისი დოკუმენტი რატიფიკაციის ან მოწონების

შესახებ, ამ კონვენციის ძალაში შესვლის შემდეგ ეს კონვენცია ძალაში შედის იმ დღეს, როცა ხდება ამ დოკუმენტების შესანახად გადაცემა;

დ) თუ კონვენცია ძალაში არ შევიდა ორი წლის გასვლის შემდეგ მისი ხელმოსაწერად გადაცემიდან, ბანკის პრეზიდენტი იწვევს დაინტერესებული ქვეყნების კონფერენციას შემდგომი ნაბიჯების განსაზღვრის თაობაზე.

სტატია 62. პირველი სხდომა.

მოცემული კონვენციის ძალაში შესვლის შემდეგ, ბანკის პრეზიდენტი იწვევს მმართველთა საბჭოს პირველ სხდომას. ეს სხდომა ტარდება სააგენტოს ცენტრალურ დაწესებულებაში, კონვენციის ძალაში შესვლიდან 60 დღის განმავლობაში, ან ამ თარიღიდან პირველივე შესაძლებლობისას.

სტატია 63. დეპოზიტორიუმი.

დოკუმენტები მოცემული კონვენციის რატიფიკაციის, მიღების და მოწონების შესახებ და მასში შეტანილი შესწორებები შესანახად გადაეცემა ბანკს, რომელიც მოქმედებს, როგორც კონვენციის დეპოზიტარი. დეპოზიტარი, კონვენციის დამოწმებულ ეგზემპლარებს, უზაენის ბანკის წევრ-ქვეყნებსა და შევიცარიას.

სტატია 64. რეგისტრაცია.

დეპოზიტარი, კონვენციის რეგისტრაციას ახდენს გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის სამდივნოში გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის წესდების 102-ე სტატიის თანახმად და გენერალური ასამბლეის მიერ მიღებული წესების თანახმად.

სტატია 65. შეტყობინება.

დეპოზიტარი კონვენციის ყველა ხელმოწერს სახელმწიფოს ატყობინებს და კონვენციის ძალაში შესვლის შემდეგ, სააგენტოს ატყობინებს შემდეგს:

ა) მოცემული კონვენციის ხელმოწერების შესახებ;
ბ) რატიფიკაციის, მიღების და მოწონების შესახებ დოკუმენტების შესანახად გადაცემის თაობაზე, 63-ე სტატიის შესაბამისად;

გ) კონვენციის ძალაში შესვლის თარიღს 61-ე სტატიის შესაბამისად;

დ) ტერიტორიული გამოყენების გამონაკლისების შესახებ 66-ე სტატიის თანახმად;

ე) წევრის სააგენტოდან გამოსვლის თაობაზე 51-ე სტატიის თანახმად.

სტატია 66. ტერიტორიული გამოყენება.

მოცემული კონვენცია გამოიყენება ყველა ტერიტორიაზე, სადაც ვრცელდება წევრი-ქვეყნის იურისდიქცია, მათ შორის იმ ტერიტორიაზეც, რომელზედაც წევრს გააჩნია პასუხისმგებლობა. გარდა იმ ტერიტორიებისა, რომლებიც გამოირიცხებიან ამ წევრის მიერ კონვენციის დეკლარაციისთვის წერილობითი შეტყობინებით, ან რატიფიკაციის მომენტში ან შემდგომ.

სტატია 67. საქმიანობის პერიოდული განხილვა.

ა) მმართველთა საბჭო პერიოდულად ატარებს სააგენტოს საქმიანობის და მიღწეული შედეგების ყოველმხრივ განხილვას, რათა შეიტანოს ნებისმიერი ცვლილებები, რომლებიც აუცილებელია სააგენტოს უნარის ასამაღლებლად, უკეთ შეასრულოს თავისი ამოცანები.

ბ) პირველი ასეთი განხილვა ტარდება კონვენციის ძალაში შესვლიდან ხუთი წლის შემდეგ. შემდგომი განხილვის ვადებს ადგენს მმართველთა საბჭო. შესრულებულია სეულში, ერთ ეგზემპლარად, რომელიც ინახება რეკონსტრუქციისა და განვითარების საერთაშორისო ბანკის არქივში, რომელმაც ხელი მოაწერა რა კონვენციას, დაადასტურა თავისი თანხმობა შეესრულებინა მოცემული კონვენციით მასზე დაკისრებული ფუნქციები.

3. კომენტარები კონვენსიაზე ინვესტიციების გარანტიებით მრავალმხრივი სააგენტოს ღაარსების შესახებ

შესავალი

უკანასკნელ წლებში მნიშვნელოვანი ყურადღება ეთმობა იმ ბარიერების მოხსნას, რომლებიც აბრკოლებს უცხოური ინვესტიციების ზრდას განვითარებად ქვეყნებში. ბევრმა ქვეყანამ მიიღო უცხოური ინვესტიციების მოზიდვის ხელშემწყობი ახალი კანონები. ამ მიზნით ქვეყნებს – კაპიტალის ექსპორტიორებს შორის იდება ორმხრივი საინვესტიციო ხელშეკრულებები.

უცხოური ინვესტორებისთვის განვითარებად ქვეყნებში არაკომერციულ რისკებთან ფინანსური გარანტიების მიცემის კონცეფცია წარმოიქმნა, როგორც ამ ქვეყნებში საინვესტიციო კლიმატის გასაუმჯობესებელი საშუალება და შესაბამისად ამ ქვეყნებში საინვესტიციო ნაკადების სტიმულირებისთვის თითქმის ყველა განვითარებულმა ქვეყანამ და აგრეთვე ორმა განვითარებადმა ქვეყანამ შექმნეს ოფიციალური სტრუქტურები, რომლებიც თავის მოქალაქეებს მისცემდა არაკომერციული რისკისგან გარანტიებს, განვითარებად ქვეყნებში ინვესტიციებთან დაკავშირებით. გარდა ამისა, ბანკთაშორისი კორპორაცია ინვესტიციების გარანტიების შესახებ წარმოადგენს გარანტიებს რეგიონულ საფუძველზე. უკვე ათი წლის განმავლობაში ფუნქციონირებს აგრეთვე პოლიტიკური რისკისგან დაზღვევის კერძო ბაზარი. ამ სტრუქტურების საქმიანობა დაკავშირებულია მთელ რიგ შეზღუდვებთან და პოლიტიკური რისკი კვლავ რჩება არსებით დაბრკოლებად განვითარებად ქვეყნებში ინვესტიციების ჩასადებად. არსებობს აუცილებლობა მრავალმხრივი სააგენტოს შექმნისა საინვესტიციო გარანტიებისთვის, რომელიც შეავსებდა ამ სტრუქტურებს და გააუმჯობესებდა საინვესტიციო კლიმატს.

ინვესტიციების გარანტიებით მრავალმხრივი სააგენტოს შექმნის იდეა წარმოიქმნა 50-იან წლებში. 1962-დან 1972-წლებამდე ის არაერთხელ განიხილეს რეკონსტრუქციისა და განვითარების საერთაშორისო ბანკში, თუმცა ასეთი სააგენტოს შექმნის შესახებ გადაწყვეტილება ვერ მიიღეს. პრეზიდენტი

კლაუსენი კვლავ დაუბრუნდა ამ კონცეფციას ბანკის ყოველწლიურ შეკრებაზე, თავის პირველ გამოსვლაში 1981 წელს. 1984 წლის მაისში, ბანკის პერსონალის მიერ ჩატარებული დაწვრილებითი გამოკვლევებისა და ბანკის აღმასრულებელ დირექტორებთან არაოფიციალური განხილვის შემდეგ, წარმოქმნილ იქნა დოკუმენტი, სახელწოდებით „ინვესტიციების გარანტიებით მრავალმხრივი სააგენტოს ძირითადი მახასიათებლები“. დოკუმენტში წარმოდგენილი იყო მთელი რიგი ძირითადი თავისებურებები, რომლებიც განსხვავდებოდნენ ბანკის მიერ ადრე განხილული სტრუქტურებისაგან. ამ წინადადებათა ცვლილებებით, რომლებიც განხილვის შედეგად შეიტანეს აღმასრულებელმა დირექტორებმა, თავისი ასახვა პოვა „ინვესტიციის გარანტიებით მრავალმხრივი სააგენტოების დაარსების შესახებ კონვენციის ძირითადი დებულებების პროექტში“, რომელიც გავრცელდა 1984 წლის ოქტომბერში. ამ დოკუმენტის საფუძველზე ჩატარდა კონსულტაციები ბანკის წევრ სახელმწიფოების მთავრობებთან. ამ კონსულტაციების შედეგად შემუშავდა კონვენციის გადამუშავებული პროექტი, რომელიც გავრცელდა წევრ-სახელმწიფოებს შორის 1985 წლის მარტში. 1985 წლის იენის-სექტემბერის პერიოდში აღმასრულებელი დირექტორი წევრ-ქვეყნების ექსპერტების დახმარებით მუშაობდნენ სრული შემადგენლობის კომიტეტში, რომელიც განიხილავდა კონვენციის მოცემულ პროექტს. 1985 წლის სექტემბერში აღმასრულებელმა დირექტორებმა დაასრულეს მუშაობა კონვენციის პროექტზე და რეკომენდაცია გაუწიეს მმართველთა საბჭოს მიეღო რეზოლუცია, კონვენციაზე ხელის მოსაწერად.

კონვენციის ბევრი დებულება ახსნას არ საჭიროებს. მოცემულ კომენტარებში განვიხილავთ მის ძირითად თავისებურებებს ზოგიერთი დებულების ახსნა განმარტების მიზნით.

I. სტატუსი, დაარსება და მიზნები

1) კონვენცია აფუძნებს ინვესტიციების გარანტიების მრავალმხრივ სააგენტოს მრავალმხრივ სააგენტოებს (შემდგომ კომენტარებში იხმარება ტერმინი სააგენტოს) ავტონომიური საერთაშორისო ორგანიზაციის სახით, რომელიც წარმოადგენს

სრულ იურიდიულ პირს საერთაშორისო სამართლის ნორმების და მისი წევრების შიდა კანონმდებლობის შესაბამისად (სტატია 1). მისი მთავარი ამოცანაა – მოახდინოს ინვესტიციების მოზიდვა საწარმოო მიზნებისათვის წევრ-ქვეყნებში, განსაკუთრებით განვითარებად ქვეყნებში (სტატია 2). მითითება „ინვესტიციები საწარმოო მიზნებისთვის“ ხაზს უსვამს იმ განსაკუთრებულ ყურადღებას, რომელსაც სააგენტო იჩენს კონკრეტული პროექტების და პროგრამების მიმართ ეკონომიკის ყველა დარგში. ის არ გულისხმობს იმას, რომ სააგენტოს ოპერაციები შემოიფარგლება საწარმოო სექტორით. ამ წევრ-ქვეყნებში ინვესტიციების გარანტირებასთან ერთად, სააგენტო ასრულებს დამატებით საქმიანობას ინვესტიციების მოსაზიდად (სტატია 2, პუნქტი „ბ“). კონვენციის 23-ე სტატიაში მოცემულია სააგენტოს საქმიანობა ინვესტიციების ხელშეწყობისათვის.

II. გაწვევრიანება და კაპიტალი

2) სააგენტოში გაწვევრიანება შეუძლია ბანკის ყველ წევრსა და შვეიცარიას (სტატია 4, პუნქტი „ა“). თუმცა, ბანკის წევრები არ არიან ვალდებული გაწვევრიანდნენ სააგენტოში. კონვენციაში აღიარებულია, რომ მნიშვნელოვანია მონაწილეობა მიიღონ, როგორც კაპიტალის ქვეყანა-ექსპორტიორებმა, ისე ქვეყანა-იმპორტიორებმა, განსაკუთრებით იმ დებულებებში, რომლებიც შეეხება კონვენციის ძალაში შესვლას (სტატია 61, პუნქტი „ბ“) და ხმის მიცემის პროცედურას (სტატია 39).

კაპიტალი

3) ბანკის ადრე წარმოდგენილი წინადადების თანახმად, იგულისხმებოდა, რომ სააგენტოს არ ექნებოდა სააქციო კაპიტალი და თავის ოპერაციებს განახორციელებდა წევრი-ქვეყნების დავალებით. ამ კონვენციის თანახმად, კი სააგენტოს გააჩნია სააქციო კაპიტალი (სტატია 5) და შეუძლია გასცეს დამოუკიდებელი გარანტიები, რომელთა დამატებაა ინვესტიციების გარანტიები, რომელთა სპონსორებადაც გვევლინებიან წევრები; ამ უკანასკნელებთან დამოკიდებულებაში სააგენტო გამოდის მხოლოდ, როგორც ადმინისტრატორი (სტატია 24, კონვენციის I დანართი). სააგენტოს ხელმოწერილ კაპიტალში შეიძლება დადგენილ იქნას

თანაფარდობა, რომელიც იძლევა გარანტიებს თანხებზე, რომლებიც რამოდენიმეჯერ ჭარბობენ კაპიტალის ოდენობას (სტატია 22).

4) კონვენციაში გათვალისწინებულია საწესდებო კაპიტალი ერთი მილიარდი სპეციალური უფლება ნასესხობაზე, რომელიც იყოფა 100000 აქციაზე, ნომინალური ღირებულებით 1000 სპეციალური უფლება ნასესხობაზე თითოზე. თუმცა წევრების საგადასახადო ვალდებულებები სააქციო კაპიტალთან დამოკიდებულებაში უნდა დარეგულირდეს ნასესხობაზე სპეციალური უფლების საშუალო ღირებულების საფუძველზე, რომელიც გამოხატულია აშშ დოლარებში. 1981 წლის 1 იანვრიდან 1985 წლის 30 ივნისამდე ის შეადგენდა 1.082 დოლარს (სტატია 5, პუნქტი „ა“). მას შემდეგ, რაც საწყის საწესდებო კაპიტალზე ხელმოწერები საბოლოოდ განხორციელდება, ის ავტომატურად იმატებს იმ ზომებამდე, რომელიც აუცილებელია ახალი წევრების ხელის მოწერის უზრუნველსაყოფად (სტატია 5, პუნქტი „ბ“). სააგენტოს სააქციო კაპიტალი შეიძლება ნებისმიერ დროს გაიზარდოს მმართველთა საბჭოს გადაწყვეტილებით, რომელიც მიღებულია ხმათა უმრავლესობით, ხმების საერთო რაოდენობის 2/3 და ხელმოწერილი კაპიტალის 55% (სტატია 5, პუნქტი „გ“ და სტატია 3, პუნქტი „დ“).

5) ხელმოწერილი კაპიტალის რაოდენობა განსაზღვრავს სააგენტოს საგარანტიო პოტენციალს (იხ. სტატია 22). მოსალოდნელია, რომ გონივრულ ვადებში მას შემდეგ, რაც სააგენტო იწყებს თავის ოპერაციებს, უნდა განხორციელდეს საწესდებო კაპიტალზე ხელმოწერა და ამის საფუძველზე მას შეუძლია განახორციელოს თავისი საქმიანობა.

6) თითოეული წევრი ხელს აწერს სააგენტოს სააქციო კაპიტალზე. მე-6 სტატიაში განხილულია მინიმალური ხელმოწერა 50 აქციაზე. ეს უზრუნველყოფს თითოეულ წევრს მონაწილეობა მიიღოს სააგენტოს კაპიტალში. საწყისი ხელმოწერები მოცემულია კონვენციის დანართ შკალა A-ში. შემოერთებული წევრების ხელმოწერების ზომებს განსაზღვრავს სააგენტოს მმართველთა საბჭო. იმ დროს, როცა საწყისი წევრები იღებენ აქციებს ნომინალის მიხედვით,

მმართველთა საბჭოს უფლება აქვს განსაზღვროს შემოერთებული წევრების ხელმოწერების პირობები, იმ პირობით, რომ მათი ემისიური ფასი ნომინალურზე დაბალი არ იქნება. ემისიური ფასები ნომინალურს შეიძლება აჭარბებდეს, თუ შემოერთების მომენტში სააგენტოს დაუგროვდება რეზერვები.

7) კონვენცია ითვალისწინებს, რომ ხელმოწერილი აქციების ღირებულების 10% გადახდილი უნდა იყოს ნაღდი ფულით, კიდევ 10% – არ უნდა ექვემდებარებოდეს მესამე პირზე გადაცემას უპროცენტო თამასუქების სახით. გადახდილი ნაღდი ფული მიმართულია საწყისი და ადმინისტრაციული ხარჯების, აგრეთვე შესაძლო პრეტენზიების დასაფარავად. შეთანხმება დამატებით გადასახადებზე მდგომარეობს იმაში, რომ ფინანსური საშუალებები უნდა რიზობდეს წევრების ცენტრალურ საბანკო სისტემებში და უზრუნველყოფს რეზერვს სააგენტოს მიმართ წამოჭრილი მსხვილი პრეტენზიის დაფარვისათვის სააგენტოს ფუნქციონირების პირველ წლებში. მისი მიზანია – თავიდანვე გაამყაროს სააგენტოს პოზიციები. ხელმოწერილი აქციების ღირებულების დანარჩენი 80% შეიძლება გამოყენებულ იქნას სააგენტოს მიერ მისი ვალდებულებების შესრულების მიზნით (სტატია 7). აღსანიშნავია, ფაქტიურად არ იგულისხმება, რომ სააგენტო გამოიყენებს ამ რეზერვებს და მოთხოვნილ კაპიტალს, ვინაიდან ითვლება, რომ სააგენტო თავის საქმიანობას აწარმოებს „ჯანსაღი საქმიანი წესის“ მიხედვით და ნებისმიერ შემთხვევაში შეძლებს შეასრულოს ყველა ფინანსური ვალდებულება, რომელიც მას აკისრია (იხ. სტატია 25). მე-8 სტატის „გ“ პუნქტით გათვალისწინებულია, რომ რომელიმე წევრის გადახდის უუნარობის შემთხვევაში, სააგენტო უფლებამოსილია წამოაყენოს შემდგომი მოთხოვნები გადაუხდელ ხელმოწერებთან დაკავშირებით.

8) განსაზღვრული გამონაკლისის გათვალისწინებით, რომელიც ქვემოთ იქნება განხილული. ხელმოწერების გადახდილი და მოთხოვნილი ნაწილების ანაზღაურება უნდა ხდებოდეს თავისუფალ ხმარებაში მყოფი ვალუტით კონვენციის განსაზღვრების თანახმად (სტატია 3, პუნქტი „ ე“ და სტატია

8) ეს აუცილებელია სააგენტოს ფინანსური სიცოცხლისუნარიანობის უზრუნველსაყოფად. დირექტორთა საბჭოს თავისი შეხედულებით და საერთაშორისო სავალუტო ფონდთან კონსულტაციების შემდეგ, შეუძლია მიაკუთვნოს „თავისუფლად გამოყენებადი“ კატეგორიის სხვა ვალუტებიც, გარდა იმ ვალუტებისა, რომელთა კლასიფიცირებაც მოხდა საერთაშორისო სავალუტო ფონდის მიერ. დირექტორთა საბჭომ შეიძლება მიიღოს ასეთი გადაწყვეტილება იმ შემთხვევაში თუ ის დარწმუნებულია, რომ მოცემული ვალუტა დაუბრკოლებლად იხმარება სააგენტოს მიზნების განხორციელებისათვის იმ ქვეყნის თანხმობით, რომელი ქვეყნის ვალუტადაც ის გვევლინება (სტატია 3, პუნქტი „ე“). განვითარებადი წევრი - ქვეყნის ფინანსური ტვირთის შემსუბუქების მიზნით, ქვეყნის მიერ ნაღდი ფულით გადასახდელი თანხის 25%-მდე შეიძლება გადახდილი იქნას ადგილობრივ ვალუტაში. ვინაიდან საქმე ეხება მცირე თანხებს, ითვლება რომ ის უარყოფითად არ აისახება სააგენტოს ფინანსურ მდგომარეობაზე.

9) ფინანსური ტვირთის შესამსუბუქებლად ყველა წევრისათვის, კონვენციაში გათვალისწინებულია, რომ განსაზღვრული მდგომარეობის დროს სააგენტო უბრუნებს წევრებს თანხას, რომელიც შეტანილია ხელმოწერების გადახდის ანგარიშზე. ეს დაბრუნება ხდება თავისუფლად გამოყენებად ვალუტაში (სტატია 10, პუნქტი „ბ“). გადასახადების დაბრუნების შემთხვევაში არათავისუფლად გამოყენებადი ვალუტის სახით, ითვლება, რომ სააგენტო თანხის დაბრუნებას მოახდენს მას შემდეგ, როგორც კი მიეცემა საშუალება, მოახდინოს ამ გადასახადების კონვენტირება თავისუფლად გამოყენებად ვალუტაში (სტატია 10, პუნქტი „გ“).

III. ოპერაციები

10) კონვენციაში დადგენილია სააგენტოს ოპერაციების ზოგადი სტრუქტურა გარანტიების მიცემაზე, თუმცა დირექტორთა საბჭოს აქვს შესაძლებლობა, უფრო ზუსტად განსაზღვროს ასეთი ოპერაციების სიხშირე პოლიტიკის, წესებისა და დებულებების შემუშავების გზით, რომელშიც დრო და დრო შეიტანება შესწორებები. ამავედროულად,

სააგენტო ხასიათდება აუცილებელი მოქნილობით, რაც საშუალებას იძლევა მოახდინოს ადაპტირება ცვლად პირობებთან ამ ზოგადი სტრუქტურის საზღვრებში და აგრეთვე შეინარჩუნოს თავისი ფინანსური საიმედოობა. მაგალითად, სააგენტოს შეუძლია შეზღუდოს თავისი გარანტიების წრე კომერციული ოპერაციების მიხედვით, ან გააფართოვოს იგი გამოცდილების დაგროვების და ფინანსური რეზერვების ზრდის შემდეგ. გარდა ამისა, თვითოეული საგარანტიო ოპერაციის დეტალები და კონკრეტული შეთახმება, რომელიც მიიღწევა სააგენტოსა და ინვესტორს შორის უნდა ჩაირთოს ხელშეკრულებაში გარანტიების შესახებ. მე-16 სტატიაში განიხილება ისეთი მდგომარეობა, როცა სააგენტოს არ შეუძლია უზრუნველყოს სრული ანაზღაურება ინვესტორის მიერ კაპიტალდაბანდების სრული დაკარგვის შემთხვევაში. ეს დებულება მიმართულია ინვესტორის უპასუხისმგებლო საქციელის წინააღმდეგ, რომელიც მოელის დანაკარგის სრულ ანაზღაურებას. ანაზღაურების აუცილებელი პროცენტული წილის დადგენის დროს, სააგენტოს შეუძლია იხელმძღვანელოს კაპიტალდაბანდების გარანტიების ნაციონალური სისტემის წესებით, რომლის თანახმადაც, ჩვეულებრივ კომპენსირდება დანაკარგის 70-დან 95%-მდე.

11) როგორც ზემოთ აღვნიშნეთ, დირექტორთა საბჭოს შეუძლია განსაზღვროს პოლიტიკა, წესები და დებულებები, რომლებიც გამოიყენება საგარანტიო ოპერაციებისათვის. გარანტიის შესახებ დადებული ხელშეკრულებები, რომელიც შექმნილია ამ პრინციპების თანახმად, დამტკიცდება სააგენტოს პრეზიდენტის მიერ დირექტორთა საბჭოს ხელმძღვანელობით.

გადაფარული რისკებისა და გაცემული გარანტიების წრე

12) კონვენციაში გათვალისწინებულია არაკომერციული რისკების დაფარვა სამი ზოგადად მიღებული კატეგორიების მიხედვით: რისკი, რომელიც დაკავშირებულია ვალუტის გადაყვანასთან, წარმოიშეება მიმღები სახელმწიფოს მხრიდან შეზღუდვებისა და დაყოვნების შედეგად კონვერტირებაში; ექსპროპრიაცია და სამოქალაქო ასეულობების რისკი. ამ სამ ტრადიციულად

დაფარულ რისკებს კონვენციაში ემატება ხელშეკრულებით გათვალისწინებული მოვალეობების დარღვევის რისკი (სტატია 11, პუნქტი „ა“).

13) ვალუტის გადაყვანის რისკის ზოგადი განმარტება მოცემულია მე-11 სტატიაში („ა“, I). სტატიაში განიხილება ახალი პირდაპირი შეზღუდვების ყველა ფორმა, მათ შორის, არაპირდაპირი და ფარული შეზღუდვები, იმისგან დამოუკიდებლად, ისინი იურიდიულია თუ ფაქტიური. შეზღუდვები შემოღებული უნდა იყოს „მიმღები სახელმწიფოს ინიციატივით“, ასეთმა ფორმულირებამ უნდა მოიცვას მიმღები ქვეყნის სახელმწიფო დაწესებულებები და სხვა სახელმწიფო ორგანოები. ეს დებულება აგრეთვე შეიცავს მიმღები მთავრობის უმოქმედობას „დროის განსაზღვრული გონივრული პერიოდის განმავლობაში“, ვალუტის გადაყვანაზე განცხადების გაკეთების შემდეგ. ამ დებულებაში არ ხდება კონკრეტული პერიოდის დაზუსტება, თუმცა, ივარაუდება, რომ ის მითითებული უნდა იყოს იმ წესებში, რომელსაც გამოსცემს დირექტორთა საბჭო, და კონკრეტულად მითითებულია ხელშეკრულებაში გარანტიების შესახებ. ტერმინის „გონივრული პერიოდი“ განსაზღვრისას საგენტომ უნდა დაიცვას თანაფარდობა ვალუტის ოპერატიული გადაყვანის თაობაზე ინვესტორის დაინტერესებასა და იმ ფაქტს შორის, რომ გარკვეულ შეფერხებას სამთავრობო ორგანოებიდან შეიძლება ჰქონდეს გამართლება.

14) მე-11 სტატიაში („ა“ „II“) მოცემულია ექსპროპიაციის რისკის განმარტება. ის მოიცავს იმ ღონისძიებებს, რომელიც მიღებულია მიმღები მთავრობის ინიციატივით, მათ შორისაა აქტივების ნაციონალიზაცია, კონფისკაცია, სეკესტრაცია, დაპატიმრება ან გაყინვა. ფრაზა „ნებისმიერი საკანომდებლო მოქმედება ან ადმინისტრაციული მოქმედება“ ამ შემთხვევაში მოიცავს ღონისძიებებს, რომლებსაც ასრულებენ აღმასრულებელი ორგანოები, მაგრამ არ მოიცავს იმ ღონისძიებებს, რომელსაც იღებენ სასამართლო ორგანოები თავისი ფუნქციების შესრულებისას. ისეთი ზომები, რომელსაც ჩვეულებრივ იღებს მთავრობა, თავისი ეკონომიკური საქმიანობის დასარეგულირებლად, როგორებიცაა: გადასახადებით დაბეგვრა, ბუნების დაცვითი და შრომითი

კანონმდებლობა, აგრეთვე ღონისძიებები საზოგადოებრივი წესრიგის დასაცავად, არ უნდა მოექცნენ ამ დებულების გაელენის ქვეშ, თუ ისინი არ ატარებენ დისკრიმინაციულ ხასიათს გარანტიების მფლობელთან მიმართვაში. ამ ღონისძიებების განსაზღვრის დროს, სააგენტოს მოქმედებამ არ უნდა მიაყენოს წვერი – ქვეყნის ან ინვესტორების უფლებებს ზიანი (ზარალის) ორმხრივი საინვესტიციო ხელშეკრულების, სხვა ხელშეკრულებებისა და საერთაშორისო სამართლის მიხედვით;

15) მე-11 სტატიაში („ა“ „III“) მოცემულია განსაზღვრა ხელშეკრულების დარღვევის რისკის შესახებ. კომპენსაციები გაიცემა მხოლოდ იმ შემთხვევაში, როცა არ არსებობს ორგანო, რომელსაც ინვესტორი მიმართავს სარჩელით სახელმწიფოს წინააღმდეგ ხელშეკრულების თანახმად, ან ყოვნდება სარჩელის გადაცემა ასეთი ორგანოებისთვის, ან, როცა საბოლოო გადაწყვეტილების მიღების შემდეგ, ინვესტორი ვერ ახერხებს თავის სასარგებლოდ მის განხორციელებას;

16) მე-11 სტატიაში („ა“ „IV“) განიხილება ომისა და სამოქალაქო უწესრიგობების რისკი. ეს რისკი მოიცავს რევოლუციას, აჯანყებას, სახელმწიფო გადატრიალებასა და მსგავს პოლიტიკურ მოვლენებს, რომელსაც ჩვეულებრივ, ვერ აკონტროლებს მიმღები მთავრობა, თუმცა ეს დებულება არ უნდა ეხებოდეს ტერორიზმსა და ანალოგიური მოქმედების აქტებს, რომელიც უშუალოდ მიმართულია გარანტიის მფლობელის წინააღმდეგ, იმ დროს, როცა ისინი შეიძლება მოხდნენ მე-11 სტატიის („ბ“) მოქმედების ქვეშ, რომელსაც ქვემოთ განვიხილავთ.

17) დამატებითი მოქნილობის უზრუნველსაყოფად, კონვენციაში გათვალისწინებულია სხვა კონკრეტული არაკომერციული რისკების დაფარვა, მაგრამ მხოლოდ ინვესტორისა და მიმღები მხარის განცხადების არსებობისას, რომელიც დამტკიცებული იქნება დირექტორთა საბჭოს ხმათა უმრავლესობით (სტატია 11, „ბ“). ასეთი დამტკიცება (დადასტურება) შეიძლება მოხდეს ინდივიდუალურ საფუძველზე ან წარმოდგენილია დებულებათა ფორმით, რომლებიც ადგენენ ამ პუნქტით დასაფარავ გა რემოებებს.

18) მოვლენები, რომელსაც ადგილი აქვს გარანტიის შესახებ ხელშეკრულების დადებაამდე, მთავრობის მოქმედება, რომელზეც გარანტიის მფლობელმა მისცა თანხმობა ან რომელზედაც ის არის პასუხისმგებელი და აგრეთვე ზარალი, რომელიც დაკავშირებულია ვალუტის დევალვაციასა და გაუფასურებასთან. კონკრეტულად დათქმულია, რომ ისინი მე-11 სტატიის („ბ“, „გ“), გარანტიებს არ ექვემდებარებიან.

19) მე-12 სტატია შეიცავს ინვესტიციის სახეების განსაზღვრას, რომლებიც ექვემდებარებიან სააგენტოს გარანტიებს. ამ დებულებაში მოცემულია მცდელობა, დადგინდეს ბალანსი სააგენტოს დეფიციტური კაპიტალის შენახვის აუცილებლობას შორის პირდაპირი კაპიტალდაბანდების ნაკადების გაფართოების მიზნით და მოთხოვნილებით, უზრუნველყოს მომავალში თავისუფალი მანეერი, რაც ღირეპტორთა საბჭოს უტოვებს შესაძლებლობას, გაავრცელოს დაფარვები კაპიტალდაბანდების სხვა ფორმებზე. გათვალისწინებულია, რომ სააგენტო აძლევს გარანტიას იმ კაპიტალდაბანდებას, რომელიც ექვემდებარება მე-12 სტატიას („ა“), ანუ კაპიტალდაბანდებას აქციონერულ მონაწილეობაზე, პირდაპირი კაპიტალდაბანდების სხვადასხვა ფორმებს და საშუალოვადიან და გრძელვადიან სესხებს, წარმოდგენილი და გარანტირებული აქციონერული მონაწილეობის მფლობელების მიერ მოცემულ საქმეში ტერმინი „პირდაპირი კაპიტალდაბანდება“ არის ზოგადი ცნება, რომლის მოქმედების არეს განსაზღვრავს ღირეპტორთა საბჭო. მიიჩნევენ, რომ ღირეპტორთა საბჭო ხელმძღვანელობს საერთაშორისო სავალუტო ფონდის მიერ წარმოდგენილი განმარტებით, რომელიც პირდაპირ უცხოურ კაპიტალდაბანდებას განმარტავს, როგორც „კაპიტალდაბანდებას, რომელიც ჩაიდება საწარმოში გრძელვადიანი მონაწილეობის პირობით და ეს საწარმო მდებარეობს ქვეყანაში, რომელიც არ არის ინვესტორის ქვეყანა; ამასთან .ინვესტორი ისწრაფვის მოახდინოს რეალური გავლენა. საწარმოს მართვაზე“. ღირეპტორთა საბჭოს შეუძლია პირდაპირი კაპიტალდაბანდების სახით განიხილოს აგრეთვე, ინვესტიციის ისეთი ახალი ფორმები, როგორებიცაა ხელშეკრულებები მომსახურებისა და მართვის შესახებ, აგრეთვე შეთანხმებები ფრანშიზზე, ლიცენზირებაზე, იჯარაზე და პროდუქციის

განაწილებაზე რომლის დროსაც, ინვესტორის შემოსავალი დამოკიდებულია საწარმოს საწარმოო მანქანებლებზე. ნებისმიერ შემთხვევაში, არაეითარი მნიშვნელობა არა აქვს იმას, კაპიტალდაბანდება ჩაიდება ფულადი, თუ არაფულადი ფორმით. ამ უკანასკნელს მიეკუთვნება მოწყობილობების მომსახურება, ტექნიკური პროცესები, ტექნოლოგიები.

20) მე-12 სტატიაში (“ბ”) დირექტორთა საბჭოს ენიჭება უფლება მომავალში გააერცელოს სააგენტოს მიერ მიცემული გარანტიები კაპიტალდაბანდების სხვა ფორმებზე. დირექტორთა საბჭოს აქვს უფლება კვალიფიციურ ხმათა უმრავლესობით გააერცელოს გარანტიები საშუალოვადიანი და გრძელვადიანი კაპიტალდაბანდების ნებისმიერ ფორმაზე, გარდა იმ სესხებისა, რომლებიც არ არის დაკავშირებული კონკრეტული სააგენტოს მიერ გარანტირებულ ან გარანტიებს დაქვემდებარებულ კაპიტალდაბანდებთან. თავისი დეფიციტური რესურსების შენახვის მიზნით, სააგენტო არ გასცემს გარანტიებს ან ხელახლად დაზღვევას ნებისმიერ საექსპორტო კრედიტზე, იმ ფორმისაგან დამოუკიდებლად, რომელიც წარმოდგენილია, გარანტირებულია და ხელახლად დაზღვეულია მთავრობის ან ოფიციალური სააგენტოს მიერ საექსპორტო კრედიტებით. ვინაიდან, სააგენტოს გარანტიები შემოიფარგლება კაპიტალდაბანდებებით, საექსპორტო ოპერაციები ხვდებიან გარანტიების ქვეშ მხოლოდ იმ პირობით, თუ რამდენად ღირებულია ის კონკრეტული კაპიტალდაბანდებისათვის. ნებისმიერი დაბანდება ან შეთანხმება განაწილების შესახებ, რომლებიც ძირითადად განკუთვნილია ექსპორტის განვითარებისათვის და ინვესტორის აქციონერული მონაწილეობა უმნიშვნელოა, არ შეიძლება მოხვდეს სააგენტოს გარანტიის ქვეშ. სააგენტომ უნდა იფუნქციონეროს, როგორც კაპიტალდაბანდების გარანტიების სააგენტომ და არ შეუძლია შეასრულოს საექსპორტო კრედიტების სააგენტოს ფუნქციები, რომელიც კონკურენციას გაუწევდა ოფიციალურ სააგენტოს საექსპორტო კრედიტების მიხედვით.

21) თავისი ამოცანების გადასაწყვეტად, ფინანსურ მდგომარეობაზე ზარალის მიყენების გარეშე, სააგენტო შემოფარგლავს თავის გარანტიებს საიმედო

კაპიტალდაბანდებით. ისინი უნდა დარწმუნდნენ იმაში, რომ ეს კაპიტალდაბანდება გავლენას მოახდენს მიმღები ქვეყნის ეკონომიკური და სოციალური პირობების გაუმჯობესებაზე, შეესაბამებოდეს ქვეყნის კანონებს და განვითარების მიზნებს. ის აგრეთვე დარწმუნებული უნდა იყოს იმაში, რომ მოცემულ კაპიტალდაბანდებას შეექმნება შესაბამისი საინვესტიციო პირობები, მათ შორის თანაბარი მიდგომები და სამართლებლივი დაცვა (სტატია 12 „დ“). იმ შემთხვევაში, როცა ასეთი დაცვა არ არის უზრუნველყოფილი მიმღები ქვეყნის კანონებით, ან ორმხრივი საინვესტიციო ხელშეკრულებით. მაშინ სააგენტო გასცემს გარანტიებს მხოლოდ მას შემდეგ, როგორც კი მიაღწევს შეთანხმებას მიმღებ ქვეყანასთან 23-ე სტატიის „ბ“ პუნქტის „II“ ქვეპუნქტის თანახმად; გარდა ამისა, სააგენტომ უნდა მოახდინოს ახალი კაპიტალდაბანდების გარანტირება, რომლის განხორციელება ხდება სააგენტოს გარანტიების მიღებაზე განცხადების შეტანის შემდეგ (სტატია 12 „გ“). მეთორმეტე (გ-„II“) სტატიაში მოხსენებული ტერმინი „შენატანი“ შეიცავს საიჯარო გადასახადებს და სალიცენზიო გადასახადებს.

22) გარანტიების მიღებაზე უფლება, იმ შემთხვევაში, როცა ინვესტორები არიან ფიზიკური პირები, შემოიფარგლება იმ წევრ-ქვეყნების მოქალაქეებით, რომლებიც არ არიან მიმღები ქვეყნები. იმ შემთხვევაში, როცა ინვესტორები არიან იურიდიული პირები, ისინი უნდა იყვნენ ჩამოყალიბებულნი და უნდა გააჩნდეთ თავიანთი ძირითადი დაწესებულებები წევრ-ქვეყანაში, რომელიც არ არის მიმღები ქვეყანა ან მათი კაპიტალის დიდი ნაწილი უნდა ეკუთვნოდეს წევრ-ქვეყნებს ან მათ მოქალაქეებს, თუ ეს ქვეყანა არ არის მიმღები ქვეყანა, ხოლო მოქალაქეები არ არიან მიმღები ქვეყნის მოქალაქეები. როგორც კერძო, ისე სახელმწიფო მფლობელობაში არსებული კაპიტალ დაბანდებები შეიძლება იყვნენ გარანტირებულები იმ შემთხვევაში, თუ ისინი ხორციელდება კომერციულ საფუძველზე (მე-13 სტატია, „ა“ „III“). ამ დროს, ყურადღება უნდა მივაქციოთ, რომ გარანტირებული კაპიტალდაბანდების ძირითადი ნაწილი იმყოფება კერძო მფლობელობაში;

23) მე-13 სტატიის „გ“ პუნქტში მოტანილია გამონაკლისი იმ პირობისა, რომ ინვესტორი არ უნდა იყოს დაკავშირებული

მიმღებ ქვეყანასთან იმ შემთხვევაში, როცა აქტივების შემოტანა ხდება საზღვარგარეთიდან მიმღები ქვეყნის მოქალაქეების ან იურიდიული პირების მიერ, რომლებიც ფორმირებულები არიან მიმღებ ქვეყნებში ან ეს აქტივები მიმღები ქვეყნის მოქალაქეების მფლობელობაშია, იმ პირობით, რომ ინვესტორების და მიმღები ქვეყნის ერთობლივი განცხადება გარანტიების მიცემის შესახებ, დამტკიცებულია დირექტორთა საბჭოს კვალიფიციური ხმათა უმრავლესობით. ეს გამონაკლისები პასუხობენ სააგენტოს ცენტრალურ ამოცანას ინვესტიციების ნაკადის მიმართვის შესახებ განვითარებად ქვეყნებში, რომლის მოქალაქეთა ნაწილი ცხოვრობს საზღვარგარეთ და აქვს დაგროვილი მნიშვნელოვანი ქონება საზღვარგარეთ. ამავდროულად, ამან ხელი უნდა შეუწყოს კაპიტალის რეპატრიაციას განვითარებად ქვეყნებში.

24) მე-14 სტატიაში, საგარანტიო ოპერაციები, რომლებიც ხორციელდება საკუთრივ სააგენტოს მიერ, შემოიფარგლება კაპიტალდაბანდებებით, რომლებიც განხორციელდება განვითარებად წევრ-ქვეყნების ტერიტორიაზე. მე-3 სტატიის „გ“ პუნქტში გვხვდება განვითარებადი წევრ-ქვეყნის განმარტება, როგორც წევრისა, რომელიც განიხილება ასეთი კონვენციის A შკალის მიხედვით. აღმასრულებელი დირექტორების მიერ გაკეთებული განმარტების თანახმად, სააგენტომ უნდა შეიმუშაოს პოლიტიკა გარანტიების მიღების უფლების შესახებ, რომლის თანახმადაც, ამ ოპერაციებში პრიორიტეტული ადგილი უკავია ნაკლებად განვითარებულ ქვეყნებს. ასევე მიღებულ იქნა გადაწყვეტილება იმის შესახებ, რომ მე-14 სტატიის თანახმად, დამოკიდებული ტერიტორიები, რომელთა საერთაშორისო ურთიერთობებზე პასუხს აგებს არა განვითარებადი ქვეყანა, უნდა განიხილებოდეს, როგორც განვითარებადი წევრ-ქვეყნები. თუმცა, კაპიტალდაბანდებაზე გარანტიები არ ვრცელდება ასეთი წევრ-ქვეყნების დამოკიდებულ ტერიტორიებზე.

მიმღები ქვეყნის დამტკიცება და ცესია

25) მე-15 სტატიაში განხილულია, რომ სააგენტო ყოველთვის არღებს ხელშეკრულებას გარანტიის შესახებ „მიმღები მთავრობის მიერ რისკების დაფარვის დამტკიცებამდე.“ ნებისმიერ მიმღებ მთავრობას შეუძლია არ გააფორმოს ასეთი

შეთანხმება. ეს საშუალებას აძლევს მიმღებ ქვეყანას შეაფასოს შემოთავაზებული კაპიტალდაბანდება მასზე თანხმობის გაცემამდე. ითვლება, რომ სააგენტო პროცედურას ადგენს თანხმობის მიღებისათვის მოცემული ვითარებიდან გამომდინარე. ასეთი პროცედურები შეიცავენ თანხმობაზე მოთხოვნის გაცემას, რომელზეც მიღებული პასუხი თანხმობად განიხილება იმ შემთხვევაში, როცა სააგენტოს არ გაეგზავნება საწინააღმდეგო მოსაზრება (სტატია 38 “ბ”). მიუხედავად მოთხოვნის არ არსებობისა იმ ქვეყნიდან, რომელშიც იმყოფება ინვესტორი, სააგენტომ არ უნდა მოახდინოს კაპიტალდაბანდების გარანტირება, თუ ქვეყანა, რომელშიც იმყოფება ინვესტორი, სააგენტოს ატყობინებს, რომ კაპიტალდაბანდების დაფინანსება მოხდება იმ ფინანსური საშუალებებით, რომლებიც გადმოტანილია ამ ქვეყნის საზღვრებიდან კანონების დარღვევის გზით.

26) მე-18 სტატიის „ა“ პუნქტში განიხილება ის შემთხვევა, როცა სააგენტო უხდის ან თანხმობას აცხადებს გადახდაზე ინვესტორისთვის კომპენსაციის სახით, ხელშეკრულებით გარანტიების შესახებ; ცესია – ეს არის სადაზღვევო სამართლის აღიარებული პრინციპი. ის ითვალისწინებს, რომ გარანტიების მიღებისას, ინვესტორი უთმობს სააგენტოს არსებულ მოთხოვნებს და სააგენტო ცესიონარის სახით ფლობს იგივე უფლებებს, რაც გააჩნდა ინვესტორს. ხელშეკრულებაში გარანტიების შესახებ, განისაზღვრება ცესიის პირობები. ამ პირობებს გააჩნიათ განსაკუთრებული მნიშვნელობა ინვესტორისათვის, იმ ფაქტის გათვალისწინებით, რომ სააგენტო მოახდენს ინვესტორების ზარალის მხოლოდ ნაწილის კომპენსირებას (სტატია 16). მე-18 სტატია „ბ“ პუნქტში განხილულია სააგენტოების ცესიონური უფლებების აღიარება ყველა წევრის მიერ.

27) მე-18 სტატიის „გ“ პუნქტის თანახმად, სააგენტოს აქვს უფლება ისეთივე ხელსაყრელ რეჟიმზე, როგორიც ეძლევა გარანტიის მფლობელს მიმღები ქვეყნის ადგილობრივი ვალუტის გამოყენებისას და გადატანისას, რომელსაც იღებს სააგენტოდან ცესიონარის სახით. ამასთან ერთად, სააგენტოს აქვს უფლება, გამოიყენოს ეს ვალუტა თავისი ადმინისტრაციული გასაქვლების ან სხვა დანახარჯების გასასტუმრებლად. გარდა ამისა, სააგენტო უნდა ისწრაფოდეს მიაღწიოს შეთანხმებას მიმღებ

ქვეყანასთან ამ ვალუტის სხვა სახით გამოყენების შესახებ, თუ არ ხერხდება მათი თავისუფლად გამოყენება. ვალუტის გამოყენების ასეთი სხვა სახეობები მოიცავენ ვალუტის მიყიდვას სხვა დაწესებულებებზე (როგორცაა, მაგალითად, საერთაშორისო გამსესხებელი სააგენტო), საზვარგარეთ ინვესტორებზე ან საქონლის იმპორტიორებზე.

გადახდები მოთხოვნების მიხედვით

28) მოთხოვნებზე გადახდების ოპერატიულობის უზრუნველსაყოფად, პრეზიდენტი გადაწყვეტილებას იღებს გარანტიების შესახებ ხელშეკრულების და ისეთი პოლიტიკის შესაბამისად, რომელიც მისაღები იქნება დირექტორთა საბჭოს მიერ (სტატია 17); ხოლო დავის წამოჭრისას, საბოლოო გადაწყვეტილება დამოკიდებულია სააგენტოსა და დაინტერესებულ ინვესტორს შორის საარბიტრაჟო გარჩევის შედეგებზე (სტატია 58). ამ პოლიტიკის თანახმად, გარანტიების მფლობელი მიმართავს დაცვის ადმინისტრაციულ საშუალებებს, რომლებიც უნდა შეესაბამებოდეს მოცემულ პირობებს, თუ ასეთი საშუალებები ადვილად ხელმისაწვდომია მიმღები ქვეყნის კანონებიდან გამომდინარე, აგრეთვე გასათვალისწინებელია დროის გონივრული პერიოდის გასვლა, რათა მოხდეს დავის მშვიდობიანი დარეგულირება ინვესტორსა და მიმღებ ქვეყანას შორის (სტატია 17). ითვლება, რომ დროის ასეთი კონკრეტული პერიოდები, მათ შორის ხელშეკრულება გარანტიის შესახებ, უნდა შეესაბამებოდეს პოლიტიკური რისკის სხვა დამზღვევების პრაქტიკას. ეს დებულება ასახავს ეროვნულ სისტემებში დადგენილ კაპიტალდაბანდების გარანტირების პრაქტიკას. დროებითი შეზღუდვები უნდა დადგინდეს რისკის კონკრეტულ სახეობიდან გამომდინარე, იმის გათვალისწინებით, თუ რამდენად რთულია მოცემული კონკრეტული შემთხვევა. საჭიროა ერთმანეთისაგან განვასხვავოთ ზემოთ მოხსენებული დროებითი შეზღუდვები და დროის მაქსიმალური პერიოდები, რომლებიც დაიშვებიან წარმოქმნილ მოთხოვნილებასა და სააგენტოს მიერ ამ მოთხოვნილების გადაწყვეტილების მიღებას შორის. ასეთი დროებითი საზღვრები არ არის მოცემული კონვენციაში, იმის გათვალისწინებით, რომ რთულია დროის კონკრეტული პერიოდების განსაზღვრა, რომლებიც შესაფერისი იქნება

ნებისმიერ სიტუაციაში. თუმცა, სააგენტოს შეუძლია დაადგინოს ასეთი დროებითი საზღვრები და ჩართოს ისინი ხელშეკრულებაში გარანტიების შესახებ, თავისი მომსახურების მიზიდველობის უზრუნველსაყოფად.

ეროვნულ და რეგიონალურ სტრუქტურებთან დამოკიდებულება, აგრეთვე დამოკიდებულება პოლიტიკური რისკის კერძო მზღვეველებთან

29) სააგენტო ავსებს ეროვნულ და რეგიონალურ პროგრამებს, და მათთან არ კონკურირებს (სტატია 19). შესაბამისად ივარაუდება, რომ ის ძირითად ყურადღებას უთმობს გარანტიების გაცემას კაპიტალდაბანდებაზე წვერი-ქვეყნიებიდან, რომელთაც არ გააჩნიათ ეროვნული პროგრამა; კაპიტალდაბანდების გარანტიების გაცემის ეროვნულ და რეგიონალურ სააგენტოებთან ერთად; ეროვნული და რეგიონალური სააგენტოების ხელახალ დაზღვევას; კაპიტალდაბანდების გარანტირებას, რომლებიც არ პასუხობენ გარანტიის პირობებს კონკრეტული ეროვნული და რეგიონალური პროგრამის მიხედვით, მიუხედავად მათი დასაბუთებულობისა; და კაპიტალდაბანდების გარანტირება, რომელიც ფინანსირდება სხვადასხვა წვერი-ქვეყნის ინვესტორების მიერ. თავისი არამწარმოებლური გასაველების შემცირებისა და სააგენტოს ეფექტიანობის გაზრდის მიზნით, სააგენტოს შეუძლია გამოიყენოს ეროვნული და რეგიონალური სტრუქტურების ადმინისტრაციული მხარდაჭერა და შეუძლია შესაბამისი ხელშეკრულებით მათთან ითანამშრომლოს (სტატია 19). მაგალითად, ეროვნული ადმინისტრაციულ დაწესებულებას შეუძლია დაეხმაროს სააგენტოს ადგილობრივი ინვესტორების განაცხადების განხილვაში მრავალმხრივი გარანტიების მიღების თაობაზე და მასთან დაკავშირებულ ნებისმიერ მოთხოვნებზე. აქედან გამომდინარე, ნათელია, რომ სააგენტო ეყრდნობა რისკის საკუთარ შეფასებას და თვითონვე ღებულობს გადაწყვეტილებას გარანტიებისა და მოთხოვნებზე გადახდების გაცემის შესახებ.

30) მე-19 სტატიაში მოცემულია იმ დაწესებულებების განსაზღვრა, რომლებთანაც შეუძლია სააგენტოს ითანამშრომლოს, ესენია: წვერების ეროვნული სტრუქტურა და რეგიონალური სტრუქტურა, „რომელთა კაპიტალის უდიდესი ნაწილი ეკუთვნის წვერს, რომელიც ახორციელებს სააგენტოს

საქმიანობის მსგავს საქმიანობას“. ეს ფორმულირება მოიცავს ნებისმიერ სააგენტოს, რომელიც გასცემს კაპიტალდაბანდების არაკომერციული რისკების გრანტიებს ან ეხმარება კერძო კაპიტალდაბანდებების გაფართოებას განვითარებად ქვეყნებში. შედეგად, სააგენტოს შეუძლია ითანამშრომლოს ერთი და იმავე ქვეყნის სხვადასხვა დაწესებულებებთან. აღსანიშნავია, რომ ეროვნულ სტრუქტურასა და სააგენტოს შორის თანამშრომლობა არ ნიშნავს, რომ ეს სტრუქტურა ავტომატურად ხდება წევრ-ქვეყანასა და სააგენტოს შორის დამაკავშირებელი რგოლი. (38-ე სტატია) ეს დებულება შეიცავს მოთხოვნას იმაზე, რომ თითოეულ წევრს გააჩნდეს შესაბამისი ინსტანცია, რომელთანაც სააგენტოს ექნება კავშირი კონვენციასთან დაკავშირებით წარმოშობილი ყველა საკითხის გასარკვევად.

31) სააგენტოს შეუძლია ითანამშრომლოს პოლიტიკური რისკის ყველა მზღვეველთან, თავისი საკუთარი ოპერაციების გაუმჯობესების მიზნით და ასეთი მზღვეველების მოსაზიდად განვითარებად წევრ-ქვეყნებში პოლიტიკური რისკის დასაზღვევად (სტატია 21, პუნქტი „ა“). მაგალითად პირველი მიზნის მისაღწევად, კერძო სადაზღვევო კომპანიას შეუძლია დახმარება გაუწიოს სააგენტოს მარკეტინგული პროგრამის განხორციელებაში. მეორე მიზანთან დაკავშირებით იგულისხმება, რომ სააგენტო ასრულებს კატალიზატორის როლს კერძო სადაზღვევო პოტენციალის მობილიზაციაში, მაგალითად, ხელშეკრულების დადების გზით კერძო მზღვეველებთან ერთად დაზღვევისას. კერძოდ, სააგენტო ისწრაფვის გასცეს გარანტიები იმ კაპიტალდაბანდებებზე, რომლებზეც კერძო დამზღვევები არ გასცემენ ანალოგიურ დაფარვას.

32) მე-19 და 21-ე სტატიებში დგას საკითხი, დადგინდეს სააგენტოს, როგორც იმ ორგანოს სტატუსი, რომელიც განკუთვნილია სააგენტოს თანამშრომლობისათვის, როგორც სახელმწიფო, ისე პოლიტიკური რისკის კერძო მზღვეველებთან და ამ საქმიანობის ეფექტიანობის გაზრდას უწყობს ხელს. თანამშრომლობის კონკრეტული პირობები დამოკიდებულია ადმინისტრაციულ სტრუქტურებზე და კონკრეტულ ქვეყანაში სადაზღვევო ბაზრის მდგომარეობაზე. ზოგიერთ ქვეყანაში მთავრობა ასრულებს განსაზღვრულ როლს სახელმწიფო და

კერძო სადაზღვევო საქმიანობის კოორდინაციაში. 38-ე სტატიის „ა“ პუნქტი მოიცავს მოთხოვნებს იმაზე, რომ სააგენტომ წევრი-ქვეყნების თხოვნით ჩაატაროს კონსულტაციები მე-19–21-ე სტატიებში განხილულ საკითხებზე. ეს საკითხები სააგენტოს დამატებითი როლის შემადგენელი ნაწილია მისი საკუთარი გარანტიული ოპერაციების შემუშავებაში, ერთობლივ დაზღვევასთან, ხელახალ დაზღვევასთან, სპონსორულ ოპერაციებთან და ადმინისტრაციულ თანამშრომლობასთან ერთად. შესაფერის შემთხვევებში, სააგენტომ შეიძლება გააფორმოს გენერალური შეთანხმება წევრი-ქვეყნის მთავრობასთან, რაც წარმოადგენს საფუძველს სააგენტოს თანამშრომლობისათვის სახელმწიფო და კერძო მზღვეველებთან ამ ქვეყანაში.

ხელახალი დაზღვევა

33) მე-20 და 21-ე სტატიების „ა“ პუნქტის მიხედვით, სააგენტოს აქვს უფლება წარმოადგინოს ხელახალი დაზღვევა წევრი-ქვეყნების დაწესებულებებისათვის, რომლებიც დაკავებულები არიან საინვესტიციო გარანტიებით და წევრი-ქვეყნების კერძო მზღვეველებისათვის. როგორც კომენტარების 31-ე პუნქტშია ნაჩვენები, სააგენტოს შეთანხმება კერძო მზღვეველთან, რომელიც აგრეთვე მოიცავს შეთანხმებას ხელახალი დაზღვევის შესახებ, მიმართულია ინვესტორების მოსაზიდად იმ ანალოგიური პირობებით, რომელ პირობებსაც იყენებს სააგენტო. ითვლება, რომ ხელახალი დაზღვევა განაპირობებს სააგენტოს რისკების საკუთარი პორტფელის დივერსიფიცირებას, აგრეთვე იმ სტრუქტურის პორტფელის დივერსიფიცირებას, რომელიც ექვემდებარება ხელახალ დაზღვევას.

34) აღსანიშნავია, რომ სააგენტოს მიერ წარდგენილი ხელახალი დაზღვევა ყოველთვის დაკავშირებული უნდა იყოს „კონკრეტული კაპიტალდაბანდებასთან“. ის განაპირობებს გამოირიცხოს ძირითადი მზღვეველების რისკის პორტფელის ნაწილის ხელახალი დაზღვევა (ჩვეულებრივ, უწოდებენ შეთანხმებით ხელახალ დაზღვევას). აგრეთვე, უნდა აღვნიშნოთ, რომ ხელახალი დაზღვევის ოპერაციებმა უნდა დაიკავოს სააგენტოს საერთო ოპერაციების მხოლოდ ნაწილი.

ამ მიზნებისათვის, მე-20 სტატიის „ა“ პუნქტში გათვალისწინებულია მაქსიმალური თანხები, რომლებიც დროდადრო მტკიცდება დირექტორთა საბჭოს კავლიფიციურ ხმათა უმრავლესობის მიერ. იმ შემთხვევაში, როცა კაპიტალდაბანდება დასრულდება ერთ წელზე ადრე, სანამ სააგენტო მიიღებს განაცხადს ხელახალ დაზღვევაზე, კონვენციაში დგინდება საწყისი ზღვრული თანხა, რომელიც შეადგენს საერთო გარანტიების 10 %-ს; მას სააგენტო გასცემს საკუთარი საშუალებების ხარჯზე ანუ სპონსორების მოზიდვის გარეშე. ეს ზღვრული თანხები გამოიყენება, როგორც სახელმწიფო სტრუქტურების, ისე კერძო მზღვეველების ხელახლა დასაზღვევად. ისინი შეიძლება შეიცვალოს დირექტორთა საბჭოს კავლიფიციურ ხმათა უმრავლესობის მიერ, როდესაც ეს ითვლება გონივრულად.

35) პირობები, რომლებიც განსაზღვრავენ გარანტიების გაცემას რისკებთან მიმართებით, კაპიტალდაბანდებას ინვესტორის და მიმღები ქვეყნისა, რომელიც გამოიყენება სააგენტოს გარანტიებისათვის, გამოყენებულ იქნება კაპიტალდაბანდებაზე, რომლებზეც გაიცემა ხელახალი დაზღვევა; ტექნიკური მიზეზებით, კაპიტალდაბანდება, რომელზეც გაიცემა ხელახალი დაზღვევა, არ არის აუცილებელი გატარდეს ხელახალ დაზღვევაზე განაცხადის შეტანის შემდეგ (სტატია 20, პუნქტი „ა“);

36) მე-20 სტატიის „ბ“ პუნქტში გათვალისწინებულია, რამდენადაც ეს შესაძლებელია, ხელახალ დაზღვევაზე შეთანხმების ისეთი სტრუქტურის უზრუნველყოფა, რომლის მიხედვითაც, სააგენტოს ან ხელახალი დაზღვევის შესახებ ხელშეკრულებაზე ხელმოწერილ სატრუქტურას უფლება ექნება ცესიასა და არბიტრაჟზე, რომელიც ექვივალენტურია იმ უფლებისა, რომელიც ექნებოდა სააგენტოს, თუ ის ძირითადი გარანტი იქნებოდა. თუმცა, სააგენტოს უფლება ცესიონარის სახით ვერ განხორციელდება მიმღები ქვეყნის წინასწარი თანხმობის გარეშე სააგენტოს მიერ ხელახალ დაზღვევაზე. ზოგიერთ შემთხვევაში, სააგენტოსთვის უფლებების დათმობა ხელმოწერილ ხელშეკრულებაზე ხელახალი დაზღვევის შესახებ შეიძლება აღმოჩნდეს განუხორციელებელი. სხვა

შემთხვევაში, შეიძლება იყოს მიზანშეწონილი, რომ სააგენტოში ხელახალი დაზღვევის შესახებ ხელშეკრულებით ხელმოწერილ სტრუქტურას საშუალება მისცეს უზრუნველყოს სააგენტოზე ცესიებით გადაცემული უფლებების შესრულება მისი აგენტების სახით.

მე-20 სტატიის „გ“ პუნქტში განხილულია მოთხოვნა იმის შესახებ, რომ ხელშეკრულებაში ხელახალი დაზღვევის შესახებ გათვალისწინებულ იყოს დებულება მოთხოვნით ხელშეკრულებაზე ხელმოწერ სტრუქტურაზე, სათანადოდ მოახდინოს ზარალის კომპენსაცია.

37) 21-ე სტატიის „ბ“ პუნქტის თანახმად, სააგენტოს შეუძლია უზრუნველყოს ნებისმიერი გარანტიის ხელახალი დაზღვევა, სახელმწიფო და კერძო მზღვეველების გამოყენებით. ასეთი ხელახალი დაზღვევა მას საშუალებას აძლევს უზრუნველყოს თავისი რისკების პორტფელის შემდგომი დივერსიფიკაცია. ითვლება, რომ ის გამოიყენებს. ამ უფლებამოსილებას მხოლოდ იმ შემთხვევაში, როცა ხელახალი დაზღვევა უზრუნველყოფილი იქნება შესაბამისი პირობებით და გონივრული გასაველებით.

გარანტიების შეზღუდვა

38) დაზღვევისა და საბანკო საქმის მიღებული პრინციპების თანახმად, დასაშვებია ერთობლივი ვალდებულებების მიღება, რომელთა რაოდენობაც აღემატება მზღვეველის ან ბანკის სააქციო მონაწილეობას. ეს პრინციპი ეყრდნობა იმ მოსაზრების დაუსაბუთებლობას, რომლის მიხედვითაც, ყველა გარანტირებული და დაზღვეული რისკები გამოიწვევენ ზარალს. ამ კონვენციაში ეს პრინციპი მიესადაგება სააგენტოს. 22-ე სტატიის „ა“ პუნქტში განხილულია, რომ მაქსიმალური ერთობლივი რაოდენობა პირობითი ვალდებულებებისა, რომელსაც თავის თავზე იღებს სააგენტო, არ უნდა აღემატებოდეს მისი ხელმოწერილი კაპიტალისა და რეზერვების ას ორმოცდაათ პროცენტს. ითვლება, რომ სააგენტო დროის განმავლობაში გაზრდის თავის პორტფელს, რის გამოც, დირექტორთა საბჭომ დროდადრო უნდა გადახედოს რისკებისა და პოტენციური ზარალის კონკრეტულ განაწილებას, იმ მიზნით, რომ აუცილებლობის შემთხვევაში, მმართველთა საბჭოს მისცეს რეკომენდაციები, დაადგინოს

რისკსა და აქტივებს შორის თანაფარდობის უფრო მაღალი მაჩვენებელი. თუმცა, ნებისმიერ გადაწყვეტილებას იღებს ხმათა კვალიფიციური უმრავლესობა, ხოლო რისკისა და აქტივების მაქსიმალური თანაფარდობა არ უნდა იყოს ერთი/ხუთზე მეტი.

39) 22-ე სტატიის („ბ“, „I“) თანახმად, დირექტორთა საბჭოს შეუძლია დაადგინოს პირობითი ვალდებულებების მაქსიმალური რაოდენობა ყველა გარანტიის მიხედვით, რომელსაც წარუდგენს ინვესტორს ცალკეული წევრი – ქვეყნიდან. ეს დებულება მიმართულია იმისაკენ, რომ შენარჩუნდეს ბალანსი წევრი – ქვეყნის სააგენტოში შენატანსა და შეღავათებს შორის, რომელსაც გასცემს სააგენტო ამ ქვეყნის ინვესტორებისათვის. ზღვრული პირობების დადგენის დროს, დირექტორთა საბჭოს მოეთხოვება, რომ მან გაითვალისწინოს წევრი-ქვეყნის წილი ხელმოწერილ კაპიტალში. თუმცა აუცილებელია ასევე იმის გათვალისწინებაც, რომ საჭიროა უფრო ლიბერალური გამოყენება ამ ზღვრული პირობებისა განვითარებად წევრი-ქვეყნების მიმართ, როცა ეს ქვეყნები ან მათი მოქალაქეები ახორციელებენ კაპიტალდაბანდებას სხვა განვითარებად წევრ-ქვეყნებში.

40) დირექტორთა საბჭოს შეუძლია დაადგინოს ზღვრული პირობების მესამე კატეგორია, იმ მიზნით, რომ უზრუნველყოს რისკის საიმედო განაწილება და თავიდან აიცილოს რისკის მეტისმეტი კონცენტრაცია. ასე ხდება სააგენტოს ვალდებულებების ზღვრული დონის დადგენა, როცა ის ეხება ცალკეული პროექტების მასშტაბებს, კაპიტალდაბანდების საერთო რაოდენობას ცალკეულ მიმღებ ქვეყნებში, კაპიტალდაბანდების, და რისკისა და სხვა ფაქტორების შახეობებს (სტატია 2, „ბ“, „11“). ვინაიდან, ამ ზღვრული პირობების ამოცანა მდგომარეობს რისკის დივერსიფიკაციაში, ნებისმიერი ზღვრული დონე კაპიტალდაბანდებისა ცალკეულ მიმღებ ქვეყანაში არ უნდა იყოს დამოკიდებული ამ ქვეყნის პირობით წილთან ხელმოწერილ კაპიტალში.

კაპიტალდაბანდებათა ხელშეწყობა

41) სააგენტოს ერთ-ერთი დამახასიათებელი თვისება, რომელიც მას განასხვავებს ადრე წამოყენებული პროექტებისაგან, არის მისი ვალდებულება, განახორციელოს დამატებითი საქმიანობა, რომელიც ხელს შეუწყობს

ინვესტიციების ნაკადის გაზრდას განვითარებად წვერ-ქვეყნებში და მათ შორის (2 სტატია, „ბ“ პუნქტი). 23-ე სტატიის „ა“ პუნქტის თანახმად, სააგენტოზე გადადის ვალდებულებები, ჩაატაროს გამოკვლევები და გაავრცელოს ინფორმაცია კაპიტალდაბანდების შესაძებლობის შესახებ განვითარებად წვერ-ქვეყნებში და აგრეთვე ახორციელებს სხვა საქმიანობასაც, რომელიც მიმართულია უცხოური ინვესტიციების გაფართოებაზე. გარდა ამისა, სააგენტომ წვერი-ქვეყნის თხოვნით, შეიძლება ჩაატაროს ტექნიკური დახმარება და კონსულტაციები საინვესტიციო პირობების გაუმჯობესების მიზნით. მათ შეუძლიათ ჩაატარონ კონსულტაციები ისეთ საკითხებთან დაკავშირებით, როგორცაა საინვესტიციო კოდექსების შემუშავება და კაპიტალდაბანდების სტიმულირების პროგრამების გადახედვა. ასეთი დამატებითი მომსახურება გაეწევა შესაბამისი ანაზღაურებით ან გადაეცემათ მიმღებ ქვეყნებს უფასოდ, როცა ამის საფუძველი არსებობს.

42) ახორციელებს რა თავის საქმიანობას ინვესტიციების გაფართოებისათვის, სააგენტო იხელმძღვანელებს შესაბამისი საინვესტიციო შეთანხმებებით თავის წევრებს შორის და ეცდება აღმოფხვრას წევრებს შორის ბარიერები, რომლებიც აბრკოლებენ ინვესტიციების ნაკადის შემოსვლას. გარდა ამისა, სააგენტო ვალდებულია განახორციელოს კოორდინაცია სხვა სააგენტოებთან უცხოური ინვესტიციების გაფართოების სფეროში, კერძოდ, საერთაშორისო ფინანსურ კორპორაციასთან (სტატია 23, პუნქტი „ა“). ამან უნდა ხელი შეუწყოს დუბლირების აღმოფხვრას სააგენტოს საქმიანობაში;

43) 23-ე სტატია „ბ“ პუნქტის „1“ ქვეპუნქტის თანახმად, სააგენტოს ვალდებულებაა, მშვიდობიანი გზით დაარეგულიროს ინვესტორსა და მიმღებ ქვეყანას შორის წამოჭრილი დავა. სააგენტოს ასევე შეუძლია გასცეს ინფორმაცია დავის დარეგულირების მექანიზმების შესახებ. სააგენტომ ხელი უნდა შეუწყოს და გაელენა მოახდინოს ხელშეკრულების დადებაზე თავის წევრებს შორის ინვესტიციების დაცვის შესახებ. მაგალითად, მას შეუძლია ჩაატაროს გამოკვლევა არსებული შეთანხმებების შესახებ

და დაეხმაროს წვერი-ქვეყნის მთავრობას ასეთი შეთანხმებების შედეგების გაანალიზებაში.

44) 23-ე სტატიის „ბ“ პუნქტის „II“ ქვეპუნქტის თანახმად, სააგენტო ისწრაფვის დადოს ორმხრივი ან მრავალმხრივი შეთანხმებები თავის წევრებთან, იმის უზრუნველსაყოფად, რომ მათ მიერ გარანტირებული კაპიტალდაბანდება გამოიყენებოდეს ისეთივე ხელსაყრელი რეჟიმით, როგორიცაა რეჟიმი, რომელიც მიეცემა სააგენტოს საინვესტიციო გარანტიებით ან სახელმწიფოს, რომელსაც აქვს ყველაზე მეტი ხელშეწყობა. 23-ე სტატიის „ბ“ პუნქტის „II“ ქვეპუნქტის შეთანხმება საჭიროებს დირექტორთა საბჭოს კვალიფიციურ ხმათა უმრავლესობის გადაწყვეტილებას. აღსანიშნავია, რომ ეს შეთანხმებები დაიდება, თუ სააგენტოს მიერ გარანტირებული კაპიტალდაბანდება წინააღმდეგ შემთხვევაში არ დაექვემდებარება არსებულ ორმხრივ ხელშეკრულებას, ან, თუ სააგენტო არაადექვატურად მიიჩნევს იმ ნორმებს, რომლებიც შეთანხმებებშია გათვალისწინებული.

სპონსორულ კაპიტალდაბანდებათა გარანტიები

45) ბანკის წინა პროექტებში ინვესტიციების დაზღვევის საერთაშორისო სააგენტოს შექმნის შესახებ, გათვალისწინებული იყო, რომ სააგენტო თავის ოპერაციებს წაატარებს მხოლოდ სპონსორი წვერი-ქვეყნების სახელით, კონვენციის თანხამდ, სპონსორული კაპიტალდაბანდების გარანტიები ასრულებენ თუმცა დამატებით, მაგრამ მნიშვნელოვან როლს ოპერაციებში, რომელსაც ახორციელებს სააგენტო თავისი სახელით. ასეთი სახის ოპერაციების გარდა, 24-ე სტატიის თანახმად, სააგენტოს შეუძლია მოახდინოს სხვა კაპიტალდაბანდების გარანტირებაც, და მისცეს დამატებითი ხელახალი დაზღვევა, თუ წვერი-ქვეყანა ან წვერი-ქვეყნები იძლევიან თანხმობას, გახდნენ ასეთი კაპიტალდაბანდების სპონსორები. კონკრეტული დებულებები, რომლებიც ეხება სპონსორულ ოპერაციებს, მოცემულია I დანართში, რომელიც კონვენციის განუყოფელი ნაწილია. აღსანიშნავია, რომ აქტივები, რომლებიც მიეკუთვნება ან იმართება სააგენტოს მიერ, მიზნობრივ სპონსორულ ფონდში

(დანართი I-ის 2-ე „გ“ სტატიის თანახმად, უნდა იმყოფებოდეს და ინახებოდეს სააგენტოს აქტივებისაგან განცალკევებით, სააგენტოს კი არ შეუძლია მიიღოს რაიმე ვალდებულება თავისი საკუთარი აქტივებით სპონსორული ოპერაციების საზღვრებში (დანართი „I“, სტატია 6).

46) სპონსორული შეთანხმებები ფუნქციონირებენ შემდეგი თანამიმდევრობით. წევრი-ქვეყანა, რომელიც წარუდგენს სააგენტოს კაპიტალდაბანდებაზე გარანტიას, თავის თავზე იღებს პირობით ვალდებულებას ზარალის განაწილების შესახებ გარანტიის რაოდენობაზე, რომლის სპონსორადაც ის გვევლინება. პრემიები და სხვა შემოსავლები, რომლებიც დაკავშირებულია სპონსორულ გარანტიებთან, გროვდება განცალკევებულ მიზნობრივ ფონდში, რომელსაც ეწოდება „სპონსორული მიზნობრივი ფონდი“. ადმინისტრაციული გასავლები და გადასახადები მოთხოვნების მიხედვით, რომლებიც მიეკუთვნებიან სპონსორულ კაპიტალდაბანდებებს, გადახდილი უნდა იყოს ამ ფონდის მიერ. ფონდის ფინანსური საშუალებების ამოწურვის შემდეგ, ნებისმიერი ზარალი, რომელსაც განიცდის სპონსორული გარანტია, ნაწილდება ყველა წევრ-ქვეყანას შორის, რომლებიც სპონსორებად გვევლინებიან იმავე პროპორციებით, რომლებშიც გარანტიების საერთო ჯამი, რომლის სპონსორებადაც ისინი გვევლინებიან, შეეფარდება გარანტიების იმ საერთო ჯამს, რომლის სპონსორებადაც გვევლინებიან ყველა წევრი-ქვეყანა. ამის გამო, მაქსიმალური ვალდებულება თითოეული სპონსორისა შემოიფარგლება პირობითი ვალდებულების სრული მაქსიმალური რაოდენობით ყველა გარანტიის მიხედვით, რომლის სპონსორებად დროდადრო გვევლინებიან ასეთი წევრი-ქვეყნები. დანართი I-ის I-ელ და მე-3 სტატიებში მოცემულია წევრი-ქვეყნის ვალდებულებების შეზღუდვა სპონსორული შეთანხმების ზარალის წილის კომპენსაციისათვის.

47) სპონსორული შეთანხმება უფლებას ანიჭებს წევრ-ქვეყნებს უზრუნ-ველყონ კაპიტალდაბანდების სადაზღვევო დაცვა რამდენიმე შემთხვევაში. წევრ- ქვეყნებს, რომელთაც არ გააჩნიათ დაზღვევის ეროვნული სისტემა, შეუძლიათ გამოიყენონ

ეს სისტემა თავიანთი ინვესტორების უზრუნველსაყოფად. სხვა წევრ-ქვეყნებს შეუძლიათ გამოიყენონ სპონსორული შეთანხმებების რისკების დივერსიფიკაციის საშუალების სახით, ვინაიდან ისინი საშუალებას იძლევიან კაპიტალდაბანდებაზე პირობითი ვალდებულებების სრული ჯამის მაგივრად, რომელიც მათ აიღეს საკუთარ თავზე თავიანთი ეროვნული სისტემების გამოყენების დროს, მიიღონ სპონსორული ფინანსური ფონდის პირობითი ვალდებულებების საერთო თანხაში პროპორციული წილი.

48) ზოგადად კონვენცია გამოიყენება სპონსორულ გარანტიებზეც (სტატია 6, I დანართი). კერძოდ, გარანტიების გაცემის პირობები მე-11 და მე-12 სტატიების თანახმად, აგრეთვე გამოიყენება სპონსორულ კაპიტალდაბანდებაში. თუმცა გარანტიები, რომლებიც მიეკუთვნება სპონსორულ კაპიტალდაბანდებას, შეიძლება გაცეთ არა მხოლოდ წევრ-ქვეყნის მოქალაქეებზე. I დანართის 1 სტატიის „ა“ პუნქტში მოცემულია, რომ ასეთი კაპიტალდაბანდებები შეიძლება ეკუთვნოდეს „ინვესტორებს, რომლებიც არიან ნებისმიერი ქვეყნის მოქალაქეები, ან ინვესტორებს, რომლებიც არიან რამოდენიმე ქვეყნის მოქალაქეები“. მიმღებ ქვეყანას შეუძლია შეუერთდეს კაპიტალდაბანდების სპონსორებს. სპონსორობასთან მიერთება გვირგვინებს მიმღები ქვეყნის დაინტერესებას გამოიყენოს კაპიტალდაბანდება განვითარების მიზნით და აგრეთვე გააუმჯობესოს რისკების სტრუქტურა.

49) კონვენციის მე-14 სტატიაში განხილულია შეზღუდვები, რომლის მიხედვითაც, გარანტიები შემოიფარგლება კაპიტალდაბანდებით განვითარებად ქვეყნებში, ხოლო ოპერაციები სრულდება სააგენტოს საკუთარი ხარჯების ანგარიშზე და ეს არ ერცელდება სპონსორულ ოპერაციებზე. წევრ-ქვეყნებს შეუძლიათ გახდნენ კაპიტალდაბანდების სპონსორები ნებისმიერ წევრ-ქვეყანაში, მაგრამ განსაკუთრებული ყურადღება ექცევა ოპერაციების განხორციელებას განვითარებად წევრ-ქვეყნებში. განვითარებულ წევრ-ქვეყნებში სპონსორული ოპერაციების განხორციელებაზე ნებართვა დაფუძნებულია იმაზე, რომ სპონსორული კაპიტალდაბანდების გარანტიები განვითარებულ ქვეყნებში, რომლებიც წარმოადგენენ განსაკუთრებულ ინტერესს ზოგიერთი განვითარებად

ქვეყნისათვის – კაპიტალის ექსპორტიორისათვის, არ განაპირობებს სააგენტოს შესაძლებლობების შემცირებას და ამრიგად, არ აქვეითებს სააგენტოს შესაძლებლობებს ინვესტიციებზე გარანტიების გაცემისას განვითარებად ქვეყნებში. განსაზღვრულ პირობებში, კაპიტალდაბანდება განვითარებული ქვეყნის კორპორაციაში განაპირობებს ერთობლივი საწარმოების შექმნას ამავე კორპორაციასთან ან მისივე შვილობილი საწარმოების შექმნას განვითარებად ქვეყნებში. განვითარებულ ქვეყანაში კაპიტალდაბანდება მომგებიანია აგრეთვე იმითაც, რომ ისინი აუმჯობესებენ რისკის სტრუქტურას სპონსორული მიზნობრივი ფონდის პორტფელში და უზრუნველყოფენ დივესიფიკაციის მაღალ ხარისხს.

50) I დანართის მე-5 სტატიის „ა“ პუნქტი სააგენტოს ანიჭებს უფლებამოსილებას, გასცეს ხელახალი დაზღვევა წევრებისათვის და მათი დაწესებულებებისათვის, წევრი-ქვეყნების რეგიონალური სააგენტოებისათვის და კერძო მზღვეველებისათვის წევრ-ქვეყნებში სპონსორულ საფუძველზე. ხელახალი დაზღვევის ასეთი ოპერაციები ისეთივე პირობებს ექვედებარებიან, როგორც სააგენტოს საკუთარი ხარჯებით მიმდინარე ხელახალი დაზღვევის ოპერაციები. ხელახალი დაზღვევა სპონსორულ საფუძველზე საშუალებას იძლევა, მოვახდინოთ რისკის დივესიფიკაცია. სპონსორული შეთანხმება კაპიტალდაბანდების ხელახალი დაზღვევის შესახებ, რომელიც დაზღვეულია კერძო მზღვეველების მიერ, შეიძლება გამოყენებულ იქნეს წევრების მიერ ასეთი კაპიტალდაბანდებების თავიანთ საკუთარ ხარჯზე ხელახალი დაზღვევის ნაცვლად. ყველა წევრ-სპონსორმა უნდა მიიღოს ზარალის პროპორციული წილი ხელახალი დაზღვევის პოლისით, იმისდა მიუხედავად, ზარალი წარმოიშვა სპონსორული გარანტიებით თუ სპონსორული პოლისით ხელახალი დაზღვევის შესახებ.

51) I დანართის მე-6 სტატიაში გათვალისწინებულია, რომ სპონსორული ოპერაციები უნდა განხორციელდეს ისეთივე საიმედო და საქმიან ფინანსურ პრაქტიკასთან შესაბამისობაში, როგორც სააგენტოს საგარანტიო ოპერაციების დროს, რომელიც ხორციელდება მისი საკუთარი კაპიტალისა და

რეზერვების ხარჯზე. როგორც საკუთარი ხარჯებით დაზღვევის შემთხვევაში, სააგენტომ არ უნდა უზრუნველყოს დაფარვა სპონსორული კაპიტალდაბანდებისა, რომელიც დაკავშირებულია მიუღებლად მაღალ რისკთან ან მისი რისკების პორტფელის ბალანსის დარღვევას გამოიწვევს. სპონსორული ოპერაციები აგრეთვე იყენებენ კრედიტებს წვერო-სპონსორების მხრიდან. I დანართის პირველი სტატიის „გ“ პუნქტის თანახმად, სააგენტომ უნდა „გაითვალისწინოს იმის პერსპექტივა, რომ წვერ-სპონსორს შეუძლია შეასრულოს თავისი სპონსორული მოვალეობები“. გარდა ამისა, ითვლება, რომ სპონსორული ოპერაციები ფინანსურად ისევე საიმედოა, როგორც სააგენტოს საკუთარი საგარანტიო ოპერაციები.

52) I დანართის პირველი სტატიის „დ“ პუნქტში არის მოთხოვნა იმის შესახებ, რომ სააგენტომ პერიოდულად უნდა გაიაროს კონსულტაცია წვერ-ქვეყნებთან, რომლებიც გვევლინებიან სპონსორებად. კონსულტაციები მიმდინარეობს იმ საკითხებზე, რომლებიც ეხება სპონსორულ ოპერაციებს. გარდა ამისა, ხმების განაწილება შეიძლება შეიცვალოს სპონსორულ ინვესტიციებზე გადაწყვეტილებების მიღების შედეგად. თითოეული წვერი-სპონსორი და თითოეული წვერი, რომელიც იღებს სპონსორულ კაპიტალდაბანებას მიიღებს თითო დამატებით ხმას თითოეულ ათიათას სპეციალურ უფლებას ნასესხობაზე ნებისმიერი კაპიტალდაბანდებისა, რომელთან დაკავშირებითაც ისინი გვევლინებიან სპონსორებად ან მიმღებ ქვეყნებად (I დანართი, მე-7 სტატია). ამრიგად, თეორიულად არსებობს იმის შესაძლებლობა, რომ დირექტორთა საბჭოს მიერ მიღებული პირობები სპონსორული ოპერაციებისათვის, შეიძლება მთლიანად არ დაემთხვეს იმ პირობებს, რომლებიც ეხება სააგენტოს საკუთარი ხარჯებით მიმდინარე ოპერაციებს.

IV. ფინანსური მდგომარეობა

53) 25-ე სტატიის მიხედვით, სააგენტო ვალდებულია „განახორციელოს თავისი ფინანსური საქმიანობა, გამოიყენოს რა საქმეთა და ფინანსების წინდახედული მართვის პრაქტიკა იმ მიზნით, რომ ნებისმიერ პირობებში შეინარჩუნოს თავისი ფინანსური ვალდებულებების შესრულების შესაძლებლობა“.

მოსალოდნელია, რომ სააგენტო უნდა გადავიდეს ფინანსურ თვითუზრუნველყოფაზე. ხელმძღვანელობა ისწრაფვის თავიდან აიცილოს წევრების მიერ ხელმოწერილი კაპიტალის გამოყენება. ეროვნული სააგენტოების გამოცდილება ინვესტიციების გარანტირებაზე და კერძო სადაზღვევო ბაზარზე მიუთითებს იმაზე, რომ ეს მიზანი რეალურად მიღწევადია;

54) 26-ე სტატიის თანახმად, სააგენტომ უნდა დააწესოს ადეკვატური პრემიები, ჰონორარები და სხვადასხვა მოსაკრებლები ფინანსური საიმედოობის და თვითუზრუნველყოფის მისაღწევად. კონვენციაში არ არის მოცემული პრემიებისა და ჰონორარების ზომები და ის პირობები, თუ როგორ შეუძლია სააგენტოს შეიმუშავოს და პერიოდულად განიხილოს განაკვეთები, რომელიც მისაღები იქნება რისკის თითოეული სახეობისათვის. სააგენტოს გააჩნია მნიშვნელოვანი თავისუფლება პრემიებისა და ჰონორარების დონისა და სტრუქტურის განსაზღვრისას, ასევე მოსაკრებლებზე ინვესტიციების გაფართოებისათვის.

55) სააგენტოს ფინანსური მდგომარეობის გამყარების მიზნით 27-ე სტატიის „ა“ პუნქტის თანახმად მთელი წმინდა შემოსავალი უნდა გადაირიცხოს რეზერვში მანამ, სანამ ასეთი რეზერვები არ გადააჭარბებენ სააგენტოს მიერ ხელმოწერილ კაპიტალს ხუთჯერ. ამ დებულების გამონაკლისს წარმოადგენს ის შემთხვევა, როცა მმართველთა საბჭო კვალიფიციურ ხმათა უმრავლესობით მიიღებს გადაწყვეტილებას თავისი შემოსავლების ნაწილის გამოყენების შესახებ წევრ-ქვეყნებზე თანხების დასაბრუნებლად, თუ რა თქმა უნდა, სააგენტოს ფინანსური მდგომარეობა ამის შესაძლებლობას იძლევა (სტატია 10, პუნქტი „ა“, ქვეპუნქტი „III“).

V. ორგანიზაცია და მართვა

56) ძირითადად სააგენტოს სტრუქტურა შეესაბამება სხვა საერთაშორისო ფინანსური დაწესებულებების სტრუქტურებს, განსაკუთრებით, ბანკისა და საერთაშორისო ფინანსური კორპორაციის სტრუქტურებს. სააგენტოს გააჩნია სამსაფეხურიანი სტრუქტურა, რომელიც შედგება მმართველთა საბჭოს, დირექტორთა საბჭოსა, აგრეთვე პრეზიდენტისა და პერსონალისაგან (სტატია 30).

58) დირექტორთა საბჭოს არჩევა ხდება 41-ე სტატიის „ა“ პუნქტის და B შკალის თანახმად და პასუხისმგებელია სააგენტოს საერთო საქმიანობაზე (სტატია 32, პუნქტი „ა“) ანუ ყველა საკითხზე, რომელიც დაკავშირებულია სააგენტოს პოლიტიკასთან და არა მის მიმდინარე მართვასთან. ამ უკანასკნელზე პასუხისმგებელია პრეზიდენტი და პერსონალი. დირექტორთა საბჭომ უნდა გაატაროს ნებისმიერი აუცილებელი ღონისძიებები, რომელიც არ ეწინააღმდეგება კონვენციას. 32-ე სტატიის „გ“ პუნქტის თანახმად, მმართველთა საბჭო ადგენს დირექტორების სამსახურის ვადებს. დირექტორთა საბჭოში შედის არა ნაკლებ თორმეტი წევრი. დირექტორების რაოდენობას განსაზღვრავს მმართველთა საბჭო, რომელსაც შეუძლია შეცვალოს მათი რიცხვი სააგენტოს წევრების რაოდენობის ცვლილებების გათვალისწინებით. თითოეულ დირექტორს შეუძლია დანიშნოს ერთი მოადგილე (სტატია 32, პუნქტი „ბ“).

59) სააგენტოს პრეზიდენტს ირჩევს დირექტორთა საბჭო. პრეზიდენტი პასუხისმგებელია სააგენტოს ჩვეულებრივ საქმიანობაზე დირექტორთა საბჭოს ზოგადი კონტროლის ქვეშ, აგრეთვე ორგანიზაციაზე, პერსონალის დანიშვნაზე და გათავისუფლებაზე (სტატია 33, პუნქტი „ა“). ითვლება, რომ პერსონალის რაოდენობა დამოკიდებულია სააგენტოს ეფექტურობაზე და სიცოცხლის-უნარიანობაზე. პრეზიდენტის კონტრაქტის პირობებს განსაზღვრავს მმართველთა საბჭო (სტატია 33, პუნქტი „ბ“). ეს შეესაბამება იმ პრაქტიკას, რომელიც მიღებულია ბანკში.

60) 34-ე სტატია დაფუძნებულია ანალოგიურ დებულებებზე შეთანხმებისა ბანკისა და საერთაშორისო ფინანსური კორპორაციის შესახებ და მოიცავს ნებისმიერი წევრის პოლიტიკურ საქმეებში ჩარევის აკრძალვას სააგენტოს, მისი პრეზიდენტის ან პერსონალის მხრიდან. თუმცა, ეს სააგენტოს ხელს არ უშლის გაითვალისწინოს ყველა გარემოება, რომელიც დაკავშირებულია გარანტიების გაცემის შესახებ გადაწყვეტილებების მიღებასთან ან ინვესტიციების ხელშეწყობასთან.

61) სააგენტოს ცენტრალური დაწესებულება მდებარეობს ვაშინგტონში, კოლუმბიის ოლქი, თუ მმართველთა საბჭო არ

მიიღებს გადაწყვეტილებას კვალიფი-ციური ხმათა უმრავლესობით მის სხვა ადგილზე გადატანის თაობაზე. (სტატია 36, პუნქტი „ა“). გარდა ამისა, 36-ე სტატიის „ბ“ პუნქტის თანახმად, სააგენტოს შეუძლია შექმნას ისეთი სხვა დაწესებულებები, რომლებიც აუცილებელია მისი საქმიანობისათვის.

62) ბანკის პრეზიდენტი მის მიერ დაკავებული პოსტიდან გამომდინარე, გვევლინება სააგენტოს დირექტორთა საბჭოს თავმჯდომარედ (სტატია 32, პუნქტი „ბ“). სააგენტო ხელშეკრულებას დებს ბანკთან, საერთაშორისო ფინანსურ კორპორაციასთან ან ორივე ამ დაწესებულებასთან ერთდროულად, რათა გამოიყენოს მათი ტექნიკური და ადმინისტრაციული მომსახურება და შესაძლებლობები (იხ. სტატია 35).

VI. ხმის მიცემა, ხელმოწერების კორექტირება და წარმომადგენლობა

63) სააგენტოში არსებული ხმის მიცემის სტრუქტურა ასახავს იმ თავალსაზრისს, რომლის თანახმადაც, I და II კატეგორიის ქვეყნები თანაბრად არიან დაინტერესებულნი უცხოური ინვესტიციებით; მათ შორის თანამშრომლობა აუცილებელია და ქვეყნების ორივე ეს ჯგუფი, მას შემდეგ, რაც გახდებიან წევრი-ქვეყნები, ფლობენ ხმების თანაბარ რაოდენობას (50/50). ამა თუ იმ წევრის ხმათა რაოდენობამ უნდა ასახოს სააგენტოს კაპიტალზე მისი ხელმოწერების შედარებითი სიდიდე. კონვენციის თანახმად, ყოველ წევრს გააჩნია 177 საწევრო ხმა და ერთი ხელმოწერითი ხმა მის კუთვნილ თითოეულ აქციაზე (სტატია 39, პუნქტი „ა“). წევრობის ხმათა რაოდენობა იმგვარად არის გაანგარიშებული, რომ იმ შემთხვევაში, თუ ბანკის ყველა წევრი შევა სააგენტოში, მაშინ განვითარებადი ქვეყნების ჯგუფი გაანაწილებს ხმათა იგივე რაოდენობას, რასაც განვითარებული ქვეყნები. ასეთი წონასწორობის მიღწევამდე, უმცირესობის ჯგუფის ინტერსების დასაცავად, ის სამწლიანი პერიოდის განმავლობაში კონვენციის ძალაში შესვლის შემდეგ, მიიღებს დამატებით ხმებს, რაც მას უფლებას მისცემს გამოიყენოს ხმების საეთო რაოდენობის 40%. ეს დამატებითი ხმები ნაწილდება მოცემული ჯგუფის წევრებს შორის (სტატია 39, პუნქტი „ბ“). გარდამავალი პერიოდის დროსაც კი, ეს

დამატებითი ხმები გაუქმდება, მაშინვე როცა ამ ჯგუფის ხელმოწერილი და წვეურობის ხმები შეადგენს საერთო ხმების რაოდენობის 40%-ს. ნებისმიერ შემთხვევაში, სამწლიანი პერიოდის ბოლოს დამატებითი ხმები უქმდება. ამ სამწლიანი პერიოდის განმავლობაში, მმართველთა საბჭოსა და დირექტორთა საბჭოს ყველა გადაწყვეტილება მიიღება კვალიფიციური ხმათა უმრავლესობით, რომელიც შეადგენს საერთო ხმების 2/3 და ყველა ხელმოწერების არანაკლებ 55%-ს, თუ არ არსებობს რაიმე კონკრეტული გადაწყვეტილება, რომლის მისაღებად, კონვენციის თანახმად საჭიროა ხმათა უფრო მეტი უმრავლესობა (სტატია 39, პუნქტი „დ“). ამის მაგალითია ზოგიერთი ცვლილების შეტანა კონვენციაში (სტატია 59, პუნქტი „ა“).

64) კონვენციის ძალაში შესვლის შემდეგ მესამე წელს, მმართველთა საბჭომ 39-ე სტატიის „გ“ პუნქტის თანახმად, უნდა გადახედოს აქციების განაწილებას და თავის გადაწყვეტილებებში იხელმძღვანელოს სამი პრინციპით: ა) წვეულების ხმათა რაოდენობამ უნდა ასახოს ფაქტიური ხელმოწერები და საწვეუროს ხმები; ბ) აქციები, რომლებიც თავდაპირველად გამოყვეს ქვეყნებისათვის, რომლებსაც ჯერ კიდევ არ ჰქონდათ კონვენციაზე ხელი მოწერილი, ექვემდებარებიან გადაანაწილებას, რათა უზრუნველყონ ხმათა პარიტეტი განვითარებად და განვითარებულ წვეურ-ქვეყნებს შორის და გ) მმართველთა საბჭო მიიღებს ზომებს, რათა დაეხმაროს წვეულებს მათზე გამოყოფილ აქციებზე ხელმოწერისას.

65) რათა წვეულების ხმების რაოდენობა დაეიცვათ შემცირებისაგან კაპიტალის საერთო სიდიდის გაზრდის დროს, თითოეულმა წვეურმა ხელი უნდა მოაწეროს კაპიტალის იმ მომატებულ ნაწილზე, რომელიც პროპორციულად შესაბამება წილს, რომელიც შეადგენს მათი ხელმოწერების ჯამს სააგენტოს კაპიტალში, ამ უკანასკნელის მომატებამდე.

66) ხმის მიცემის პროცედურები მე-40 და 42-ე სტატიების თანახმად, მმართველთა საბჭოში და დირექტორთა საბჭოში, შესაბამებიან პროცედურებს, რომელიც მიღებულია სხვა საერთაშორისო ფინანსურ დაწესებულებებში და კერძოდ, ბანკში. ერთ-ერთ განმასხვავებელ ნიშნად გვევლინება დებულება, რომლის თანახმადაც, აღმასრულებელმა დირექტორმა შეიძლება

მიიღოს გადაწყვეტილება, ისე რომ არ მოიწვიოს სხდომა (სტატია 42, პუნქტი „ბ“).

VII. პრივილეგიები და იმუნიტეტი

67) სააგენტოს პრივილეგიების და იმუნიტეტის შესახებ დებულებები უმეტეს წილად შედგენილია საერთაშორისო ფინანსური კორპორაციის ანალოგიური დებულებების მსგავსად. ის აუცილებელი ცვლილებები, რომელიც მათ ერთმანეთისაგან განასხვავებს, ასახავენ სააგენტოს ოპერაციების თავისებურებებს.

68) კონვენციაში განხილულია, რომ სააგენტოს წინააღმდეგ შეიძლება აღიძრას საქმე მხოლოდ კომპეტენტური იურისდიქციის სასამართლოში, რომელიც მდებარეობს წევრების ტერიტორიაზე და სადაც სააგენტოს გააჩნია განსაზღვრული კონკრეტული კავშირები (სტატია 44). კონკრეტულად ნათქვამია, რომ სააგენტოს წინააღმდეგ საქმეს ვერ აღძრავენ წევრები ან წევრების მიერ წარგზავნილი პირები, რომელთაც სააგენტოს მიმართ გააჩნიათ პრეტენზიები, ან საკითხები პერსონალის შესახებ. უკანასკნელი გამონაკლისი წარმოადგენს არსებული პრაქტიკის კოდიფიკაციას, რომელიც გამოიყენება საერთაშორისო ორგანიზაციების მიმართ. 45-ე სტატიის „ა“ პუნქტში განსაზღვრულია, რომ სააგენტოს აქტივები, რომლებიც შეიცავენ მიზნობრივი სპონსორული ფონდის აქტივებს, არ ექვემდებარებიან ჩხრეკას, რეკვიზიციას, კონფისკაციას, ექსპროპრიაციას და დაპატიმრების სხვა ფორმებს შემსრულებელი ან საკანონმდებლო ორგანოების გადაწყვეტილებით; თუმცა, ეს იმუნიტეტი არ ვრცელდება სასამართლო გადაწყვეტილებაზე.

69) როგორც წესი, სააგენტოს ქონება და აქტივები თავისუფლდებიან შეზღუდვების, რეგულირების, კონტროლისა და მორატორიუმისაგან. თუმცა, აღსანიშნავია, რომ სააგენტოს მიერ შექმნილი აქტივები, თავისუფლდებიან მხოლოდ მიმღები ქვეყნის შესაბამისი კონტროლისაგან, ინვესტორზე ისეთი რეჟიმის გავრცელების ფარგლებში, რომლის უფლებებიც გადავიდა სააგენტოს ხელში (სტატია 45, პუნქტი „ბ“).

70) 46-ე სტატიაში გათვალისწინებულია, რომ სააგენტოს არქივები ხელშეუხებელია და მისი ოფიციალური კავშირი

დებულობს იგივე რეჟიმს, როგორცაა ბანკის ოფიციალური კავშირი. სააგენტოს სათავესოთა სტატუსი არ არის დათქმული. აღსანიშნავია, რომ სააგენტოს სათავესოებზე ვრცელდება იგივე პრინციპი, როგორც სხვა საერთაშორისო ორგანიზაციების სათავესოებისთვისაა მიღებული.

71) 47-ე სტატიის თანახმად, სააგენტო, მისი აქტივები, ქონება და შემოსავალი, აგრეთვე, მისი ოპერაციები და გარიგებები განთავისუფლებულია საგადასახადო და საბაჟო გადასახადებისაგან (ბაჟისაგან). ეს არ ნიშნავს გადასახადებისაგან და ბაჟისაგან განთავისუფლებას, რომლებიც ფაქტიურად წარმოადგენენ მხოლოდ საფასურს გაწეული მომსახურებისთვის.. აქტივებთან დაკავშირებით, რომლებსაც იქენს სააგენტო რომელიმე ინვესტორისაგან, და რომლის ცესიონარადაც ის გვევლინება, აღსანიშნავია, რომ ამ აქტივების შექმნა სააგენტოს მიერ ხდება გადასახადებისა და ბაჟის გარეშე, რომელიც უნდა გადაეხადა ამ ინვესტორს. მას შემდეგ, რაც ეს აქტივები ხდება სააგენტოს საკუთრება, ისინი თავისუფლდებიან გადასახადებისაგან და ბაჟისაგან. ითვლება, რომ სააგენტო არ გამოდის უნაღდო აქტივების ცესიონარის სახით, ვინაიდან ის მოითხოვს კომპენსაციას მიმღები ქვეყნისაგან მხოლოდ იმ თანხის ოდენობით, რომელსაც უხდიან ინვესტორს. იმ გამონაკლის შემთხვევებში, როცა სააგენტო მაინც იქენს ასეთ აქტივებს, ითვლება, რომ ის სწრაფად გადაიყვანს მათ ნაღდ აქტივებად.

72) აღსანიშნავია, რომ სააგენტოს გააჩნია პრივილეგიები და იმუნიტეტი იმისათვის, რომ შეასრულოს მასზე დაკისრებული ფუნქციები (სტატია 43). სააგენტოს შეუძლია უარი თქვას იმუნიტეტისაგან იმ შემთხვევაში, როცა ეს უარყოფა ზარალს არ მიაყენებს მის ინტერესებს (იხ. სტატია 50).

VIII. გამოსვლა, წევრობის შეჩერება და ოპერაციის შეწყვეტა

73) კონვენციის დებულებები სააგენტოდან გამოსვლის, წევრობის შეჩერების და ოპერაციების შეწყვეტის შესახებ, ძირითადად დაფუძნებულია იგივე პრინციპზე, რომელიც შეესაბამება ბანკის წესებს. ნებისმიერ წევრს შეუძლია გამოვიდეს სააგენტოდან 51-ე სტატიის თანახმად. წევრს არ

შეუძლია გამოვიდეს სააგენტოდან თავისი წევრობის პირველი სამი წლის მანძილზე. 52-ე სტატიის „ა“ პუნქტის თანახმად, საბჭოს აქვს უფლება შეაჩეროს ნებისმიერი წევრის წევრობა, რომელმაც არ შეასრულა თავისი ვალდებულება კონვენციის თანახმად. წევრი, რომლის წევრობაც შეჩერებულია, არ ფლობს პრივილეგიებს კონვენციის თანახმად, საპროცედურო და გამოსვლის უფლებების გარდა, მაგრამ აგრძელებს ვალდებულებების შესრულებას (სტატია 52, პუნქტი „ბ“). თითოეული ყოფილი წევრი აგრძელებს თავის პასუხისმგებლობას სააგენტოს წინაშე, რომელიც აღებული აქვს თავის თავზე მისი წევრობის შეწყვეტამდე (სტატია 53).

74) 54-ე სტატიის თანახმად, დირექტორთა საბჭოს უფლება აქვს შეაჩეროს სააგენტოს ოპერაციები და სხვა საქმიანობა, რომელიც დაკავშირებულია გარანტიებთან. 55-ე სტატიის თანახმად, მმართველთა საბჭოს კვალიფიციური ხმათა უმრავლესობით შეუძლია მიიღოს გადაწყვეტილება სააგენტოს ლიკვიდაციის შესახებ. ლიკვიდაციის შემდეგ აქტივები არ განაწილდება წევრებს შორის, სანამ არ დარეგულირდება სააგენტოს ყველა ვალდებულება (სტატია 55, პუნქტი „ბ“).

75) 55-ე სტატიის „გ“ პუნქტში განხილულია, რომ სააგენტოს დარჩენილი აქტივების ნებისმიერი განაწილება წევრებს შორის ხდება თითოეული წევრის ხელმოწერილ კაპიტალში მისი წილის პროპორციულად. ანალოგიურად, სპონსორული მიზნობრივი ფონდის დარჩენილი აქტივების განაწილება ხდება წევრ-სპონსორებს შორის იმ ინვესტიციების პროპორციულად, რომელთა სპონსორებადაც თვითონ გვევლინებიან. წევრებს, რომელთაც გააჩნიათ ვალდებულებები სააგენტოს წინაშე, შეუძლიათ წამოაყენონ პრეტენზია აქტივების თავიანთ წილზე მხოლოდ ამ ვალდებულებების დარეგულირების შემდეგ. ამ სტატიის მიხედვით, სააგენტოს აგრეთვე უფლება აქვს გაანაწილოს აქტივები „იმგვარად, როგორც საბჭო თვლის სამართლიანად და თანასწორუფლებიანად“. ამ დებულების მიზანია აქტივების განაწილების ყველაზე ეკონომიკური მოძიება. იგულისხმება, რომ დაცული იქნება ზოგადად მიღებული კორპორაციული პრაქტიკა იმგვარად, რომ აქტივების სიდიდე, რომელიც გადაეცემა ცალკეულ წევრს, ფიზიკური ფორმით.

უნდა შეფასდეს დამოუკიდებელი შემფასებლის მიერ და დაკრედიტდეს ამ წევრის წილის ანგარიშზე აქტივების განაწილებისას.

IX. დავის დარეგულირება

76) კონვენციაში დადგენილია პროცედურები, რომლებიც გამოიყენება ოთხი სხვადასხვა სახის დავის დროს:

ა) ბანკისა და სხვა საერთაშორისო ფინანსური დაწესებულების მაგალითის მიხედვით კონვენციის განმარტების და გამოყენების შესახებ საკითხები, რომლებიც წარმოიქმნება ნებისმიერ წევრსა და სააგენტოს შორის, ან სააგენტოს წევრებს შორის გადაწყდება დირექტორთა საბჭოს მიერ, თუმცა შესაძლებელია აპელაციის გადაცემა მმართველთა საბჭოში (სტატია 56);

ბ) დავა, წარმოქმნილი გარანტიების შესახებ ხელშეკრულების ან ხელახალი დაზღვევის შესახებ სააგენტოსა და სხვა მხარეს შორის, თუ არ დარეგულირდა შეთანხმებულად, გადაეცემა არბიტრაჟზე იმ კანონების შესაბამისად, რომელიც მოხსენებულია ხელშეკრულებაში გარანტიების ან ხელახალი დაზღვევის შესახებ (სტატია 58);

გ) დავა, სააგენტოს, როგორც ინვესტორის ცესიონარისა და წევრს შორის რეგულირდება კონვენციის II დანართის შესაბამისად, ან შეთანხმების შესაბამისად, რომელიც დაიდება სააგენტოსა და ამ წევრს შორის დავის დარეგულირების ალტერნატიული მექანიზმების მიხედვით (სტატია 57, პუნქტი „ბ“).

დ) დავა, „ა“, „ბ“ და „გ“ პუნქტებში განხილული დავების გარდა, რომელიც წარმოიქმნება სააგენტოსა და ყოფილ წევრს შორის, რეგულირდება II დანართის შესაბამისად, ანუ მოლაპარაკების გზით და ამ მოლაპარაკების ფუჭი შედეგის გამო დავა გადაეცემა არბიტრაჟს (სტატია 57, პუნქტი „ა“).

77) კონვენციაში არ განიხილება კონკრეტული პროცედურები, რომელიც არეგულირებს არბიტრაჟს სააგენტოსა და გარანტიების ან ხელახალი დაზღვევის პოლისების მფლობელებს შორის. ითვლება, რომ ხელშეკრულებები გარანტიებსა და ხელახალი დაზღვევის შესახებ, როგორც წესი, შეიცავენ მითითებებს საერთაშორისო

პრაქტიკაში მიღებული წესების კრებულიდან კომერციული არბიტრაჟის შესახებ;

78) II დანართი, ისევე როგორც I დანართი, კონვენციის განუყოფელი ნაწილია, რომელიც მოიცავს მოთხოვნას იმის შესახებ, რომ მხარეებმა თავიდან დავა დაარეგულირონ მოლაპარაკების გზით, ვიდრე მიმართავენ არბიტრაჟს (II დანართი, სტატია 2). არსებითად, ითვლება, რომ ყველა დავა რეგულირდება მოლაპარაკებების გზით, როგორც ამას ადგილი აქვს სხვა საერთაშორისო ფინანსური დაწესებულებების პრაქტიკაში. მოლაპარაკებების წარუმატებლობის შემთხვევაში, მხარეებს აქვთ უფლება, დავა დაარეგულირონ შეთანხმებითი პროცედურის გზით ან გამოიყენონ არბიტრაჟი. იმ შემთხვევაში, როცა მხარეები თანხმდებიან შეთანხმებითი პროცედურის გამოყენებას, მათ შეუძლიათ მიმართონ არბიტრაჟს, მხოლოდ შეთანხმებითი პროცედურის წარუმატებლობის შემთხვევაში (დანართი II, სტატია 3). II დანართის მე-4 სტატიის „ზ“ პუნქტში მოცემულია, რომ საარბიტრაჟო სასამართლო „იყენებს კონვენციის დანართს, რომელიც ეხება დავის დროს მხარეებს შორის შეთანხმებას, დამატებით დოკუმენტებსა და სააგენტოს წესებს, მიღებულ საერთაშორისო ნორმებს, შესაბამისი წევრის შიდა კანონმდებლობას, აგრეთვე ინვესტიციის შესახებ ხელშეკრულების დებულებებს“.

X. შესწორებები

79) კონვენციის ის დებულებები, რომლებიც ეხება შესწორებებს (59-ე და მე-60 სტატიები), ადგენენ აუცილებელ ბალანსს კონვენციაში ცვლილებების შეტანის შესაძლებლობისა, რომელიც უნდა იყოს სასურველი ან აუცილებელი სააგენტოს საქმიანობისათვის. შესწორებები მიიღება, როგორც წესი, მმართველთა 3/5-ის მიერ, რომელთაც ხმათა საერთო რაოდენობის ოთხი მეხუთედი გააჩნიათ, თუმცა, ზოგიერთი შესწორება საჭიროებს ერთხმად მიღებას. A და B შკალების შესწორებების დამტკიცება ხდება კვალიფიციურ ხმათა უმრავლესობის მიერ.

XI. დასკვნითი დებულებების ძალაში შესვლა

80) კონვენციით გათვალისწინებულია მისი ძალაში შესვლა, როდესაც ის რატიფიცირებულია, მიღებული და მოწონებულია

ხუთი სახელმწიფოს მიერ, რომლებიც შედიან I კატეგორიაში და თხუთმეტი სახელმწიფოს მიერ, რომლებიც შედიან II კატეგორიაში, თუ ამ ქვეყნების ჯამური ხელმოწერა შეადგენს საწესდებო კაპიტალის ერთ მესამედს (სტატია 61, პუნქტი „ბ“). ეს ზღვარი შეადგენს მინიმალურ მოთხოვნას, რომელიც ეხება კონვენციის ეფექტიანობას. ითვლება, რომ ეს მინიმალური მოთხოვნები გადაჭარბებული იქნება სააგენტოს მიერ დროის მცირე პერიოდში.

ტერიტორიული გამოყენება

81) კონვენცია გამოიყენება ყველა ტერიტორიაზე, რომელიც „ხედება წევრის იურისდიქციაში. ეს არის ტერიტორიები, რომლებიც შეიძლება არ შედიოდნენ წევრის ტერიტორიაში სამართლებრივი გაგებით, თუმცა ხედებიან ქვეყნის იურისდიქციის ქვეშ ეკონომიკური თვალთახედვიდან გამომდინარე საერთაშორისო სამართლის შესაბამისად.

4. საქართველოს პარლამენტის დადგენილება “საინვესტიციო საქმიანობის ხელშეწყობისა და გარანტიების შესახებ”

საქართველოს კანონის თაობაზე

საქართველოს კანონი საინვესტიციო საქმიანობის
ხელშეწყობისა და გარანტიების შესახებ

თავი I. ზოგადი დებულებები

მუხლი 1. ინვესტიცია

მუხლი 2. საინვესტიციო საქმიანობის სუბიექტი
(ინვესტორი) და ობიექტი

თავი II. საინვესტიციო საქმიანობის სუბიექტების
სამართლებრივი სტატუსი

მუხლი 3. ინვესტორის უფლებები

მუხლი 4. ინვესტორის მოვალეობა

თავი III. ინვესტიციის ხელშეწყობა და რეგისტრაცია

მუხლი 5. ინვესტიციის ხელშეწყობა

მუხლი 6. უცხოური ინვესტიციის სახელმწიფო
რეგისტრაცია

თავი IV. ინვესტიციის დაცვის გარანტიები

მუხლი 7. ინვესტიციის ხელშეუხებლობა

მუხლი 8. კომპენსაცია ინვესტიციის ჩამორთმევისას
მუხლი 9. აკრძალვა და შეზღუდვა ინვესტიციის განხორციელების სფეროში

მუხლი 10. შრომითი ურთიერთობა, სოციალური დაცვა და საპენსიო უზრუნველყოფა

მუხლი 11. საინვესტიციო საქმიანობასთან დაკავშირებული დაბეგვრა

მუხლი 12. ქონებრივი უფლების მოპოვება მიწასა და სხვა ბუნებრივ რესურსებზე

მუხლი 13. განხორციელებული უცხოური ინვესტიციის სამართლებრივი რეჟიმი

მუხლი 14. ინვესტიციის დაცვა საომარი მდგომარეობისა და შეიარაღებული კონფლიქტის დროს

მუხლი 15. გარანტიები კანონმდებლობის შეცვლისას

მუხლი 16. დავის გადაწყვეტის წესი

საქართველოს პარლამენტის დადგენილება “საინვესტიციო საქმიანობის ხელშეწყობისა და გარანტიების შესახებ” საქართველოს კანონის თაობაზე

საქართველოს პარლამენტი ადგენს:

1. საქართველოს კანონი “საინვესტიციო საქმიანობის ხელშეწყობისა და გარანტიების შესახებ” ამოქმედდეს გამოქვეყნებისთანავე.
2. ამ კანონის ამოქმედების დღიდან ძალადაკარგულად ჩაითვალოს “საინვესტიციო საქმიანობის შესახებ” საქართველოს რესპუბლიკის 1991 წლის 10 აგვისტოს კანონი (“საქართველოს უზენაესი საბჭოს უწყებები”, 1991 წ., №8, მუხ. 588), “უცხოური ინვესტიციების შესახებ” საქართველოს რესპუბლიკის 1995 წლის 30 ივნისის კანონი (“საქართველოს პარლამენტის უწყებები” 1994-1995 წწ., №№27-30, მუხ. 654) და ყველა კანონქვემდებარე აქტი, რომელიც ეწინააღმდეგება ამ კანონს.
3. ეთხოვოს საქართველოს პრეზიდენტს 15 დეკემბრამდე საქართველოს პარლამენტს დასამტკიცებლად წარუდგინოს ნუსხა იმ დარგებისა, რომლებშიც აკრძალული იქნება ინვესტიციების განხორციელება.

4. დაევალოს საქართველოს პარლამენტის საფინანსო-საბიუჯეტო კომიტეტს ეკონომიკური პოლიტიკისა და რეფორმების კომიტეტთან და შესაბამის უწყებებთან ერთად ინვესტიციების მოზიდვისა და ხელშეწყობის მიზნით 1996 წლის 20 დეკემბრამდე შეიმუშაოს წინადადებები საგადასახადო კანონ-მდებლობაში ცვლილებების შესახებ.

თბილისი, 1996 წლის 12 ნოემბერი №474-IX

საქართველოს კანონი საინვესტიციო საქმიანობის ხელშეწყობისა და გარანტიების შესახებ

ეს კანონი განსაზღვრავს საქართველოს ტერიტორიაზე როგორც უცხოური, ისე ადგილობრივი ინვესტიციების განხორციელების სამართლებრივ საფუძვლებსა და მათი დაცვის გარანტიებს. კანონის მიზანია დაადგინოს ინვესტიციების ხელშემწყობი სამართლებრივი რეჟიმი.

თავი I. ზოგადი დებულებები.

მუხლი 1. ინვესტიცია

1. ინვესტიციად მიიჩნევა ყველა სახის ქონებრივი და ინტელექტუალური ფასეულება ან უფლება, რომელიც დაბანდდება და გამოიყენება შესაძლო მოგების მიღების მიზნით საქართველოს ტერიტორიაზე განხორციელებულ სამეწარმეო საქმიანობაში ასეთი ფასეულობა ან უფლება შეიძლება იყოს:

- ა) ფულადი სახსრები, წილი, აქციები და სხვა ფასიანი ქაღალდები;
- ბ) უძრავი და მოძრავი ქონება - მიწა, შენობა-ნაგებობები, მოწყობილობები და სხვა მატერიალური ფასეულობა;
- გ) მიწით ან სხვა ბუნებრივი რესურსებით სარგებლობის უფლება (მათ შორის კონცესია), პატენტი, ლიცენზია, "ნოუ-ჰაუ", გამოცდილება და სხვა ინტელექტუალური ფასეულობა;
- დ) კანონით აღიარებული სხვა ქონებრივი ან ინტელექტუალური ფასეულობა ან უფლება.

მუხლი 2. საინვესტიციო საქმიანობის სუბიექტი (ინვესტორი) და ობიექტი

1. ინვესტორად ითვლება ფიზიკური ან იურიდიული პირი,

აგრეთვე საერთაშორისო ორგანიზაცია, რომელიც ახორციელებს ინვესტირებას საქართველოში.

2. უცხოელ ინვესტორად ითვლება:
 - ა) უცხოეთის სახელმწიფოს მოქალაქე;
 - ბ) მოქალაქეობის არმქონე პირი, რომელიც მუდმივად არ ცხოვრობს საქართველოს ტერიტორიაზე;
 - გ) საქართველოს მოქალაქე, რომელიც მუდმივად ცხოვრობს საზღვარგარეთ;
 - დ) იურიდიული პირი, რომელიც რეგისტრირებულია საქართველოს საზღვრებს გარეთ.
3. საწარმო, რომელშიც უცხოელი ინვესტორის წილი შეადგენს არანაკლებ 25%-ს, სარგებლობს იმავე უფლებებით, როგორც უცხოელი ინვესტორი.
4. საქართველოს ტერიტორიაზე ინვესტიცია შეიძლება განხორციელდეს საკუთრების ნებისმიერი ფორმის ობიექტში, რომელშიც ინვესტირება ამ კანონის მე-9 მუხლის პირველი პუნქტის შესაბამისად აკრძალული არ არის. ამ კანონის მე-9 და მე-12 მუხლებში ჩამოთვლილ ობიექტებში ინვესტირება შეიძლება განხორციელდეს მხოლოდ შესაბამისი სპეციალური ნებართვის ან ლიცენზიის საფუძველზე.

თავი II. საინვესტიციო საქმიანობის სუბიექტების სამართლებრივი სტატუსი

მუხლი 3. ინვესტორის უფლებები.

1. საინვესტიციო და სამეწარმეო საქმიანობის განხორციელებისას უცხოელი ინვესტორის უფლებები და გარანტიები არ შეიძლება იყოს იმ უფლებებზე და გარანტიებზე ნაკლები, რომლითაც სარგებლობს საქართველოს ფიზიკური და იურიდიული პირი.
2. ინვესტორს უფლება აქვს საქართველოს ტერიტორიაზე არსებულ საბანკო დაწესებულებებში ნებისმიერი სახის ვალუტით გახსნას მიმდინარე და სხვა ანგარიშები.
3. ინვესტორს უფლება აქვს აიღოს სესხი საქართველოს ტერიტორიაზე და საზღვარგარეთ არსებული საბანკო და საფინანსო დაწესებულებებიდან, ან ფიზიკური თუ იურიდიული პირებისგან.

4. ინვესტორს უფლება აქვს შეიძინოს აქციები, ობლიგაციები და სხვა ფასიანი ქაღალდები და როგორც საქართველოს ტერიტორიაზე, ასევე საზღვარგარეთ არსებული ქონება.
5. უცხოელ ინვესტორს, გადასახადებისა და სავალდებულო მოსაკრებლების გადახდის შემდეგ აქვთ ინვესტიციებიდან მიღებული მოგების (შემოსავლის) და სხვა ფულადი სახსრების საქართველოს საბანკო დაწესებულებაში საბაზრო კურსით კონვერსიისა და საზღვარგარეთ შეუზღუდავი რეპატრიაციის უფლება. ასეთი სახსრები შეიძლება იყოს:
- ა) ნებისმიერი შენატანი უცხოური ინვესტიციით შექმნილი ობიექტის კაპიტალში;
 - ბ) ნებისმიერი მოგება და დივიდენდი, ისევე, როგორც უცხოური ინვესტიციის მთლიანი ან ნაწილობრივი გაყიდვით ან ლიკვიდაციის შემდეგ დარჩენილი სახსრები;
 - გ) სახელშეკრულებო, მათ შორის სასესხო ვალდებულებასთან დაკავშირებული გადახდები;
 - დ) ქონების სარგებლობის უფლების გადასახადი, რომელიც წინასწარ განისაზღვრება, როგორც სხვისი ქონების, მათ შორის ბუნებრივი რესურსების, საავტორო უფლებების, პატენტის გამოყენებით მიღებული შემოსავლის პროცენტი (საროიალთო გადახდა), აგრეთვე მმართველობითი და სხვა ქირის გადახდა.
6. უცხოელ ინვესტორს უფლება აქვს საზღვარგარეთ გაიტანოს მის საკუთრებაში არსებული ქონება.
7. ამ მუხლის მე-5 პუნქტით გათვალისწინებული უფლება შეიძლება შეიზღუდოს კანონის საფუძველზე სასამართლოს გადაწყვეტილებით გაკოტრების, დანაშაულის ჩადენის ან საბოქალაქო ვალდებულების შეუსრულებლობასთან დაკავშირებით.
- მუხლი 4. ინვესტორის მოვალეობა. ინვესტორი ვალდებულია, საქმიანობას ეწეოდეს საქართველოში მოქმედი კანონმდებლობის, მათ შორის გარემოსა და ჯანმრთელობის დაცვასთან დაკავშირებული კანონმდებლობის შესაბამისად.**

თავი III. ინვესტიციის ხელშეწყობა და რეგისტრაცია

მუხლი 5. ინვესტიციის ხელშეწყობა საინვესტიციო

საქმიანობის ხელშეწყობის სახელმწიფო პროგრამების შემუშავებასა და შესრულებასთან დაკავშირებულ სახელმწიფო პოლიტიკას ახორციელებს საქართველოს ეკონომიკის სამინისტრო შესაბამის უწყებებთან ერთად.

მუხლი 6. უცხოური ინვესტიციის სახელმწიფო რეგისტრაცია

1. უცხოელი ინვესტორი ვალდებულია ინვესტიციის დაბანდებიდან 60 დღის განმავლობაში საქართველოს ვაჭრობისა და საგარეო ეკონომიკური ურთიერთობების სამინისტროსთან არსებული უცხოური ინვესტიციის სააგენტოში რეგისტრაციაში გაატაროს 100 ათასი აშშ დოლარის (ან მისი ექვივალენტის) და მეტი ღირებულების ინვესტიცია. წინააღმდეგ შემთხვევაში მას ეკრძალება საინვესტიციო საქმიანობა. რეგისტრაციის მიზანია საქართველოში განხორციელებული საინვესტიციო საქმიანობის შესახებ მონაცემთა ერთიანი სტატისტიკური ბაზის შექმნა.
2. უცხოელი ინვესტორი ვალდებულია წელიწადში ერთხელ (წლის ბოლომდე) უცხოური ინვესტიციების სააგენტოს წარუდგინოს ინფორმაცია დამატებით განხორციელებული ინვესტიციების ოდენობის შესახებ.
3. უცხოელი ინვესტორი ვალდებულია რეგისტრაციისათვის წარადგინოს:
 - ა) ინვესტირების ობიექტების სრული დასახელება; საინვესტიციო საქმიანობის ძირითადი მიმართულებების მოკლე აღწერა;
 - ბ) შესაბამისი საწარმოს რეგისტრაციის დამადასტურებელი დოკუმენტის ასლი;
 - გ) ინვესტიციის ღირებულების დამადასტურებელი დოკუმენტი;
 - დ) სპეციალური ნებართვა, მათ შორის ლიცენზია ამ კანონის მე-9 და მე-12 მუხლებით გათვალისწინებულ შემთხვევებში.
4. სააგენტოს უფლება არ აქვს ინვესტორს მოსთხოვოს სხვა რაიმე მონაცემის წარდგენა, გარდა ამ მუხლის მე-3 პუნქტით გათვალისწინებულისა.
5. რეგისტრაციის შესახებ განცხადების წარდგენიდან 5 დღის ვადაში საქართველოს ვაჭრობისა და საგარეო-ეკონომიკური ურთიერთობების სამინისტროსთან არსებული უცხოური ინვესტიციის სააგენტო რეგისტრაციაში ატარებს უცხოურ

ინვესტიციას. თუ სააგენტო ამ ვადაში არ განიხილავს რეგისტრაციის საკითხს, მაშინ ასეთი ინვესტიცია რეგისტრირებულად ჩაითვლება კანონის ძალით.

6. უარი სახელმწიფო რეგისტრაციაზე შეიძლება მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ ინვესტორი არ აკმაყოფილებს ამ კანონის მე-9 მუხლის პირველი და მეორე პუნქტებით დადგენილ მოთხოვნებს.
7. უარი სახელმწიფო რეგისტრაციაზე შეიძლება გასაჩივრდეს ამ კანონის მე-16 მუხლით დადგენილი წესით.

თავი IV. ინვესტიციის ღირებულების ბარანტიჟი

მუხლი 7. ინვესტიციის ხელშეუხებლობა

1. ინვესტიცია მთლიანად და უპირობოდ არის დაცული საქართველოში მოქმედი კანონმდებლობით.
2. ინვესტიციის ჩამორთმევა დასაშვებია მხოლოდ კანონით პირდაპირ დადგენილ შემთხვევებში, სასამართლოს გადაწყვეტილებით ან ორგანული კანონით დადგენილი გადაუდებელი აუცილებლობისას და მხოლოდ სათანადო ანაზღაურებით.
3. გადაწყვეტილება ინვესტიციის ჩამორთმევის შესახებ, აგრეთვე კომპენსაციის პირობები შეიძლება გასაჩივრდეს სასამართლოში, ხოლო თუ ინვესტორი უცხოელია, საკითხი გადაწყდება აგრეთვე ამ კანონის მე-16 მუხლით დადგენილი წესით.

მუხლი 8. კომპენსაცია ინვესტიციის ჩამორთმევისას

1. კომპენსაცია, რომელიც მიეცემა ინვესტორს, უნდა შეესაბამებოდეს ჩამორთმეული ინვესტიციის რეალურ საბაზრო ღირებულებას უშუალოდ იმ მომენტიდან, როდესაც მოხდა ჩამორთმევა.
2. კომპენსაცია უნდა გაიცეს ყოველგვარი შეფერხების გარეშე და იგი უნდა მოიცავდეს იმ ზარალსაც, რომელიც ინვესტორმა განიცადა ჩამორთმევის მომენტიდან საკომპენსაციო თანხის გადახდამდე.
3. უცხოელ ინვესტორს უფლება აქვს საქართველოს საბანკო დაწესებულებებში მოახდინოს საკომპენსაციო თანხის კონვერსია საბაზრო კურსით და თავისუფლად და შეუფერხებლად გადაიყვანოს იგი საზღვარგარეთ.

მუხლი 9. აკრძალვა და შეზღუდვა ინვესტიციის განხორციელების სფეროში

1. ნუსხას იმ დარგებისა, სადაც აკრძალულია ინვესტიციების განხორციელება, საქართველოს პრეზიდენტის წარდგინებით ამტკიცებს საქართველოს პარლამენტი.
2. ინვესტორს უფლება არა აქვს შესაბამისი უწყების ნებართვის ან ლიცენზიის მიღების გარეშე განახორციელოს შემდეგი საქმიანობა:
 - ა) იარაღის და ფეთქებადი ნივთიერებების დამზადება და გაყიდვა;
 - ბ) სპეციალურ კონტროლს დაქვემდებარებული სამკურნალო საშუალებებისა და ნივთიერებების დამზადება და გაყიდვა;
 - გ) ტყის რესურსებით და წიაღით სარგებლობა;
 - დ) კაზინოებისა და სხვა აზარტული თამაშების სახლების შექმნა, რომლებიც უზრუნველყოფენ თამაშების და ლატარეების ორგანიზებას;
 - ე) საბანკო საქმიანობა;
 - ვ) სადაზღვევო საქმიანობა;
 - ზ) საჯაროდ გასაერთოებელი ფასიანი ქაღალდების გამოშვება;
 - თ) უმავთულო კავშირგაბმულობით მომსახურება და ტელერადიოთარხების შექმნა;
- ი) საქართველოს მოქმედი კანონმდებლობით განსაზღვრული სხვა საქმიანობა.

მუხლი 10. შრომითი ურთიერთობა, სოციალური დაცვა და საპენსიო უზრუნველყოფა

1. ინვესტორს უცხოელის სამუშაოზე მიღების უფლება აქვს საქართველოში მოქმედი კანონმდებლობის შესაბამისად. უცხოელს, რომელიც მუდმივად არ ცხოვრობს საქართველოში, გადასახადებისა და სავალდებულო მოსაკრებლების გადახდის შემდეგ აქვს მის მიერ მიღებული შემოსავლების საზღვარგარეთ დაუყოვნებლივი და შეუფერხებელი გადაყვანის ან გატანის უფლება.
2. არ შეიძლება დაწესდეს საწარმოს ხელმძღვანელ ორგანოებში სავალდებულოდ ასარჩევ ან დასანიშნ საქართველოს მოქალაქეთა აუცილებელი მინიმალური

რიცხვი.

3. მუშაკთა სოციალური დაზღვევის, სოციალური და საპენსიო უზრუნველყოფისათვის აუცილებელი გადასახადებისა და შენატანების გადახდის შესახებ კანონის მოთხოვნა არ ვრცელდება იმ უცხოელ მუშაკებზე, რომლებიც მუდმივად არ ცხოვრობენ საქართველოში.

მუხლი 11. საინვესტიციო საქმიანობასთან დაკავშირებული დაბეგერა საინვესტიციო საქმიანობასთან დაკავშირებული დაბეგერის რეჟიმი და მისი ხელშემწყობი პირობები რეგულირდება საქართველოს საგადასახადო კანონმდებლობით.

მუხლი 12. ქონებრივი უფლების მოპოვება მიწასა და სხვა ბუნებრივ რესურსებზე მიწასა და სხვა ბუნებრივ რესურსებზე ქონებრივი უფლების, აგრეთვე ბუნებრივი რესურსების დამუშავების და ათვისების უფლების მოპოვება რეგულირდება “სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწის საკუთრების შესახებ”, “სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწის იჯარის შესახებ”, “საზღვარგარეთის ქვეყნებისა და კომპანიებისათვის კონცესიების გაცემის წესის შესახებ”, “წიაღის შესახებ” საქართველოს კანონებით და სხვა საკანონმდებლო აქტებით.

მუხლი 13. განხორციელებული უცხოური ინვესტიციის სამართლებრივი რეჟიმი უცხოური ინვესტიციებით შექმნილ საწარმოებს, რომლებმაც ამ კანონის ძალაში შესვლამდე მოქმედი კანონმდებლობის შესაბამისად აიღეს უცხოური ინვესტიციის ლიცენზია, მისი გაცემის დღიდან 5 წლის განმავლობაში უნარჩუნდებათ “უცხოური ინვესტიციების შესახებ” 1995 წლის 30 ივნისის საქართველოს კანონით გათვალისწინებული შეღავათები საქმიანობის იმ სფეროში, რომელზეც გაცემულია უცხოური ინვესტიციის ლიცენზია.

მუხლი 14. ინვესტიციის დაცვა საომარი მდგომარეობისა და შეიარაღებული კონფლიქტის დროს უცხოელ ინვესტორს, რომელსაც მიაღდა ზიანი საომარი მდგომარეობისა და შეიარაღებული კონფლიქტის დროს, არ შეიძლება დაუწესდეს ზიანის ანაზღაურების უფრო უარესი პირობები, ვიდრე ადგილობრივ ინვესტორს.

მუხლი 15. გარანტიები კანონმდებლობის შეცვლისას

1. ახალი საკანონმდებლო აქტი, რომელიც აუარესებს ამ კანონით დადგენილ ინვესტიციის პირობებს, მისი ძალაში შესვლიდან ათი წლის განმავლობაში არ ვრცელდება უკვე განხორციელებულ ინვესტიციაზე. ასეთ შემთხვევაში ინვესტორი თავის საქმიანობას ახორციელებს ახალი საკანონმდებლო აქტის ძალაში შესვლამდე მოქმედი კანონმდებლობის შესაბამისად.
2. შემდგომში კანონმდებლობის შეცვლას არ ექვემდებარება ამ კანონის მე-7, მე-8, მე-14 და მე-16 მუხლები.

მუხლი 16. დავის გადაწყვეტის წესი

1. დავა უცხოელ ინვესტორსა და საქართველოში რეგისტრირებულ საწარმოს შორის წყდება მხარეთა შეთანხმებით დადგენილი წესით ან საქართველოს სასამართლოში.
2. დავა უცხოელ ინვესტორსა და სახელმწიფო ორგანოს შორის, თუ მისი გადაწყვეტის წესი არ არის განსაზღვრული მათი შეთანხმებით, გადაწყდება საქართველოს სასამართლოში ან საინვესტიციო დავის საერთაშორისო ცენტრში (International Center for the Resolution of Investment Disputes). თუ დავა არ განიხილება საინვესტიციო დავის საერთაშორისო ცენტრში, უცხოელ ინვესტორს უფლება აქვს დავის გადასაჭრელად მიმართოს ცენტრის დამატებით ინსტიტუტს ან ნებისმიერ საერთაშორისო საარბიტრაჟო ორგანოს, რომელიც დაარსებულია გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის საერთაშორისო სავაჭრო სამართლის კომისიის (Commission of the United Nations for International Trade Law - UNICTRAL) საარბიტრაჟო და საერთაშორისო ხელშეკრულებით დადგენილი წესების შესაბამისად.
3. ამ მუხლის მე-2 პუნქტში აღნიშნული საერთაშორისო საარბიტრაჟო ორგანოების გადაწყვეტილება საბოლოოა და გასაჩივრებას არ ექვემდებარება. მათ აღსრულებას უზრუნველყოფს სახელმწიფო.

თბილისი 1996 წლის 12 ნოემბერი № 473 - II

საქართველოს კანონი „საინვესტიციო საქმიანობის
ხელშეწყობისა და გარანტიების შესახებ“
საქართველოს კანონში დამატების შეტანის
შესახებ

საქართველოს პარლამენტი ადგენს:

- I. „საინვესტიციო საქმიანობის ხელშეწყობისა და გარანტიების შესახებ“ საქართველოს 1996 წლის 12 ნოემბრის კანონის (პარლამენტის უწყებანი 1996 წ., №29-30/5) მე-3 მუხლის პირველ პუნქტს დაემატოს სიტყვები: „გარდა კანონმდებლობით დადგენილი შემთხვევებისა“.
- II. ეს კანონი ამოქმედდეს გამოქვეყნებისთანავე.
თბილისი 1997 წლის 14 მაისი №705 - IIს

საქართველოს კანონი „საინვესტიციო საქმიანობის
ხელშეწყობისა და გარანტიების შესახებ“
საქართველოს კანონში ცვლილებებისა და
დამატებების შეტანის თაობაზე

საქართველოს პარლამენტი ადგენს:

- I. „საინვესტიციო საქმიანობის ხელშეწყობისა და გარანტიების შესახებ“ საქართველოს კანონში (პარლამენტის უწყებანი, №29-30/5, 11 დეკემბერი, 1996) შეტანილ იქნეს შემდეგი ცვლილებები და დამატებები:
1. მე-2 მუხლიდან ამოღებულ იქნეს მე-3 პუნქტი, ხოლო მე-4 პუნქტი შესაბამისად ჩაითვალოს მე-3 პუნქტად.
 2. მე-3 მუხლს დაემატოს შემდეგი შინაარსის მე-5 პუნქტი: „5. ინვესტირების შედეგების ფლობის, გამოყენების, განკარგვის უფლებები ინვესტორის გადაწყვეტილებით შეიძლება გადაეცეს სხვა იურიდიულ და/ან ფიზიკურ პირს კანონით დადგენილი წესით. უფლებების ასეთი გადაცემისას მხარეთა ურთიერთობა წესრიგდება ხელშეკრულების საფუძველზე“;
 - მე-5–მე-7 პუნქტები შესაბამისად ჩაითვალოს მე-6–მე-8 პუნქტებად.
 3. მე-6 მუხლი ჩამოყალიბდეს შემდეგი რედაქციით: „მუხლი 6. საქართველოს საინვესტიციო ცენტრი ინვესტიციების ხელშეწყობის მიზნით საქართველოს ვაჭრობისა და საგარეო ეკონომიკური ურთიერთობების სამინისტროსთან მოქმედებს

საქართველოს საინვესტიციო ცენტრი, რომლის ფუნქციებია:

- ა) ინვესტორთა მომსახურება და მათ მიერ წამოწყებულ სამეწარმეო საქმიანობაში ხელის შეწყობა;
- ბ) საქართველოს, როგორც ინვესტირებისათვის ხელსაყრელი ქვეყნის წარმოჩენა, საინვესტიციო გარემოს, საკანონმდებლო ბაზის, საგადასახადო სისტემისა და ინვესტირებასთან დაკავშირებული სხვა საკითხების შესახებ ინფორმაციის მოპოვება და გავრცელება;
- გ) საქართველოში და მის ფარგლებს გარეთ შესაძლო პარტნიორების გამოვლენა და ერთობლივ საინვესტიციო პროექტებში მონაწილეობისათვის მათთვის რეკომენდაციების მიცემა;
- დ) საინვესტიციო გარემოს გაუმჯობესების მიზნით რეკომენდაციების მომზადება და მათი საქართველოს საკანონმდებლო და აღმასრულებელი ხელისუფლების ორგანოებისათვის წარდგენა;
- ე) ინვესტორების მოზიდვა, უცხო ქვეყნებისა და კომპანიების იდენტიფიკაცია და მათთან ინდივიდუალური კონტაქტების დამყარება.

4. მე-9 მუხლი ჩამოყალიბდეს შემდეგი რედაქციით: „მუხლი 9. აკრძალვა და შეზღუდვა ინვესტიციის განხორციელების სფეროში

1. საქართველოს ტერიტორიაზე ინვესტირება აკრძალულია:

- ა) ბირთვული, ბაქტერიოლოგიური და ქიმიური იარაღის შექმნაში, წარმოებასა და გავრცელებაში;
- ბ) ბირთვული, ბაქტერიოლოგიური და ქიმიური იარაღის გამოცდის პოლიგონების მშენებლობაში;
- გ) უცხო ქვეყნებიდან ბირთვული და ტოქსიკური ნარჩენების ჩამარხვა-გაუვნებლობის მიზნით შემოტანაში;
- დ) ადამიანის კლონირებასთან დაკავშირებულ სამეცნიერო-კვლევითი სამუშაოების ჩატარებაში;
- ე) ნარკოტიკული საშუალებების წარმოებაში;
- ვ) დამაძინებელი ყაყაჩოს, კოკას ბუჩქისა და კანაფის მცენარის კულტივირებაში;
- ზ) საქართველოს საერთაშორისო ხელშეკრულებებით აკრძალულ საქმიანობაში.

2. მხოლოდ საქართველოს სახელმწიფოსთვისაა ინვესტირება დასაშვები:
- ა) ფულადი ნიშნების, მონეტების, სახელმწიფო ჯილდოების ნიშნების, საფოსტო მარკების წარმოებაში;
 - ბ) ძვირფასი ლითონებისაგან დამზადებული ნაწარმის დადამღვასთან დაკავშირებულ საქმიანობაში;
 - გ) სამედიცინო დანიშნულების ნარკოტიკული საშუალებების იმპორტთან, ექსპორტთან, გადაზიდვასთან, საბითუმო რეალიზაციასთან და ახალი ნარკოტიკული საშუალებების შექმნასთან დაკავშირებულ საქმიანობაში;
 - დ) სპეციალურ კონტროლს დაქვემდებარებული ფსიქოტროპული პრეპარატების წარმოებასთან, გადამუშავებასთან, იმპორტთან, ექსპორტთან, გადაზიდვასთან, საბითუმო რეალიზაციასთან და ახალი სახეობების შექმნასთან დაკავშირებულ საქმიანობაში;
 - ე) ენერგეტიკის სადისპეტჩერო საქმიანობაში.
3. უცხო ქვეყნისა და კერძო ინვესტორებისათვის, მართვის უფლების მინიჭების გარეშე, საქართველოს ტერიტორიაზე ინვესტირება დასაშვებია:
- ა) საქართველოს ტერიტორიულ წყლებში და საზღვაო ნავსადგურების აკვატორიებში საზღვაო-სატრანსპორტო საშუალებების მოძრაობის რეგულირებასთან, მისი უსაფრთხოების უზრუნველყოფასა და კონტროლთან დაკავშირებულ საქმიანობაში;
 - ბ) სარკინიგზო ტრანსპორტის სადისპეტჩერო საქმიანობაში;
 - გ) საქართველოს საჰაერო სივრცეში საჰაერო ხომალდების მოძრაობის რეგულირებასთან, ფრენის უსაფრთხოების უზრუნველყოფასა და კონტროლთან დაკავშირებულ საქმიანობაში;
 - დ) საქართველოს პრეზიდენტთან არსებული ეროვნული უშიშროების საბჭოსთან შეთანხმებით, ქვეყნის თავდაცვისუნარიანობის ამაღლების მიზნით, სამხედრო-საბრძოლო ტექნიკის წარმოებასა და რეალიზაციაში ახალი

სახეობებისა და მოდიფიცირებული იარაღის შექმნასა და გამოცდაში;

ე) სამხედრო-სამრეწველო კომპლექსში;

ვ) სამშენობლო დანიშნულებით ბირთვული ენერჯის გამოყენებასთან დაკავშირებულ საქმიანობაში.

5. მე-12 მუხლი ჩამოყალიბდეს შემდეგი რედაქციით: *მუხლი 12. ქონებრივი უფლების მოპოვება მიწასა და სხვა ბუნებრივ რესურსებზე მიწასა და სხვა ბუნებრივ რესურსებზე ქონებრივი უფლების, აგრეთვე ბუნებრივი რესურსების გადამუშავებისა და ათვისების უფლების მოპოვება წესრიგდება საქართველოს სამოქალაქო კოდექსით, „სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწის საკუთრების შესახებ“, „საზღვარგარეთის ქვეყნებისა და კომპანიებისათვის კონცესიების გაცემის წესის შესახებ“, „წიაღის შესახებ“ „საქართველოს კანონებითა და სხვა საკანონმდებლო აქტებით“.*

6. კანონს დაემატოს შემდეგი შინაარსის მე-17 მუხლი: *„მუხლი 17. გარდამავალი დებულება საწარმოებმა და ობიექტებმა, რომელთა საქმიანობის მიმართულება და ინვესტირების წყაროები არ შეესაბამება ამ კანონის მოთხოვნებს, ოთხ თვის ვადაში უნდა შეიცვალონ პროფილი ან შეწყვიტონ ფუნქციონირება და უზრუნველყონ განხორციელებული ინვესტიციების კანონთან შესაბამისობა. წინააღმდეგ შემთხვევაში მათ მიმართ ამოქმედდება ამ კანონის მე-7 და მე-8 მუხლებით გათვალისწინებული მექანიზმები“.*

ეს კანონი ამოქმედდეს გამოქვეყნებისთანავე.

თბილისი 1998 წლის 26 ივნისი № 1513-III

5. საქართველოს კანონი საქართველოს ეროვნული საინვესტიციო სააგენტოს შესახებ

თავი I. ზოგადი დებულებანი

მუხლი 1. კანონის მოქმედების სფერო.

1. ეს კანონი განსაზღვრავს სახელმწიფო საწარმო-საინვესტიციო პოლიტიკის სფეროში არსებული საჯარო მიზნების განხორციელების სამართლებრივ, ორგანიზაციულ და ეკონომიკურ პრინციპებს და მათი განხორციელების კონკრეტულ მექანიზმს.

2. ამ კანონით დადგენილი წესები ვრცელდება სახელმწიფოს მონაწილეობით შემუშავებულ ყველა სახის საწარმო-საინვესტიციო პროგრამაზე და მათ განხორციელებაში მონაწილე სუბიექტებზე, გარდა საერთაშორისო ხელშეკრულებითა და შეთანხმებით და საქართველოს კანონით განსაზღვრული შემთხვევებისა.

მუხლი 2. კანონის მიზნები.

ამ კანონის მიზნებია:

ა) საქართველოს ეკონომიკური და სოციალური განვითარების ინდიკატური გეგმით განსაზღვრული პრიორიტეტების შესაბამისი საწარმო-საინვესტიციო პროექტების დაფინანსებისათვის გამოყოფილი ფულადი სახსრების ეფექტიანი ხარჯვის მექანიზმის შექმნა და მათი მართვის უზრუნველყოფა;

ბ) საწარმო-საინვესტიციო პროგრამების დაფინანსებისას საწარმო-საინვესტიციო პროექტების წარმდგენი ორგანიზაციებისადმი სამართლიანი და არადისკრიმინაციული დამოკიდებულების უზრუნველყოფა;

გ) საწარმო-საინვესტიციო პროგრამების საჯაროობის უზრუნველყოფა;

დ) საწარმო-საინვესტიციო პროგრამების დაფინანსებისა და სახელმწიფო ხელშეწყობის სისტემის შექმნის უზრუნველყოფა;

ე) საქართველოში საინვესტიციო საქმიანობის გააქტიურებისათვის ხელის შეწყობა და ამ მიზნით სამართლებრივი საფუძვლის შექმნისათვის საჭირო წინადადების შემუშავების ხელშეწყობა.

მუხლი 3. კანონში გამოყენებულ ტერმინთა განმარტება.

ამ კანონში გამოყენებულ ტერმინებს აქვთ შემდეგი მნიშვნელობა:

- ა) ინვესტიცია – სახელმწიფოს მიერ სხვადასხვა დარგის საწარმოებში, საწარმოო-საინვესტიციო პროგრამებსა და საწარმოო-საინვესტიციო პროექტებში კაპიტალის დაბანდება, რომლის ძირითადი მიზანია ქვეყნის სამრეწველო პოტენციალის მაქსიმალური ეფექტიანობით ამოქმედება და წარმოების განვითარების ხელშეწყობით უმუშევრობის დონის შემცირება;
- ბ) სახელმწიფო საწარმოო-საინვესტიციო პოლიტიკა – სახელმწიფო ორგანოების მიერ შემუშავებული ძირითადი პრინციპების ერთობლიობა, რომლის მიზანია ინვესტიციების მოზიდვა და მეწარმეობის განვითარების ხელშეწყობა;
- გ) საწარმოო-საინვესტიციო პროგრამა – ცალკეული დარგებისა და საწარმოების განვითარების, აგრეთვე ქვეყნის სოციალურ-ეკონომიკური მდგომარეობის გაჯანსაღების და სტაბილური განვითარების ხელშეწყობის მიზნით შემუშავებული საფინანსო-ეკონომიკური გეგმა, რომელიც შეესაბამება საქართველოს ეკონომიკური და სოციალური განვითარების ინდიკატორი გეგმით განსაზღვრულ პრიორიტეტებს;
- დ) საწარმოო-საინვესტიციო პროექტი – საწარმოო-საინვესტიციო პროგრამით განსაზღვრული დარგის განვითარების მიზნით შემუშავებული კონკრეტული მოქმედებების გეგმა;
- ე) საწარმოო-საინვესტიციო პროგრამების დაფინანსების სისტემა – ამ კანონით განსაზღვრული ნორმების ერთობლიობა, რომელიც აწესრიგებს საწარმოო-საინვესტიციო პროგრამების დაფინანსებას და განსაზღვრავს მათი განხორციელების პრინციპებს;
- ვ) საქართველოს პრეზიდენტის წარმოების განვითარების საინვესტიციო ფონდი (შემდგომში – ფონდი) – საქართველოს სახელმწიფო ბიუჯეტის კანონით განსაზღვრული საწარმოო-საინვესტიციო პროგრამების დაფინანსების ძირითადი წყარო;
- ზ) საწარმოო-საინვესტიციო პროექტის წარმდგენი ორგანიზაცია – პრეზიდენტი ფიზიკური ან იურიდიული პირი, რომელიც საწარმოო-საინვესტიციო პროექტს წარმოადგენს ამ კანონის შესაბამისად;
- თ) პრეზიდენტი – ფიზიკური ან იურიდიული პირი, რომელიც გამოთქვამს სურვილს, მიიღოს დაფინანსება ფონდის

სახსრებიდან და ამ მიზნით მონაწილეობს საწარმო-საფინანსო პროექტების შესარჩევ კონკურსში;

ი) სუბვენცია – განსაზღვრული ოდენობის მიზნობრივი ფულადი დახმარება, რომელსაც საქართველოს ეროვნული საინვესტიციო სააგენტო გამოყოფს შესაბამისი ღონისძიების ან/და ობიექტის დასაფინანსებლად;

კ) თავდებობა – საქართველოს ეროვნული საინვესტიციო სააგენტოს მიერ ბანკის ან სხვა საკრედიტო დაწესებულების წინაშე იმ საწარმოს თავდებად დადგომა, რომელიც ვერ აკმაყოფილებს ბანკის ან სხვა საკრედიტო დაწესებულების მოთხოვნებს სამეწარმეო საქმიანობის რისკის ან/და საგარანტიო უზრუნველყოფის შესახებ;

მუხლი 4. საქართველოს ეროვნული საინვესტიციო სააგენტო.

1. საწარმო-საინვესტიციო პროგრამების დაფინანსებასთან დაკავშირებული საქმიანობის განხორციელების, კოორდინაციისა და მონიტორინგის მიზნით, „საჯარო სამართლის იურიდიული პირის შესახებ“ საქართველოს კანონის შესაბამისად იქმნება მუდმივმოქმედი დამოუკიდებელი ორგანო საქართველოს ეროვნული საინვესტიციო სააგენტო (შემდგომში – სააგენტო).

2. სააგენტოს საქმიანობის სახელმწიფო კონტროლს ანხორციელებს საქართველოს ეკონომიკის, მრეწველობისა და ვაჭრობის სამინისტრო.

3. სააგენტოს დირექტორს თანამდებობაზე ნიშნავს და თანამდებობიდან ანთაყისუფლებს საქართველოს ეკონომიკის, მრეწველობისა და ვაჭრობის მინისტრი.

4. სააგენტოს საქმიანობის სამართლებრივი საფუძველია საქართველოს კონსტიტუცია, საერთაშორისო ხელშეკრულებები და შეთანხმებები, ეს კანონი, „საჯარო სამართლის იურიდიული პირის შესახებ“ და „საინვესტიციო საქმიანობის ხელშეწყობისა და გარანტიების შესახებ“ საქართველოს კანონები, საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსი, სააგენტოს დებულება და სხვა ნორმატიული აქტები.

5. საწარმო-საინვესტიციო პროგრამების დაფინანსების სისტემის გამჭვირვალების, სააგენტოს მუშაობის საჯაროობისა და დემოკრატიული პრინციპების მართვის

მიზნით სააგენტოსთან იქმნება სამეთვალყურეო საბჭო, რომელიც შედგება 9 წევრისაგან, სააგენტოს სამეთვალყურეო საბჭოს თავჯდომარის ჩათვლით.

6. სააგენტოს დებულებას ამტკიცებს საქართველოს ეკონომიკის, მრეწველობისა და ვაჭრობის მინისტრი.

7. საქართველოს ეკონომიკის, მრეწველობისა და ვაჭრობის სამინისტრო სააგენტოს გადასცემს სახელმწიფო ქონებას საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი წესით (28.03.2003 №2038).

8. სააგენტოს საქართველოს ეკონომიკის, მრეწველობისა და ვაჭრობის სამინისტროს თანხმობით უფლება აქვს:

ა) შეიძინოს, გაასხვისოს, ან დატვირთოს თავის მფლობელობაში არსებული უძრავი ქონება;

ბ) აიღოს სესხი;

გ) დადგეს თავდებად;

დ) განსაზღვროს სააგენტოს საშტატო განრიგი და სახელფასო ფონდი.

9. ამ მუხლით მე-8 პუნქტის „ბ“ „გ“ და „დ“ ქვეპუნქტებით განსაზღვრული საქმიანობა

დამატებით საჭიროებს საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს თანხმობას (28.03.200.№2038).

10. სააგენტოს დაფინანსება ხორციელდება:

ა) საქართველოს სახელმწიფო ბიუჯეტიდან;

ბ) ხელშეკრულებით გათვალისწინებული სამუშაოს შესრულებით მიღებული შემოსავლით;

გ) კერძო ინვესტორებისა და საინვესტიციო ინსტიტუტების სახსრებით, რომელთა მოზიდავა ხდება სახელმწიფო გარანტიებით საქართველოს სახელმწიფო ბიუჯეტის კანონით განსაზღვრული ლიმიტის ფარგლებში;

დ) საერთაშორისო დონორი ქვეყნებისა და ორგანიზაციების მიერ მეწარმეობის განვითარების მიზნით გამოყოფილი გრანტებითა და დახმარებებით;

ე) საქართველოს კანონმდებლობით ნებედართული სხვა შემოსავლებით;

11. სააგენტო საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი წესით აწარმოებს საფინანსო-ეკონომიკური საქმიანობის

აღრიცხვა—ანგარიშგებას, ადგენს ბალანსს და დასამტკიცებლად წარუდგენს საქართველოს ეკონომიკის, მრეწველობისა და ვაჭრობის სამინისტროს.

2. სააგენტოს საქმიანობის ძირითადი მიმართულებებია:

ა) ფონდის სახსრების რაციონალური მართვა და განაწილება თავდებობის, სუბვენციისა და სუბსიდიის სახით საქართველოს ეკონომიკური და სოციალური განვითარების ინდიკატური გეგმით განსაზღვრული პრიორიტეტების ან მიზნობრივი პროგრამების შესაბამისად;

ბ) პოტენციურ ინვესტორებთან მოლაპარაკებების წარმოება საწარმო-საინვესტიციო პროგრამების განხორციელებისათვის საჭირო ინვესტიციებისა და გრანტების მოზიდვის მიზნით;

გ) საწარმო-საინვესტიციო პროექტების განმახორციელებელი ორგანიზაციების ანგარიშების საფუძველზე საწარმო-საინვესტიციო პროგრამების დაფინანსების სფეროში არსებული მდგომარეობის სისტემატური შესწავლა, გაანალიზება და საქართველოს პრეზიდენტის მიერ სათანადო გადაწყვეტილებების მისაღებად წინადადებების მომზადება;

დ) იმ კრიტერიუმების განსაზღვრა, რომლებსაც უნდა აკმაყოფილებდეს საწარმოო საწარმო-საინვესტიციო პროექტის განხორციელებაში მონაწილეობის უფლების მისაღებად;

ე) საქართველოს ეკონომიკური და სოციალური განვითარებისა ინდიკატური გეგმით განსაზღვრული პრიორიტეტების გათვალისწინებით, კონკურსის საფუძველზე საწარმო-საინვესტიციო პროექტების შერჩევა, რომელთა საბანკო კრედიტის საპროცენტო განაკვეთის სუბსიდირება განხორციელდება ფონდის სახსრებით;

ვ) სახელმწიფო საწარმო-საინვესტიციო პოლიტიკის დაფინანსების სფეროში არსებული მდგომარეობის შესახებ საქართველოს ეკონომიკის, მრეწველობისა და ვაჭრობის სამინისტროსათვის ყოველწლიური ანგარიშის წარდგენა;

ზ) საინვესტიციო გარემოს შექმნისა და მეწარმეობის განვითარების ხელშემწყობი სამართლებრივი ბაზის ჩამოყალიბების მიზნით წინადადებების მომზადება;

თ) ამ კანონის მოქმედებისათვის საჭირო სტანდარტული სატენდერო დოკუმენტაციის შემუშავება, დამოცემა და მისი საერთაშორისო ნორმებთან ჰარმონიზაცია;

ი) სპეციალური სასწავლო პროგრამებისა და სასწავლო მეთოდოლოგიური მასალების მომზადება, საინვესტიციო ურთიერთობებში მონაწილე პირთათვის, ხელისუფლების ვენტრალური და ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოებისა და მასობრივი ინფორმაციის საშუალებების წარმომადგენლებისათვის, აგრეთვე სხვა დაინტერესებული პირებისათვის სემინარებისა და ტრენინგების ჩატარება;

კ) განხორციელებული საწარმოო-საინვესტიციო პროგრამების ერთიანი საინფორმაციო ბაზის შექმნა;

ლ) საწარმოო-საინვესტიციო პროექტის წარმდგენი ორგანიზაციისთვის საექსპერტო საკონსულტაციო – სარეკომენდაციო მომსახურების გაწევა;

მუხლი 5. სააგენტოს დირექტორის უფლება-მოვალეობები.

1. სააგენტოს ხელმძღვანელობს ირექტორი, რომელიც:

ა) შიგა ორგანიზაციულ საკითხებზე გამოსცემს განკარგულებებს;

ბ) წყვეტს სააგენტოს გამგებლობას მიკუთვნებულ საკითხებს;

გ) დადგენილი წესით ამტკიცებს სტრუქტურული ქვედანაყოფების დებულებებს და აკონტროლებს სააგენტოს თანამშრომელთა საქმიანობას და სააგენტოს სტრუქტურული ქვედანაყოფების მიერ თავიანთი მოვალეობის შესრულებას;

დ) თავისი კომპეტენციის ფარგლებში ტანამდებობაზე ნიშნავს და თანამდებობიდან და ათავისუფლებს სააგენტოს თანამშრომლებს;

ე) საქართველოს კანონმდებლობის შესაბამისად გამკარგავს სააგენტოს სახსრებს და აკონტროლებს მათ მიზნობრივ ხარჯვას;

2. სააგენტოს დირექტორი წარმოადგენს სააგენტოს სხვადასხვა ორგანიზაციასა და ინსტანციაში. დირექტორის არყოფნის შემთხვევაში მის მოვალეობას ასრულებს მისივე ბრძანებით განსაზღვრული მოადგილე.

3. სააგენტოს დირექტორი პასუხისმგებელია სააგენტოს საქმიანობაზე საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი წესით;

4. სააგენტოს დირექტორი ყოველწლიურ ანგარიშს სააგენტოს მიერ გაწეული საქმიანობის შესახებ დასამტკიცებლად წარუდგენს სააგენტოს სამეთვალყურეო საბჭოს.

მუხლი 6. სააგენტოს სამეთვალყურეო საბჭო.

1. სააგენტოს სამეთვალყურეო საბჭოს შემადგენლობა შეირჩევა, როგორც ცენტრალური, ისე ავტონომიური რესპუბლიკების აღმასრულებელი ხელისუფლებების დაწესებულებებისა და საზოგადოებრივი ორგანიზაციების წარმომადგენლებისაგან, რომლებსაც თანამდებობაზე ნიშნავს და თანამდებობიდან ათავისუფლებს საქართველოს ეკონომიკის, მრეწველობისა და ვაჭრობის მინისტრი.

2. სააგენტოს სამეთვალყურეო საბჭოს თავჯდომარეობს საქართველოს ეკონომიკის მრეწველობისა და ვაჭრობის მინისტრი.

3. სააგენტოს სამეთვალყურეო საბჭო ფუნქციონირებს საზოგადოებრივ საწყისებზე.

4. სააგენტოს სამეთვალყურეო საბჭოს წევრი არ შეიძლება იმავდროულად იყოს სააგენტოს დირექტორი, მისი მოადგილე, ან სააგენტოს სტრუქტურული ქვედანაყოფის ხელმძღვანელი.

5. სააგენტოს სამეთვალყურეო საბჭოს თავჯდომარე (მისი არყოფნის შემთხვევაში მოადგილე ან მისი მოვალეობის შემსრულებელი) იწვევს სააგენტოს სამეთვალყურეო საბჭოს სხდომას და ადგენს დღის წესრიგს.

6. სააგენტოს სამეთვალყურეო საბჭო უფლებამოსილია, თუ მას ესწრება საბჭოს წევრთა ორი მესამედი. სააგენტოს სამეთვალყურეო საბჭო გადაწყვეტილებას იღებს დამსწრე წევრთა ხმათა უმრავლესობით.

7. სააგენტოს სამეთვალყურეო საბჭოს სხდომები ტარდება სააგენტოს საქმიანობის შესაბამისად, მაგრამ არანაკლებ სამ თვეში ერთხელ. სხდომის ჩატარების შესახებ სააგენტოს სამეთვალყურეო საბჭოს წევრებს ეცნობებათ სხდომის ჩატარებამდე არანაკლებ 7 დღით ადრე.

8. სააგენტოს სამეთვალყურეო საბჭო:

ა) ამტკიცებს სააგენტოს დირექტორის მიერ სააგენტოს გამგებლობაში არსებული სახსრების ფარგლებში სემუშავებული თავდებობის, სუპსიდიებისა და სუბვენციის პროგრამების პროექტებს;

ბ) ვალდებულია გაითვალისწინოს სახელმწიფო საწარმოო-საინვესტიციო პოლიტიკის ძირითადი მიმართულებები და საწარმოო-საინვესტიციო საქმიანობაში მონაწილე მხარეებს თავის სხდომაზე შესაძლებლობა მისცეს, დაუბრკოლებლად წაროდგინონ საკუთრი ინტერესები;

გ) ამტკიცებს სააგენტოს მიერ განსაზღვრულ იმ კრიტერიუმებს, რომლებსაც უნდა აკმაყოფილებდეს პრეტენდენტი საწარმოო-საინვესტიციო პროექტის განხორციელებაში მონაწილეობის უფლების მისაღებად;

დ) უფლებამოსილია საწარმოო-საინვესტიციო პროგრამების მონაწილე ორგანიზაციებს მოსთხოვოს ინფორმაცია მათ მიერ განხორციელებული საწარმოო-საინვესტიციო პროექტების შესახებ და შეამოწმოს მისი სისწორე;

ე) ამკიცებს საკონკურსო კომისიის შემადგენლობას;

ვ) თავის სხდომაზე განიხილავს სააგენტოს სტრუქტურული ქვედანაყოფების დებულებების პროექტებს და მათ მიერ გაწეული საქმიანობის შედეგებს;

ზ) განიხილავს და ამტკიცებს საქართველოს პრეზიდენტისათვის წარსადგენ ყოველწლიურ ანგარიშს სააგენტოს მიერ გაწეული საქმიანობის შესახებ;

თ) უფლებამოსილია სააგენტოს დირექტორის მიერ წარმოდგენილ ანგარიშში არადამაკმაყოფილებელი შედეგების დაფიქსირების შემთხვევაში საქართველოს ეკონომიკის, მრეწველობისა და ვაჭრობის სამინისტროს წინაშე დააყენოს მისი თანამდებობიდან გათავისუფლების საკითხი.

9. სააგენტოს სამეთვალყურეო საბჭოს ყოველწლიურ ანგარიშს თავის მიერ გაწეული საქმიანობის შესახებ წარუდგენს საქართველოს პრეზიდენტს და უზრუნველყოფს მის საჯაროობას.

თავი II. საქართველოს პრეზიდენტის წარმომავლის ბანკითარების საინვესტიციო ფონდი

მუხლი 7. ფონდის სტატუსი და ფორმირების წესი.

1. საქართველოს პრეზიდენტის წარმოების განვითარების საინვესტიციო ფონდი არის საქართველოს სახელმწიფო ბიუჯეტის განუყოფელი ნაწილი.

2. ამ კანონის მიზნებისათვის, ფონდისთვის განკუთვნილი საბიუჯეტო სახსრების მოცულობა დგინდება საქართველოს მომავალი წლის სახელმწიფო ბიუჯეტის კანონით და საქართველოს ეკონომიკური და სოციალური განვითარების ინდიკატური გეგმის მიხედვით.

3. ფონდის ფულადი სახსრები აკუმულირდება საქართველოს ეროვნულ ბანკში გახსნილ სახაზინო ანგარიშზე.

მუხლი 8. ფონდის სახსრების მართვა.

1. სააგენტო ფონდის სახსრების მართვას, მათ ეფექტიან ხარჯვასა და მიზნობრივ გამოყენებას ახორციელებს ამ კანონით დადგენილი წესით.

2. სააგენტო ფონდის სახსრებს გამოყოფს მცირე ვადა საშუალო საწარმოთა სახერლმწიფო მხარდაჭერის პროგრამით გათვალისწინებული ღონისძიებების დასაფინანსებლად.

3. სამეწარმეო საქმიანობის ხელშეწყობისა და განვითარების მიზნით სააგენტო ყოველწლიურად ფონდის სახსრების ფარგლებში ადგენს განსახორციელებელი პროგრამების კონკრეტულ მახასიათებლებს (თანხის ოდენობა, საპროცენტო განაკვეთი, ვადა) სახელმწიფოს ერთიანი და რეგიონალური ეკონომიკური პოლიტიკით განსაზღვრული პრიორიტეტების გათვალისწინებით და ათანხმებს მათ სააგენტოს სამეთვალყურეო საბჭოსტან.

4. ამ მუხლის მე-3 პუნქტით გათვალისწინებული მახასიათებლების საფუძველზე განისაღვრება შესაბამის საწარმოო-საინვესტიციო პროგრამებში სააგენტოს მონაწილეობის ფორმა, პირობები და ამ პროგრამების განხორციელებისათვის საჭირო სახსრების მოცულობა.

თავი III. მენარმეობის ბანკითარების პროგრამების განხორციელების სახელმწიფო ხელშეწყობა

მუხლი 9. მეწარმეობის განვითარების პროგრამების განხორციელების სახელმწიფო ხელშეწყობის ფორმები.

მეწარმეობის განვითარების პროგრამების განხორციელების სახელმწიფო ხელშეწყობის ფორმებია:

ა) წარმოების ან დარგის განვითარების მიზნით საწარმოო-საინვესტიციო პროექტით მოთხოვნილი დაფინანსების თავდებობა;

ბ) სუბვენცია, რომლის არამიზნობრივი გამოყენების შემთხვევაში იგი უბრუნდება საქართველოს ეროვნული საინვესტიციო სააგენტოს;

გ) სუბსიდია.

მუხლი 10. წარმოების ან დარგის განვითარების მიზნით საწარმოო-საინვესტიციო პროექტით მოთხოვნილი დაფინანსების თავდებობა.

1. თუ სააგენტო მიიღებს გადაწყვეტილებას, წარმოების ან დარგის განვითარების მიზნით საწარმოო-საინვესტიციო პროექტით მოთხოვნილი დაფინანსების ფარგლებში თავდებად დაუდგეს პრეტენდენტს დამფინანსებელი ორგანიზაციის წინაშე, სააგენტოსა და მსესხებელს შორის იდება ხელშეკრულება.

2. სააგენტოსა და მსესხებელს შორის დადებულ ხელშეკრულებაში უნდა განისაზღვროს მხარეთა ვალდებულებები, სააგენტოს თავდებობის ოდენობა, ხანგრძლივობა, პირობები და ხელშეკრულების პირობების დარღვევის შემთხვევაში განსახორციელებელი საჯარიმო სანქციები.

3. სააგენტო ახორციელებს მონიტორინგს საწარმოს მიერ ვალდებულებების შესრულებაზე. საწარმომ სააგენტოს სამ თვეში ერთხელ უნდა წარუდგინოს საბუღალტრო ანგარიშგება სესხის გამოყენების მდგომარეობის შესახებ.

4. ყოველ ცალკეულ შემთხვევაში სააგენტოსა და საწარმო-საინვესტიციო პროექტის დამფინანსებელ ორგანიზაციას შორის იდება თავდებობის ხელშეკრულება, რომლითაც განისაზღვრება:

ა) სააგენტოს თავდებობის ოდენობა;

ბ) თავდებობის თანხის მართვის ძირითადი პრინციპები და პირობები;

გ) საწარმო-საინვესტიციო პროექტის დამფინანსებელი ორგანიზაციის მიერ სააგენტოსთვის ინფორმაციის წარდგენა მსესხებლის მიერ საკრედიტო ვალდებულებათა შესრულების შესახებ;

დ) საგარანტიო უზრუნველყოფის საგნის რეალიზაცია;

ე) თავდებობის ამოქმედება.

5. თუ საწარმო ვერ შეასრულებს სესხის დაფარვის ვალდებულებებს და საწარმო-საინვესტიციო პროექტის დამფინანსებელი ორგანიზაცია ამოწურავს საგარანტიო

უზრუნველყოფის საგნის რეალიზაციის შედეგად თანხების მიღების ყველა შესაძლებლობას, კრედიტის ნარჩენი თანხა ანაზღაურდება ფონდის სახსრებიდან.

მუხლი 11. სააგენტოს მიერ სუბსიდირების განხორციელება

1. საწარმოს მიერ სააგენტოში წარდგენილი საწარმო-საინვესტიციო პროექტით მოთხოვნილი სუბსიდირების შესახებ გადაწყვეტილების მიღების შემთხვევაში:

ა) სააგენტოსა და საწარმოს შორის იდება ხელშეკრულება, რომლითაც განისაზღვრება სააგენტოს მიერ განხორციელებული სუბსიდირების მიზანი, ოდენობა, გაცემის პირობები და ხელშეკრულების პირობების დარღვევის შემთხვევაში განსახორციელებელი საჯარიმო სანქციები;

ბ) სააგენტოსა და საწარმო-საინვესტიციო პროექტის დამფინანსებელ ორგანიზაციას შორის იდება ხელშეკრულება საინვესტიციო-საწარმოო პროექტით მოთხოვნილი სუბსიდირების განხორციელებისას ურთიერთთანამშრომლობის შესახებ, რომლითაც განისაზღვრება დასაფინანსებელი თანხის სუბსიდირების პირობები, დამფინანსებელი ორგანიზაციის მიერ სააგენტოსთვის ინფორმაციის წარდგენა მსესხებლის მიერ საკრედიტო ვალდებულებების შესრულების შესახებ და სხვა პროცედურული საკითხები.

2. საწარმოს მიერ ხელშეკრულების შესრულებაზე მონიტორინგს ახორციელებს სააგენტო.

3) საწარმო სააგენტოს სამ თვეში ერთხელ წარუდგენს ინფორმაციას სუბსიდიის გამოყენების მიზნობრიობის შესახებ. საწარმოს მიერ სუბსიდირებული სესხის ძირითადი თანხისა და პროცენტის გადახდის ვალდებულებების არა უმეტეს 3 თვის განმავლობაში შესრულების შემთხვევაში სააგენტოს უფლება აქვს შეწყვიტოს სუბსიდირება.

თავი IV. საწარმო-საინვესტიციო პროექტების დაფინანსების სისტემა.

მუხლი 12. საწარმო-საინვესტიციო პროექტების შერჩევა
საწარმო-საინვესტიციო პროექტები შეირჩევა კონკურსის წესით, რომელიც ტარდება ამ კანონითა და სააგენტოს დირექტორის ბრძანებით განსაზღვრული წესით.

მუხლი 13. *საკონკურსო კომისიის შექმნისა და საქმიანობის წესი.*

1. საწარმო-საინვესტიციო პროექტების შესარჩევ კონკურსს ატარებს საკონკურსო კომისია, რომელსაც თავმჯდომარეობს სააგენტოს დირექტორი.

2. *საკონკურსო კომისიის შემადგენლობას განსაზღვრავს სააგენტოს სამეთვალყურეო საბჭო.*

3. საკონკურსო კომისიის წევრი არ შეიძლება იყოს პრეტენდენტი ფიზიკური ან იურიდიული პირის ხელმძღვანელის ახლო ნათესავი, პირი, რომელსაც აქვს წილი პრეტენდენტი იურიდიული პირის კაპიტალში, და იურიდიული პირის წარმომადგენლობაზე უფლებამოსილი პირი.

4. საკონკურსო კომისიამ ექსპერტად და კონსულტანტებად შეიძლება მოიწვიოს შესაბამისი დარგის სპეციალისტები.

5. საკონკურსო კომისია გადაწყვეტილებას იღებს კომისიის წევრთა სითითი შემადგენლობის უმრავლესობით. ხმათა რაოდენობის თანაბრად გადანაწილების შემთხვევაში გადაწყვეტია საკონკურსო კომისიის თავმჯდომარის ხმა.

მუხლი 14. *განცხადება საწარმო-საინვესტიციო პროექტების შესარჩევი კონკურსის ჩატარების შესახებ.*

1. განცხადებას საწარმო-საინვესტიციო პროექტების შესარჩევი კონკურსის ჩატარების შესახებ საკონკურსო კომისია აქვეყნებს კონკურსის დაწყებამდე არანაკლებ 30 კალენდარული დღით ადრე.

2. *საკონკურსო კომისიას უფლება აქვს შეცვალოს განცხადებაში მითითებული ინფორმაცია. ცვლილება უნდა გამოქვეყნდეს იმავე საინფორმაციო საშუალებებში, რომლებშიც გამოქვეყნდა განცხადება.*

3. განცხადებაში ცვლილება შეტანილი უნდა იქნეს და ეს ცვლილება უნდა გამოქვეყნდეს (მიეწოდოს) კონკურსის დაწყებამდე არანაკლებ 15 კალენდარული დღით ადრე.

მუხლი 15. *კონკურსის პირობები.*

1. პრეტენდენტი ვალდებულია სააგენტოს წარუდგინოს საწარმო-საინვესტიციო პროექტი.

2. *საწარმო-საინვესტიციო პროექტის წარდგენის, განხილვის, კონკურსის წესით შერჩევისა და დაფინანსების წესებს ადგენს*

სააგენტო.

3. საწარმოო-საინვესტიციო პროექტის დაფინანსების შესახებ გადაწყვეტილების მიღების უპირატესობა ენიჭება:

ა) საწარმოო-საინვესტიციო პროექტის პრიორიტეტულობას;
ბ) საექსპერტო და იმპორტშემცველი პროდუქციის წარმოების სტიმულირებას;

გ) მოწინავე ტექნოლოგიების დანერგვას და ახალი სამუშაო ადგილების შექმნას;

დ) პრეტენდენტის მიერ საკუთარი ფულადი სახსრებით თანაინვესტორობას, სახსრების დაბრუნების გარანტიების ჩათვლით;

ე) საწარმოო-საინვესტიციო პროექტის ფინანსური რისკის დაზღვევას;

ვ) იმ პრეტენდენტს, რომელსაც არა აქვს დავალიანება საფინანსო და საგადასახადო ორგანოების მიმართ, რომელსაც ადასტურებენ ეს ორგანოები;

ზ) საბიუჯეტო და სოციალური ეფექტის ზრდის უზრუნველყოფას.

თავი V. სააბანტოს რეორგანიზაცია და ლიკვიდაცია.

მუხლი 16. *სააგენტოს რეორგანიზაცია და ლიკვიდაცია.*

1. სააგენტოს რეორგანიზაცია ხორციელდება საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი წესით.

2. სააგენტოს ლიკვიდაცია ხორციელდება საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი წესით.

3. სააგენტოს ლიკვიდაციის შემთხვევაში მისი ქონება უბრუნდება საქართველოს ეკონომიკის, მრეწველობისა და ვაჭრობის სამინისტროს. (28.03.2003 №2038)

თავი VI. დასკვნითი ღვაწლება.

მუხლი 17. *კანონის ამოქმედება.*

ეს კანონი ამოქმედდეს გამოქვეყნებისთანავე.

თბილისი,
2002 წლის 19 ივნისი.
№ 1519- II ს

5. საქართველოს კანონი ინვესტიციების სახელმწიფო მხარდაჭერის შესახებ

ნაწი I. ზოგადი დებულებანი

მუხლი 1. კანონის მიზნები

ამ კანონის მიზნებია ინვესტიციების განხორციელების აელშეწყობა ინვესტიციების დაბანდებისა და სამეწარმეო აქმიანობისათვის აუცილებელი პროცედურების გაუმჯობესებით და დამატებითი სამართლებრივი რეკიმის შექმნით.

მუხლი 2. კანონის მოქმედების სფერო

1. ამ კანონის მოქმედება ვრცელდება ნებისმიერ უცხოურ და ადგილობრივ ინვესტიციაზე, რომლებიც დაბანდებული და გამოყენებული იქნება საქართველოს ტერიტორიაზე.

2. ამ კანონით დგინდება სპეციალური ნორმები და დამატებითი ხელშეწყობი ღონისძიებები განსაკუთრებული მნიშვნელობის ინვესტიციების წახალისებისათვის (25.07.2006 №3526).

3. ამ კანონით გათვალისწინებული უფლებები ვრცელდება ნებისმიერ ფიზიკურ და იურიდიულ პირზე.

თავი II. ინვესტიციების სახელმწიფო მხარდაჭერის უზრუნველყოფა

მუხლი 3. საქართველოს ეროვნული საინვესტიციო სააგენტო

1. ინვესტიციების სახელმწიფო მხარდაჭერას უზრუნველყოფს საქართველოს მთავრობა (25.07.2006 №3526).

2. ინვესტიციების სახელმწიფო მხარდაჭერის სფეროში საქართველოს მთავრობის წარმომადგენელი არის საქართველოს ეროვნული საინვესტიციო სააგენტო (შემდგომში – სააგენტო) (25.07.2006 №3526).

3. სააგენტოს უფლება აქვს, იყოს ინვესტორის წარმომადგენელი ადმინისტრაციულ ორგანოებთან და სხვა პირებთან ურთიერთობებში. ამ მიზნით ინვესტორსა და სააგენტოს შორის იდება ხელშეკრულება, რომელიც განსაზღვრავს წარმომადგენლობის ფარგლებს. ინვესტორსა და სააგენტოს შორის დადებული ხელშეკრულებით სააგენტო ეხმარება ინვესტორს საინვესტიციო საქმიანობისათვის საჭირო ყველა ლიცენზიის ან/და ნებართვის აღებაში ან სხვა

წარმომადგენლობითი უფლებამოსილების განხორციელებაში. სააგენტო აღნიშნულ უფლებამოსილებებს ახორციელებს ანაზღაურებად საწყისეზზე, გარდა განსაკუთრებული მნიშვნელობის ინვესტიციების განხორციელების შემთხვევისა. მომსახურების საფასურს განსაზღვრავს საქართველოს ეკონომიკური განვითარების სამინისტრო. მომსახურების საფასურის გადახდისაგან თავისუფლება განსაკუთრებული მნიშვნელობის ინვესტიციების განხორციელება (25.07.2006 №3526).

4. სააგენტოს ამ მუხლით განსაზღვრული წარმომადგენლობითი უფლებამოსილება არ ზღუდავს ინვესტორს, ადმინისტრაციულ ორგანოებთან ურთიერთობა განახორციელოს უშუალოდ ან სხვა წარმომადგენლის მეშვეობით.

მუხლი 4. ინვესტორის უფლებები (25.07.2006 №3526).

1. ინვესტორს უფლება აქვს:

- ა) მოითხოვოს ნებისმიერი ლიცენზიის/ნებართვის (მათ შორის, წინასწარი ლიცენზიის/ნებართვის) გაცემა სააგენტოს მეშვეობით;
- ბ) მოითხოვოს ქონების შექმნა და მასთან დაკავშირებული ყველა პროცედურის განხორციელება სააგენტოს მეშვეობით;
- გ) მოითხოვოს ნებისმიერი ინფორმაცია, რომელიც უკავშირდება მისთვის ლიცენზიის/ ნებართვის (მათ შორის, წინასწარი ლიცენზიის/ნებართვის) გაცემასა და ქონების შექმნას, ინვესტიციების განხორციელებასთან დაკავშირებულ საკითხებს;
- დ) ისარგებლოს საქართველოს კანონმდებლობით გათვალისწინებული გარანტიებით.

2. ამ კანონით გათვალისწინებული უფლებებით სარგებლობის მიზნით ადმინისტრაციული ორგანოები ვალდებული არიან ითანამშროლონ სააგენტოსთან და ინვესტორთან.

თავი III. წინასწარი ლიცენზია და ნებართვა

მუხლი 5. წინასწარი ლიცენზიის ან/და ნებართვის გაცემის წესი

1. წინასწარი ლიცენზია/ნებართვა წარმოადგენს ადმინისტრაციული ორგანოს მიერ ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის საფუძველზე პირისათვის მინიჭებულ

განსაზღვრული საქმიანობის/ქმედების განხორციელების უფლებას შესაბამისი ლიცენზიის/ნებართვის მისაღებად კანონით დადგენილი მოთხოვნების დაკმაყოფილების პირობით. პირობის დაკმაყოფილებისათვის შეიძლება დადგინდეს ვადა. წინასწარ შეიძლება გაიცეს ნებისმიერი ლიცენზია ან/და ნებართვა, გარდა (25.07.2006. №3526).

ა) სარგებლობის ლიცენზიისა;

ბ) მშენებლობის ნებართვისა;

გ) იარაღისა და საბრძოლო მასალის ბრუნვის სფეროში არსებული ლიცენზიისა (ნებართვისა).

2. წინასწარი ლიცენზიის/ნებართვის მოთხოვნის უფლება აქვს ნებისმიერ პირს.

3. წინასწარი ლიცენზიის/ნებართვის მისაღებად განმცხადებელმა “ლიცენზიებისა და ნებართვების შესახებ” საქართველოს კანონით გათვალისწინებული საბუთების გარდა, შესაბამის ადმინისტრაციულ ორგანოს უნდა წარუდგინოს იმ საქმიანობის ტექნიკური პროექტი, რომლის განსახორციელებლადაც იგი ითხოვს ლიცენზიას/ნებართვას. ტექნიკური პროექტი უნდა იყოს შექმნილი დაგეგმვად დეტალური, რათა შესაძლებელი გახდეს პირობების მკაფიოდ განსაზღვრა (საქმიანობის სპეციფიკის გათვალისწინებით იგი შეიძლება მოიცავდეს საქმიანობის სახეს, ინვესტიციების რაოდენობას, განრიგსა და ტიპებს; ადგილმდებარეობას, ტექნოლოგიურ პროცესებს, გამოყენებული მანქანა-დანადგარების აღწერასა და ტიპებს, განხორციელების გრაფიკს, აგრეთვე ინვესტორის გადაწყვეტილების შესაბამისად სხვა მონაცემებს). ლიცენზიის/ნებართვის გამცემს უფლება აქვს, მოითხოვოს ტექნიკური პროექტის დაზუსტება პირობების დადგენის მიზნით. ეს მოთხოვნა უნდა იყოს გონივრული და არ უნდა ხდიდეს შეუძლებელს მის დაკმაყოფილებას. ტექნიკური პროექტის დაზუსტებისათვის დადგენილი ვადა არ შეიძლება იყოს 15 დღეზე ნაკლები. ლიცენზიის/ნებართვის მაძიებელს უფლება აქვს, ამ პუნქტით გათვალისწინებული ინფორმაცია წარადგინოს აღნიშნულ ვადაზე ადრე.

4. ადმინისტრაციული ორგანო ვალდებულია, წინასწარი ლიცენზიის/ნებართვის მოთხოვნიდან “ლიცენზიებისა და

ნებართვების შესახებ” საქართველოს კანონით განსაზღვრულ ვადებში გამოსცეს ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტი, რომელშიც საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსით გათვალისწინებული რეკვიზიტების გარდა, მითითებული უნდა იყოს კონკრეტული სალიცენზიო/სანებართვო პირობები და საჭიროების შემთხვევაში – მათი დაკმაყოფილების ვადები. სალიცენზიო/სანებართვო პირობები ჩამოყალიბებული უნდა იყოს საქართველოს კანონმდებლობის შესაბამისად და იმგვარად, რომ შესაძლებელი იყოს მათი დაკმაყოფილების შეფასება და მონიტორინგი.

5. წინასწარი ლიცენზია/ნებართვა ძალაში შედის მას შემდეგ, რაც ლიცენზიის/ნებართვის მფლობელი წარადგენს დადგენილი სალიცენზიო/სანებართვო პირობების დაკმაყოფილების ფაქტობრივი გარემოებების დამადასტურებელ დოკუმენტებს. დადასტურებას ახდენს ლიცენზიის/ნებართვის გამცემი ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის გამოცემით.

6. წინასწარი ლიცენზიის/ნებართვის გაცემის შემდეგ დაუშვებელია ამ მუხლით გათვალისწინებული სალიცენზიო/სანებართვო პირობების შეცვლა წინასწარი ლიცენზიის/ნებართვის მფლობელის წინასწარი თანხმობის გარეშე, თუ შეცვლილი პირობები აუარესებს ინვესტორის მდგომარეობას. იმ შემთხვევაში, თუ ამ მუხლით გათვალისწინებული აღმჭურველი ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის გამოცემის შემდეგ შეიცვალა კანონმდებლობით გათვალისწინებული სალიცენზიო/სანებართვო პირობები, რომელიც აუარესებს ინვესტორის მდგომარეობას, იგი არ ვრცელდება წინასწარი ლიცენზიის/ნებართვის მფლობელზე მისი თანხმობის გარეშე წინასწარი ლიცენზიის/ნებართვის გაცემიდან 5 წლის განმავლობაში (25.07.2006. №3526).

7. წინასწარი ლიცენზიის/ნებართვის გაცემის ვადები და წესი განისაზღვრება საქართველოს მთავრობის დადგენილებით (25.07.2006 №3526).

მუხლი 6. ამოღებულია (11.07.2007 №5297)

მუხლი 7. ამოღებულია (11.07.2007 №5297)

მუხლი 8. ამოღებულია (11.07.2007 №5297)

თავი IV. განსაკუთრებული მნიშვნელობის ინვესტიციების ხელშეწყობის რეჟიმი

მუხლი 9. განსაკუთრებული მნიშვნელობის ინვესტიცია

1. ინვესტორს, რომელიც გეგმავს, განახორციელოს ინვესტიცია, რომლის საერთო რაოდენობა აღემატება 8 მილიონ ლარს ან, რომელიც ფუნქციონალური და სტრატეგიული თვალსაზრისით მნიშვნელოვან ზეგავლენას ახდენს ქვეყნის ეკონომიკისა და ინფრასტრუქტურის განვითარებაზე, უფლება აქვს, საქართველოს მთავრობისაგან მოითხოვოს თავის მიერ განსახორციელებელი ინვესტიციისათვის განსაკუთრებული მნიშვნელობის ინვესტიციის სტატუსის მინიჭება.

2. ამ მუხლის პირველი პუნქტით გათვალისწინებული შემთხვევის გარდა, საქართველოს მთავრობა უფლებამოსილია, განსაკუთრებული მნიშვნელობის ინვესტიციის სტატუსი მიანიჭოს მაღალმთიან რეგიონებში განხორციელებულ ინვესტიციას, რომლის საერთო რაოდენობა აღემატება 2 მილიონ ლარს ან რომელიც ფუნქციონალური და სტრატეგიული თვალსაზრისით დადებით ზეგავლენას ახდენს ადგილობრივი ეკონომიკისა და ინფრასტრუქტურის განვითარებაზე.

3. განსაკუთრებული მნიშვნელობის ინვესტიციის სტატუსის მინიჭება ხდება საქართველოს მთავრობის განკარგულებით.

მუხლი 10. განსაკუთრებული მნიშვნელობის ინვესტიციის სტატუსის მინიჭების წესი.

1. განსაკუთრებული მნიშვნელობის ინვესტიციის სტატუსი ინვესტორმა შეიძლება მოითხოვოს ინვესტიციის განხორციელების დაწყებამდე ან მის შემდეგ.

2. ამ კანონით გათვალისწინებული სტატუსის მისანიჭებლად ინვესტორი საქართველოს მთავრობას წარუდგენს საინვესტიციო განაცხადს, რომელსაც უნდა დაერთოს ინვესტიციის განხორციელების დეტალური გეგმა.

3. საინვესტიციო განაცხადს შეისწავლის (შეისწავლიან) საქართველოს მთავრობის გადაწყვეტილებით განსაზღვრული სამინისტრო (სამინისტროები) ან/და სხვა ადმინისტრაციული ორგანო (ორგანოები) მისი წარდგენიდან არა უგვიანეს 1 თვისა, რის საფუძველზედაც საქართველოს მთავრობა იღებს

გადაწყვეტილებას ინვესტიციისათვის შესაბამისი სტატუსის მინიჭების შესახებ. ამ ვადის გაგრძელება დასაშვებია საქართველოს მთავრობის გადაწყვეტილებით, საქართველოს მთავრობის შესაბამისი განკარგულებით განსაზღვრული წამყვანი სამინისტროს მოტივირებული წარდგინებით, რის შესახებაც ეცნობება ინვესტორს. აღნიშნულ ვადაში საქართველოს მთავრობის განკარგულების გამოუცემლობა ნაითვლება განსაკუთრებული მნიშვნელობის ინვესტიციის სტატუსის მინიჭებაზე უარის თქმად.

4. განსაკუთრებული მნიშვნელობის ინვესტიციის სტატუსის მინიჭებისას საქართველოს მთავრობასა და ინვესტორს შორის ფორმდება ხელშეკრულება, რომლითაც განისაზღვრება ინვესტიციის პირობები. მხარეთა შეთანხმებით საინვესტიციო გეგმასა და ხელშეკრულებაში შესაძლებელია განხორციელდეს ცვლილებები. ხელშეკრულების პირობები საჯაროა (25.07.2006 №3526).

5. განსაკუთრებული მნიშვნელობის ინვესტიციის სტატუსის მინიჭებისთანავე ინვესტორს ხელშეკრულებით გათვალისწინებული ვალდებულებების შესრულების უზრუნველსაყოფად ეკისრება ინვესტიციების განხორციელების საგარანტიო თანხის დეპონირება, რომელიც შეადგენს ინვესტიციების მოცულობის 2 %-ს, ან შესაბამისი საბანკო გარანტიის წარდგენა (25.07.2006 №3526).

6. სააგენტო ვალდებულია, აწარმოოს სისტემატური მონიტორინგი განსაკუთრებული მნიშვნელობის ინვესტიციების განხორციელებაზე და შესაბამისი ანგარიში წარუდგინოს საქართველოს მთავრობას. ანგარიშგების გრაფიკი დგინდება საქართველოს მთავრობის განკარგულებით. საჭიროების შემთხვევაში, ანგარიშის საფუძველზე საქართველოს მთავრობა იღებს გადაწყვეტილებას განსაკუთრებული მნიშვნელობის ინვესტიციის მხარდაჭერისათვის განსაზღვრული დამატებითი ღონისძიებების გამოყენების შესახებ (25.07.2006 №3526).

7. სააგენტო აწარმოებს განსაკუთრებული მნიშვნელობის ინვესტიციების უწყებრივ რეესტრს.

8. საქართველოს მთავრობას უფლება აქვს, დეტალურად განსაზღვროს განსაკუთრებული მნიშვნელობის ინვესტიციის სტატუსის მინიჭების პროცედურა.

მუხლი 11. განსაკუთრებული მნიშვნელობის ინვესტიციების განხორციელების შემთხვევაში სამეწარმეო საქმიანობაზე სახელმწიფო კონტროლთან დაკავშირებული საკითხები (25.07.2006 №3526).

1. განსაკუთრებული მნიშვნელობის ინვესტიციის განხორციელების შემთხვევაში ინვესტორი უფლებამოსილია, მის საქმიანობაზე განხორციელებული სახელმწიფო კონტროლის შესახებ აცნობოს სააგენტოს. სააგენტო შეისწავლის და საქართველოს მთავრობას მიაწვდის ინფორმაციას სამეწარმეო საქმიანობის კონტროლის კანონის დარღვევით განხორციელების ან ინვესტიციის განხორციელების სხვა შემაფერხებელი გარემოებების შესახებ.

2. ამ მუხლის პირველი პუნქტით გათვალისწინებული უფლებამოსილების განსახორციელებლად სააგენტო უფლებამოსილია, მაკონტროლებელი ორგანოებიდან გამოითხოვოს ინფორმაცია, გარდა კანონით პირდაპირ გათვალისწინებული საიდუმლო ინფორმაციისა.

მუხლი 12. განსაკუთრებული მნიშვნელობის ინვესტიციის სტატუსის მოქმედების ვადის ამოწურვა

1. განსაკუთრებული მნიშვნელობის ინვესტიციის სტატუსი მოქმედებს საქართველოს მთავრობის განკარგულებით განსაზღვრული ვადით.

2. განსაკუთრებული მნიშვნელობის ინვესტიციის სტატუსი უქმდება, თუ ინვესტორმა ვერ შეასრულა ამ კანონის შესაბამისად გაფორმებული ხელშეკრულების პირობები. (25.07.2006. №3526)

3. განსაკუთრებული მნიშვნელობის ინვესტიციის სტატუსის გაუქმება არ იწვევს უკვე გაცემული ლიცენზიებისა და ნებართვების (მათ შორის, წინასწარი ლიცენზიებისა და ნებართვების) გაუქმებას. ნებისმიერი ლიცენზია/ნებართვა ძალაშია, თუ იგი არ გაუქმდა საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი წესით. (25.07.2006. №3526)

4. ხელშეკრულების პირობების შესრულების შემთხვევაში ამ კანონის მე-10 მუხლით განსაზღვრული საგარანტიო თანხა დაუყოვნებლივ უბრუნდება ინვესტორს. (25.07.2006. №3526)

5. განსაკუთრებული მნიშვნელობის ინვესტიციის სტატუსის გაუქმების შემთხვევაში ამ კანონის მე-10 მუხლით განსაზღვრული საგარანტიო თანხა ირიცხება სახელმწიფო ბიუჯეტში.

მუხლი 13. უმაღლეს სახელმწიფო ორგანოთა ზოგიერთი უფლებამოსილება (25.07.2006. №3526).

1. საქართველოს დედაქალაქში, ავტონომიური რესპუბლიკების დედაქალაქებში და სარეკრეაციო ტერიტორიებზე, აგრეთვე ქალაქ ბორჯომის ტერიტორიაზე “სივრცითი მოწყობისა და ქალაქთმშენებლობის საფუძვლების შესახებ” საქართველოს კანონით გათვალისწინებული სივრცით-ტერიტორიული დაგეგმვის დოკუმენტაცია მტკიცდება საქართველოს მთავრობის თანხმობით.

2. საქართველოს დედაქალაქსა და ავტონომიური რესპუბლიკების დედაქალაქებში “კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის შესახებ” საქართველოს კანონით გათვალისწინებული განაშენიანების რეგულირების ზონა წარმოადგენს “არქიტექტურულ-სამშენებლო საქმინობაზე სახელმწიფო ზედამხედველობის შესახებ” საქართველოს კანონის მე-2 მუხლით განსაზღვრულ განსაკუთრებული სამშენებლო რეგულირების ზონას და მას ამტკიცებს საქართველოს პრეზიდენტი.

3. ამ მუხლის მე-2 პუნქტით განსაზღვრულ ზონაში, ბაკურიანისა და გუდაურის სარეკრეაციო ტერიტორიებზე, აგრეთვე ქალაქ ბორჯომის ტერიტორიაზე მიწის (გარდა კერძო საკუთრებაში არსებული მიწებისა) განკარგვისა და მშენებლობის ნებართვების გაცემას საქართველოს მთავრობის მიერ დადგენილი წესით ახორციელებან საქართველოს მთავრობის მიერ განსაზღვრული ადმინისტრაციული ორგანოები. საქართველოს მთავრობას უფლება აქვს მოახდინოს ამ

უფლებამოსილების განსაზღვრული ვადით დელეგირება ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოებზე.

თავი V. ბარდამაველი ღებულება

მუხლი 14. ამ კანონის ამოქმედებამდე დაწყებული საინვესტიციო საქმიანობა

ამ კანონით გათვალისწინებული უფლებებით სარგებლობის მიზნით საქართველოს მთავრობას შეიძლება მიმართოს ნებისმიერმა პირმა, რომლის საქმიანობაც შეესაბამება ამ კანონით გათვალისწინებულ მოთხოვნებს და ხორციელდება მომართვის დროისათვის, მიუხედავად იმისა, თუ როდის დაიწყო შესაბამისი საინვესტიციო საქმიანობა.

მუხლი 15. ამოღებულია (11.07.2007 №5297).

თავი VI. ღასკვნითი ღებულება

მუხლი 16. კანონის ამოქმედება. (25.07.2006 №3526)

1. ეს კანონი, გარდა მე-13 მუხლის მე-2 და მე-3 პუნქტებისა, ამოქმედდეს 2006 წლის 15 აგვისტოდან.

2. ამ კანონის მე-13 მუხლის მე-2 და მე-3 პუნქტები ამოქმედდეს შესაბამისი კანონქვემდებარე ნორმატიული აქტების ამოქმედების დღიდან.

თბილისი,
2006 წლის 30 ივნისი.
№3424-რს

7. 1997 წლის მოსკოვის კონვენსია ინვესტორის უფლებათა დაცვის შესახებ (ამონაქრები)

კონვენციის მონაწილე სახელმწიფოები, (შემდგომში სახელობითი მხარეები) ინვესტორის უფლებების ეფექტიან დაცვას ქვეყნის ეკონომიკის განვითარების აუცილებელ პირობად მიიხსენებენ. კონვენციის მონაწილე სახელმწიფოებმა ხელი უნდა შეუწყონ ეროვნულ ეკონომიკაში ინვესტიციების მოზიდვას. ამისათვის უნდა იხელმძღვანელონ 1993 წლის 24 სექტემბრის ეკონომიკური კავშირის შექმნის შესახებ ხელშეკრულებით, ამ ხელშეკრულების შემდგომი განვითარება და სრულყოფა მოხდა 1993 წლის 24 დეკემბერს, კონვენციის მონაწილე ქვეყნები ესწრაფოდნენ შეექმნათ ერთიანი საინვესტიციო სივრცე და მიაღწიეს რა შეთანხმებულ მიდგომას მთელი რიგი იმ საკითხებისადმი, რაც დაკავშირებულია ინვესტიციების მოზიდვასთან, შეთანხმდნენ შემდეგზე:

ნაწილი I. საერთო დებულებები

პირველი I. ძირითადი ტერმინები

კონვენციაში გამოყენებულია შემდეგი ტერმინები:

ინვესტორი – სახელმწიფო, ფიზიკური ან იურიდიული პირი, რომელიც ახორციელებს საკუთარი, ნასესხები ანდა მოზიდული სახსრების დაბანდებებს ინვესტიციების ფორმით. ინვესტიციები – ინვესტორის მიერ დაბანდებული ფინანსური ანდა მატერიალური სახსრები საქმიანობის სხვადასხვა ობიექტებში, ასევე უფლებების გადაცემა ქონებრივ ანდა ინტელექტუალურ საკუთრებაზე მოგების (შემოსავლის) მიღების მიზნით ანდა სოციალური ეფექტის მისაღწევად, თუ კი ისინი არ არიან ამოღებული ბრუნვიდან ანდა შეზღუდულნი არ არიან ბრუნვაში კონვენციის მონაწილე ქვეყნების ნაციონალური კანონმდებლობის შესაბამისად.

ინვესტიციების მფლობელი ქვეყანა – სახელმწიფო, რომლის ტერიტორიაზეც დარეგისტრირებულია ინვესტორი – იურიდიული პირი ანდა რომლის მოქალაქე არის ინვესტორი – ფიზიკური პირი.

რეტიფიკატი ქვეყანა – სახელმწიფო, რომლის ტერიტორიაზეც იმყოფება ინვესტირების ობიექტი.

ნიეთობრივი უფლებები – ქონების ფლობის, გამოყენების და განკარგვის უფლება.

მუხლი 2. კონვენციის მოქმედების სფერო

კონვენცია განსაზღვრავს სხვადასხვა სახის ინვესტიციების განხორციელების სამართლებრივ საფუძვლებს, რომლებიც დარეგისტრირებულნი არიან კონვენციის მონაწილე ქვეყნის (მხარის) ტერიტორიაზე, ასევე ინვესტორების უფლებების გარანტიებს ინვესტიციების განხორციელებაზე და მათგან მიღებულ შემოსავლებზე.

კონვენციით განსაზღვრული ნორმები და წესები გამოყენება იმ შემთხვევაში, როცა ინვესტირების პროცესში მონაწილეობენ ორი ან მეტი ქვეყნის სამართალურთიერთობის სუბიექტები.

ინვესტორის საქმიანობასთან დაკავშირებული საკითხების რეგულირება და მისი უფლებების დაცვა ხორციელდება რეფიციენტი ქვეყნის უფლებამოსილი სახელმწიფო ორგანოების მიერ.

კონვენციის მოქმედებასთან დაკავშირებული საკითხების კოორდინაციის ფუნქციას დამოუკიდებელ სახელმწიფოთა თანამეგობრობის მხრიდან ახორციელებს ეკონომიკური კავშირის სახელმწიფოთა შორის ეკონომიკური კომიტეტი.

მუხლი 3. ინვესტორები. ინვესტორები შეიძლება იყვნენ სახელმწიფოები, ქვეყნები, იურიდიული ანდა ფიზიკური პირები, როგორც კონვენციის მონაწილე ქვეყნებიდან, ასევე მესამე ქვეყნებიდანაც, თუ კი სხვა რამ კონვენციის მონაწილე ქვეყანათა ნაციონალური კანონმდებლობით გათვალისწინებული არ არის.

მუხლი 4. ინვესტიციების განხორციელების ფორმები.

ინვესტორს უფლება აქვს განახორციელოს ინვესტიციები ნებისმიერი ფორმით, რომელიც არ იკრძალება რეფიციენტი ქვეყნის კანონმდებლობით.

რეფიციენტი ქვეყანას (კონვენციის მონაწილეს) უფლება აქვს განახორციელოს საინვესტიციო პროექტების ექსპერტიზა ეკოლოგიური, ანტიმონოპოლური და სხვა მოთხოვნების დაცვის მიზნით.

მუხლი 5. ინვესტიციების განხორციელების სამართლებრივი რეჟიმი და კანონმდებლობის ცვლილებებისაგან გარანტიები.

ინვესტიციების განხორციელების პირობები, ასევე ინვესტორთა საქმიანობის სამართლებრივი რეჟიმი ინვესტიციების

განხორციელებასთან დაკავშირებით, არ შეიძლება იყოს უფრო ნაკლებ ხელსაყრელი, რეფიციენტი ქვეყნის იურიდიულ და ფიზიკურ პირებთან მიმართებაში, რომლებიც ახორციელებენ ინვესტიციებს ინვესტიციების ამოღების გამოკლებით, რომლებიც შეიძლება დადგინდეს რეფიციენტი - ქვეყნის ნაციონალური კანონმდებლობით.

კონვენციის მონაწილე მხარეებს უფლება აქვთ გადახედონ ინვესტიციების ამოღების ჩამონათვალს, ასეთ შემთხვევაში ისინი ამ ცვლილებების შესახებ აცნობებენ ეკონომიკური კავშირის სახელმწიფოთაშორის ეკონომიკურ კომიტეტს.

მხარეებს უფლება აქვთ განსაზღვრონ პრიორიტეტები დარგების, საქმიანობის სახეების და რეგიონების თვალსაზრისით, რომელთათვის დგინდება უფრო შეღავათიანი პირობები ინვესტიციების მოზიდვისათვის.

იმ შემთხვევაში, თუკი აღნიშნული კონვენციის ძალაში შესვლის შემდეგ, მხარეების მიერ შეიცვლება საკანონმდებლო ნორმები, რომლებიც ეხება ინვესტიციებს და რომლებიც, ერთი ან რამდენიმე დაინტერესებული მხარის აზრით, აუარესებს საინვესტიციო საქმიანობის პირობებსა და რეჟიმს, ეს საკითხი შეიძლება გატანილი იქნას დამოუკიდებელ სახელმწიფოთა თანამეგობრობის ეკონომიკურ სასამართლოზე განსახილველად (ანდა სხვა საერთაშორისო სასამართლოზე ანდა საერთაშორისო არბიტრაჟის სასამართლოზე).

აღნიშნული სასამართლოების მიერ გადაწყვეტილების გამოტანის შემთხვევაში, რომელიც დაადასტურებს საინვესტიციო საქმიანობის პირობებისა და რეჟიმის გაუარესების ფაქტს, უფლებამოსილი საკანონმდებლო ნორმების მოქმედება წყდება, მათი მიღების მომენტიდან (ანუ ნარჩუნდება ისეთ პირობების და რეჟიმი, თითქოს ეს ნორმები მიღებული არც იყო) და აღდგება ხუთწლიანი ვადის გასვლის შემდეგ გადაწყვეტილების გამოტანის მომენტიდან იმ პირობებით და ნაწილით, რომელიც არ ეწინააღმდეგება კონვენციას.

აღნიშნული დებულება არ ვრცელდება კანონმდებლობის ცვლილებებზე, რომლებიც ეხება თავდაცვას, ნაციონალურ უსაფრთხოებას. საზოგადოებრივი წესრიგის დაცვას, გარემოს დაცვას, მოსახლეობის ზნეობასა და ჯანმრთელობას

საგადასახადო დაბეგვრას, ასევე კაპიტალდაბანდებების ამოღების ჩამონათვალს.

მუხლი 6. *რეფიცინტი ქეყნის ჩამორთმევათა (ამოღებათა) და პრიორიტეტების ჩამონათვალი.*

ჩამორთმევათა ჩამონათვალი მოიცავს დარგების, საწარმოების, ორგანიზაციების დასახელებას, რომლებიც მხარეთა ნაციონალური კანონმდებლობის შესაბამისად არ ექვემდებარება პრივატიზაციას, აქციონირებას ანდა საკუთრების განსახელმწიფოებრიობის სხვა ფორმებს.

პრიორიტეტების ჩამონათვალი აღგენს დარგებს, საწარმოებს, ორგანიზაციებს, საქმიანობის სახეებსა და რეგიონებს რომელთათვისაც შემოღებულია ინვესტიციების მოზიდვის შეღავათიანი პირობები.

ჩამორთმევათა და პრიორიტეტების ჩამონათვალი ექვემდებარება გამოქვეყნებას მხარეთა ოფიციალურ გამოცემებში და სახელმწიფოთაშორისი ეკონომიკური კომიტეტის მიერ.

ნაწილი II. *ინვესტიციების ღირებულების სახელმწიფო გარანტიები*

მუხლი 7. *საინვესტიციო საქმიანობის სამართლებრივი რეგულირება*

ურთიერთობები, რომლებიც დაკავშირებულია ინვესტიციების განხორციელებასთან და ინვესტორების საქმიანობასთან, რეგულირდება აღნიშნული კონვენციის მხარეთა ნაციონალური კანონმდებლობით, ასევე საერთაშორისო ხელშეკრულებებით, რომელთა მონაწილენიც ისინი არიან.

მუხლი 8. *ინვესტიციების სამართლებრივი დაცვა.*

კონვენციის მონაწილე მხარეების ტერიტორიაზე ინვესტიციებს ენიჭებათ უპირობო სამართლებრივი დაცვა, რომელიც უზრუნველყოფილია კონვენციით, მხარეთა ნაციონალური კანონმდებლობით, ასევე საერთაშორისო ხელშეკრულებებით, რომელთა მონაწილენიც ისინი არიან.

მუხლი 9. *ინვესტიციების დაცვის გარანტიები ნაციონალიზაციისაგან, რეკვიზიციისაგან, სახელმწიფო ორგანოების და თანამდებობის პირების გადაწყვეტილებებისაგან და მოქმედებისაგან (უმოქმედობისაგან), რომლებიც ლახავენ ინვესტორის უფლებებს.*

ინვესტიციები არ ექვემდებარება ნაციონალიზაციას და არ შეიძლება იყოს რეკვიზირებული გამონაკლისი შემთხვევების გარდა (სტიქიური უბედურება, ავარიები, ეპიდემიები, *эпизоотий* და სხვა გარემოებები, რომლებიც საგანგებო ხასიათს ატარებენ), რომლებიც გათვალისწინებულია მხარეთა ნაციონალური კანონმდებლობით, როცა ეს ღონისძიებები ტარდება საზოგადოებრივი ინტერესების შესაბამისად, რომელიც გათვალისწინებულია რეფიციენტი ქვეყნის ძირითადი კანონის (კონსტიტუციის შესაბამისად). ნაციონალიზაცია ანდა რეკვიზიცია არ შეიძლება განხორციელებული იქნას ინვესტორისათვის აღექვატური კომპენსაციის გადახდის ვარეშე.

ინვესტიციების ნაციონალიზაციის ანდა რეკვიზიციის შესახებ გადაწყვეტილებები ხორციელდება რეციფიენტი ქვეყნის ნაციონალური კანონმდებლობით დადგენილი წესის შესაბამისად.

სახელმწიფო ორგანოების გადაწყვეტილება ინვესტიციების ნაციონალიზაციის ანდა რეკვიზიციის შესახებ შეიძლება დაიბეგროს რეფიციენტი ქვეყნის ეროვნული კანონმდებლობითი დადგენილი წესის შესაბამისად, ინვესტორს უფლება აქვთ ზარალის ანაზღაურებაზე, რაც მას მიადგა სახელმწიფო ორგანოების ანდა თანამდებობის პირების მიერ მიღებული გადაწყვეტილებების და ქმედებების (უმოქმედობის) შედეგად, რაც ეწინააღმდეგება რეციფიენტი – ქვეყნის კანონმდებლობას და საერთაშორისო სამართლის ნორმებს.

მუხლი 10. *ინვესტორისათვის მიყენებული ზარალის კომპენსაცია.*

ინვესტორისათვის მიყენებული ზარალის კომპენსაცია გადაიხდება იმ ვალუტაში, რომელშიც განხორციელდება ინვესტირება, კომპენსაციის ოდენობის განსაზღვრის წესი და მისი გადახდა დგინდება რეფიციენტი – ქვეყნის ნაციონალური კანონმდებლობის მიხედვით.

ზარალის ანაზღაურება კონვენციის მეოთხე ნაწილის მე-9 მუხლის მიხედვით ხორციელდება რეციფიენტი ქვეყნის ნაციონალური კანონმდებლობის ნორმების შესაბამისად.

მუხლი 11. *იტნვესტიციების განხორციელებასთან დაკავშირებული დავების გადაწყვეტის წესი.*

ინვესტიციების განხორციელებისას წარმოშობილი დავები

მოცემული კონვენციის ფარგლებში განიხილება მონაწილე ქვეყნების – მხარეების სასამართლოების ანდა არბიტრაჟების მიერ, ასევე დამოუკიდებელ სახელმწიფოთა თანამეგობრობის ეკონომიკური სასამართლოს ანდა სხვა საერთაშორისო სასამართლოების ანდა საერთაშორისო საარბიტრაჟო სასამართლოების მიერ.

მუხლი 12. შემოსავლების გამოყენების გარანტიები.

ადრე განხორციელებული ინვესტიციებიდან ფულად ფორმაში მიღებული შემოსავლებიდან გადასახადებისა და მოსაკრებლების გადახდის შემდეგ, რეციფიენტი ქვეყნების ნაციონალური კანონმდებლობის შესაბამისად კონვენციის მონაწილე ქვეყნის მხარის მიერ ინვესტორისათვის გარანტირებულია:

შემოსავლების გამოყენება ინვესტიციების წარმოშობის ქვეყნის ვალუტაში ანდა რეციფიენტი – ქვეყნის ვალუტაში ინვესტირების და რეინვესტირებისათვის, ასევე საქონლის შესაყიდად რეციფიენტი ქვეყნის ტერიტორიაზე;

შემოსავლების გამოყენება რეციფიენტი ქვეყნის მხარეთა სხვა ვალუტის შესაყიდად რეციფიენტი – ქვეყნის შიდა სავალუტო ბაზარზე;

შემოსავლების ყოველგვარი დაბრკოლების გარეშე გადაზაენას ნებისმიერ ქვეყანაში ინვესტორის შეხედულებისამებრ ადრე განხორციელებული ინვესტიციებიდან მიღებული შემოსავლიდან (ნატურალური ფორმაში) გადასახადების და მოსაკრებლების გადახდის შემდეგ რეციფიენტი ქვეყნის კანონმდებლობის შესაბამისად ინვესტორისათვის გარანტირებულია.

აღნიშნული შემოსავლების გამოყენება ინვესტირებისა და რეინვესტირების მიზნით რეციფიენტი ქვეყნის ტერიტორიაზე.

რეციფიენტი – ქვეყნის საბაჟო ტერიტორიიდან საქონლის გატანა აღნიშნული ქვეყნის კანონმდებლობის შესაბამისად კონვენციით გათვალისწინებული დებულებების შესაბამისად და რეციფიენტი ქვეყნის საერთაშორისო ხელშეკრულებების შესაბამისად.

სახსრების გადარიცხვა კონვენციის დებულებების

შესაბამისად ხორციელდება ვალუტათა ოფიციალური გაცვლითი კურსის შესაბამისად მოქმედი თარიღის მიხედვით რეციფიენტ ქვეყანაში.

რეციფიენტ ქვეყანას შეუძლია შეზღუდოს ინვესტიციების გამოქყენებიდან მიღებული შემოსავლების გადაგზავნა ინვესტორის ქვეყანაში ანდა სხვა ქვეყანაში გაკორტრების, გადახდის უუნარობის შემთხვევაში ანდა ინვესტორის უფლებების დაცვის მიზნით.

მუხლი 13. ქონებისა და რისკების დაზღვევა.

ქონებისა და რისკების დაზღვევა მხარეთა საწარმოების ინვესტიციებთან დაკავშირებით ხორციელდება რეციფიენტი ქვეყნის კანონმდებლობის შესაბამისად.

ნაწილი III. ინვესტორის მიერ აქციებისა და სხვა უასიანი

ქალაქების შექმნა, ინვესტორის მონაწილეობა რივატიზაციაში
მუხლი 14. აქციების და სხვა უასიანი ქალაქების შექმნა, ინვესტორს უფლება აქვს შეიძინოს სამეურნეო სუბიექტების და სხვა ემიტენტების აქციები და სხვა უასიანი ქალაქები მათ შორის სახელმწიფო უასიანი ქალაქები რეციფიენტი-ქვეყნის კანონმდებლობის შესაბამისად.

აქციები და სხვა უასიანი ქალაქები, რომლებიც მიმოიქცევიან რეციფიენტი ქვეყნის საფონდო ბაზრებზე, შეიძლება შეიძინოს ინვესტორმა რეციფიენტი ქვეყნის ან სხვა ვალუტაში, თუ რეციფიენტი ქვეყნის კანონმდებლობით სხვა რამ გათვალისწინებული არ არის.

მუხლი 15. ინვესტორის მონაწილეობა პრივატიზაციაში და მისი უფლებების დაცვა.

ინვესტორს უფლება აქვს მონაწილეობა მიიღოს სახელმწიფო და მუნიციპალურ საკუთრებაში არსებული ობიექტების პრივატიზაციაში რეციფიენტი ქვეყნის კანონმდებლობის მიერ განსაზღვრული პირობებისა და წესების შესაბამისად.

ობიექტის პრივატიზაციის შესახებ გადაწყვეტილების შეცვლა, ასევე პრივატიზაციის წესისა და საშუალების შეცვლა იმ შემთხვევაში, თუ კი ობიექტის პრივატიზაციაში

მონაწილეობა მიიღო ინვესტორმა, ითვლება, როგორც პრივატიზაციის შესახებ გაკეთებული გარიგების გაუქმება და იგი ხორციელდება სასამართლო წესით.

მუხლი 16. *პრივატიზაციის პროცესის საინფორმაციო უზრუნველყოფა.*

მხარეები კისრულობენ ვალდებულებას პრივატიზაციის განხორციელებისას მიაწოდონ ერთმანეთს ინფორმაცია შემდეგ საკითხებზე:

პრივატიზაციის არსის შესახებ;

პრივატიზაციის მიმდინარეობის შესახებ მათ შორის აუქციონების, მათი ჩატარების ადგილისა და დროის, საპრივატიზაციო ობიექტების (საწარმოების შესახებ); აუქციონებისა და კონკურსების ჩატარების გეგმა-გრაფიკების შესახებ.

საპრივატიზაციო საწარმოების აქციების შექმნის წესის შესახებ;

საპრივატიზაციო ობიექტების გაყიდვის თანმიმდევრობის შესახებ;

გაყიდვაზე გამოტანილი შედარებით მნიშვნელოვანი ობიექტების შესახებ;

საპრივატიზაციო ობიექტების მომავალი გაყიდვების შესახებ.

მუხლი 17. *საკუთრების უფლების გაფორმება პრივატიზებულ ქონებაზე.*

სახელმწიფო და მუნიციპალური ქონების შექმნა პრივატიზაციის პროცესში ხორციელდება ყიდვა-გაყიდვის ხელშეკრულებების საფუძველზე, რომელიც იდება ინვესტორსა და იმ პირს შორის, რომელიც ახორციელებს საპრივატიზაციო ქონების გამყიდველის ფუნქციას.

საპრივატიზაციო საწარმოების აქციების ყიდვა-გაყიდვის ხელშეკრულებები ექვემდებარება რეგისტრაციას რეციფიენტი ქვეყნის კანონმდებლობით განსაზღვრული წესების შესაბამისად.

სხვა წესი სახელმწიფო და მუნიციპალური ქონების შექმნის პრივატიზაციის პროცესში დაუშვებელია.

ნაწილი IV. ინვესტორის მიერ ნიეთობრივი უფლების შექმნა მიწაზე, სხვა ბუნებრივ რესურსებზე და სხვა ქონებრივი უფლებები
მუხლი 18. ნიეთობრივი უფლება მიწაზე და სხვა ბუნებრივ რესურსებზე.

ინვესტორის მიერ ნიეთობრივი უფლების შექმნა მიწის ნაკვეთებზე, ბუნებრივ რესურსებზე, და უძრავ ქონებაზე ხორციელდება რეციფიენტი ქვეყნის კანონმდებლობის შესაბამისად.

მუხლი 19. კონცესიონური ხელშეკრულებები შეთანხმებები პროდუქციის გაცემაზე, რომელიც დადებულია უცხოელ ინვესტორთან.

ინვესტორისათვის ბუნებრივი რესურსებით სარგებლობის უფლების მინიჭება, ისეთი საქმიანობის განხორციელება, რომელიც დაკავშირებულია რეციფიენტი ქვეყნის სახელმწიფო მონოპოლიასთან, ასევე სამეწარმეო საქმიანობის უფლება, რომელიც დაკავშირებულია რეციფიენტი – ქვეყნის სახელმწიფო საკუთრებაში არსებული ობიექტების გამოყენებასთან, ხორციელდება კონცესიონური ხელშეკრულებების შესაბამისად, ასევე შეთანხმებების საფუძველზე, რომელიც დადგენილია რეციფიენტი ქვეყნის კანონმდებლობის შესაბამისად.

მუხლი 20. ქონების არენდით გადაცემა

ინვესტორისათვის რეფიციენტი ქვეყნის მოქალაქეთა და იურიდიული პირების ქონების სახელმწიფო საკუთრების ობიექტების არენდით გადაცემა და ინვესტორის მიერ თავისი საკუთრების არენდით ჩაბარება, ასევე ასეთი სახელშეკრულებო ურთიერთობების დარღვევა ხორციელდება რეციფიენტი ქვეყნის კანონმდებლობით დადგენილი წესებისა და პირობების შესაბამისად.

ნაწილი V. დასკვნითი ღებულება

მუხლი 22. ორმხრივი შეთანხმება.

წინამდებარე კონვენცია შეიძლება მხარეების მიერ

ორმხრივი შეთანხმების დადების საფუძველი გახდეს, რომელიც დაიცავს ინვესტორის ინტერესებს.

აუცილებლობის შემთხვევაში კონვენციის ცალკეული დებულებები შეიძლება დაკონკრეტდეს ორმხრივ შეთანხმებებში.

მუხლი 24. კონვენციის მოქმედების ვადა

კონვენცია ძალაშია 10 წლის განმავლობაში მისი ძალაში შესვლიდან. ამ ვადის გასვლისას კონვენცია ავტომატურად გრძელდება კიდევ 10 წლიანი პერიოდით, თუ კი მხარეები არ მიიღებენ სხვა გადაწყვეტილებას.

შესაძლო დავებისა და პრეტენზიების გადაჭრის მიზნით კონვენციის დებულებები ძალაში რჩება მხარეების მიერ ყველა სადაო საკითხის სრულ დარეგულირებამდე.

მუხლი 28. კონვენციის განმარტებასთან დაკავშირებული სადავო საკითხების გადაწყვეტა.

კონვენციის განმარტებასთან დაკავშირებული სადავო საკითხები წყდება მხარეთა კოსნულტაციების ანდა დამოუკიდებელ სახელმწიფოთა თანამეგობრობის ეკონომიკური სასამართლოსათვის მიმართვის გზით.

კონვენცია შედგა ქ. მოსკოვში 1997 წლის 28 მარტს ერთ ნამდვილ ეგზემპლარად რუსულ ენაზე. ნამდვილი ეგზემპლარი ინახება დამოუკიდებელ სახელმწიფოთა თანამეგობრობის აღმასრულებელ სამდივნოში, მისი დამოწმებული ასლი ეგზავნება კონვენციის ხელმომწერ ყველა ქვეყანას.

კონვენციას ხელი მოაწერა: აზერბაიჯანის რესპუბლიკამ, სომხეთის რესპუბლიკამ, ყაზახეთის რესპუბლიკამ, ბელორუსიის რესპუბლიკამ, საქართველომ, ყირგიზეთის რესპუბლიკამ, მოლდოვეთის რესპუბლიკამ, რუსეთის ფედერაციამ, ტაჯიკეთის რესპუბლიკამ.

8. 1965 წლის ვაშინგტონის კონვენსია საინვესტიციო
დავების ბალანსების წესის შესახებ სახელმწიფოთა და
უხსოველ პირებს შორის (ამონაქრები)
კრეაბგულა

მონაწილე ქვეყნებმა:

მხედველობაში მიიღეს საერთაშორისო თანამშრომლობაში
ეკონომიკური განვითარებისათვის პირდაპირი ინვესტიციების
უდიდესი მნიშვნელობა, გაითვალისწინეს ის გარემოება, რომ
დროდადრო შეიძლება წამოიჭრას დავა პირდაპირ უცხოურ
ინვესტიციებთან დაკავშირებით ხელშეკრულების მონაწილე
სახელმწიფოებსა და ხელშეკრულების მონაწილე სხვა
სახელმწიფოთა პირებს შორის;

აღიარეს, რომ როგორც წესი, ასეთი დავები დაექვემდებარება
განთავსების ნაციონალურ პროცედურას, ამავდროულად
გარკვეულ შემთხვევებში შეიძლება გამოყენებული იქნას
საერთაშორისო სამართლებრივი საშუალებები;

განსაკუთრებული ყურადღება მიანიჭეს შერიგების, მორიგების,
შეთანხმების საერთაშორისო საშუალებების ანდა არბიტრაჟის
ხელმისაწვდომობას, რომელთაც შეიძლება მიმართონ მონაწილე
ქვეყნებმა და მონაწილე ქვეყნების ფიზიკურმა და იურიდიულმა
პირებმა, თუკი ისინი ამას მოისურვებენ;

მოისურვეს დაეწესებინათ ასეთი სახსრები
რეკონსტრუქციისა და განვითარების საერთაშორისო ბანკის
ეგიდით;

აღიარეს, რომ მხარეთა ურთიერთშეთანხმებით ასეთი
დავები დაექვემდებაროს მორიგების ანდა არბიტრაჟის
გამოყენებას, რაც გათვალისწინებულია ხელშეკრულებით.
ეს ავალდებულებს მხარეებს იმაში, რომ უნდა შესრულდეს
რეკომენდაციები და გადაწყვეტილებები, რასაც გამოიტანს
არბიტრაჟი.

განაცხადეს, რომ არც ერთი კონვენციის მონაწილე ქვეყანა
კონვენციის რატიფიკაციის შემდეგ მისი თანხმობის გარეშე
არ არის ვალდებული დაექვემდებაროს რომელიმე კონკრეტულ
დავას პროცედურის, ანდა არაბიტრაჟის თანახმად.

მხარეები შეთანხმდნენ შემდეგზე:
თავი I. საინვესტიციო ღაპაბის რაბაუღირაბის საართაშორისო
სანბრი

ბანყოზიღაბა I. დაარსების წესი და სტრუქტურა

მუსლი 1. 1. კონვენციის შესაბამისად ყალიბღაბა
სართაშორისო ცენტრი საინვესტიციო დაღევის
რეგულირებისათვის (შემღღომში ცენტრი).

2. ცენტრის მიზანია საინვესტიციო დაღევი მონაწიღე
ქვეენებს შორის გადაწყღღეს შეთანხმების და არბიტრაჟის
ბით კონვენციის დებუღღების შესაბამისად.

მუსლი 2. ცენტრი მღღებარეობს რეკონსტრუქციისა და
განვითარების საერთაშორისო ბანკის შტაბბინაში (შემღღომში
ბანკი). ცენტრის ადღიღმღებარეობა შეიღღღება შეიცივალღს
ადმინისტრაციული საბჭოს გადაწყვეტიღღებით მისი წვერების
ხმათა ორი მესამეღის მიერ მოწონების შემთხვევაში.

მუსლი 2. ცენტრი აერთიანებს ადმინისტრაციულ საბჭოს
და სამღიღნოს და აწარმოებს შუამავალთა და არბიტრების სიებს.

ბანყოზიღაბა 2. ადმინისტრაციული საბჭო.

მუსლი 4. 1. ადმინისტრაციულ საბჭოში შეღღის
კონვენციის მონაწიღე ყვეღა ქვეენის თითო წარმომადღენელი,
წარმომადღენღის არ ყოფნის შემთხვევაში მის ფუნქციებს
და აუციღღებელ საქმიანობას ახორციეღღებს წარმომადღენღის
მოადღიღე.

2. თუ სხვა გადაწყვეტიღღება არ იქნა მიღებული, ბანკის
ყოვეღი დირექტორი და მისი მოადღიღე ex officio ასრუღღებს
წარმომადღენღის და მისი მოადღიღის ფუნქციებს.

მუსლი 5. ბანკის პრეზიდენტი ex officio შეასრუღღებს
ადმინისტრაციული საბჭოს თავმჯღღომარის ფუნქციებს ოღღონღ
ხმის უფღების გარეშე. მისი არყოფნის შემთხვევაში (ან იმ
შემთხვევაში, როცა მას არ შეუღღღია შეასრუღღღოს მასზე
დაკისრებული ფუნქციები), ასევე იმ შემთხვევაში, როცა ბანკის
პრეზიდენტის თანამღღეღობა თავისუფალია, ადმინისტრაციული
საბჭოს თავმჯღღომარის ფუნქციებს შეასრუღღებს ნებისმიერი
პირი, ვინცი ცვღღის ბანკის პრეზიდენტს.

ბანყოფილება 3. სამდივნო

მუხლი 9. სამდივნო შედგება გენერალური მდივნის, გენერალური მდივნის ერთი ან რამდენიმე მოადგილის და სამდივნოს შტატისაგან.

მუხლი 10. 1. გენერალური მდივანი და გენერალური მდივნის მოადგილე აირჩევა ადმინისტრაციული საბჭოს მიერ საბჭოს წევრთა 3/4-ის ხმათა უმრავლესობით იმ პირებიდან, რომელსაც წარადგენს თავმჯდომარე არა უმეტეს ექვსი წლის ვადით მომდევნო გადარჩევის უფლების. ადმინისტრაციული საბჭოს წევრებთან კონსულტაციების შემდეგ თავმჯდომარე წარადგენს ყოველ ასეთ თანამდებობაზე ერთ ან რამდენიმე კანდიდატს.

2. გენერალური მდივნის და გენერალური მდივნის მოადგილის თანამდებობისათვის შეუფერებელია რაიმე პოლიტიკური საქმიანობის განხორციელება. გენერალური მდივანს და მისი მოადგილეს უფლება არა აქვთ დაიკავონ რომელიმე სხვა თანამდებობა ანდა განახორციელოს რომელიმე სხვა საქმიანობა ადმინისტრაციული საბჭოს თანხმობის გარეშე.

მუხლი 11. გენერალური მდივანი არის ცენტრის სრულუფლებიანი წარმომადგენელი და მთავარი თანამდებობის პირი, რომელიც პასუხისმგებელია ცენტრის ხელმძღვანელობაზე. კადრების შერჩევის ჩათვლით კონვეციის საბჭოს ადმინისტრაციის მიერ დამტკიცებული დებულებების შესაბამისად. მასვე აკისრია რეგისტრატორის ფუნქციები, იგი უფლებამოსილია დაადასტუროს არბიტრაჟის გადაწყვეტილებების უტყუარობა, რაც გამოტანილია კონვენციის შესაბამისად, ასევე დაამოწმოს მისი ასლები.

ბანყოფილება 4. სიები.

მუხლი 12. შუამავალთა და არბიტრების სიებში ჩართულია სათანადო კვალიფიკაციის მქონე პირები, რომლებიც ინიშნებიან კონვენციის დებულებების შესაბამისად და გამოთქვამენ სურვილს შეასრულონ მათზე დაკისრებული მოვალეობები.

მუხლი 13. 1. ხელშეკრულების მონაწილე ყოველი მხარე უფლებამოსილია დანიშნოს 4 პირი ყოველ სიაში, ამასთან ეს

პირები შეიძლება იყვნენ ან შეიძლება არ იყვნენ მოცემული ქვეყნის მოქალაქეები.

2. თაემჯდომარეს უფლება აქვს დაინიშნოს ყოველი სიის მიხედვით ათი კაცი, ამასთან ეს პირები უნდა იყვნენ სხვადასხვა ქვეყნის მოქალაქეები.

მუხლი 14. 1. სიაში ჩართული პირები უნდა იყვნენ მაღალი მორალური ღირებულებებით დაჯილდოვებულნი, სათანადოდ კომპენტენტურნი უნდა იყვნენ სამართლის, კომერციის, ეკონომიკის ან ფინანსების დარგში იმისათვის, რომ შეძლონ მიიღონ დამოუკიდებელი გადაწყვეტილებები. პირების არბიტრთა სიაში ჩართვისას განსაკუთრებული მნიშვნელობა ენიჭება ამ პირის კომპენტენტურობას სამართლის სფეროში.

2. შუამავლების და არბიტრების სიაში პირების ჩარიცხვისას თაემჯდომარე ვალდებულია, გაითვალისწინოს ის გარემოება, რომ უზრუნველყოს მსოფლიოში არსებული წარმომადგენლობა ძირითად სამართლებრივ სისტემებში, ასევე ეკონომიკური საქმიანობის ძირითადი ფორმები.

განყოფილება 5. ცენტრის დაფინანსება.

მუხლი 17. თუკი ცენტრის ხარჯები ვერ იფარება შუამავლების მიერ გაწეული მომსახურების ხარჯზე ან სხვა შემოსულობებიდან, მაშინ შემოსავლებზე გადაჭარბებული ხარჯების სიდიდე დაიფარება კონვენციის მონაწილე ქვეყნების ხარჯზე, ასევე ბანკის წევრების ხარჯზე ბანკის კაპიტალში მონაწილეობის წილის შესაბამისად. იმ ქვეყნებისათვის კი, რომლებიც ბანკის წევრები არ არიან – საბჭოს ადმინისტრაციის მიერ მიღებული წესების შესაბამისად.

განყოფილება 6. სტატუსი, იმუნიტეტი და პრივილეგიები

მუხლი 18. ცენტრი წარმოადგენს სრულ საერთაშორისო სამართლის სამართალ სუბიექტს. ცენტრის უფლებამოსილება მოიცავს შემდეგ უფლებებს:

- ა) ხელშეკრულებების დადება;
- ბ) მოძრავი და უძრავი ქონების შეძენა და განკარგვა;
- გ) წესრიგის დამყარება პროცესუალური ქმედებების

განხორციელებისას.

მუხლი 19. ცენტრის მიერ მასზე დაკისრებული ფუნქციების შესრულების მიზნით, კონვენციის ყოველი მონაწილე ქვეყნის ტერიტორიაზე ცენტრს აქვს იმუნიტეტი და პრივილეგიები, რაც განსაზღვრულია კონვენციის დებულებებით.

მუხლი 20. ცენტრი, მისი ქონება და აქტივები ფლობენ ყველა სახის იმუნიტეტს, იმ შემთხვევების გამოკლებით, როცა ცენტრი თვითონ ამბობს უარს იმუნიტეტზე.

მუხლი 21. თავმჯდომარე, ადმინისტრაციული საბჭოს წევრები, პირები, რომლებიც გამოდიან შუამავლების და არბიტრების სახით, ანდა კომიტეტის წევრები, რომლებიც დანიშნულნი არიან 52-ე მუხლის მე-3 პარაგრაფის მიხედვით, ასევე სეკრეტარიატის მოსამსახურეები და თანამდებობის პირები:

ა) ფლობენ თანამდებობრივი იმუნიტეტის ყველა სახეობას იმ ქმედებებთან მიმართებაში, რომელსაც ისინი ახორციელებენ მათი ფუნქციების შესრულებისას იმ შემთხვევების გამოკლებით, როცა ცენტრი თვითონ ამბობს უარს იმუნიტეტზე.

მუხლი 22. 21-ე მუხლით გათვალისწინებული დებულებები გამოიყენება ასევე იმ პირებთან მიმართებაში, რომლებიც სადაო საკითხების გადაჭრისას, კონვენციის თანახმად გამოდიან მხარეების წარმომადგენლების, კონსულტანტების, ადვოკატების, მოწმეების და ექსპერტების სახით.

თავი II. სანბრის კომპეტენცია

მუხლი 25. 1. ცენტრის კომპეტენციაში შედის სადაო საკითხების გადაწყვეტა, რომლებიც წარმოიშობა უშუალოდ ინვესტიციებთან დაკავშირებით, კონვენციის მონაწილე ქვეყნებს (ანდა მონაწილე ქვეყნის ნებისმიერ უფლებამოსილ ორგანოს შორის, რომლის შესახებაც ამ ქვეყნის მიერ ეცნობება ცენტრს) და სხვა მონაწილე ქვეყნის პირს შორის. ამისათვის უნდა არსებობდეს დავის მონაწილე მხარეთა წერილობითი თანხმობა დავის ცენტრისათვის განსახილველად გადაცემის შესახებ. მხარეებს, რომლებმაც გასცეს ასეთი თანხმობა, უფლება არა აქვთ უარი თქვან მასზე ცალმხრივი წესით.

2. კონვენციის მონაწილე ქვეყნის ხელშეკრულების მონაწილე პირად ითვლება:

ა) ნებისმიერი ფიზიკური პირი, რომელიც არის კონვენციის მონაწილე ქვეყნის მოქალაქე, განსხვავებით იმ ქვეყნიდან, რომელიც დავაში გამოდის როგორც მხარე, ასეთ პირად არ ჩაითვლება პირი, რომელიც ოდესღაც იყო მონაწილე ქვეყნის მოქალაქე და ასეთ დავებში გამოდიოდა როგორც მხარე; ასევე:

ბ) ნებისმიერი იურიდიული პირი, რომელიც არის მონაწილე ქვეყნის იურიდიული პირი, განსხვავებით იმ სახელმწიფოსაგან, რომელიც ოდესღაც გამოდიოდა დავის განხილვაში მხარედ, ანდა ნებისმიერი იურიდიული პრისაგან, რომელიც არის დავაში მონაწილე მხარე, თუკი კონტროლის ძალით, რომელსაც ახორციელებენ უცხოელი პირები ასეთი იურიდიული პირის მიმართ, მხარეები შეთანხმდნენ იმაზე, რომ ასეთი იურიდიული პირი განხილული იქნას სხვა მონაწილე სახელმწიფოს პირადი კონცესიის მიზნებისათვის.

2. თანხმობა, რომელიც გაცემულია მონაწილე ქვეყნის უფლებამოსილი ორგანოს მიერ, საჭიროებს დამტკიცებას სახელმწიფოს მხრიდან, თუკი ქვეყანა არ შეატყობინებს ცენტრს იმის შესახებ, რომ ასეთი მოწონება საჭირო არაა.

3. კონვენციის მონაწილე ნებისმიერი ქვეყანა უფლებამოსილია კონვენციის რატიფიკაციის მომენტში, (გულისხმობს კონვენციაზე მიერთებას ანდა მის მოწონებას), ნებისმიერ დროს აცნობოს ცენტრს დავების კატეგორიის ან კატეგორიების შესახებ, რომლებიც შედიან, ანდა არ შედიან ცენტრის კომპეტენციაში. გენერალური მდივანი აცნობებს ასეთი შეტყობინების შესახებ ყველა მონაწილე ქვეყანას. აღნიშნული შეტყობინება არ უნდა ნიშნავდეს თანხმობას, რაზედაც საუბარია პირველ პარაგრაფში.

მუხლი 26. მხარეთა თანხმობა ცენტრისათვის დავის გადაცემაზე არბიტრაჟის წესით განსახილველად, კონვენციის თანახმად, იმას ნიშნავს, თუ სხვა რამ გათვალისწინებული არ არის, ასეთი თანხმობის სავალდებულობას და არ შეიძლება დავა გადაწყდეს სხვა მეთოდების გამყენებით, ნებისმიერ მონაწილე სახელმწიფოს უფლება აქვს მოითხოვოს მიმართვა

ეროვნული ადმინისტრაციული, ანდა სასამართლო ორგანოებისადმი. დავების გადაწყვეტის პირველადი მიმართვა, როგორც თანხმობის პირობა დავის განსახილველად არბიტრაჟზე გადაცემისათვის, კონვენციის თანახმად.

თავი III შერიგება

განყოფილება 1. განაცხადი შერიგების პროცედურის შესახებ.

მუხლი 28. 1. ნებისმიერი მონაწილე ქვეყანა ანდა მონაწილე ქვეყნის პირი, რომელსაც სურს მიმართოს შერიგების პროცედურას, შესაბამისი განცხადებით მიმართავს (შედგენილი წერილობითი ფორმით) გენერალურ მდივანს, რომელიც მიმართვის ასლს აგზავნის მეორე მხარესთან.

განყოფილება 2. შერიგების კომისიის დანიშვნა.

მუხლი 29. შერიგების კომისია (შემდგომში კომისია) ინიშნება უმოკლეს ვადაში შერიგების შესახებ განცხადების მიღებიდან.

განყოფილება 3. შერიგების პროცედურა.

მუხლი 32. 1. კომისია თვითონ წყვეტს საკითხს თავისი კომპეტენციის შესახებ.

2. მხარეთა ნებისმიერი განცხადება, რომელიც შეიცავს მტკიცებას იმის შესახებ, რომ მოცემული დავის განხილვა არ შედის კომისიის კომპეტენციაში, უნდა განხილული იყოს კომისიის მიერ, რომელიც განსაზღვრავს განიხილოს თუ არა ეს განცხადება საკითხის წინასწარ განხილვად საკითხად ანდა არსებითად განიხილოს დავის განხილვის პროცესში.

მუხლი 33. ნებისმიერი შერიგების პროცედურა ხორციელდება ამ განყოფილების შესაბამისად (თუ მხარეები სხვაზე არ შეთანხმდებიან) გამოყენებული პროცედურის წესების მიხედვით პროცედურული საკითხების წარმოშობის შემთხვევაში, რომელიც არ რეგულირდება მოცემული განყოფილების დებულებებით, ანდა შერიგების პროცედურების და არბიტრაჟის წესებით, რომელთა გამოყენებაზეც მხარეები შეთანხმდნენ, კომისია თვითონ წყვეტს ასეთ პროცედურულ საკითხს.

მუხლი 34. კომისიის კომპეტენციაში შედის ახსნას

გარემოებები, რომელთა გამოც მხარეთა შორის წარმოიშვა დავა და ყველა ღონე იხმაროს (მთელი ძალისხმევა წარმართოს) იმისათვის, რომ გამოიტანოს მხარეთათვის ურთიერთმისაღები გადაწყვეტილება. ამ მიზნით კომისია უფლებამოსილია დავის განხილვის ნებისმიერ სტადიაზე და ნებისმიერ დროს შესთავაზოს მხარეებს პირობები, რომელთა ფონზეც დავა შეიძლება დარეგულირებულ იქნას. მხარეები ვალდებული არიან კეთილსინდისიერად ითანამშრომლონ კომისიასთან. იმისათვის, რომ კომისიამ შეძლოს შეასრულოს მასზე დაკისრებული ფუნქციები და ყველაზე სერიოზული ფორმით მიუდგნენ კომისიის რეკომენდაციებს.

თავი IV. არბიტრაჟი

ბანყოფილება 1. განცხადება დავის არბიტრაჟული წესით გადაწყვეტის შესახებ

მუხლი 36. 1. ნებისმიერი კონვენციის მონაწილე ქვეყანა ანდა მონაწილე ქვეყნის პირი, რომელსაც სურს მიმართოს არბიტრაჟულ პროცედურას, შესაბამისი განცხადებით მიმართავს გენერალურ მდივანს, რომელიც განცხადების ასლს უგზავნის მეორე მხარეს.

2. განცხადებაში უნდა მოყვანილი იყოს საკითხები, რომელიც დავის საგანი გახდა, მონაცემები მხარეების შესახებ და მათი თანხმობა საარბიტრაჟო პროცედურასთან მიმართებაში შერიგებითი პროცედურის და არბიტრაჟის წესების შესაბამისად.

2. გენერალური მდივანი რეგისტრაციაში ატარებს განცხადებას, იმ შემთხვევების გარდა, როცა განცხადებაში მოტანილი ინფორმაციის საფუძველზე იგი მიდის იმ დასკვნამდე, რომ მოცემული დავა ნამდვილად არ არის ცენტრის კომპეტენცია. ასეთ შემთხვევაში იგი ვალდებულია აცნობოს მხარეებს განცხადების რეგისტრაციაში გატარებაზე უარის თქმის შესახებ.

ბანყოფილება 2. არბიტრაჟის უფლებამოსილებანი და ამოცანები.

მუხლი 41. 1. არბიტრაჟი თვითონ წყვეტს საკითხს საკუთარი კომპენტენციის შესახებ.

2. მხარეთა ნებისმიერი განცხადება, რომელიც შეიცავს იმის მტკიცებას, რომ მოცემული დავის განხილვა არ შედის არბიტრაჟის კომპეტენციაში, განხილული უნდა იქნას არბიტრაჟის მიერ, რომელიც განსაზღვრავს, განიხილოს თუ არა ასეთი განცხადება როგორც დავის განხილვის პროცესში წინასწარი საკითხი.

მუხლი 42. 1. არბიტრაჟი განიხილავს დავას სამართლის ნორმების თანახმად. მხარეთა შეთანხმების შესაბამისად, მხარეთა შორის შეთანხმების არარსებობის შემთხვევაში არბიტრაჟი იყენებს მომმარაგებელი ქვეყნის უფლებას, რომელიც დავაში გამოდის, როგორც მხარე. ასევე საერთაშორისო სამართლის იმ ნორმებს, რომლებიც შეიძლება გამოყენებული იქნას.

2. არბიტრაჟს უფლება არა აქვს გამოიტანოს დაუსაბუთებელი გადაწყვეტილება (გადაწყვეტილება *nun liquet*); იმ მოტივით, რომ არ არსებობს ანდა ბუნდოვანია მოქმედი სამართლებრივი ნორმები.

1-ლი და მე-2 პარაგრაფის დებულებები გაელენას არ ახდენენ არბიტრაჟის უფლებაზე გამოიტანოს გადაწყვეტილებას, რომელიც ეყრდნობა კეთილსინდისიერებას და კეთილ ნებას, (*ex aequo et bono*), თუკი მხარეები შეთანხმდებიან ამაზე.

მუხლი 42. თუკი მხარეები სხვა რამეზე არ არიან შეთანხმებულნი, არბიტრაჟს უფლება აქვს, თუკი ეს საჭიროა დავის განხილვის ნებისმიერ სტადიაზე:

ა) მოითხოვოს მხარეებისაგან დოკუმენტების და სხვ. მტკიცებულებების წარდგენა;

ბ) გაემგზავროს დავასთან დაკავშირებულ ადგილას და ჩაატაროს გამოძიება, თუკი ამას მოითხოვს გარემოებები.

მუხლი 44. დავის საარბიტრაჟო გადაწყვეტის ნებისმიერი პროცედურა ხორციელდება ამ განყოფილების დებულებების შესაბამისად და თუ მხარეები სხვაზე არ შეთანხმებულან, მაშინ დავების განხილვა ხდება საარბიტრაჟო იმ წესის თანახმად, რომელიც ძალაშია მხარეთა შეთანხმების მომენტში. პროცედურული საკითხის წარმოშობის შემთხვევაში, რომელიც არ რეგულირდება მოცემული განყოფილების დებულებებით,

ანდა დაგების საარბიტრაჟო განხილვის წესებით, ანდა სხვა წესებით, რომელთა გამოყენების შესახებ მხარეები შეთანხმდნენ, მაშინ არბიტრაჟი თვითონ წყვეტს ასეთ პროცედურულ საკითხს.

ბანყოფილება 4. საარბიტრაჟო გადაწყვეტილება.

მუხლი 48. არბიტრაჟი გადაწყვეტილებას ღებულობს:

1. არბიტრების ხმათა უმრავლესობით.

2. არბიტრაჟის გადაწყვეტილება სრულდება წერილობითი ფორმით და ხელს აწერენ არბიტრები, რომლებიც ხმას აძლევენ ამ გადაწყვეტილებას.

3. გადაწყვეტილების გამოტანა ხდება ყველა იმ საკითხის მიხედვით, რომლებიც არის საარბიტრაჟო განხილვის საგანი და უნდა შეიცავდეს საფუძველს, რომელზედაც შეიძლება გადაწყვეტილების გამოტანა.

4. ყოველი არბიტრი უფლებამოსილია გამოთქვას თავისი პირადი აზრი გამოტანილი გადაწყვეტილების შესახებ, იმისდა მიუხედავად, ემთხვევა იგი უმეტესობის მოსაზრებას თუ არა. ასევე გააკეთოს განცხადება იმასთან დაკავშირებით, რომ არ ეთანხმება გამოტანილ გადაწყვეტილებას.

5. ცენტრს არ აქვს უფლება გამოტანილი გადაწყვეტილება გამოაქვეყნოს მხარეთა ნებართვის გარეშე.

ბანყოფილება 5. საარბიტრაჟო გადაწყვეტილების განმარტება, ცვლილებები და შეცვლა.

მუხლი 50. იმ შემთხვევაში, როცა მხარეებს შორის წარმოიშობა დავა საარბიტრაჟო გადაწყვეტილების შინაარსთან და საგანთან მიმართებაში, მათ უფლება აქვთ მოითხოვონ გადაწყვეტილების განმარტება გენერალური მდიუნისათვის წერილობით შედგენილი განცხადების წარდგენის სახით.

2. განცხადება შეძლებისდაგვარად უნდა წარდგენილი იქნას განსახილველად გადაწყვეტილების გამომტან არბიტრაჟში. იმ შემთხვევაში, როცა ეს შეუძლებელია, უნდა ჩამოყალიბდეს ახალი არბიტრაჟი ამ თავის მეორე განყოფილების შესაბამისად. არბიტრაჟი უფლებამოსილია, თუკი ამას საჭიროდ ჩათვლის შეაჩეროს გადაწყვეტილების შესრულება დამატებითი გადაწყვეტილების გამომტანამდე.

მუხლი 52. 1. მხარეებს უფლება აქვთ მოითხოვონ არბიტრაჟის გადაწყვეტილების შეცვლა გენერალური მდენინისათვის წერილობითი განცხადების წარდგენის გზით შემდეგ საფუძველზე:

ა) იმ შემთხვევაში, როცა არბიტრაჟი დაარსდა არასათანადოდ;

ბ) იმ შემთხვევაში, თუ არბიტრაჟი გადაამეტებს თავის უფლებამოსილებას;

გ) იმ შემთხვევაში, როცა ადგილი ჰქონდა ერთ-ერთი არბიტრის მოსყიდვას.

დ) იმ შემთხვევაში, როცა ადგილი ჰქონდა არსებით გადახრებს პროცედურული წესებისაგან, ანდა

ე) იმ შემთხვევაში, როცა არბიტრაჟის გადაწყვეტილება არ იყო სათანადო დონეზე დასაბუთებული.

6. გადაწყვეტილების შეცვლის შემთხვევაში, დავა ერთი რომელიმე მხარის განცხადების საფუძველზე უნდა გადაეცეს არბიტრაჟის ახალ შემადგენლობას, რომელიც დაარსდა ამ თავის მეორე განყოფილების შესაბამისად.

განყოფილება 6. არბიტრაჟის გადაწყვეტილების აღიარება და შესრულება.

მუხლი 53. 1. არბიტრაჟის გადაწყვეტილება სავალდებულოა მხარეთათვის და არ ექვემდებარება აპელირებას ანდა გასაჩივრების სხვა წესს, იმათ გამოკლებით, რომლებიც გათვალისწინებულია კონვენციაში. მხარეები ვალდებული არიან დაემორჩილონ გადაწყვეტილების მოთხოვნებს და შეასრულონ ქმედებები, რომელიც გათვალისწინებულია არბიტრაჟის გადაწყვეტილების მოთხოვნებით, იმ შემთხვევების გარდა, როცა გადაწყვეტილების შესრულება შეჩერებულია კონვენციის დებულებების შესაბამისად.

2. ამ თავის მიზნებისათვის „არბიტრაჟის გადაწყვეტილება“ ნიშნავს ასევე ნებისმიერ გადაწყვეტილებას, რომელიც ეხება, ცვლის და აუქმებს არბიტრაჟის გადაწყვეტილებას 50-ე, 51-ე ანდა 52-ე მუხლების შესაბამისად.

მუხლი 54. 1. კონვენციის მონაწილე ყველა ქვეყანა აღიარებს არბიტრაჟის გადაწყვეტილებას, რომელიც

გამოტანილია კონვენციის შესაბამისად, როგორც სავალდებულოს და უზრუნველყოფს ფულადი ვალდებულებების შესრულების თავის ტერიტორიის საზღვრებში ზუსტად ისე, როგორც ეს ხდება ამ ქვეყნის სასამართლო ორგანოს საბოლოო გადაწყვეტილებასთან მიმართებაში. კონვენციის მონაწილე ქვეყანა, რომელსაც აქვს ფედერალური წყობა, უფლებამოსილია უზრუნველყოს არბიტრაჟის გადაწყვეტილების შესრულება ფედერალური სასამართლო ორგანოების ჩარჩოებში და შეუძლია გაითვალისწინოს, თითქოს ეს იყო სახელმწიფოს სასამართლო ორგანოს საბოლოო გადაწყვეტილება, რომელიც შედის ფედერალური მოწყობის მქონე სახელმწიფოს შემადგენლობაში.

2. მხარე, რომელიც დაინტერესებულია არბიტრაჟის გადაწყვეტილება შესრულდეს კონვენციის მონაწილე ქვეყნის ტერიტორიაზე, უნდა წარდგეს შესაბამის სასამართლო ორგანოში, ანდა ხელისუფლების სხვა ორგანოში, რომელიც უფლებამოსილია შეასრულოს ასეთი სახის ქმედებები, არბიტრაჟის გადაწყვეტილების ასლი, დამოწმებული გენერალური მდივნის მიერ. კონვენციის მონაწილე ყველა ქვეყანა ატყობინებს გენერალურ მდივანს, სახელმწიფო ხელისუფლების იმ ორგანოს, ანდა სასამართლო ორგანოს შესახებ, რომლებიც უფლებამოსილნი არიან ამ მიზნების შესრულებაზე და ნებისმიერ მომდევნო ცვლილებებზე, ასეთ ორგანოებთან მიმართებაში.

3. არბიტრაჟის გადაწყვეტილების შესრულება უნდა განხორციელდეს კანონმდებლობით გათვალისწინებული წესით იმ ქვეყნის ტერიტორიაზე, სადაც არბიტრაჟის გადაწყვეტილება უნდა შესრულდეს.

მუხლი 55. 54-ე მუხლის არც ერთი დებულება გაგებულნი არ უნდა იქნეს, როგორც წვერი ქვეყნის ტერიტორიაზე მოქმედი კანონმდებლობიდან გადახრა, რომელსაც ეხება ასეთი ქვეყნისათვის განკუთვნილი იმუნიტეტი ანდა სხვა ნებისმიერი უცხოეთის ქვეყანა.

თავი VII. ღაჱის განხილვის აღვილი

მუხლი 62. ღაჱის განხილვის შერიგებითი და არბიტრაჱული პროცედურა ხორციელდება ცენტრის ადგილმდებარეობის ადგილას. თუკი შემდგომში სხვა რამ არ იქნა გათვალისწინებული.

მუხლი 62. ღაჱის განხილვის შერიგებითი და საარბიტრაჱო პროცედურა, თუკი სხვა რამ მხარეების მიერ არის გათვალისწინებული, შეიძლება განხორციელდეს:

ა) საარბიტრაჱო სასამართლოს მუდმივი ადგილმდებარეობის ადგილას, საჯარო ანდა კერძო სამართლის პირის სხვა ორგანოს ადგილას, რომელთანაც ცენტრი დებს ხელშეკრულებას ამ მიზნით.

ბ) სხვა ნებისმიერ შემთხვევაში, რომელთა მიმართაც კომისია ანდა არბიტრაჱი მიიღებს გადაწყვეტილებას გენერალურ მდივანთან კონსულტაციის შემდეგ.

თავი VIII. ღაჱები კონვენციის მონაწილე ქვეყნებს შორის

მუხლი 64. კონვენციის მონაწილე ქვეყნებს შორის წარმოშობილი ნებისმიერი ღაჱა კონვენციის განმარტებების ანდა გამოყენების მიმართ, რომელიც არ გადაწყდა მოლაპარაკებების გზით, გადაცემა გაეროს საერთაშორისო სასამართლოს, რომელიმე მხარის მიერ განცხადების გადაცემის გზით, თუკი ასეთი ქვეყნები შეთანხმებულნი არ არიან ღაჱის გადაწყვეტის სხვა წესზე.

თავი X. ღასკვნითი ღაბულაბაბი

მუხლი 67. კონვენცია გახსნილია ბანკის წერი ქვეყნების ხელმოწერისათვის. იგი ამავე დროს ღიაა სხვა რომელიმე ქვეყნის ხელმოწერისათვის რომელიც არის საერთაშორისო სასამართლოს სტატუსის მონაწილე და რომლის მიმართ ადმინისტრაციული საბჭო ხმათა უმრავლესობის (2/3 ხმებისა) მიიღებს გადაწყვეტილებას ქვეყნის კონვენციაში მიწვევის შესახებ.

მუხლი 68. 1. კონვენცია ექვემდებარება რატიფიკაციის მიღებას და მოწონებას ქვეყნების მიერ, რომლებიც ხელს მოაწერენ

მას, მათი კონსტიტუციური მოთხოვნების შესაბამისად.

მუხლი 75. ონვენცია შედგა ვაშინგტონში ინგლისურ, ფრანგულ და ესპანურ ენაზე, ყველა ტექსტს აქვს თანაბარი ძალა, ერთ ეგზემპლარად, ექვემდებარება დეპონირებას რეკონსტრუქციისა და განვითარების საერთაშორისო ბანკში, რომელიც ხელმოწერის შემთხვევაში უნდა შესრულდეს აუცილებლად, კონვენციის დებულებების შესაბამისად.

9.საქართველოს კანონი ფასიანი ქაღალდების ბაზრის შესახებ

ამ კანონის მიზანია საქართველოში ფასიანი ქაღალდების ბაზრის განვითარება, ფასიანი ქაღალდების ბაზარზე ინვესტორთა ინტერესების დაცვა, ემიტენტთა მიერ ფასიანი ქაღალდების საჯარო შეთავაზებისას მათი ინფორმაციის, აგრეთვე ფასიანი ქაღალდებით საჯარო ვაჭრობის ღიაობის უზრუნველყოფა, ფასიანი ქაღალდებით საჯარო ვაჭრობაში სამართლიანი წესებისა და თავისუფალი კონკურენციის დამკვიდრება.

თავი I. ზოგადი დებულებანი

მუხლი 1. გამოყენების სფერო

1. ფასიან ქაღალდებთან დაკავშირებულ ურთიერთობებს აწესრიგებს ეს კანონი, საქართველოს სამოქალაქო კოდექსი და საქართველოს სხვა საკანონმდებლო აქტები.
2. ამ კანონით არ განისაზღვრება საქართველოს სახელმწიფო კანონით სამთავრობო ფასიანი ქაღალდების ემისიისა და საჯარო შეთავაზებების, აგრეთვე ამ ფასიანი ქაღალდებით საფონდო ბირჟის გარეთ საბანკო ვაჭრობის წესები (30.04.99. №1929 საკანონმდებლო მაცნე № 14 (21));
3. სახელმწიფო საკუთრების გასხვისების წესები განსაზღვრულია „სახელმწიფო ქონების პრივატიზების შესახებ“ საქართველოს კანონის მიხედვით.
4. ეს კანონი აწესრიგებს ფასიანი ქაღალდების საჯარო შეთავაზებასა და მიმოქცევასთან დაკავშირებულ ურთიერთობებს, განსაზღვრავს ფასიანი ქაღალდების ბაზარზე

საფონდო ბირჟების, ცენტრალური დეპოზიტარის, სხვა თვითრეგულირებადი ორგანიზაციების, ფასიანი ქაღალდების რეგისტრატორების, საბროკერო კომპანიების, ბროკერების საქმიანობის წესებსა და პასუხისმგებლობას, აგრეთვე დამატებით მოთხოვნებს იმ საწარმოთა საქმიანობის წესისა და პასუხისმგებლობის მიმართ, რომელთა ფასიანი ქაღალდების საჯარო შეთავაზება და გაყიდვაც ხორციელდება.

5. საჯარო სამართლის იურიდიული პირის – საქართველოს ფინანსური მონიტორინგის სამსახურის უფლებამოსილებანი განისაზღვრება ამ კანონითა და სხვა საკანონმდებლო და კანონქვემდებარე აქტებით (11.07.2007. №5269 ეს კანონი ამოქმედდეს „საქართველოს ეროვნული ბანკის შესახებ“ საქართველოს ორგანულ კანონში ცვლილების შეტანის თაობაზე“ საქართველოს ორგანული კანონის შესაბამისად საქართველოს ფასიანი ქაღალდების ეროვნული კომისიისა და საქართველოს დაზღვევის სახელმწიფო ზედამხედველობის სამსახურის სალიკვიდაციო ღონისძიებების დასრულების შემდეგ).

6. ფინანსური ინსტიტუტები უფლებამოსილი არიან, განეითარებული ქვეყნების შესაბამისი ორგანოების მიერ მინიჭებული უფლებამოსილების საფუძველზე, საქართველოს ტერიტორიაზე დამატებითი უფლებამოსილების მინიჭების გარეშე განახორციელონ შესაბამისი საქმიანობა საქართველოს კანონმდებლობის თანახმად (27.03.2007 №4520).

მუხლი 2. ტერმინთა განმარტება

ამ კანონში გამოყენებულ ტერმინებს აქვთ შემდეგი მნიშვნელობა:.

1. ანგარიშვალდებული საწარმო – ამ კანონის მე-9 მუხლის პირველი პუნქტით განსაზღვრული საწარმო (18.07.2003 №2503).
2. არსებითი (ფაქტი ან მოვლენა) – ფაქტი ან მოვლენა, რომელსაც, კეთილგონიერების ფარგლებში, მნიშვნელოვნად მიიჩნევს ინვესტორი ან პოტენციური ინვესტორი ფასიანი ქაღალდების ყიდვა-გაყიდვასთან დაკავშირებულ გადაწყვეტილებათა მიღებისას.
3. აუდიტორი – საქართველოს კანონმდებლობის შესაბამისად რეგულირებადი აუდიტორი. აუდიტორი ან ნებისმიერი

აუდიტორული კომპანია, რომელთანაც იგი არის აფილირებული, დამოუკიდებელი უნდა იყოს ამ მუხლის მე-11 პუნქტში აღმინებული ინ პირისაგან რომელსაც ის ემსახურება, როგორც აუდიტორი (27.03.2007 №4520).

4. ბანკი – საბანკო დაწესებულება, რომელიც ორგანიზებულია „მწწარმეთა შესახებ“, ხოლო ლიცენზირებულია „კომერციული ბანკების საქმიანობის შესახებ“ საქართველოს კანონების მიხედვით.

5. ბენეფიცი არის მესაკუთრე – პირი, რომელიც არ არის ფასიანი ქაღალდის ნომინალური მფლობელი ან რეგისტრირებული მფლობელის წარმომადგენელი და რომელიც აკმაყოფილებს ნებისმიერ შემდეგ მოთხოვნას:

ა) არის ფასიანი ქაღალდის რეგისტრირებული მფლობელი, გარდა ნომინალური მფლობელისა.

ბ) წერილებითი შეთანხმების საფუძველზე ნებას რთავს ნომინალურ მფლობელს, იმოქმედოს მისი ინტერესებისათვის.

გ) იღებს ფულად მოგებას, როგორც ფასიანი ქაღალდის მესაკუთრე.

დ) აქვს ფასიან ქაღალდთან დაკავშირებული ხმის განკარგვის უფლება.

ე) აქვს კანონმდებლობით განსაზღვრული სხვა უფლება, გახდეს ფასიანი ქაღალდის ბენეფიციარი მესაკუთრე (18.07.2003 №2503).

6. ბროკერი – ფიზიკური პირი, რომელიც დამჭირავებელი საბროკერო კომპანიის სახელით ახორციელებს ფასიან ქაღალდებთან დაკავშირებულ გარიგებებს ანდა ეწევა ამასთან დაკავშირებულ სხვა მომსახურებას.

7. გაზეთი – ნებისმიერი გაზეთი, რომელსაც ამ კანონის მიზნებისათვის ასეთად მიიჩნევს საჯარო სამართლის იურიდიული პირი – საქართველოს ფინანსური მონიტორინგის სამსახური.

8. გათვითცნობიერებული ინვესტორი – პირი, რომელიც გათვითცნობიერებულია ინვესტირების თეორიისა და პრაქტიკის საკითხებში, თუ საჯარო სამართლის იურიდიული პირის – საქართველოს ფინანსური მონიტორინგის სამსახურის მიერ დადგენილი წესით სხვა რამ არ არის გათვალისწინებული

(11.07.2007.№5269 ეს კანონი ამოქმედდეს „საქართველოს ეროვნული ბანკის შესახებ“ საქართველოს ორგანულ კანონში ცვლილებების შეტანის თაობაზე „ საქართველოს ორგანული კანონის შესაბამისად საქართველოს ფასიანი ქაღალდების ეროვნული კომისიისა და საქართველოს დაზღვევის სახელმწიფო ზედამხედველობის სამსახურის სალიკვიდაციო ღონისძიებების დასრულების შემდეგ).

9. გაყიდვა – ხელშეკრულება ფასიანი ქაღალდების გაყიდვის ან სხვაგვარი გასხვისების შესახებ.

10. ლიცენზია – „ლიცენზიებისა და ნებართვების შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-3 მუხლის „ა“ ქვეპუნქტით განსაზღვრული ლიცენზია (27.03.2007 №4520).

11. დაკავშირებული პირი (27.03.2007 №4520).

ა) ფიზიკურ პირთა ნათესაური კავშირის მქონე ის პირი, რომელიც, საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის თანახმად, კანონის მიერ მემკვიდრეთა წრიდან I და II რიგში ირიცხება;

ბ) საწარმო, რომელშიც პირი პირდაპირ ან არაპირდაპირ ფლობს ისეთ წილს, რომელიც მას პრაქტიკულ საშუალებას აძლევს, ზემოქმედება მოახდინოს ამ საწარმოს გადაწყვეტილებებზე;

გ) იმ საწარმოს მმართველი ორგანოს წევრი, რომელშიც პირი პირდაპირ ან არაპირდაპირ ფლობს ისეთ წილს, რომელიც მას პრაქტიკულ საშუალებას აძლევს, ზემოქმედება მოახდინოს ამ საწარმოს გადაწყვეტილებებზე;

დ) იურიდიული პირის შემთხვევაში: დ.ა) პირის მმართველი ორგანოს წევრი ან/და წარმომადგენლობაზე უფლებამოსილი პირი; დ.ბ) პირის პარტნიორი ან დამფუძნებელი, რომელსაც პრაქტიკული საშუალება აქვს, ზემოქმედება მოახდინოს ამ იურიდიული პირის გადაწყვეტილებებზე.

12. ემისიის პროსპექტი წერილობითი შეტყობინება ან შეტყობინება ელექტრონული თუ ბეჭდვითი საინფორმაციო საშუალებებით, რომლის მიზანია ფასიანი ქაღალდის გასაყიდად შეთავაზება.

13. წინასწარი პროსპექტი – ემისიის პროსპექტი, წარედგინა საჯარო სამართლის იურიდიულ პირს – საქართველოს

ფინანსური მონიტორინგის სამსახურს, მაგრამ ჯერ არ დამტკიცებულა მის მიერ.

14. დამტკიცებული პროექტი – ემისიის პროსფექტი, რომელიც დამტკიცებულია საჯარო სამართლის იურიდიული პირის – საქართველოს ფინანსური მონიტორინგის სამსახურის მიერ.

15. საბოლოო პროსპექტი – ემისიის პროსპექტი, რომელიც დამტკიცებულია საჯარო სამართლის იურიდიული პირის – საქართველოს ფინანსური მონიტორინგის სამსახურის მიერ და შეიცავს შესათავაზებელი ფასიანი ქაღალდების ზუსტ რაოდენობასა და ზუსტ ფასს, ხოლო თუ საბროკერო კომპანია/კომპანიები თანახმა არის არიან ფასიანი ქაღალდების გაყიდვაზე ემიტენტის ან/და ფასიანი ქაღალდების მფლობელების სახელით, აგრეთვე ინფორმაციას ფასიანი ქაღალდების შეთავაზების ხელშეკრულებების შესახებ. (11.07.2007. №5269 ეს კანონი ამოქმედდეს „საქართველოს ეროვნული ბანკის შესახებ“ საქართველოს ორგანულ კანონში ცვლილების შეტანის თაობაზე“ საქართველოს ორგანული კანონის შესაბამისად საქართველოს ფასიანი ქაღალდების ეროვნული კომისიისა და საქართველოს დაზღვევის სახელმწიფო ზედამხედველობის სამსახურის სალიკვიდაციო ღონისძიებების შემდეგ).

16. ემიტენტი – პირი, რომელიც კანონმდებლობით დადგენილი წესით უშვებს ფასიან ქაღალდებს (18.07.2003 №2503).

17. თვითრეგულირებადი ორგანიზაცია (თრო) – საფონდო ბირჟა, ცენტრალური დეპოზიტარი (დეპოზიტარი) და სხვა ორგანიზაციები, რომლებიც ამ კანონის 41-ე მუხლის მიხედვით შეიმუშავენ და ახორციელებენ საჯარო სამართლის იურიდიული პირის – საქართველოს ფინანსური მონიტორინგის სამსახურის მიერ მოწონებულ წესებს აღნიშნული ორგანიზაციების მონაწილეთა თუ წევრთა მიმართ.

18. კანონმდებლობა ფასიანი ქაღალდების შესახებ – ეს კანონი, აგრეთვე სხვა კანონები და კანონქვემდებარე აქტები, რომელთა შესრულებაზედაც ზედამხედველობას ახორციელებს საჯარო სამართლის იურიდიული პირი – საქართველოს ფინანსური მონიტორინგის სამსახური თავისი კომპეტენციის ფარგლებში.

19. სამსახური – საჯარო სამართლის იურიდიული პირი – საქართველოს ფინანსური მონიტორინგის სამსახური (11.07.2007. №5269 ეს კანონი ამოქმედდეს „საქართველოს ეროვნული ბანკის შესახებ“ საქართველოს ორგანულ კანონში ცვლილების შეტანის თაობაზე“ საქართველოს ორგანული კანონის შესაბამისად საქართველოს ფასიანი ქაღალდების ეროვნული კომისიისა და საქართველოს დაზღვევის სახელმწიფო ზედამხედველობის სამსახურის სალიკვიდაციო ღონიზიებების დასრულების შემდეგ).

20. კონტროლი – თუ კონტექსტი სხვა რამეს არ ითვალისწინებს, ვითარება, როდესაც პირი ან ურთიერთდაკავშირებულ პირთა წრე საწარმოში ფლობს ხმების 10%-ზე მეტს (27.03.2007 № 4520).

21. მეორადი საჯარო ვაჭრობა – ფასიანი ქაღალდის იმგვარი ყიდვა ან გაყიდვა, რომელიც:

ა) არ ხორციელდება ემიტენტის სახელით ან არ წარმოადგენს ამ კანონის მე-3, მე-4, მე-5, მე-6, მე-7, მე-8 მუხლების მიხედვით საჯარო შეთავაზების ნაწილს;

ბ) ღია პირდაპირი ან წარმომადგენლის საშუალებით მონაწილეობისათვის არანაკლებ 100 პირისათვის ან პირთა წინასწარ დაუზუსტებელი წრისათვის.

22. მმართველი ორგანო – დადგენილი წესით არჩეული ან დანიშნული დირექტორები ან/და სამეთვალყურეო საბჭო.

23. პირი იურიდიული ან ფიზიკური პირი.

24. რეგისტრირებული მფლობელი – ფასიანი ქაღალდების მესაკუთრე ან ნომინალური მფლობელი, რომელიც რეგისტრირებულია ფასიანი ქაღალდების რეესტრში.

25. რეკლამა განცხადების გამოქვეყნება ნებისმიერი შესაძლო ფორმით, მათ შორის უწყებების, ნიშნების, ეტიკეტების, სავიზიტო ბარათების, წერილების, კატალოგების, ფასების ნუსხათა ჩვენებით, სურათების, ფოტოების გამოფენით, კინოფილმების დემოსტრაციით, აუდიო–ან ტელეგადაცემებით, კომპიუტერული ქსელებით, სხვადასხვა ჩანაწერების გავრცელებით და ნებისმიერი სხვა მსგავსი სახით.

26. საბროკერო კომპანია – პირი, ჩაბმული ამ კანონი 23-ე მუხლში აღნიშნულ ერთ ან რამოდენიმე საქმიანობაში,

რომელიც დაკავშირებულია ფასიანი ქაღალდების საჯარო ყიდვა-გაყიდვასთან. საბროკერო კომპანიებს არ მიეკუთვნება (27.03.2007 №4520):

ა) ფასიანი ქაღალდების შესახებ საქართველოს კანონმდებლობის შესაბამისად რეგულირებადი საინვესტიციო ფონდები;

ბ) ამ კანონის 231-ე მუხლის მე-5 პუნქტში აღნიშნული პირი;

გ) ლიცენზიის მფლობელი ცენტრალური დეპოზიტარი, რომელიც ახორციელებს ამ კანონის 23-ე მუხლის „ზ“ ქვეპუნქტში აღნიშნულ საქმიანობას;

დ) ბანკები, რომლებიც ახორციელებენ ამ კანონის 23-ე მუხლის „ზ“ ქვეპუნქტში აღნიშნულ საქმიანობას, დაკავშირებულს სამთაერობო ფასიან ქაღალდებთან.

27. სამეურნეო წელი – დროის პერიოდი ყოველი წლის 1 იანვრიდან 31 დეკემბრის ჩათვლით.

28. სამთაერობო ფასიანი ქაღალდი – საქართველოს სახელმწიფოს მიერ გამოშვებული ფასიანი ქაღალდი.

29. საფონდო ბირჟა – ფასიანი ქაღალდების ორგანიზებული ბაზარი, რომელიც უზრუნველყოფს მექანიზმებს, რომელთა მეშვეობითაც შესაძლებელი ხდება ფასიანი ქაღალდების ყიდვა – გაყიდვის შესახებ წინადადებების შეგროვება, უზრუნველყოფს ვაჭრობის ორგანიზებას დადგენილი წესებისა და პროცედურების შესაბამისად და ავრცელებს დადებულ გარიგებათა შესახებ და ფასებთან დაკავშირებულ სხვა ინფორმაციას.

30. ამოღებულია (27.03.2007 №4520).

31. უხეში დარღვევა – დარღვევა, რომელიც არ არის ტექნიკური ხასიათისა და წარმოადგენს ფასიან ქაღალდებთან დაკავშირებული კანონების ან თვითრეგულირებადი ორგანიზაციის წესების მოთხოვნათა განზრახუგულეველყოფას.

32. ფასიანი ქაღალდი (ფასიანი ქაღალდები) – მიმოქცევადი ფინანსური ინსტრუმენტები და უფლებები, რომელთა საჯარო შეთავაზებაც შესაძლებელია წილობრივი თუ სასესხო ფასიანი ქაღალდების სახით, ან რომლებიც შეიძლება გარდაიქმნას ასეთებად, ან რომლებიც არიან ასეთებზე ხელმოწერისა თუ

შექენის უფლების მატარებლები, საინვესტიციო ხელშეკრულებები და ფასიან ქაღალდებთან დაკავშირებული სხვა ინსტრუმენტები და უფლებები. ამ კანონით შემდეგი ინსტრუმენტები არ განიხილება და არ რეგულირდება როგორც ფასიანი ქაღალდები:

ა) ბანკების ვალდებულებები, დაკავშირებული დეპოზიტებთან ან სხვა ფიქსირებულ ვადიან ფინანსირებასთან, რომლებსაც წარმოქმნის კლიენტთა პირდაპირი, შუამავლების გარეშე მომსახურება და რომლებისთვისაც არ არის დამახასიათებელი საჯარო მიმოქცევა;

ბ) ნებისმიერი სადაზღვევო პოლისი ან ენუიტური კონტრაქტი, გამოშვებული დაზღვევის შესახებ კანონმდებლობის შესაბამისად მოქმედი იურიდიული პირის მიერ;

გ) ჩეკები (რეგულირდება საქართველოს კანონით „ჩეკების შესახებ“);

დ) სამსახურის მიერ დადგენილი წესებით განსაზღვრული გამონაკლისი ხელშეკრულებები ან ფინანსური ინსტრუმენტები, რომელთა რეგულირებაც შესაბამისად ხორციელდება ამ კანონით ან სხვა კანონებით (11.07.2007. №5269 ეს კანონი ამოქმედდეს „საქართველოს ეროვნული ბანკის შესახებ“ საქართველოს ორგანულ კანონში ცვლილების შეტანის თაობაზე“ საქართველოს ორგანული კანონის შესაბამისად საქართველოს ფასიანი ქაღალდების ეროვნული კომისიისა და საქართველოს დაზღვევის სახელმწიფო ზედამხედველობის სამსახურის სალიკვიდაციო ღონიზიძიებების დასრულების შემდეგ).

33. არამატერიალიზირებული ფასიანი ქაღალდი – ფასიანი ქაღალდი, რომელიც არ არსებობს ქაღალდის ფორმით მაგრამ არსებობს ჩანაწერის სახით ფასიანი ქაღალდების რეესტრში ან ცენტრალურ დეპოზიტარში ბენეფიცი არის მესაკუთრის ან ნომინალური მფლობელის სახით.

34. საინვესტიციო ხელშეკრულება – ხელშეკრულება, რომლის მიხედვითაც ინვესტორი აძლევს სხვა პირს ფულს ან სხვა უფლებას საკუთრებაზე ეკონომიკურ საქმიანობაში დასაბანდებლად, შესაძლო შემოსავლის მიღების მიზნით.

35. სასესხო ფასიანი ქაღალდი – ფასიანი ქაღალდი, რომელიც ადასტურებს უფლებას განსაზღვრული ძირითადი თანხის პროცენტით ან უპროცენტოდ მიღებაზე; იგი მოიცავს სამთავრობო ფასიან ქაღალდებს, თუ შესაბამისი ნორმატიული აქტით სხვა რამ არ არის განსაზღვრული.
36. საჯარო ფასიანი ქაღალდები – იმ კლასის ფასიანი ქაღალდები, რომლებიც დაშვებულია სავაჭროდ საფონდო ბირჟაზე ან/და რომლებსაც ჩანაწერით ფლობს ფასიანი ქაღალდების 100-ზე მეტი მფლობელი (27.03.2007 №4520).
37. ფასიანი ქაღალდების ემისია (გამოშვება) – პროცედურა, რომლის საშუალებითაც ემიტენტი განათავსებს ფასიან ქაღალდებს.
38. ფასიანი ქაღალდების კლასი – ემიტენტის ყველა ის ფასიანი ქაღალდი, რომლებიც სამსახურის მიერ დადგენილი წესების შესაბამისად ადასტურებს იდენტურ უფლება – მოვალეობას (11.07.2007. №5269 ეს კანონი ამოქმედდეს „საქართველოს ეროვნული ბანკის შესახებ“ საქართველოს ორგანულ კანონში ცვლილებების შეტანის თაობაზე“ საქართველოს ორგანული კანონის შესაბამისად საქართველოს ფასიანი ქაღალდების ეროვნული კომისიისა და საქართველოს დაზღვევის სახელმწიფო ზედამხედველობის სამსახურის სალიკვიდაციო ღონიშძიებების შემდეგ).
39. წილობრივი ფასიანი ქაღალდი-ფასიანი ქაღალდი, რომელიც ადასტურებს მესაკუთრის წილს საწარმოში.
40. ფასიანი ქაღალდების ბაზრის მონაწილე-ინვესტორი, ემიტენტი, ფასიანი ქაღალდების ბაზრის რეგულირებადი მონაწილე, აუდიტორი.
41. ფასიანი ქაღალდების ბაზრის რეგულირებადი მონაწილე-საფონდო ბირჟა, ცენტრალური დეპოზიტი, სხვა თრო (თვითრეგულირებად ორგანიზაცია), ფასიანი ქაღალდების რეგისტრატორი, ფასიანი ქაღალდების ბაზრის შუამავალი.
42. ფასიანი ქაღალდების ბაზრის შუამავალი-საბროკერო კომპანია ან სხვა შუამავალი, რომლის საქმიანობასაც ზედამხედველობას უწევს სამსახური თავის მიერ დადგენილი წესებით (11.07.2007. №5269 ეს კანონი ამოქმედდეს „საქართველოს ეროვნული ბანკის შესახებ საქართველოს

ორგანულ კანონში ცვლილების შეტანის თაობაზე“ საქართველოს ორგანული კანონის შესაბამისად საქართველოს ფასიანი ქაღალდების ეროვნული კომისიისა და საქართველოს დაზღვევის სახელმწიფო ზედამხედველობის სამსახურის სალიკვიდაციო ღონიზიებების დასრულების შემდეგ).

43. ფასიანი ქაღალდის ნომინალური მფლობელი-იურიდიული პირი, რომელიც არის ფასიანი ქაღალდების ბაზრის შუამავალი, ბანკი ან ცენტრალური დეპოზიტარი, რომელსაც ბენეფიციარი მესაკუთრე (ან სხვა ნომინალური მფლობელი) წერილობითი ხელშეკრულებით ანიჭებს უფლებას, ფასიანი ქაღალდები ან ნომინალური მფლობელის სახელზე შეიტანოს რეესტრში და ბენეფიციარი მესაკუთრის (ან სხვა ნომინალური მფლობელის) ინტერესებისათვის ჩაებას ამ ფასიან ქაღალდებთან დაკავშირებულ სხვა ოპერაციებში (27.03.2007 №4520).

44. ფასიანი ქაღალდების რეგისტრატორი – პირი, რომელიც აწარმოებს ემიტენტი ფასიანი ქაღალდების რეესტრს და ასრულებს სხვა ისეთ ფუნქციებს, რომლებიც განსაზღვრულია ხელშეკრულებაში ემიტენტსა და ფასიანი ქაღალდების რეგისტრატორს შორის, არ არის ემიტენტის ან ამ კანონის 29-ე მუხლის მიხედვით ლიცენზირებული პირის თანამშრომელი.

45. ფასიანი ქაღალდების რეესტრი – რეესტრი, რომელსაც აწარმოებს ემიტენტი ან ფასიანი ქაღალდების რეგისტრატორი და რომელშიც აღნიშნულია რეგისტრირებული მფლობელებისა და მათ მფლობელობაში არსებული ფასიანი ქაღალდების რაოდენობა, კლასი და მათთან დაკავშირებული, კანონმდებლობით განსაზღვრული სხვა ინფორმაცია.(18.07.2003 №2503).

46. ფასიანი ქაღალდების შეთავაზების ხელშეკრულება – ხელშეკრულება ფასიანი ქაღალდების შეთავაზების განმახორციელებელ ემიტენტსა და ერთ ან რამდენიმე საბროკერო კომპანიას შორის, რომლის მიხედვითაც, საბროკერო კომპანია/კომპანიები კისრულობს/კისრულობენ ვალდებულებას, განათავსოს/განათავსონ ფასიანი ქაღალდები გარანტირებულ ან არაგარანტირებულ საფუძველზე, სამსახურის მიერ დადგენილი წესების შესაბამისად:

ა) გარანტირებული საფუძველი ფასიანი ქაღალდების შეთავაზების ხელშეკრულებასთან დაკავშირებით ნიშნავს

საბროკერო კომპანიების მიერ ემიტენტისაგან ფასიანი ქაღალდების მთელი ემისიის შესყიდვას, თავიანთ საკუთრებაში მისი დატოვების ან შემდგომი გადაყიდვის გარანტიით;

ბ) არაგარანტირებული საფუძველი ფასიანი ქაღალდების შეთავაზების ხელშეკრულებასთან დაკავშირებით ნიშნავს საბროკერო კომპანიების მიერ ემიტენტისგან ფასიანი ქაღალდების მთელი ემისიის პირობით შესყიდვას, თავიანთ საკუთრებაში მისი დატოვების ან შემდგომი გადაყიდვის გარანტიის გარეშე (11.07.2007. №5269 ეს კანონი ამოქმედდეს „საქართველოს ეროვნული ბანკის შესახებ“ საქართველოს ორგანულ კანონში ცვლილების შეტანის თაობაზე“ საქართველოს ორგანული კანონის შესაბამისად საქართველოს ფასიანი ქაღალდების ეროვნული კომისიისა და საქართველოს დაზღვევის სახელმწიფო ზედამხედველობის სამსახურის სალიკვიდაციო ღონიზძიებების დასრულების შემდეგ).

47. შეთავაზება – გამოშვებული ან გამოსაშვები ფასიანი ქაღალდის ან მასზე საკუთრების უფლების გაყიდვის ან ანაზღაურებით გასხვისების ნებისმიერი ცდა. იგი არ გულისხმობს საბროკერო კომპანიისათვის ან საბროკერო კომპანიის მიერ შეთავაზებულ წინადადებას მიიღოს მონაწილეობა ფასიანი ქაღალდის ან მასზე საკუთრების უფლების შეთავაზების ხელშეკრულებაში.

48. შეთავაზების განაცხადი – ამ კანონის მე-4 მუხლის მე-2 პუნქტის მიხედვით სამსახურში წარდგენილი განაცხადი, რომელიც გულისხმობს მის ნებისმიერ შესწორებას და ნებისმიერ ემისიის პროსპექტს, ანგარიშს ან დოკუმენტს, რომელიც ამ განაცხადის ნაწილია – უშუალოდ ან ჩართული მასზე მითითების გზით (11.07.2007. №5269 ეს კანონი ამოქმედდეს „საქართველოს ეროვნული ბანკის შესახებ“ საქართველოს ორგანულ კანონში ცვლილების შეტანის თაობაზე“ საქართველოს ორგანული კანონის შესაბამისად საქართველოს ფასიანი ქაღალდების ეროვნული კომისიისა და საქართველოს დაზღვევის სახელმწიფო ზედამხედველობის სამსახურის სალიკვიდაციო ღონიზძიებების დასრულების შემდეგ).

49. ჩანაწერი – ნებისმიერი ინფორმაცია წარმოდგენილი ანგარიშის, კორესპონდენციის, მაგნიტურ ფირსა და კომპიუტერის დისკზე ჩანაწერებისა თუ სხვა სახით, რომელთა წაკითხვაც შესაძლებელია ჩვეულებრივ ან რაიმე ტექნიკური საშუალებებით.

50. ცენტრალური დეპოზიტარი (დეპოზიტარი) – პირი, რომელიც უფლებამოსილია, ბენეფიციარი მესაკუთრის ან ნუმინალური ფლობელის დავალებით აწარმოოს ფასიანი ქაღალდების ცენტრალური კლირინგი და ანაგარიშსწორება, აგრეთვე განახორციელოს სპეციალიზებული დეპოზიტარის და სამსახურის მიერ დადგენილი წესებით განსაზღვრული სხვა მომსახურება (11.07.2007. №5269 ეს კანონი ამოქმედდეს „საქართველოს ეროვნული ბანკის შესახებ“ საქართველოს ორგანულ კანონში ცვლილების შეტანის თაობაზე“ საქართველოს ორგანული კანონის შესაბამისად საქართველოს ფასიანი ქაღალდების ეროვნული კომისიისა და საქართველოს დაზღვევის სახელმწიფო ზედამხედველობის სამსახურის სალიკვიდაციო ღონიშძიებების დასრულების შემდეგ).

51. წერილობითი ფორმა – კომუნიკაციის ნაბეჭდი, ლითოგრაფიული ან ნებისმიერი გრაფიკული ფორმა.

52. საჯარო ფასიანი ქაღალდების ემიტენტი – პირი, რომელიც კანონმდებლობით დადგენილი წესით უშვებს საჯარო ფასიან ქაღალდებს (18.07.2003 №2503).

53. განვითარებული ქვეყნები – საქართველოს მთავრობის მიერ განსაზღვრულ განვითარებული ქვეყნების ნუსხაში შეტანილი ქვეყნები (27.03.2007 №4520).

54. ფინანსური ინსტიტუტები – იურიდიული პირები, რომელთა საქმიანობაა ფინანსური მომსახურების განხორციელება და რომლებიც მოქმედებენ კომერციული ბანკის, სადაზღვევო კომპანიის, საინვესტიციო ბანკის, ფასიანი ქაღალდების საბროკერო კომპანიის, საინვესტიციო ფონდის ან/და ფინანსური მომსახურების განმახორციელებელი სხვა ორგანიზაციის სახით (27.03.2007 №4520).

თავი II. ფასიანი ქაღალდების საჯარო შეთავაზება

მუხლი 3. ფასიანი ქაღალდების საჯარო შეთავაზების ცნება

1. ფასიანი ქაღალდების საჯარო შეთავაზება არის წინადადება ემიტენტის სახელით ფასიანი ქაღალდების პირდაპირი ან არაპირდაპირი მყიდველის შესახებ არანაკლებ 100 პირისათვის ან პირთა წინასწარ დაუზუსტებელი რაოდენობისათვის. საჯარო შეთავაზებად მიიჩნევა აგრეთვე არაანგარიშვალდებული საწარმოს ფასიან ქაღალდებთან დაკავშირებით წამოყენებული ამგვარი წინადადება იმ პირის სახელით, რომელიც არ არის ემიტენტი. არაემიტენტი პირის საჯარო შეთავაზება ბათილია გარდა ამ კანონითა და სამსახურის მიერ დადგენილი წესებით გათვალისწინებული შემთხვევებისა (11.07.2007. №5269 ეს კანონი ამოქმედდეს „საქართველოს ეროვნული ბანკის შესახებ“ საქართველოს ორგანულ კანონში ცვლილების შეტანის თაობაზე“ საქართველოს ორგანული კანონის შესაბამისად საქართველოს ფასიანი ქაღალდების ეროვნული კომისიისა და საქართველოს დაზღვევის სახელმწიფო ზედამხედველობის სამსახურის სალიკვიდაციო ღონიშობების დასრულების შემდეგ).

2. ემიტენტს უფლება აქვს საბროკერო კომპანიასთან დადოს ფასიანი ქაღალდების შეთავაზების ხელშეკრულება ფასიანი ქაღალდების განთავსების შესახებ.

3. იმ ემიტენტის ფასიანი ქაღალდების მფლობელს, რომელიც ფასიანი ქაღალდების საჯარო შეთავაზებას ახორციელებს ამ კანონის მე-5 მუხლის მიხედვით, უფლება აქვს წინადადებით მიმართოს ემიტენტს, დადგენილი წესით საჯარო შეთავაზებაში შეიტანოს მის მფლობელობაში არსებული ფასიანი ქაღალდები.

4. საჯარო შეთავაზება არასამთავრობო ემიტენტების, მათ შორის ადგილობრივი თვითმართველობისა და მმართველობის მიერ ხორციელდება ამ კანონით დადგენილი წესით.

5. საინვესტიციო ფონდის ფასიანი ქაღალდების საჯარო შეთავაზებისა და გასხვისების წესები განისაზღვრება ამ კანონით, თუ საქართველოს კანონმდებლობით ფასიანი ქაღალდების შესახებ სხვა რამ არ არის დადგენილი.

6. ფასიანი ქაღალდების შეთავაზება და მიყიდვა მხოლოდ გათვითცნობიერებული ინვესტორებისათვის, რაც განისაზღვრება და წესრიგდება სამსახურის მიერ დადგენილი წესებით, ამ თავის მიხედვით არ განიხილება, როგორც საჯარო

შეთავაზება (11.07.2007. №5269 ეს კანონი ამოქმედდეს „საქართველოს ეროვნული ბანკის შესახებ“ საქართველოს ორგანულ კანონში ცვლილების შეტანის თაობაზე“ საქართველოს ორგანული კანონის შესაბამისად საქართველოს ფასიანი ქაღალდების ეროვნული კომისიისა და საქართველოს დაზღვევის სახელმწიფო ზედამხედველობის სამსახურის სალიკვიდაციო ღონისძიებების დასრულების შემდეგ).

მუხლი 4. მოთხოვნები ემისიის პროსპექტისადმი

1. საჯარო შეთავაზება ხორციელდება მხოლოდ ემიტენტის მიერ ამ კანონისა და სამსახურის მიერ დადგენილი წესების მოთხოვნათა დაცვით მომზადებული და დამტკიცებული პროსპექტის გამოქვეყნებისთანავე ან შემდეგ.

თუ წინასწარი პროსპექტი, რომელიც გავრცელებული იყო პოტენციულ ინვესტორებს შორის ამ კანონის მე-6 მუხლის მიხედვით, არსებითი ფაქტებით განსხვავდება დამტკიცებული პროსპექტისაგან, ემიტენტმა დამტკიცებული პროსპექტი უნდა გაავრცელოს იმავე წესით, რა წესითაც წინასწარი პროსპექტი გავრცელდა, თუ სამსახურის მიერ დადგენილი წესებით სხვა რამ არ არის გათვალისწინებული.

2. ემიტენტი საჯარო შეთავაზებისათვის განკუთვნილი ფასიანი ქაღალდების ემისიის პროსპექტის დასამტკიცებლად მიმართავს სამსახურს და წარუდგენს შემდეგ დოკუმენტებს, რომლებიც მიიჩნევა საჯარო შეთავაზების განაცხადად:

ა) განაცხადი სამსახურის მიერ დადგენილი წესით განსაზღვრული ფორმის მიხედვით;

ბ) წინასწარი პროსპექტის 3 ასლი, ხელმოწერილი ემიტენტის სამეთვალყურეო საბჭოს თავმჯდომარისა და წევრთა უმრავლესობის, უფროსი აღმასრულებელი პირის მიერ, როცა ემიტენტი საწარმოა, ხოლო სხვა ემიტენტების შემთხვევაში – ხელმოწერილი იმ პირების მიერ, რომლებიც კანონის მიხედვით აღიარებული არიან, როგორც პასუხისმგებლები ემიტენტის მართვაზე (პასუხისმგებელი პირები). წინასწარი პროსპექტი, სამსახურის მიერ დადგენილი წესის შესაბამისად, შეიცავს:

ბ.ა) ინფორმაციას იმიტენტის შესახებ, კერძოთ, მის სახელს, რეგისტრირებულ მისამართსა და ძირითადი ოფისის

ადგილმდებარეობის მითითებას, დაარსების თარიღსა და დეტალებს, საქმიანობის მიზნებს, მიმოქცევაში მყოფი მისი ფასიანი ქაღალდების რაოდენობას და სახეობას და მათ მიერ მინიჭებულ უფლებებს; ინფორმაციას ემიტენტის საკუთრებაში არსებული ფასიანი ქაღალდების შესახებ; ყოველი მფლობელის სახელს, რომელიც აკონტროლებს ემიტენტს; ემიტენტის საწარმოს სამეთვალყურეო საბჭოს წევრთა და მთავარ აღმასრულებელ პირთა სახელებს, საჭიროებისამებრ – ემიტენტის მიერ შერჩეული ფასიანი ქაღალდების რეგისტრატორის სახელს, ზემოხსენებული პირების შესაძლო ინტერესთა კომფლიქტსა და ამ კანონის მე-10 მუხლის მე-5 პუნქტით გათვალისწინებულ სხვა ინფორმაციას, რომელიც სხვაგვარად არ ყოფილა განსაჯაროებული;

ბ.ბ) ბოლო 2 წლის განმავლობაში ემიტენტის კომერციული საქმიანობის დახასიათებას და ამ საქმიანობასთან დაკავშირებულ შესაძლო ძირითად რისკებს;

ბ.გ) სამომავლო ანგარიშებს, დასაბუთებულ დაგეგმვათა ჩათვლით, რომლებიც შეეხება მოსალოდნელ შემოსავალს, მოგებასა და სხვა ფინანსურ საკითხებს. ისინი შეიძლება წარმოდგენილ იქნეს მხოლოდ ნათლად გამოხატულ შესაბამის ფაქტებზე დაყრდნობით. შეიძლება გაკეთდეს ანგარიშები როგორც ემიტენტის მმართველი ორგანოს გეგმებსა და მიზნებზე, ასევე მომავალ ოპერაციებზე, დაფინანსებასა და წილების შექმნაზე;

ბ.დ) დამოუკიდებელი აუდიტორის მიერ დადასტურებულ და სამსახურის მიერ დადგენილი წესით განსაზღვრულ ფინანსურ ანგარიშებს ბოლო 2 სამეურნეო წლისათვის და მსგავს ინფორმაციას იმ იურიდიული პირების შესახებ, რომლებშიც ემიტენტის წილი 50%-ს აღემატება; მოითხოვება დამოუკიდებელი აუდიტორის წერილი იმის თაობაზე, რომ მან შეამოწმა ემიტენტის ანგარიშები, და მისი თანხმობა, რომ მის მიერ მომზადებული დასკვნები გამოყენებულ იქნეს ემისიის პროსპექტში;

ბ.ე) ინფორმაციას ფასიანი ქაღალდების შესახებ, კერძოდ:

ბ.ე.ა) გამოსაშვები ფასიანი ქაღალდების სახეობასა და მათ მესაკუთრეთა უფლებებს ემიტენტის სხვა ფასიანი ქაღალდების მესაკუთრეებთან შედარებით;

ბ.ე.ბ) ფასიანი ქაღალდების შეთავაზების მთლიან ფასს (ასეთი მთლიანი შეთავაზებული ფასი უნდა შეიცავდეს გამოსაშვები ფასიანი ქაღალდების საორიენტაციო ან მიახლოებით რაოდენობასა და ამ ქაღალდების საორიენტაციო ან მიახლოებით ფასს);

ბ.ე.გ) ხელმოწერის პროცედურის დეტალებს ან, თუ საბროკერო კომპანიამ ხელი მოაწერა ფასიანი ქაღალდების შეთავაზების ხელშეკრულებას და დათანხმდა შეესყიდა მთელი ემისიის ყველა ფასიანი ქაღალდი ან მათი ნაწილი, – ასეთი დარიგების დაახლოებით დეტალებს;

ბ.ე.დ) ხდება თუ არა ფასიანი ქაღალდების მფლობელთა სახელით ფასიანი ქაღალდების შეთავაზება და ასეთი შეთავაზების შემთხვევაში – მათ სახელებსა და თითოეულის მიერ შეთავაზებული ფასიანი ქაღალდების რაოდენობას;

ბ.ე.ე) სასესხო ფასიანი ქაღალდისათვის პროცენტის რაოდენობასა და მისი გაანგარიშების მეთოდს, თუ ფასიანი ქაღალდი პროცენტიანია; ფასიანი ქაღალდის ვადასა და ნებისმიერი ნებადართული დაფარვის პირობებს;

ბ.ე.ვ) შეთავაზების შედეგად მიღებული შემოსავლების სავარაუდო გამოყენებას.

3. ბანკები, რომლებიც აპირებენ მათ მიერ გამოსაშვები ფასიანი ქაღალდების საჯაროთ შეთავაზებას, სამსახურს შეთავაზების განაცხადს, ამ მუხლის მიხედვით, წარუდგენენ მხოლოდ მას შემდეგ, რაც მიიღებენ საექსპერტო შეფასების ანგარიშს საქართველოს ეროვნული ბანკიდან. ამ ანგარიშის დასკვა ემისიის პროსპექტში უნდა შევიდეს. საექსპორტო შეფასების ანგარიშის ასლი წარდგენილ უნდა იქნეს, როგორც შეთავაზების განაცხადის ნაწილი.

4. სამსახურს შეუძლია თავის მიერ დადგენილი წესების შესაბამისად დააწესოს სხვადასხვა მოთხოვნა ინფორმაციის მოწოდებაზე, გამოშვებული თუ გამოსაშვები ფასიანი ქაღალდების სახეობებისა და ემიტენტის (მაგ., არარეზიდენტი ემიტენტი, საინვესტიციო ფონდი (კომპანია), როგორც ემიტენტი,

ემიტენტი რომელიც არ არის საწარმო) მიხედვით, და, საჭიროების შემთხვევაში სასესხო ფასიანი ქაღალდის ვადიანობის მიხედვით.

5. სამსახური უფლებამოსილია თავის მიერ დადგენილი წესით განსაზღვროს ამ მუხლის მიხედვით წარსადგენი ფინანსური ანგარიშების ფორმა და შინაარსი და ამ ანგარიშების მომზადებისას გამოსაყენებელი ბუღალტრული აღრიცხვის პრინციპები და სტანდარტები.

6. თუ ემიტენტი ანგარიშვალდებული საწარმოა და მას წარდგენილი აქვს ყველა აუცილებელი ანგარიში ბოლო 2 წლის განმავლობაში, სამსახურს შეუძლია, თავის მიერ დადგენილი წესების მიხედვით, არ მოითხოვოს სრული ემისიის პროსპექტის წარდგენა ან მოითხოვოს ემისიის პროსპექტისათვის საჭირო ინფორმაციის ნაწილი.

7. თუ ემისიის პროსპექტისათვის აუცილებელი ინფორმაცია უკვე წარედგინა სამსახურს, იგი შეიძლება ჩაერთოს პროსპექტში მითითების სახით, ამ კანონის მე-11 მუხლის მე-8 პუნქტის შესაბამისად.

8. შეთავაზების განაცხადის სამსახურში წარდგენიდან 30 დღის განმავლობაში სამსახური განიხილავს ამ დოკუმენტებს და თუ:

ა) მიიჩნევს, რომ წინასწარი პროსპექტი არ შეესაბამება ამ კანონს ან სამსახურის მიერ დადგენილ წესებს, ანდა თუ ტექსტი გასაგები და თანმიმდევრული არ არის, ემიტენტს მიაწვდის წერილობით პასუხს მისგან დამატებითი ინფორმაციის მოთხოვნით, რომელიც საჭიროა წარდგენილი ინფორმაციის განმარტებისა და დაზუსტებისათვის, ან/და მოსთხოვს ემიტენტს, წარადგინოს წინასწარ პროსპექტში მითითებული ინფორმაციის სისწორის დამადასტურებელი საბუთები. აღნიშნულ ნაკლოვნებათა გამოსწორების შემდეგ ემიტენტს შეუძლია წარადგინოს შეთავაზების განაცხადის შესწორებები,

რომლებიც ხელახლა იქნება განხილული;

ბ) ემიტენტი მოითხოვს წერილობითი ფორმით, მიაწვდის მას წერილობით თანხმობას ემისიის პროსპექტის 30 დღეში დამტკიცებაზე;

გ) მიიჩნევს, რომ წარდგენილი ინფორმაცია არ შეესაბამება ამ კანონს ან სამსახურის მიერ დადგენილ წესებს, ანდა თუ ემიტენტი უარს ამბობს წარადგინოს დოკუმენტები, მონაცემები ან ახსნა-განმარტებები, რომელთაც ეს მუხლი მოითხოვს, სამსახურმა შეიძლება, დასაბუთებული გადაწყვეტილების საფუძველზე, წერილობითი ფორმით უარი განაცხადოს ემისიის პროსპექტის დამტკიცებაზე;

დ) ემიტენტი არ იქნება ინფორმირებული წერილობითი ფორმით – ამ პუნქტის „ა“, „ბ“ ან „გ“ ქვეპუნქტის მიხედვით, მაშინ 30 დღის გასვლის შემდეგ ემისიის პროსპექტი დამტკიცებულად მიიჩნევა (11.07.2007. №5269 ეს კანონი ამოქმედდეს „საქართველოს ეროვნული ბანკის შესახებ“ საქართველოს ორგანულ კანონში ცვლილების შეტანის თაობაზე“ საქართველოს ორგანული კანონის შესაბამისად საქართველოს ფასიანი ქაღალდების ეროვნული კომისიისა და საქართველოს დაზღვევის სახელმწიფო ზედამხედველობის სამსახურის სალიკვიდაციო ღონიზიებების დასრულების შემდეგ).

9. ემისიის საბოლოო პროსპექტში მიმდინარე ფინანსური ინფორმაცია არ უნდა იყოს 9 თვეზე უფრო ადრინდელი. ტექსტში მოყვანილი აღწერები უმდა შესაბამებოდეს უახლეს შესაძლო თარიღს.

10. 5 დღის ან სამსახურის მიერ დადგენილი წესით განსაზღვრული დროის განმავლობაში, მას შემდეგ, რაც ემისიის პროსპექტი დამტკიცებულად მიიჩნევა, ემიტენტმა სამსახურს უნდა წარუდგინოს საბოლოო პროსპექტის 3 ეგზემპლარი, შეთავაზებული ფასიანი ქაღალდების ზუსტი რაოდენობისა და ზუსტი ფასის პირველ გვერდზე მითითებით, ხოლო როცა საბროკერო კომპანიები ყიდიან ფასიან ქაღალდებს ემიტენტის ან/და ემიტენტის ფაიანი ქაღალდების მფლობელთა სახელით-ფასიანი ქაღალდების შეთავაზების ხელშეკრულების პირობები. საბოლოო პროსპექტი, ამ მუხლის მე-13 პუნქტის გათვალისწინებით, გამოყენებულ უნდა იქნეს საჯარო შეთავაზებისათვის განკუთვნილი ფასიანი ქაღალდების საჯაროდ გასაყიდად.

11. სამსახურისათვის საბოლოო პროსპექტის წარდგენა არ უნდა იქნეს მიჩნეული ამ მუხლის მე-8 პუნქტის „ა“ ქვეპუნქტის

მიხედვით შეტანილ ცვლილებებზე; თუ მთლიანი შეთავაზებული ფასი ან ერთი ფასიანი ქაღალდის ფასი იცვლება 20%-ზე მეტად დამტკიცებულ პროსპექტში მოცემულ საორიენტაციო ფასთან შედარებით, საბოლოო პროსპექტი განიხილება, როგორც დამტკიცებულ პროსპექტზე დართული ცვლილება, და იგი წარდგენილ უნდა იქნეს ამ მუხლის მე-8 პუნქტის „ა“ ქვეპუნქტში მოცემული პროცედურის მიხედვით.

12. სამსახურის მიერ ემისიის პროსპექტის დამტკიცება ადასტურებს, რომ ემიტენტის მიერ მოწოდებული ინფორმაცია ფორმალურად შეესაბამება ამ კანონსა და სამსახურის მიერ დადგენილ წესებს, მაგრამ ის არ ადასტურებს განცხადებული ინფორმაციის სისწორეს, ამასთანავე, იგი არ უნდა იქნეს განხილული, როგორც სამსახურის რეკომენდაცია. ყოველი წინასწარი, დამტკიცებული და საბოლოო პროსპექტის წინა გვერდზე მკაფიოდ უნდა ჩანდეს შემდეგი სიტყვები: „სამსახურის მიერ პროსპექტის დამტკიცება შეეხება პროსპექტის ფორმას და იგი არ შეიძლება განხილული იქნეს, როგორც დასკვნა მისი შინაარსის სისწორის ან აქ აღწერილი ინვესტიციების ღირებულების შესახებ“ (11.07.2007. №5269 ეს კანონი ამოქმედდეს „საქართველოს ეროვნული ბანკის შესახებ“ საქართველოს ორგანულ კანონში ცვლილების შეტანის თაობაზე“ საქართველოს ორგანული კანონის შესაბამისად საქართველოს ფასიანი ქაღალდების ეროვნული კომისიისა და საქართველოს დაზღვევის სახელმწიფო ზედამხედველობის სამსახურის სალიკვიდაციო ღონიზიებების დასრულების შემდეგ).

13. გარდა ამ კანონის მე-4 მუხლის მე-14 პუნქტში მოყვანილი შემთხვევებისა, საბოლოო პროექტში არსებითი მოვლენის არასწორად გადმოცემის, გაუცხადებლობის ან შეცდომაში შემყვანი ინფორმაციისათვის, ამ კანონის 55-ე მუხლითა და ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევათა კოდექსით, პასუხისმგებლობა შეიძლება დაეკისროს შემდეგ პირებს:

ა) ემიტენტს, უფროს აღმასრულებელ პირს, სამელთვალყურეო საბჭოს თავმჯდომარესა და ყველა წევრს, რომლებმაც პროსპექტს ხელი მოაწერეს სოლიდარულად;

ბ) ყოველ საბროკერო კომპანიას და ბროკერს, რომლებიც მოქმედებენ ემიტენტის სახელით, ფასიანი ქაღალდების შეთავაზების ხელშეკრულების საფუძველზე;

გ) ყოველ აუდიტორსა თუ სხვა ექსპერტს, რომელმაც განაცხადა თანხმობა, მისი როგორც ემისიის პროსპექტის ნაწილის, ავტორის მოხსენიებაზე, ემისიის პროსპექტის მის მიერ მომზადებულ ნაწილში არსებითი მოვლენის არასწორად გადმოცემისა თუ გამოტოვების გამო.

14. არცერთი პირი, გარდა ემიტენტისა, არ იქნება პასუხისმგებელი ამ კანონის მე-4 მუხლის მე-13 პუნქტის მიხედვით, თუ მას შეუძლია დაამტკიცოს, რომ:

ა) საბოლოო პროსპექტის ძალაში შესვლამდე იგი გადადგა ან შეწყვიტა ის ურტიერთობები, რომლებიც მოცემულია საბოლოო პროსპექტში მისი საქმიანობის ან საქმიანობაზე თანხმობის შესახებ, და ამის თაობაზე მან წინასწარ წერილობით შეატყობინა კომიასიასა და ემიტენტს;

ბ) თუ საბოლოო პროსპექტის ენ ნაწილი ძალაში შევიდა მასთან შეუთანხმებლად, ამ ფაქტის აღმოჩენისთანავე ის დაუყონებლივ ატყობინებს სამსახურს ამის შესახებ ამ კანონის მე-4 მუხლის მე-14 პუნქტის „ა“ ქვეპუნქტის მიხედვით და გაზეთში აქვეყნებს წერილობით განცხადებას, რომ საბოლოო პროსპექტის ეს ნაწილი ძალაში შევიდა მასთან შეუთანხმებლად (11.07.2007. №5269 ეს კანონი ამოქმედდეს „საქართველოს ეროვნული ბანკის შესახებ“ საქართველოს ორგანულ კანონში ცვლილების შეტანის თაობაზე“ საქართველოს ორგანული კანონის შესაბამისად საქართველოს ფასიანი ქაღალდების ეროვნული კომისიისა და საქართველოს დაზღვევის სახელმწიფო ზედამხედველობის სამსახურის სალიკვიდაციო ღონიშობიებების დასრულების შემდეგ);

გ) საბოლოო პროსპექტის ამა თუ იმ ნაწილთან დაკავშირებით, სათანადო გამოკვლევის შემდეგ, მას ჰქონდა საფუძველი მიეჩნია და ამიტომ მიიჩნია კიდევ, რომ საბოლოო პროსპექტის ძალაში შესვლისას მასში მოცემული მონაცემები სწორი იყო, ან რომ საბოლოო პროსპექტის ეს ნაწილი სწორად არ ასახავს ისეთი პირის განცხადებას, ანდა არ წარმოადგენს მის მიერ მომზადებული ანგარიშის ზუსტ ასლსა თუ ნაწილს.

15. ამ კანონის მე-3 მუხლის მე-3 პუნქტის გათვალისწინებით, ბათილია ხელშეკრულება, რომელიც ზღუდავს აქ დასახელებულ პირთა პასუხისმგებლობას, თუ ემისიის პროსპექტში არსებითი მოვლენის შეცდომით გადმოცემის ან გამოტოვების გამო დაზარალდა აქციის მფლობელი. ემიდენტი, ამ კანონის მე-5 მუხლის მე-2 და მე-3 პუნქტების მიხედვით, პასუხისმგებელია საჯარო შეთავაზებით გაყიდული ფასიანი ქაღალდების შემძენ პირთა წინაშე იმ ზარალისათვის, რომელიც წარმოიქმნა შექენის შედეგად და გამოწვეულია დამტკიცებულ ან საბოლოო პროსპექტში არსებითი მოვლენის არაზუსტად გადმოცემით ან განუცხადებლობით. ამ მუხლის მე-13 პუნქტის „ა“ – „ბ“ ქვეპუნქტებში ჩამოთვლილი სხვა პირები, ანალოგიურად, პასუხისმგებელი იქნებიან ასეთივე მყიდველთა წინაშე ამ ზარალისათვის, თუ მათ დაეკისრებათ პასუხისმგებლობა ამ მუხლის მე-13 პუნქტის მიხედვით. იმ ფასიანი ქაღალდების გაყიდვა, რომელთა საჯარო შეთავაზებაც მოხდა ამ მუხლის პირველი პუნქტის ან ამ კანონის მე-5 მუხლის პირველი პუნქტის მოთხოვნათა დარღვევით, შეიძლება გაუქმდეს მყიდველის მოთხოვნა, რაც დაექვემდებარება ისეთ პროცედურალ და დროით შეზღუდვებს, რომლებიც განისაზღვრება სამსახურის მიერ დადგენილი წესებით.

16. საბოლოო პროსპექტის საფუძველზე სამსახური რეგისტრაციაში ატარებს ფასიან ქაღალდებს და თავის მიერ დადგენილი წესით განსაზღვრული პროცედურის მიხედვით ანიჭებს მათ ეროვნულ საიდენტიფიკაციო ნომერს (11.07.2007. №5269 ეს კანონი ამოქმედდეს „საქართველოს ეროვნული ბანკის შესახებ“ საქართველოს ორგანულ კანონში ცვლილების შეტანის თაობაზე“ საქართველოს ორგანული კანონის შესაბამისად საქართველოს ფასიანი ქაღალდების ეროვნული კომისიისა და საქართველოს დაზღვევის სახელმწიფო ზედამხედველობის სამსახურის სალიკვიდაციო დონიზიებების დასრულების შემდეგ).

მუხლი 5. შეთავაზების პროცედურა

1. საბოლოო პროსპექტი მიეწოდება ინვესტორებს საჯაროდ შეთავაზებული ფასიანი ქაღალდების გაყიდვის დაწყებამდე ან დაწყებისთანავე.

2. საჯარო შეთავაზების პერიოდში ამა თუ იმ არსებითი მოვლენის, კერძოდ, ემისიის პროსპექტში ემიტენტის მიერ ფასიანი ქაღალდების რაოდენობის, ფასის, შეთავაზების ბოლო ვადის ან სხვა არსებითი ფაქტის შეცვლის აუცილებლობის შემთხვევაში ემიტენტი მიმართავს შემდეგ პროცედურას:

ა) ამ კანონის მე-4 მუხლის მე-8 პუნქტის „ა“ ქვეპუნქტის მიხედვით სამსახურს წარუდგენს შეთავაზების განაცხადის შესწორებას, რომელშიც განიმარტება მასში შეტანილი ყველა ცვლილება;

ბ) აქვეყნებს შეტყობინებას გაზეთში ან სამსახურის მიერ დადგენილი წესით განსაზღვრული სხვა საშუალებით; აცხადებს არსებული ფორმით შეთავაზების გაუქმების შესახებ და ახორციელებს შეთავაზებას მითითებულ თარიღამდე ფასიანი ქაღალდების გაყიდვის ყველა ხელშეკრულების გაუქმების თაობაზე ყოველგვარი ფასდაკლების გარეშე, ამ მუხლის მე-3 პუნქტის მიხედვით (11.07.2007. №5269 ეს კანონი ამოქმედდეს „საქართველოს ეროვნული ბანკის შესახებ“ საქართველოს ორგანულ კანონში ცვლილების შეტანის თაობაზე საქართველოს ორგანული კანონის შესაბამისად საქართველოს ფასიანი ქაღალდების ეროვნული კომისიისა და საქართველოს დაზღვევის სახელმწიფო ზედამხედველობის სამსახურის სალიკვიდაციო ღონისძიებების დასრულების შემდეგ).

3. თუ პროსპექტში შესწორება შეაქვთ ამა თუ იმ არსებითი მოვლენასთან დაკავსირებით ამ კანონის მე-5 მუხლის მე-2 პუნქტის მიხედვით, ხელმომწერებს უფლება ეძლევათ უარი თქვან შესყიდულ ფასიან ქაღალდებზე, ხოლო ემიტენტი მოვალეა უკან დააბრუნოს ფასიანი ქაღალდების საფასური გამოუქვითავად ხელმომწერთა მიერ უარის განცხადებიდან 10 დღის განმავლობაში. ხელმომწერნი, რომლებიც უარს არ განაცხადებენ შესყიდულ ფასიან ქაღალდებზე, ექვემდებარებიან შეთავაზების ახალ პირობებს.

4. თუ საჯარო შეთავაზების დაწყების შემდეგ სამსახური შეიტყობს, რომ ემისიის პროსპექტში ესა თუ ის არსებითი მოვლენა არასწორადაა ასახული ან გამოტოვებულია, იგი უფლებამოსილია მოსთხოვოს ემიტენტს ამ მუხლის მე-2 და

მე-3 პუნქტებით გათვალისწინებული პროცედურების შესრულება.

5. თუ ემისიის პროსპექტში მითითებული სხვა ინფორმაცია საჯარო შეთავაზების პერიოდში შეიცვალა, ემიტენტი ვალდებულია სამსახურს წარუდგინოს ამ ახალი ინფორმაციის (ცვლილების) ამსახველი დოკუმენტის ასლი, ვიდრე მოცემულ ცვლილებას ემისიის პროსპექტში შეიტანდეს სამსახურის მიერ დადგენილი წესით განსაზღვრული პროცედურის მიხედვით (11.07.2007. №5269 ეს კანონი ამოქმედდეს „საქართველოს ეროვნული ბანკის შესახებ“ საქართველოს ორგანულ კანონში ცვლილების შეტანის თაობაზე “საქართველოს ორგანული კანონის შესაბამისად საქართველოს ფასიანი ქაღალდების ეროვნული კომისიისა და საქართველოს დაზღვევის სახელმწიფო ზედამხედველობის სამსახურის სალიკვიდაციო ღონისძიებების დასრულების შემდეგ).

მუხლი 6. შეთავაზების საჯაროობა სამსახურის მიერ ემისიის პროსპექტის დამტკიცებამდე

1. სამსახურისათვის წარდგენილი ემისიის პროსპექტის სამსახურის მიერ დამტკიცებამდე წინასწარი პროსპექტი შეიძლება დაიგზავნოს:

ა) ემიტენტის ან მისი სახელით მოქმედი საბროკერო კომპანიის მიერ საწარმოსა და მისი იმ ფასიანი ქაღალდებით საზოგადოების დაინტერესების მიზნით, რომელთა ემისიაც დაიწყება სამსახურის მიერ ემისიის პროსპექტის დამტკიცების შემდეგ;

ბ) პოტენციური ინვესტორებისათვის იმ პირობით, რომ სამსახურის მიერ ემისიის პროსპექტის დამტკიცებამდე არ მოხდება ამ ფასიანი ქაღალდების გაყიდვის შეთავაზება და მათ შესყიდვაზე თანხმობის მიღება. პოტენციურ ინვესტორებს არ უნდა მიეწოდოს ისეთი ინფორმაცია, რომელიც არ არის წინასწარ პროსპექტში.

2. აკრძალულია სამსახურისთვის წინასწარი პროსპექტის წარდგენამდე მონაწილეთა მიერ შეთავაზებისადმი საჯარო ინტერესის გამოწვევის ყოველგვარი მცდელობა.

3. აკრძალულია სამსახურისათვის ემისიის პროსპექტის წარდგენიდან მის დამტკიცებამდე ემიტენტის ან მისი სახელით მოქმედი საბროკერო კომპანიის მიერ სათანადო ფასიანი ქაღალდის გაყიდვის შეთავაზება ან ამ პირთა მიერ ნებისმიერი სხვა პირისგან სათანადო ფასიანი ქაღალდის შესყიდვაზე თანხმობის მიღება.

4. წინასწარი პროსპექტი, რომელიც გავრცელებულია ამ მუხლის მიხედვით, უნდა შეიცავდეს პირველ გვერდზე გამორჩეული შრიფტით შესრულებულ შემდეგ განცხადებას: „ამ წინასწარი პროსპექტით არ ხდება ფასიანი ქაღალდების შეთავაზება. პროსპექტი ამ ფასიანი ქაღალდების შესახებ დასამტკიცებლად წარედგინა სამსახურს და გამოქვეყნდება დამტკიცების შემდეგ. აღნიშნული ფასიანი ქაღალდების შეთავაზება ან გაყიდვა ემისიის პროსპექტის დამტკიცებამდე აკრძალულია და ისჯება კანონით (11.07.2007. №5269 ეს კანონი ამოქმედდეს „საქართველოს ეროვნული ბანკის შესახებ“ საქართველოს ორგანულ კანონში ცვლილების შეტანის თაობაზე საქართველოს ორგანული კანონის შესაბამისად საქართველოს ფასიანი ქაღალდების ეროვნული კომისიისა და საქართველოს დაზღვევის სახელმწიფო ზედამხედველობის სამსახურის სალიკვიდაციო ღონისძიებების დასრულების შემდეგ).

მუხლი 7. დამტკიცებული პროსპექტის მოქმედების შეჩერება და გაუქმება.

1. თუ ემიტენტი ან მისი სახელით მოქმედი საბროკერო კომპანია არღვევს ამ კანონის მე-4-მე-6 მუხლების მოთხოვნებს, ანდა ემისიის პროსპექტში მათ მიერ წარდგენილი ინფორმაცია არსებითად არასწორი ან არასრულია, სამსახური უფლებამოსილია შეაჩეროს დამტკიცებული პროსპექტის მოქმედება და განსაზღვროს ვადა ამგვარი დარღვევების გამოსასწორებლად. თუ დარღვევები განსაზღვრულ ვადაში არ გამოსწორდება, სამსახურს შეუძლია დამტკიცებული პროსპექტის მოქმედების გაუქმება.

2. თუ სამსახური შეაჩერებს ან გააუქმებს დამტკიცებული პროსპექტის მოქმედებას, ფასიანი ქაღალდების საჯარო შეთავაზება აკრძალულია და მყიდველებს უფლება აქვთ

უარი თქვან თავიანთ შესყიდვებზე ამ კანონის მე-4 მუხლის მე-15 პუნქტის მიხედვით (11.07.2007. №5269 ეს კანონი ამოქმედდეს „საქართველოს ეროვნული ბანკის შესახებ“ საქართველოს ორგანულ კანონში ცვლილების შეტანის თაობაზე საქართველოს ორგანული კანონის შესაბამისად საქართველოს ფასიანი ქაღალდების ეროვნული კომისიისა და საქართველოს დაზღვევის სახელმწიფო ზედამხედველობის სამსახურის სალიკვიდაციო ღონისძიებების დასრულების შემდეგ).

მუხლი 8. ფასიანი ქაღალდების ემისიის ანგარიში და სხვა ანგარიშები, რომელთა წარდგენაც მოეთხოვებათ ემიტენტებს.

1. ფასიანი ქაღალდების საჯარო შეთავაზების დასრულებიდან 1 თვის განმავლობაში ემიტენტი სამსახურს წარუდგენს ფასიანი ქაღალდების ემისიისა და განთავსების შესახებ ანგარიშს:

ა) თუ ემიტენტი საბანკო/საკრედიტო დაწესებულებაა, ანგარიში წარედგინება სამსახურს და საქართველოს ეროვნულ ბანკს;

ბ) ანგარიშის წარსადგენად საჭირო დოკუმენტების ნუსხა და მათი შედგენის პროცედურა განისაზღვრება სამსახურის მიერ დადგენილი წესით;

გ) სამსახური წარდგენილ ანგარიშს განიხილავს მისი მიღებიდან 14 კალენდალური დღის განმავლობაში. სამსახური უფლებამოსილია მოითხოვოს წარდგენილი ინფორმაციის განმარტება ან ცვლილებების შეტანა, რომლებიც უნდა მოამზადოს და წარადგინოს ემიტენტმა;

დ) თუ ემისიით გამოსაშვები ფასიანი ქაღალდები სრულად არ არის განთავსებული, ემიტენტი წარადგენს ანგარიშს ფაქტობრივად განთავსებული ფასიანი ქაღალდების შესახებ და დოკუმენტებს რეალურად განთავსებული ემისიის დასამტკიცებლად.

2. თუ საჯარო ფასიანი ქაღალდების ემიტენტი არ არის საწარმო, მან სამსახურს უნდა წარუდგინოს და რეგისტრირებულ მფლობელთათვის გაავრცელოს წლიური, ნახევარი წლის და მიმდინარე, ფინანსური და სხვა ინფორმაციის შემცველი ანგარიშები. ამ ანგარიშების შინაარსს, ფორმას, წარდგენისა და გავრცელების ვადებს და

სხვა მოთხოვნებს განსაზღვრავს სამსახური (11.07.2007. №5269
ეს კანონი ამოქმედდეს „საქართველოს ეროვნული ბანკის
შესახებ“ საქართველოს ორგანულ კანონში ცვლილების
შეტანის თაობაზე“ საქართველოს ორგანული კანონის
შესაბამისად საქართველოს ფასიანი ქაღალდების ეროვნული
კომისიისა და საქართველოს დაზღვევის სახელმწიფო
ზედამხედველობის სამსახურის სალიკვიდაციო ღონისძიებების
დასრულების შემდეგ).

**თაში III. საჯარო ფასიანი ქაღალდების ემიტენტები (18.07.2003
№2503)**

**მუხლი 9. ანგარიშვალდებული საწარმოს ცნება (18.07.2003
№2503)**

1. ანგარიშვალდებულ საწარმოდ მიიჩნევა „მეწარმეთა შესახებ“
საქართველოს კანონის შესაბამისად დაფუძნებული
იურიდიული პირი, რომლის მიერ გამოშვებული ფასიანი
ქაღალდები (გარდა სრულად დაფარული სასესხო ფასიანი
ქაღალდებისა) განთავსდა საჯარო შეთავაზების გზით ან/
და დაშვებულია სავაჭროდ საფონდო ბირჟაზე (27.03.2007
№4520)

2. ანგარიშვალდებულ საწარმოთა მიერ ამ კანონით დადგენილ
მოთხოვნათა შესრულებისათვის თავის არიდების თავიდან
აცილების მიზნით სამსახური უფლებამოსილია მიიღოს
ჩანაწერით მფლობელთა განსაზღვრის წესი.

3. ანგარიშვალდებული საწარმოები არ არიან საფონდო ბირჟა,
ცენტრალური დეპოზიტარი (დეპოზიტარი) და ფასიანი
ქაღალდების რეგისტრატორი, რომელთა საქმიანობაც, ამ
კანონის მიხედვით, წესრიგდება სამსახურის მიერ დადგენილი
წესებით.

4. სამსახური უფლებამოსილია თავის მიერ დადგენილი წესის
შესაბამისად გაათავისუფლოს ანგარიშვალდებული საწარმო
ამ კანონის მე-11 მუხლის პირველი პუნქტის, მე-14, მე-15 და
მე-17 მუხლების მოთხოვნათა შესრულებისაგან, თუ საწარმოს
მიერ ასეთი ანგარიშების მოსამზადებლად გასაწევი ხარჯები,
საწარმოს საკუთარი კაპიტალისა (სამსახურის მიერ
დადგენილი წესით განსაზღვრულისა) და ფასიანი ქაღალდების
მფლობელთა ოდენობის გათვალისწინებით, შეუსაბამობაში

აღმოჩნდება აღნიშნული მუხლებით დაცულ საჯარო ინტერესთან (11.07.2007. №5269 ეს კანონი ამოქმედდეს „საქართველოს ეროვნული ბანკის შესახებ“ საქართველოს ორგანულ კანონში ცვლილების შეტანის თაობაზე საქართველოს ორგანული კანონის შესაბამისად საქართველოს ფასიანი ქაღალდების ეროვნული კომისიისა და საქართველოს დაზღვევის სახელმწიფო ზედამხედველობის სამსახურის სალიკვიდაციო ღონისძიებების დასრულების შემდეგ).

მუხლი 10. ფასიანი ქაღალდების რეესტრის წარმოება.

1. საჯარო ფასიანი ქაღალდი გამოშვებული უნდა იქნეს არამატერიალიზებული ფორმით. მატერიალიზებული ფორმით გამოშვებული საჯარო ფასიანი ქაღალდი ექვემდებარება დემატერიალიზაციას.

2. ფასიანი ქაღალდების რეესტრის წარმოებასთან დაკავშირებით სამსახური იღებს შესაბამის წესს. ფასიანი ქაღალდების რეგისტრატორი და ის ემიტენტი, რომელიც უფლებამოსილია, თავისი ფასიანი ქაღალდების რეესტრი თვითონ აწარმოოს, ვალდებული არიან იმოქმედონ ამ წესის მიხედვით. ამასთანავე, ფასიანი ქაღალდების რეესტრის წარმოებასთან დაკავშირებული ოპერაციების განხორციელება დაიშვება მხოლოდ იმ ფიზიკური პირის მეშვეობით, რომელსაც აქვს სამსახურის მიერ ორგანიზებული ან აღიარებული საკვალიფიკაციო გამოცდის ჩაბარების დამადასტურებელი, ფასიანი ქაღალდების რეესტრის წარმოების საკვალიფიკაციო ატესტატი (11.07.2007. №5269 ეს კანონი ამოქმედდეს „საქართველოს ეროვნული ბანკის შესახებ“ საქართველოს ორგანულ კანონში ცვლილების შეტანის თაობაზე საქართველოს ორგანული კანონის შესაბამისად საქართველოს ფასიანი ქაღალდების ეროვნული კომისიისა და საქართველოს დაზღვევის სახელმწიფო ზედამხედველობის სამსახურის სალიკვიდაციო ღონისძიებების დასრულების შემდეგ).

3. ემიტენტმა, რომლის რომელიმე კლასის ფასიანი ქაღალდები საჯარო ფასიანი ქაღალდებია, მათი საჯარო ფასიანი ქაღალდებათ ჩათვლიდან 60დღის ვადაში უნდა შეარჩიოს ფასიანი ქაღალდების რეგისტრატორი, დადოს მასთან წერილობითი ხელშეკრულება და მისი დადებიდან არა

უგვიანეს 15 დღისა გადასცეს ფასიანი ქაღალდების რეესტრი ან/დამ ის საწარმოებლად საჭირო ყველა დოკუმენტი და ინფორმაცია.

4. თუ ემიტენტი საქართველოს კანონმდებლობით განსაზღვრულ ვადაში არ შეარჩევს ფასიანი ქაღალდების რეგისტრატორს, რეგისტრატორს მას უნიშნავს სამსახური დადგენილი წესით.

5. ამ მუხლის მე-3 პუნქტით გათვალისწინებულ შემთხვევაში ემიტენტმა 7 დღის ვადაში უნდა შეატყობინოს სამსახურს ფასიანი ქაღალდების რეგისტრატორის შერჩევისა და მასთან ხელშეკრულების დადების შესახებ. შეტყობინებაში მითითებული უნდა იყოს შემდეგი ინფორმაცია

ა) ემიტენტის საფირმო სახელწოდება (დასახელება), იურიდიული მისამართი და საკონტაქტო ტელეფონის ნომერი;

ბ) ფასიანი ქაღალდების რეგისტრატორის საფირმო სახელწოდება (დასახელება);

გ) ფასიანი ქაღალდების რეგისტრატორთან ხელშეკრულების დადებისა და ამოქმედების თარიღი;

დ) ემიტენტის მიერ გამოშვებული ფასიანი ქაღალდების ყოველი კლასი, თითოეულით გათვალისწინებული ფასიანი ქაღალდების ნომინალური ღირებულებისა და რაოდენობის მითითებით, ხოლო თუ ემიტენტი ანგარიშვალდებული საწარმოა, – ასევე საწესდებო კაპიტალის ოდენობა;

ე) ემიტენტის მმართველი ორგანოს ყველა წევრის, ხოლო თუ იგი საწარმო არ არის, – აღმასრულებელი ორგანოს თანამდებობის პირების სახელი, გვარი, თანამდებობა და საცხოვრებელი ადგილის მისამართი;

ვ) ემიტენტის იმ თანამდებობის პირის სახელი და გვარი, რომელიც პასუხისმგებელია ფასიანი ქაღალდების რეგისტრატორთან ურთიერთობაზე;

ზ) თუ ემიტენტი ანგარიშვალდებული საწარმოა, რომელიც რეგისტრირებულია „მეწარმეთა შესახებ“ საქართველოს კანონის შესაბამისად, – მისი მარეგისტრირებული ორგანოს დასახელება, რეგისტრაციის თარიღი და ნომერი (11.07.2007. №5269 ეს კანონი ამოქმედდეს „საქართველოს ეროვნული ბანკის შესახებ“ საქართველოს ორგანულ კანონში

ცვლილებების შეტანის თაობაზე საქართველოს ორგანული კანონის შესაბამისად საქართველოს ფასიანი ქაღალდების ეროვნული კომისიისა და საქართველოს დაზღვევის სახელმწიფო ზედამხედველობის სამსახურის სალიკვიდაციო ღონისძიებების დასრულების შემდეგ).

6. ემიტენტი ვალდებულია ამ მუხლის მე-5 პუნქტით გათვალისწინებულ ნებისმიერ ინფორმაციაში ცვლილების შეტანის შესახებ მისი განხორციელებიდან 7 დღის ვადაში შეატყობინოს კომისიას, ფასიანი ქაღალდების რეგისტრატორს და იმ საფონდო ბირჟას, რომელზედაც სავაჭროდ დაშვებულია მისი ფასიანი ქაღალდები.

7. თუ ფასიანი ქაღალდები სავაჭროდ დაშვებულია საფონდო ბირჟაზე, ფასიანი ქაღალდების რეგისტრატორი ვალდებულია ამ მუხლის მე-5 პუნქტის „დ“ ქვეპუნქტით გათვალისწინებული რომელიმე მონაცემის ცვილების შემთხვევაში:

ა) ფასიანი ქაღალდების რეესტრში ცვლილების განხორციელებამდე არაუგვიანეს 5 დღისა წერილობით შეატყობინოს ცვილების შესახებ (მისი სამართლებრივი საფუძვლისა და თარიღის ჩვენებით) სამსახურს, იმ საფონდო ბირჟას, რომელზედაც სავაჭროდ დაშვებულია შესაბამისი ფასიანი ქაღალდები, და ამ საფონდო ბირჟის მომსახურე ცენტრალურ დეპოზიტარს (დეპოზიტარს) (11.07.2007. №5269 ეს კანონი ამოქმედდეს „საქართველოს ეროვნული ბანკის შესახებ“ საქართველოს ორგანულ კანონში ცვლილების შეტანის თაობაზე საქართველოს ორგანული კანონის შესაბამისად საქართველოს ფასიანი ქაღალდების ეროვნული კომისიისა და საქართველოს დაზღვევის სახელმწიფო ზედამხედველობის სამსახურის სალიკვიდაციო ღონისძიებების დასრულების შემდეგ).

ბ) ცვლილების განხორციელების დღის ბოლომდე ამ პუნქტის „ა“ ქვეპუნქტით გათვალისწინებულ საფონდო ბირჟას და მის მომსახურე ცენტრალურ დეპოზიტარს წერილობით დაუდასტუროს მისი განხორციელება, ამასთან, შესაბამისი ფასიანი ქაღალდების ნომინალურ მფლობელს 3 დღის ვადაში აცნობოს აღნიშნული ცვლილების შესახებ.

8. ამ მუხლის მე-7 პუნქტით გათვალისწინებული საფონდო ბირჟა და მისი მომსახურე ცენტრალური დეპოზიტარი ვალდებულუ არიან ამავე პუნქტის „ა“ ქვეპუნქტში აღნიშნულ შეტყობინებაში მითითებული თარიღიდან „ბ“ ქვეპუნქტით განსაზღვრული დადასტულების მიღებამდე შეანერონ შესაბამის ფასიან ქაღალდებთან დაკავშირებული ოპერაციები.

9. თუ ემიტენტი, რომელიც ვალდებულია, ფასიანი ქაღალდების რეესტრი ფასიანი ქაღალდების რეგისტრატორის მეშვეობით აწარმოოს, გარკვეული მიზეზით მოშლის მასთან ხელშეკრულებას, მან უნდა უზრუნველყოს ფასიანი ქაღალდების ახალი რეგისტრატორის შერჩევა და მასთან ხელშეკრულების ამოქმედება არა უგვიანეს წინა ხელშეკრულების მოშლის დღიდან. ამ შემთხვევაში რეესტრი და სათანადო დოკუმენტაცია ფასიანი ქაღალდების რეგისტრატორმა უნდა გადასცეს ემიტენტის მიერ შერჩეულ ახალ რეგისტრატორს სამსახურის მიერ დადგენილი წესის შესაბამისად. ამ მოთხოვნების დარღვევის შემთხვევაში გამოიყენება ამ მუხლის მე-4 პუნქტით გათვალისწინებული წესი (11.07.2007. №5269 ეს კანონი ამოქმედდეს „საქართველოს ეროვნული ბანკის შესახებ“ საქართველოს ორგანულ კანონში ცვლილების შეტანის თაობაზე საქართველოს ორგანული კანონის შესაბამისად საქართველოს ფასიანი ქაღალდების ეროვნული კომისიისა და საქართველოს დაზღვევის სახელმწიფო ზედამხედველობის სამსახურის სალიკვიდაციო ღონისძიებების დასრულების შემდეგ).

10. ფასიანი ქაღალდების რეესტრის თაობაზე ფასიანი ქაღალდების შესახებ კანონმდებლობით დადგენილი მოთხოვნების შესრულებისათვის პასუხისმგებელია ემიტენტის წარმომადგენლობაზე უფლებამოსილი პირი, თუ ეს პასუხისმგებლობა წერილობით ემიტენტის სხვა თანამდებობის პირს არა აქვს დაკისრებული.

11. ერთ ემიტენტს შეიძლება ჰყავდეს ფასიანი ქაღალდების მხოლოდ ერთი რეგისტრატორი (18.07.2003 №2503).

მუხლი 11. პერიოდული საანგარიშგებო მოთხოვნები

1. ყველა ანგარიშვალდებული საწარმო ვალდებულია მოამზადოს და სამსახურს წარუდგინოს, გამოაქვეყნოს ან

- რეგისტრირებულ მესაკუთრეებს მიაწოდოს: ა) წლიური ანგარიში; ბ) ნახევარი წლის ანგარიში; გ) მიმდინარე ანგარიში.
2. წლიური ანგარიში დგება ყოველ სამეურნეო წლისათვის და შეიცავს: ინფორმაციას ემიტენტის, მისი საქმიანობის, მმართველი ორგანოს წევრთ და იმ პირთ შესახებ, რომლებიც აქციონერთა კრებაზე ფლობენ ან აკონტროლებენ ხმების 50%-ზე მეტს; დამოუკიდებელი აუდიტორის მიერ დადასტურებულ ფინანსურ ანგარიშებს; სამსახურის მიერ დადგენილი წესით განსაზღვრული ფორმით მოცემულ სხვა ინფორმაციას. ასეთი ანგარიშების მომზადება აუცილებელია პირველივე სამეურნეო წლიდან, მას შემდეგ, რაც საწარმო გახდა ანგარიშვალდებული საწარმო. პირველი ასეთი ანგარიში წარდგენილ უნდა იქნეს 90 დღის განმავლობაში იმ სამეურნეო წლის დამთავრებიდან, რომელშიც საწარმო საწარმო გახდა ანგარიშვალდებული საწარმო. შემდგომში ანგარიში წარდგენილ უნდა იქნეს სამეურნეო წლის დამთავრებიდან 90 დღის განმავლობაში.
3. სამეურნეო წლის პირველი 6 თვის შესახებ დგება ნახევარი წლის ანგარიში. თუ საწარმო გახდა ანგარიშვალდებული საწარმო სამეურნეო წლის პირველი 6 თვის განმავლობაში, მაშინ იმ ნახევარი წლის ანგარიში, რომელიც მოიცავს ამ 6-თვიან პერიოდს, წარედგინება სამსახურს ამ პერიოდის დამთავრებიდან 45 დღის განმავლობაში. შემდგომში ნახევარი წლის ანგარიში წარედგინება სამსახურს 6-თვიანი პერიოდის დამთავრებიდან 45 დღის განმავლობაში. ნახევარი წლის ანგარიში უნდა შეიცავდეს: ანგარიშვალდებული საწარმოს ფინანსურ ანგარიშებს, ინფორმაციას საანგარიშებო პერიოდში მომხდარი არსებითი მოვლენების შესახებ; სამსახურის მიერ დადგენილი წესით განსაზღვრული ფორმით მოცემულ სხვა ინფორმაციას.
4. მიმდინარე ანგარიშის წარდგენა აუცილებელია სამსახურის მიერ დადგენილი წესით განსაზღვრულ არსებით მოვლენასთან დაკავშირებით, რომელიც მოხდა მას შემდეგ, რაც საწარმო გახდა ანგარიშვალდებული საწარმო. მიმდინარე ანგარიშის წარდგენა ხდება ანგარიშში ასახული მოვლენის დადგომიდან 15 დღის განმავლობაში დამ ას უნდა ჰქონდეს ისეთი ფორმა

და უნდა შეიცავდეს ისეთ ინფორმაციას, როგორსაც მოითხოვს სამსახურის მიერ დადგენილი წესი.

5. სამსახური უფლება მოსილია თავის მიერ დადგენილი წესით განსაზღვროს ამ მუხლის მიხედვით წარსადგენი ფინანსური ანგარიშების ფორმა და შინაარსი და ამ ანგარიშების მომზადებისას გამოსაყენებელი ბუღალტრული აღრიცხვის პრინციპები და სტანდარტები.

6. თუ საწარმოს საჯარო ფასიანი ქაღალდების ყიდვა-გაყიდვა ხდება საფონდო ბირჟაზე, საწარმო ამ მუხლში განსაზღვრულ ანგარიშებს ერთდროულად წარუდგენს როგორც სამსახურს, ისე საფონდო ბირჟას.

7. სამსახურს უფლება აქვს ნებისმიერ დროს მოითხოვოს დამატებითი ინფორმაცია საწარმოს შესახებ ან ამ მუხლის მიხედვით წარსადგენი ანგარიშის თაობაზე. ინფორმაცია შეიძლება მოთხოვნილ იქნეს ანგარიშში ინფორმაციის ღიაობის გადასამოწმებლად, ჩანაწერის განსამარტავად ან ანგარიშთან დაკავშირებული ახალი ინფორმაციის მისაღებად. წარდგენილ დამატებით დოკუმენტში მოცემულ ინფორმაციის ასახვის მიზნით სამსახურს შეუძლია აგრეთვე მოითხოვოს ამ დოკუმენტის შესწორება.

8. ამ მუხლით განსაზღვრული ინფორმაცია შეიძლება ჩართულ იქნეს სამსახურისთვის უკვე წარდგენილი ნებისმიერი სხვა დოკუმენტიდან მასზე მითითების გზით, თუ სამსახურის მიერ დადგენილი წესით სხვა რამ არ არის განსაზღვრული. გარკვევით უნდა მიეთითოს ჩართული ინფორმაციის წარმომავლობა, წყარო, გვერდი, აბზაცი ან რაიმე სხვა დახასიათება. ძნელად მისაწვდომი ინფორმაცია უშუალოდ უნდა იქნეს წარდგენილი (11.07.2007. №5269 ეს კანონი ამოქმედდეს „საქართველოს ეროვნული ბანკის შესახებ“ საქართველოს ორგანულ კანონში ცვლილების შეტანის თაობაზე საქართველოს ორგანული კანონის შესაბამისად საქართველოს ფასიანი ქაღალდების ეროვნული კომისიისა და საქართველოს დაზღვევის სახელმწიფო ზედამხედველობის სამსახურის სალიკვიდაციო ღონისძიებების დასრულების შემდეგ).

9. ამ მუხლის მიხედვით წარდგენილ ანგარიშს საწარმოს მხრიდან ხელს უნდა აწერდნენ საწარმოს წარმომადგენლობაზე უფლებამოსილი პირები და სამეთვალყურეო საბჭოს წევრთ უმრავლესობა. აღნიშნული პირები კანონმდებლობის შესაბამისად პასუხისმგებელი არიან ანგარიშში შეტანილი ინფორმაციის სისწორესა და სისრულეზე (18.07.2003 №2503)

10. ამოღებულია (18.07.2003 №2503)

მუხლი 12. ანგარიშვალდებული საწარმოს მმართველი ორგანოს წევრების მიერ მათ საკუთრებაში არსებული ამ საწარმოს ფასიანი ქაღალდების ფლობის შესახებ ინფორმაციის ღიაობა.

1. ანგარიშვალდებული საწარმოს მმართველი ორგანოს წევრი სამსახურს წარუდგენს ანგარიშს ამ საწარმოს იმ ფასიანი ქაღალდების პროცენტული ოდენობის შესახებ, რომელთა ბენეფიციარი მესაკუთრეც ის არის. (11.07.2007. №5269 ეს კანონი ამოქმედდეს „საქართველოს ეროვნული ბანკის შესახებ“ საქართველოს ორგანულ კანონში ცვლილების შეტანის თაობაზე საქართველოს ორგანული კანონის შესაბამისად საქართველოს ფასიანი ქაღალდების ეროვნული კომისიისა და საქართველოს დაზღვევის სახელმწიფო ზედამხედველობის სამსახურის სალიკვიდაციო ღონისძიებების დასრულების შემდეგ).

2. თუ ანგარიშვალდებული საწარმოს ფასიანი ქაღალდები ყიდვა-გაყიდვის საგანია საფონდო ბირჟაზე, მაშინ ანგარიში წარედგინება საფონდო ბირჟასაც.

3. სამსახურს (საფონდო ბირჟას) წარედგინება აგრეთვე ანგარიში ამ მუხლის პირველი პუნქტით გათვალისწინებული მონაცემების ცვლილებათა შესახებ.

4. ანგარიშის ფორმა და შინაარსი განისაზღვრება სამსახურის მიერ დადგენილი წესით (11.07.2007. №5269 ეს კანონი ამოქმედდეს „საქართველოს ეროვნული ბანკის შესახებ“ საქართველოს ორგანულ კანონში ცვლილების შეტანის თაობაზე საქართველოს ორგანული კანონის შესაბამისად საქართველოს ფასიანი ქაღალდების ეროვნული კომისიისა და საქართველოს დაზღვევის სახელმწიფო ზედამხედველობის

სამსახურის სალიკვიდაციო ღონისძიებების დასრულების შემდეგ).

5. ანგარიში წარდგენილ უნდა იქნეს არაუგვიანეს 10 დღისა იმ დროიდან, როცა: ა) საწარმო გახდა ანგარიშვალდებული; ბ) პირი გახდა მმართველი ორგანოს წევრი.

მუხლი 13. კონფიდენციალური ინფორმაცია ანგარიშვალდებული საწარმოს შესახებ

1. ანგარიშვალდებულ საწარმოს შეუძლია სამსახურისთვის წარდგენილ ანგარიშებში არ შეიტანოს თავის მიერ ამ მუხლის მე-2 პუნქტის მიხედვით კონფიდენციალურად მინიშნული ინფორმაცია. სამსახურმა ამ კანონით და თავის მიერ დადგენილი წესით შეიძლება მოითხოვოს ანგარიშვალდებული საწარმოს მიერ კონფიდენციალურად მინიშნული ინფორმაციის გახსნა, რომელიც არ იქნება შემოფარგლული ვაჭრობის საიდუმლოებებით, სპეციალისტების მიერ საწარმოში ან საწარმოს გარეთ მომზადებული სტრატეგიული დანიშნულების ფინანსური ან კომერციული ინფორმაციით.

2. ანგარიშვალდებული საწარმო სამსახურს ცალკე, კონფიდენციალობის მითითებით წარუდგენს სპეციალურ ანგარიშს, რომელიც ძირითად ანგარიშთან ერთად დამატებით მოიცავს კონფიდენციალურ ინფორმაციას. სამსახური დაიცავს წარდგენილი ინფორმაციის კონფიდენციალობას. სამსახური უფლებამოსილია სპეციალური ანგარიშის მიღებიდან ერთი კვირის განმავლობაში, თავის მიერ დადგენილი წესის შესაბამისად გადაწყვიტოს წარდგენილი ინფორმაციის კონფიდენციალობის საკითხი. ამასთანავე, თუ:

ა) სამსახური თავის მიერ დადგენილი წესის შესაბამისად მიიხვევს, რომ ინფორმაცია არასწორად იყო ამოღებული წარდგენილი ანგარიშიდან, ანგარიშვალდებულ საწარმოს, დამატებით ფაქტორებზე დაყრდნობით შეუძლია წერილობითი ფორმით სთხოვოს სამსახურს, გადასინჯოს თავისი გადაწყვეტილება. ასეთი წერილობითი თხოვნის მიღებიდან 15 დღის განმავლობაში სამსახურმა უნდა გადაამოწმოს თავისი ბოლო გადაწყვეტილება. სამსახურს გადაწყვეტილების გადაამოწმება მხოლოდ ერთხელ შეუძლია;

ბ) სამსახური მიიღებს საბოლოო გადაწყვეტილებას, რომ ინფორმაცია არასწორად იყო ამოღებული წარდგენილი ანგარიშიდან ანგარიშვალდებული საწარმო, რომელიც წარადგინა დოკუმენტები, ვალდებულია წარადგინოს შესწორებული დოკუმენტები, რომლებშიც ჩართული იქნება ადრე ამოღებული ინფორმაცია (11.07.2007. №5269 ეს კანონი ამოქმედდეს „საქართველოს ეროვნული ბანკის შესახებ“ საქართველოს ორგანულ კანონში ცვლილების შეტანის თაობაზე საქართველოს ორგანული კანონის შესაბამისად საქართველოს ფასიანი ქაღალდების ეროვნული კომისიისა და საქართველოს დაზღვევის სახელმწიფო ზედამხედველობის სამსახურის სალიკვიდაციო ღონისძიებების დასრულების შემდეგ).

მუხლი 14. ანგარიშვალდებული საწარმოს ფასიანი ქაღალდების მნიშვნელოვანი შენაძენის საჯაროობა.

1. პირი ან პირთა ჯგუფი, სამსახურის მიერ დადგენილი წესით განსაზღვრული ფორმით, ფასიანი ქაღალდების მნიშვნელოვანი შენაძენის შესახებ აცნობებს სამსახურს, ემიტენტსა და საფონდო ბირჟას, სადაც ხდება ამ ფასიანი ქაღალდების ყიდვა-გაყიდვა (11.07.2007. №5269 ეს კანონი ამოქმედდეს „საქართველოს ეროვნული ბანკის შესახებ“ საქართველოს ორგანულ კანონში ცვლილების შეტანის თაობაზე საქართველოს ორგანული კანონის შესაბამისად საქართველოს ფასიანი ქაღალდების ეროვნული კომისიისა და საქართველოს დაზღვევის სახელმწიფო ზედამხედველობის სამსახურის სალიკვიდაციო ღონისძიებების დასრულების შემდეგ).

2. მნიშვნელოვან შენაძენად მიიჩნევა ანგარიშვალდებული საწარმოს ხმის უფლების მქონე ფასიანი ქაღალდების 10%-ის ან მეტი ბენეფიციალური მესაკუთრეობა, აგრეთვე ასეთი მესაკუთრეობის ცვლილება 10%-ით ან მეტით (27.03.2007 №4520).

3. მნიშვნელოვანი შენაძენის შესახებ შეტყობინება უნდა მოხდეს ამ ფაქტის დადგომიდან 15 დღის ვადაში, თუ სამსახურის მიერ დადგენილი წესით უფრო მცირე ვადა არ არის გათვალისწინებული (11.07.2007. №5269 ეს კანონი ამოქმედდეს „საქართველოს ეროვნული ბანკის შესახებ“

საქართველოს ორგანულ კანონში ცვლილების შეტანის თაობაზე საქართველოს ორგანული კანონის შესაბამისად საქართველოს ფასიანი ქაღალდების ეროვნული კომისიისა და საქართველოს დაზღვევის სახელმწიფო ზედამხედველობის სამსახურის სალიკვიდაციო ღონისძიებების დასრულების შემდეგ).

4. ჯგუფად ჩაითვლებიან პირები, თუ მათ შორის არის შეთანხმება: ა) ანგარიშვალდებული საწარმოს საჯარო მიმოქცევაში მყოფი ფასიანი ქაღალდების შექმნის, ფლობისა და განკარგვის საერთო პოლიტიკის წარმოების შესახებ; ბ) ამ ფასიან ქაღალდებთან მიმართებით მესაკუთრის ნებისმიერი უფლების, მათ შორის, ხმის უფლების გამოყენების შესახებ

5. ასეთი შეთანხმების არსებობა ანგარიშვალდებული საწარმოს მმართველი ორგანოს წევრებს შორის იგულისხმება წერილობითი დადასტურების გარეშე.

6. ჯგუფი სამსახურის წინაშე პასუხისმგებელია ამ კანონითა და სამსახურის მიერ დადგენილი წესით განსაზღვრული ვალდებულებების შესრულებისათვის.

7. თუ სამსახური ან საფონდო ბირჟა აღმოაჩენს, რომ პირმა არ შეატყობინა სამსახურს, ემიტენტს ან შესაბამის საფონდო ბირჟას მნიშვნელოვანი შენაძენის შესახებ, პარტნიორთა უახლოეს კრებაზე ის კარგავს შესაბამისი ფასიანი ქაღალდების ხმის უფლებას (11.07.2007. №5269 ეს კანონი ამოქმედდეს „საქართველოს ეროვნული ბანკის შესახებ“ საქართველოს ორგანულ კანონში ცვლილების შეტანის თაობაზე საქართველოს ორგანული კანონის შესაბამისად საქართველოს ფასიანი ქაღალდების ეროვნული კომისიისა და საქართველოს დაზღვევის სახელმწიფო ზედამხედველობის სამსახურის სალიკვიდაციო ღონისძიებების დასრულების შემდეგ).

მუხლი 15. სატენდერო შეთავაზება

1. პირს, რომელიც აპირებს ანგარიშვალდებული საწარმოს ფასიანი ქაღალდების შექმნას იმ რაოდენობით, რომელმაც შეიძლება გამოიწვიოს კონტროლი საწარმოზე, ეს შეუძლია გააკეთოს სატენდერო შეთავაზების საშუალებით, რაც ნიშნავს

საწარმოს ფასიანი ქაღალდების სწრაფ შექმნაზე განცხადების გაკეთებას კონტროლის მოპოვების მიზნით, თუ სამსახურის მიერ დადგენილი წესით სხვა რამ არ არის გათვალისწინებული.

2. შემთავაზებელს ეკრძალება სატენდერო შეთავაზება ნებისმიერი კლასის საჯარო ფასიან ქაღალდებზე, თუ ამის შემდეგ იგი გახდება ამ კლასის ფასიანი ქაღალდების 10%-ზე მეტის ბენეფიციარი მესაკუთრე, გარდა იმ შემთხვევებისა, როცა:

ა) შეთავაზების ასლების ან თხოვნის პირველად გამოქვეყნებამდე, ან ფასიანი ქაღალდების მფლობელთათვის მათ გაგზავნამდე შემთავაზებელი სამსახურს წარუდგენს განცხადებას სამსახურის მიერ დადგენილი წესით მოთხოვნილი ფორმითა და ინფორმაციით; ბ) შემთავაზებელი სატენდერო შეთავაზების შესახებ ინფორმაციას გამოაქვეყნებს გაზეთში, სამსახურის მიერ დადგენილი წესის მიხედვით.

3. ნებისმიერი წინადადება ან რეკომენდაცია ფასიანი ქაღალდების მფლობელთათვის სატენდერო შეთავაზების უარყოფის ან მასზე თანხმობის შესახებ, აგრეთვე სატენდერო მიწვევა უნდა გაკეთდეს სამსახურის მიერ დადგენილი წესის მიხედვით (11.07.2007. №5269 ეს კანონი ამოქმედდეს „საქართველოს ეროვნული ბანკის შესახებ“ საქართველოს ორგანულ კანონში ცვლილების შეტანის თაობაზე საქართველოს ორგანული კანონის შესაბამისად საქართველოს ფასიანი ქაღალდების ეროვნული კომისიისა და საქართველოს დაზღვევის სახელმწიფო ზედამხედველობის სამსახურის სალიკვიდაციო ღონისძიებების დასრულების შემდეგ).

4. სატენდერო შეთავაზების პირობები და შემთავაზებლის მიერ მიწოდებული ინფორმაცია ერთნაირი უნდა იყოს სათანადო ფასიანი ქაღალდების ყველა მესაკუთრისათვის.

5. ფასიანი ქაღალდების მფლობელს, რომელიც დათანხმდა შეთავაზების პირობებს, განცხადებული შეთავაზების პერიოდში უფლება აქვს გააუქმოს თავისი თანხმობა შეთავაზების პირველად გამოქვეყნების ან/და მასში შესწორების შეტანის შემდეგ ნებისმიერ დროს, თუ სამსახურის მიერ დადგენილი წესით სხვა რამ არ არის გათვალისწინებული (11.07.2007. №5269 ეს კანონი ამოქმედდეს „საქართველოს ეროვნული ბანკის შესახებ“ საქართველოს ორგანულ კანონში

ცვლილებების შეტანის თაობაზე საქართველოს ორგანული კანონის შესაბამისად საქართველოს ფასიანი ქაღალდების ეროვნული კომისიისა და საქართველოს დაზღვევის სახელმწიფო ზედამხედველობის სამსახურის სალიკვიდაციო ღონისძიებების დასრულების შემდეგ).

6. თუ შემთავაზებელი მიიღებს უფრო მეტი ფასიანი ქაღალდის გაყიდვის თანხმობას, ვიდრე ეს აღნიშნული იყო სატენდერო შეთავაზებაში, იგი შეიძენს ფასიან ქაღალდებს პროპორციული გადანაწილების საფუძველზე. ეს მოთხოვნა ეხება აგრეთვე იმ თანხმობებსაც, რომლებიც მიღებულია ფასიანი ქაღალდების მფლობელთათვის შეთავაზებული თანხის გაზრდის თაობაზე გაკეთებული განცხადების პირველად გამოქვეყნების შემდეგ, ამ კანონის მე-15 მუხლის მე-7 პუნქტის მიხედვით.

7. თუ პირი ცვლის სატენდერო შეთავაზების პირობებს შეთავაზების დამთავრებამდე და ფასიანი ქაღალდების მფლობელებს სთავაზობს გაზრდილ თანხას, იგი მოვალეა ეს თანხა გადაუხადოს ყველა მფლობელს, რომელმაც თანხმობა განაცხადა სატენდერო შეთავაზების პირობებზე, მიუხედავად იმისა, მოხდა თუ არა ეს ცვლილებების გამოქვეყნებამდე თუ გამოქვეყნების შემდეგ.

8. სატენდერო შეთავაზების პერიოდში შემთავაზებელს ან მასთან დაკავშირებულ პირს არ შეუძლია:

ა) სატენდერო შეთავაზების გარდა სხვა ნებისმიერი გზით შეიძინოს, ან აწარმოოს მოლაპარაკება სატენდერო შეთავაზებაში განხილული ფასიანი ქაღალდების ან ისეთი ფასიანი ქაღალდების შესახებ, რომლების შეიძლება კონვერტირებულ იქნეს შეთავაზებაში განხილულ ფასიან ქაღალდებში;

ბ) გაყიდოს სატენდერო შეთავაზებაში აღნიშნული ემიტენტის ფასიანი ქაღალდები.

9. სამსახურის მიერ დადგენილი წესით შეიძლება განსაზღვრულ იქნას სხვა მოთხოვნებიც სატენდერო შეთავაზებათა მომზადების, განხორციელების, შემთავაზებელთა ქმედების, შემთავაზებისთვის – ფასიანი ქაღალდების რეგისტრატორის მიერ სამიზნე საწარმოს ფასიანი ქაღალდების მფლობელებისათვის ინფორმაციის მოწოდების შესახებ

(11.07.2007. №5269 ეს კანონი ამოქმედდეს „საქართველოს ეროვნული ბანკის შესახებ“ საქართველოს ორგანულ კანონში ცვლილების შეტანის თაობაზე საქართველოს ორგანული კანონის შესაბამისად საქართველოს ფასიანი ქაღალდების ეროვნული კომისიისა და საქართველოს დაზღვევის სახელმწიფო ზედამხედველობის სამსახურის სალიკვიდაციო ღონისძიებების დასრულების შემდეგ).

მუხლი 16. ანგარიშვალდებული საწარმოს მმართველი ორგანოს წევრთა პასუხისმგებლობა (18.07.2003 №2503)

1. ანგარიშვალდებული საწარმოს მმართველი ორგანოს წევრები თავიანთი უფლება-მოვალეობის განხორციელებისას უნდა:

ა) მოქმედებენ კეთილსინდისიერად;

ბ) ზრუნავენ ისე, როგორც ზრუნავს ანალოგიურ თანამდებობაზე და ანალოგიურ პირობებში მყოფი ჩვეულებრივი, საღად მოაზროვნე პირი;

გ) მოქმედებდნენ იმ რწმენით, რომ მათი ეს მოქმედება ყველაზე უკეთესია საწარმოსა და მისი ფასიანი ქაღალდების მფლობელთა ინტერესებისათვის.

2. ანგარიშვალდებული საწარმოს მმართველი ორგანოს წევრთა ვალდებულებების განსაზღვრისა და კორპორაციული მართვის გაუმჯობესების მიზნით სამსახური ადგენს წესს (11.07.2007. №5269 ეს კანონი ამოქმედდეს „საქართველოს ეროვნული ბანკის შესახებ“ საქართველოს ორგანულ კანონში ცვლილების შეტანის თაობაზე საქართველოს ორგანული კანონის შესაბამისად საქართველოს ფასიანი ქაღალდების ეროვნული კომისიისა და საქართველოს დაზღვევის სახელმწიფო ზედამხედველობის სამსახურის სალიკვიდაციო ღონისძიებების დასრულების შემდეგ).

3. გარდა ამ კანონის მე-4 მუხლის მე-14 პუნქტით და საქართველოს სხვა საკანონმდებლო აქტებით გათვალისწინებული შემთხვევებისა, ანგარიშვალდებული საწარმოს მმართველი ორგანოს წევრები, რომლებმაც მხარი დაუჭირეს ისეთ გადაწყვეტილებას, რომელსაც მოჰყვა ამ მუხლით განსაზღვრულ ვალდებულებათა შეუსრულებლობა,

სოლიდარულად აგებენ პასუხს საწარმოსთან მიყენებული ზიანისათვის.

4. ანგარიშვალდებული საწარმოს მმართველი ორგანოს წევრის პასუხისმგებლობის საფუძვლებისა და მოცულობის განსაზღვრისას მხედველობაში მიიღება, რომ თავის მოვალეობათა შესრულებისას იგი შეიძლება დაეყრდნოს დასკვნებსა და ანგარიშებს (მათ შორის, ფინანსურ ანგარიშებს და მონაცემებს), თუ ისინი მომზადებულია იმ აუდიტორის, იურიდიული მრჩეველის, საწარმოს თანამშრომლის ან სხვა პირის მიერ, რომელიც, მმართველი ორგანოს წევრის კეთილგონიერული მოსაზრებით, პროფესიონალია შესაბამის საკითხში, რადგან ეს საკითხი მის კომპეტენციას განეკუთვნება. ამასთან, მმართველი ორგანოს წევრის მოქმედება არ ჩაითვლება კეთილსინდისიერად, თუ მას ამ საკითხთან დაკავშირებით აქვს ან ევალუბოდა, რომ ჰქონოდა ისეთი ინფორმაცია, რომელიც გაუმართლებელს ხდის აღნიშნულ პირებზე დაყრდნობას (18.07.2003 №2503).

5. თუ სამსახური აღმოაჩენს, რომ მმართველი ორგანოს რომელიმე წევრი ეწევა ისეთ საქმიანობას, რომელიც აკრძალულია სამსახურის მიერ დადგენილი წესით და რომლისგანაც მან ნახა მოგება ანგარიშვალდებული საწარმოს აქციონერების ხარჯზე, სამსახური უფლებამოსილია:

ა) აუკრძალოს იმ პირს, გარკვეული დროით იყოს ანგარიშვალდებული საწარმოს ან ფასიანი ქაღალდების ბაზრის რეგულირებადი მონაწილის მმართველი ორგანოს წევრი;

ბ) მიმართოს სასამართლოს ყველა შესაბამისი გარიგების გაუქმების შესახებ;

გ) თუ ასეთი საქმიანობა გამოიწვევს საწარმოს ან მისი ფასიანი ქაღალდების მფლობელთა ფინანსურ ზარალს, მოსთხოვოს ამ პირს კომპენსაცია მიყენებული ზარალისათვის საწარმოს ან მისი ფასიანი ქაღალდების მფლობელთა სასარგებლოდ (11.07.2007. №5269 ეს კანონი ამოქმედდეს „საქართველოს ეროვნული ბანკის შესახებ“ საქართველოს ორგანულ კანონში ცვლილების შეტანის თაობაზე საქართველოს ორგანული კანონის შესაბამისად საქართველოს ფასიანი ქაღალდების ეროვნული კომისიისა და საქართველოს

დაზღვევის სახელმწიფო ზედამხედველობის სამსახურის სალიკვიდაციო ღონისძიებების დასრულების შემდეგ).

6. ანგარიშვალდებული საწარმოს ფასიანი ქაღალდის მფლობელს ამ მუხლით გათვალისწინებულ ვალდებულებათა დარღვევის გამო უფლება აქვს სარჩელი აღძრას ამ საწარმოს მმართველი ორგანოს წევრის მიმართ.

7. სამსახური უფლებამოსილია თავისი წარმომადგენლის მეშვეობით, დამკვირვებლის სტატუსით დაესწროს ანგარიშვალდებული საწარმოს აქციონერთა (პარტნიორთა) საერთო კრებას მისი მიმდინარეობისას საქართველოს კანონმდებლობის უხეში დარღვევის შემთხვევაში სათანადო რეაგირების მიზნით.

8. ფასიანი ქაღალდების შესახებ კანონმდებლობასთან დაკავშირებული დავების შემთხვევაში სამსახური თავისუფლდება სასამართლო ხარჯების გადახდისგან (11.07.2007. №5269 ეს კანონი ამოქმედდეს „საქართველოს ეროვნული ბანკის შესახებ“ საქართველოს ორგანულ კანონში ცვლილების შეტანის თაობაზე საქართველოს ორგანული კანონის შესაბამისად საქართველოს ფასიანი ქაღალდების ეროვნული კომისიისა და საქართველოს დაზღვევის სახელმწიფო ზედამხედველობის სამსახურის სალიკვიდაციო ღონისძიებების დასრულების შემდეგ).

მუხლი 161. ინტერესთა კონფლიქტი და ინფორმაციის განცხადება (28.03.2007 №4536 ძალაშია 2007 წლის 1 ივნისიდან).

1. ანგარიშვალდებული საწარმოს მიერ განსახორციელებელი გარიგებები უნდა დაიდოს ამ მუხლით დადგენილი მოთხოვნების შესაბამისად, თუ დაინტერესებული პირი არის ანგარიშვალდებული საწარმოს მმართველი ორგანოს წევრი ანდა საწესდებო კაპიტალის 20 ან მეტი პროცენტის პირდაპირი ან არაპირდაპირი მფლობელი აქციონერი. ამ მუხლის მოთხოვნები, გარდა მე-7 პუნქტით გათვალისწინებული მოთხოვნებისა, არ ვრცელდება გარიგებებზე, რომლებიც იდება ანგარიშვალდებულ საწარმოსა დამ ის 100%-იან შეილობილ საწარმოს ან 100%-იან აქციონერს შორის.

2. ანგარიშვალდებული საწარმოს მმართველი ორგანოს წევრი ანდა საწესდებო კაპიტალის 20 ან მეტი პროცენტის

მფლობელი აქციონერი დაინტერესებულ პირად მიიხსენება, თუ ის ან მასთან დაკავშირებული პირი ამ ანგარიშვალდებულებას საწარმოს ან მისი შეიღობილი საწარმოს (საწარმო, რომელშიც ეს ანგარიშვალდებულებული საწარმო ფლობს 50 პროცენტზე მეტ წილს) მიერ გარიგების დადების შემთხვევაში აკმაყოფილებს ერთ-ერთ შემდეგ პირობას:

- ა) არის გარიგების მეორე მხარე;
- ბ) პირდაპირ ან არაპირდაპირ ფლობს იმ იურიდიული პირის 20 ან მეტ პროცენტს, რომელიც გარიგების მეორე მხარეა;
- გ) არის გარიგების მეორე მხარის მმართველი ორგანოს წევრი;
- დ) დანიშნული/არჩეულია ამ ანგარიშვალდებულებული საწარმოს მმართველი ორგანოს წევრად გარიგების მეორე მხარის ანდა გარიგების მეორე მხარის 20 ან მეტი პროცენტის მფლობელის (მფლობელების) წარდგინებით;
- ე) გაიგების საფუძველზე იღებს ფულად ან სხვა სახის სარგებელს, რომელიც არ არის დაკავშირებული ამ ანგარიშვალდებულებული საწარმოს წილის ფლობასთან ან მმართველი ორგანოს წევრობასთან;
- ვ) ასეთი განისაზღვრება ამ ანგარიშვალდებულებული საწარმოს წესდებით.

3. ამ მუხლის მე-2 პუნქტით განსაზღვრული დაინტერესებული პირი ვალდებულია დასაბუთებულ გარიგებაში თავისი დაინტერესების ფაქტის, გარიგების ხასიათისა და მოცულობის თაობაზე დაუყოვნებლივ წერილობით აცნობოს ანგარიშვალდებულებული საწარმოს სამეთვალყურეო საბჭოს, ხოლო თუ ამავე მუხლის მე-5 და მე-6 პუნქტების შესაბამისად გარიგებას ამტკიცებს საერთო კრება, – განუცხადოს მასაც.

4. თუ პირმა არ იცოდა, რომ დადებულ გარიგებაში თვითონ იყო ამ მუხლის მე-2 პუნქტით განსაზღვრული დაინტერესებული პირი, იგი ვალდებულია ამავე მუხლის მე-3 პუნქტით გათვალისწინებული მოთხოვნა შეასრულოს დაუყოვნებლივ, თავისი დაინტერესების ფაქტის გაგებისთანავე.

5. ამ მუხლის მე-2 პუნქტით განსაზღვრულ დაინტერესებულ პირებს ეკრძალებათ ხმის უფლების გამოყენება სასოგადოების ყველა შესაბამის ორგანოში იმ გარიგებებთან დაკავშირებით, რომლებშიც მათ აქვთ დაინტერესება. ამ შემთხვევაში

დარსენილი ხმები განიხილება, როგორც ხმათა სრული ოდენობა, და გადაწყვეტილების მიღებასთან დაკავშირებული ყველა პროცედურა ხორციელდება „მეწარმეთა შესახებ“ საქართველოს კანონის შესაბამისად, თუ საზოგადოების წესდებით სხვა რამ არ არის გათვალისწინებული.

6. გარიგება, რომელშიც მონაწილეობენ დაინტერესებული პირები ან რომლის ღირებულება შეადგენს ანგარიშვალდებული საწარმოს აქტივების ღირებულების 10 ან მეტ პროცენტს ანდა წესდებით გათვალისწინებულ უფრო მცირე ოდენობას, უნდა დაამტკიცოს სამეთვალყურეო საბჭომ ან საერთო კრებამ, ხოლო თუ გარიგების ღირებულება აღემატება ანგარიშვალდებული საწარმოს აქტივების ღირებულების 50 პროცენტს, – მხოლოდ საერთო კრებამ, ამ მუხლის მე-5 პუნქტით გათვალისწინებული მოთხოვნების შესაბამისად.

7. ანგარიშვალდებულმა საწარმომ დაუყოვნებლივ უნდა შეატყობინოს სამსახურს იმ გარიგების დამტკიცების შესახებ, რომელშიც მონაწილეობენ დაინტერესებული პირები. შეტყობინებაში უნდა მიეთითოს გარიგების მოცულობა და ხასიათი, ასევე სხვა ძირითადი პირობები. ანგარიშვალდებულმა საწარმომ უნდა უზრუნველყოს ამ პუნქტით განსაზღვრული ინფორმაციის გამოქვეყნება საკუთარ ან საფონდო ბირჟის ვებ-გვერდზე ანდა სამსახურის მიერ განსაზღვრულ მასობრივ ინფორმაციის საშუალებებით, სამსახურისათვის შეტყობინების გაგზავნიდან 5 დღის ვადაში. ინფორმაცია ყოველი ასეთი გარიგებისა და ანგარიშვალდებული საწარმოსა დამ ის 100%-იან შეილობილ საწარმოს ან 100%-იან აქციონერს შორის დადებული გარიგების თაობაზე, რომლის ღირებულება შეადგენს ანგარიშვალდებული საწარმოს აქტივების ღირებულების 10 ან მეტ პროცენტს ანდა წესდებით გათვალისწინებულ უფრო მცირე ოდენობას, უნდა აისახოს ანგარიშვალდებული საწარმოს მიმდინარე და წლიურ ანგარიშებში (11.07.2007. №5269 ეს კანონი ამოქმედდეს „საქართველოს ეროვნული ბანკის შესახებ“ საქართველოს ორგანულ კანონში ცვლილების შეტანის თაობაზე საქართველოს ორგანული კანონის შესაბამისად საქართველოს

ფასიანი ქაღალდების ეროვნული კომისიისა და საქართველოს დაზღვევის სახელმწიფო ზედამხედველობის სამსახურის სალიკვიდაციო ღონისძიებების დასრულების შემდეგ).

8. პირი, რომელმაც იცოდა ან უნდა სცოდნოდა და არ განაცხადა გარიგებაში თავისი დაინტერესების შესახებ ან/და გამოიყენა ხმის უფლება ამ მუხლით დადგენილი აკრძალვის მიუხედავად, ვალდებულია აანაზღაუროს საზოგადოებისთვის ამ გარიგების შედეგად მიყენებული ზიანი და დააბრუნოს გარიგების დადებით მიღებული პირადი სარგებელი ამავე მუხლის მე-9 პუნქტით გათვალისწინებული პირობების შესაბამისად.

9. გარიგების ამ მუხლის მოთხოვნათა დარღვევით დადების შემთხვევაში, მისი დადებიდან 18 თვის განმავლობაში, ამგარიშვალდებული საწარმოს მმართველი ორგანოს წევრს ან აქციონერს შეუძლია მიმართოს სასამართლოს და მოითხოვოს ამავე მუხლის მე-2 პუნქტით განსაზღვრული დაინტერესებული პირის მიერ ზიანის ანაზღაურება და ასეთი გარიგების დადებით მიღებული პირადი სარგებლის დაბრუნება, თუ დამტკიცდება, რომ გარიგების შედეგად საზოგადოებას მიაღდა ზიანი და დაინტერესების არარსებობისას გარიგება უკეთესი პირობებით დაიდებოდა.

მუხლი 17. მინდობილობა და გადაცემა

1. პირი, რომელიც ითხოვს ან თანახმაა მისი სახელით ითხოვონ ანგარიშვალდებული საწარმოს საჯარო ფასიანი ქაღალდების მფლობელთაგან ამ ფასიან ქაღალდებთან დაკავშირებული მინდობილობების (ხმის უფლება, თანხმობა ან უფლებამოსილება) გადაცემა, მოქმედებს სამსახურის მიერ დადგენილი წესის მიხედვით. ფასიანი ქაღალდების რეგისტრატორებმა და ნომინალურმა მფლობელებმა ხელმისაწვდომი უნდა გახადონ აქციონერებთან დაკავშირებული აუცილებელი ინფორმაცია, სამსახურის მიერ დადგენილი წესის შესაბამისად.

2. პირს, რომელიც ითხოვს მინდობილობათა გადაცემას და ხელი არ მიუწვდება ფასიანი ქაღალდების მფლობელთა მიმდინარე სიაზე, უფლება აქვს მოსთხოვოს ეს ინფორმაცია ანგარიშვალდებული საწარმოს ფასიანი ქაღალდების

რეგისტრატორს წერილობითი ფორმით. ანგარიშვალდებული საწარმოს ფასიანი ქაღალდების რეგისტრატორი, სამსახურის მიერ დადგენილი წესის შესაბამისად, მიაწოდის ამ პირს ფასიანი ქაღალდების მფლობელთა მიმდინარე სიას, ან დათანხმდება, აღნიშნული პირის ხარჯით დაუყოვნებლივ გადაუგზავნოს ფოსტით თავისი ფასიანი ქაღალდების მფლობელებს ინფორმაცია მინდობილობათა გადაცემის თხოვნის შესახებ (11.07.2007. №5269 ეს კანონი ამოქმედდეს „საქართველოს ეროვნული ბანკის შესახებ“ საქართველოს ორგანულ კანონში ცვლილების შეტანის თაობაზე საქართველოს ორგანული კანონის შესაბამისად საქართველოს ფასიანი ქაღალდების ეროვნული კომისიისა და საქართველოს დაზღვევის სახელმწიფო ზედამხედველობის სამსახურის სალიკვიდაციო ღონისძიებების დასრულების შემდეგ).

თაში IV. ფასიანი ქაღალდებით საჯარო ვაჭრობა

მუხლი 18. გარიგებანი საფონდო ბირჟაზე.

1. საჯარო ფასიანი ქაღალდებით მეორადი გარიგება შეიძლება დაიდოს როგორც საფონდო ბირჟაზე, ისე მის გარეთ (27.03.2007 №4520).

2. საფონდო ბირჟაზე სავაჭროდ შეიძლება წარმოდგენილ იქნეს:
ა) საქართველოსა და უცხოელი ემიტენტების ფასიანი ქაღალდები, რომელთა მიმოქცევაც დაშვებულია საქართველოში სამსახურის მიერ დამტკიცებული პროცედურეს შესაბამისად; (11.07.2007. №5269 ეს კანონი ამოქმედდეს „საქართველოს ეროვნული ბანკის შესახებ“ საქართველოს ორგანულ კანონში ცვლილების შეტანის თაობაზე საქართველოს ორგანული კანონის შესაბამისად საქართველოს ფასიანი ქაღალდების ეროვნული კომისიისა და საქართველოს დაზღვევის სახელმწიფო ზედამხედველობის სამსახურის სალიკვიდაციო ღონისძიებების დასრულების შემდეგ).

ბ) ასიანი ქაღალდები, რომლებიც ასახავს სახელმწიფოს ვალს ან/და გამოშვებულია საქართველოს ეროვნული ბანკის მიერ, მათ შორის, სახელმწიფო ვალის შესახებ საქართველოს კანონმდებლობით გათვალისწინებული მოკლევადიანი სამთავრობო ფასიანი ქაღალდები, თუ მათი ყიდვა-გაყიდვა

არ ეწინააღმდეგება კანონმდებლობას ამ ფასიანი ქაღალდების ემისიისა და მიმოქცევის შესახებ.

3. ფასიანი ქაღალდებით საჯარო ვაჭრობა საფონდო ბირჟაზე ხორციელდება ამ კანონის, სამსახურის მიერ დადგენილი და შესაბამისი საფონდო ბირჟის წესების მიხედვით (11.07.2007. №5269 ეს კანონი ამოქმედდეს „საქართველოს ეროვნული ბანკის შესახებ“ საქართველოს ორგანულ კანონში ცვლილების შეტანის თაობაზე საქართველოს ორგანული კანონის შესაბამისად საქართველოს ფასიანი ქაღალდების ეროვნული კომისიისა და საქართველოს დაზღვევის სახელმწიფო ზედამხედველობის სამსახურის სალიკვიდაციო ღონისძიებების დასრულების შემდეგ).

4. საბროკერო კომპანია, რომელიც აპირებს დადოს გარიგება საფონდო ბირჟაზე, თავისი სახელით წარადგენს განაცხადს და გარიგების მეორე მხარისათვის უზრუნველყოფს გარიგების ანგარიშსწორების დღეს ფასიანი ქაღალდების საფასურის გადახდას ან მათ მიწოდებას.

5. საჯარო ფასიანი ქაღალდებით გარიგებები შეიძლება დაიდოს საბროკერო კომპანიის მონაწილეობით ან მის გარეშე (27.03.2007 №4520).

6. ერთი კლასის ფასიანი ქაღალდები შეიძლება სავაჭროდ დაშვებული იქნეს ერთ ან მეტ საფონდო ბირჟაზე (18.07.2003 № 2503).

7. თუ საჯარო ფასიანი ქაღალდებით გარიგებები იდება საფონდო ბირჟის გარეთ და გარიგების თაბნხა აღემატება 100 ლარს, ამ შემთხვევაში (27.03.2007 № 4520):

ა) თუ გარიგება დადებულია საბროკერო კომპანიის მონაწილეობით, საბროკერო კომპანია ვალდებულია, საფონდო ბირჟაზე დააფიქსიროს ფასიანი ქაღალდების რაოდენობა და ფასი.

ბ) თუ გარიგება დადებულია საბროკერო კომპანიის მონაწილეობის გარეშე ფასიანი ქაღალდების რეგისტრატორი ვალდებულია, საფონდო ბირჟაზე დააფიქსიროს ფასიანი ქაღალდების რაოდენობა და ფასი.

მუხლი 19. გარიგება საჯარო ფასიანი ქაღალდებით.

1. ამ კანონის მე-18 მუხლისა და ამ მუხლის მიზნებისათვის საჯარო ფასიანი ქაღალდებით გარიგებათა სახეები, მათი დადებისა და მათში საბროკერო კომპანიების მონაწილეობის

მოთხოვნები განისაზღვრება სამსახურის მიერ დადგენილი და შესაბამისი საფონდო ბირჟის წესებით, რომლებიც არ უნდა ეწინააღმდეგებოდეს ამ კანონის მე-18 მუხლით გათვალისწინებულ ნორმებს (11.07.2007. №5269 ეს კანონი ამოქმედდეს „საქართველოს ეროვნული ბანკის შესახებ“ საქართველოს ორგანულ კანონში ცვლილების შეტანის თაობაზე საქართველოს ორგანული კანონის შესაბამისად საქართველოს ფასიანი ქაღალდების ეროვნული კომისიისა და საქართველოს დაზღვევის სახელმწიფო ზედამხედველობის სამსახურის სალიკვიდაციო ღონისძიებების დასრულების შემდეგ).

2. საჯარო ფასიანი ქაღალდებით გარიგებისას მათზე საკუთრების უფლება წარმოშობილად, შეცვლილად ან შეწყვეტილად ითვლება ამ ფაქტის ფასიანი ქაღალდების რეესტრში რეგისტრაციის მომენტიდან, ხოლო თუ ისინი ნომინალურ ფლობელთანაა, – ნომინალური მფლობელის ჩანაწერებში რეგისტრაციის მომენტიდან.

3. სამსახური უფლებამოსილია, თავის მიერ დადგენილი წესით:

ა) შეზღუდოს იმ საჯარო ფასიანი ქაღალდების გადაცემა, რომელთა ღირებულება სრულად არ არის დაფარული;

ბ) მოაწესრიგოს ფასიან ქაღალდებზე საკუთრების უფლებიდან გამომდინარე შესაბამისი უფლებათა გადაცემა ერთი ან მეტი საფეხურის ნომინალური მფლობელებისათვის;

გ) განსაზღვროს ფასიან ქაღალდებზე საკუთრების უფლების რეალიზაციის მიზნებისათვის საჯარო ფასიან ქაღალდებზე საკუთრების უფლების სააღრიცხვო თარიღის დადგენის მოთხოვნები და პროცედურები;

დ) ანგარიშვალდებულ საწარმოთათვის მოაწესრიგოს „მეწარმეთა შესახებ საქართველოს კანონის მე-3 მუხლის 3.3-3.7 პუნქტებითა და 531 მუხლით გათვალისწინებული საკითხები (11.07.2007. №5269 ეს კანონი ამოქმედდეს „საქართველოს ეროვნული ბანკის შესახებ“ საქართველოს ორგანულ კანონში ცვლილების შეტანის თაობაზე საქართველოს ორგანული კანონის შესაბამისად საქართველოს ფასიანი ქაღალდების ეროვნული კომისიისა და საქართველოს დაზღვევის სახელმწიფო ზედამხედველობის სამსახურის სალიკვიდაციო ღონისძიებების დასრულების შემდეგ).

თავი V ლიცენზირება

მუხლი 20. ლიცენზიის სახეები (27.03.2007 №4520)

1. კომისია უფლებამოსილია, „ლიცენზიებისა და ნებართვების შესახებ“ საქართველოს კანონისა და ამ კანონის შესაბამისად გასცეს, (ცვლილებები შეიტანოს და გააუქმოს შემდეგი სახის ლიცენზიები:

- ა) საბროკერო საქმიანობის ლიცენზია;
- ბ) საფანდო ბიუის ლიცენზია;
- გ) ცენტრალური დეპოზიტარის ლიცენზია;
- დ) ფასიანი ქაღალდების რეგისტრატორის ლიცენზია.

2. აკრძალულია სამსახურის მიერ გაცემული, ამ მუხლის პირველ მუხლში აღნიშნული ლიცენზიის გარეშე შესაბამისი საქმიანობის განხორციელება (11.07.2007. №5269 ეს კანონი ამოქმედდეს „საქართველოს ეროვნული ბანკის შესახებ“ საქართველოს ორგანულ კანონში ცვლილების შეტანის თაობაზე საქართველოს ორგანული კანონის შესაბამისად საქართველოს ფასიანი ქაღალდების ეროვნული კომისიისა და საქართველოს დაზღვევის სახელმწიფო ზედამხედველობის სამსახურის სალიკვიდაციო ღონისძიებების დასრულების შემდეგ).

მუხლი 21. ამოღებულია (27.03.2007 № 4520)

მუხლი 22. ამოღებულია (27.03.2007 № 4520)

მუხლი 23. საბროკერო კომპანიის საქმიანობა (27.03.2007 № 4520)

საბროკერო საქმიანობის ლიცენზია ლიცენზიის მფლობელ საბროკერო კომპანიას უფლებას ანიჭებს:

- ა) პირდაპირი კონსულტაციები გაუწიოს ინვესტორებს ინვესტიციებთან დაკავშირებით მათ შორის, ფასიანი ქაღალდების ფასის, ფასიან ქაღალდებში ინვესტიციების განხორციელების, ფასიანი ქაღალდების ყიდვა-გაყიდვისა და მათთან დაკავშირებულ უცხოური ვალუტით გარიგებებში;
- ბ) განახორციელოს ფინანსურ ინსტუმენტებთან და მათ ემიტენტებთან დაკავშირებული კვლევა და უზრუნველყოს ამ კვლევის შედეგების ან/და საინვესტიციო სტრატეგიასთან დაკავშირებული რეკომენდაციების გავრცელება;
- გ) კონსულტაცია გაუწიოს ემიტენტებს ფასიანი ქაღალდების გამოშვებისა და ინვეტიციების მოზიდვის თაობაზე;

დ) მოამზადოს და განახორციელოს ემიტენტის ფასიანი ქაღალდების განთავსება არაგარანტირებულ საფუძველზე;

ე) მიიღოს და გადასცეს კლიენტების დაეალებები ფასიანი ქაღალდებთან დაკავშირებით, კლიენტების სახსრებით განახორციელოს ფასიანი ქაღალდებით გარიგება მათივე ინტერესებისათვის;

ვ) მართოს კლიენტების, მათ შორის, საპენსიო სქემების, საინვესტიციო პორტფელები და ფასიანი ქაღალდებით ოპერაციებისათვის გამოყოფილ სახსრები;

ზ) განახორციელოს კლიენტების საინვესტიციო სხსრების ან/და ფასიანი ქაღალდების შენახვა და აღრიცხვა, აგრეთვე ფასიანი ქაღალდების ნომინალური მფლობელის მომსახურება;

თ) საკუთარი სახსრებით განახორციელოს ფასიანი ქაღალდებით გაიგება თავისივე ინტერესებისათვის;

ი) მოამზადოს და განახორციელოს ემიტენტის ფასიანი ქაღალდების განთავსება გარანტირებულ საფუძველზე;

კ) ასესხოს კლიენტებს და ისესხოს მათგან ფასიანი ქაღალდები, აგრეთვე გამოიყენოს საკუთარი სახსრები კლიენტებისათვის ფასიანი ქაღალდების შესაძენად, მონაწილეობა მიიღოს სამსახურის მიერ დადგენილი წესით განსაზღვრულ „მოკლე გაყიდვებში“ (11.07.2007. №5269 ეს კანონი ამოქმედდეს „საქართველოს ეროვნული ბანკის შესახებ“ საქართველოს ორგანულ კანონში ცვლილების შეტანის თაობაზე საქართველოს ორგანული კანონის შესაბამისად საქართველოს ფასიანი ქაღალდების ეროვნული კომისიისა და საქართველოს დაზღვევის სახელმწიფო ზედამხედველობის სამსახურის სალიკვიდაციო ღონისძიებების დასრულების შემდეგ).

ლ) განახორციელოს ვალუტის ყიდვა-გაყიდვა.

მუხლი 231. ზოგადი მოთხოვნები (27.03.2007 №4520)

1. ერთი პირი შეიძლება იყოს მხოლოდ ერთი საბროკერო კომპანიის მესაკუთრე (აქციონერი) ან თანამშრომელი. ეს შეზღუდვა მესაკუთრეობაზე არ ეხება იმ საბროკერო კომპანიას, რომელიც არის ან ხდება ანგარიშვალდებული საბროკერო კომპანია. თუ პირი ხდება რამდენიმე არაანგარიშვალდებული საბროკერო კომპანიის პარტნიორი ამა თუ იმ სახის რეორგანიზაციულ ქმედებათა შედეგად ან

სხვა მიზეზით, მან დაუყოვნებლივ წერილებით უნდა აცნობოს სამსახურს ამის შესახებ და უნდა მიიღოს ზომები ვითარების გამოსასწორებლად. სანამ აღნიშნული ვითარება არ გამოსწორდება, პირმა არ შეიძლება მიიღოს მონაწილეობა ერთზე მეტი საბროკერო კომპანიის მართვასა და საქმიანობაში (11.07.2007. №5269 ეს კანონი ამოქმედდეს „საქართველოს ეროვნული ბანკის შესახებ“ საქართველოს ორგანულ კანონში ცვლილების შეტანის თაობაზე საქართველოს ორგანული კანონის შესაბამისად საქართველოს ფასიანი ქაღალდების ეროვნული კომისიისა და საქართველოს დაზღვევის სახელმწიფო ზედამხედველობის სამსახურის სალიკვიდაციო ღონისძიებების დასრულების შემდეგ).

2. ბირჟის, რეგისტრატორის ან ცენტრალური დეპოზიტარის ის თანამშრომელი, რომელსაც ხელი მიუწვდება კონფიდენციალურ ინფორმაციაზე, არ შეიძლება იმავდროულად იყოს საბროკერო კომპანიის თანამშრომელი.

3. ამ კანონით ნებადართულია ბანკების მონაწილეობა ფასიანი ქაღალდების ბაზარზე უშუალოდ ან მათი შეიღობილი საწარმოების (საბროკერო კომპანიების) მეშვეობით, „კომერციული ბანკების საქმიანობის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-10 მუხლის მე-2 პუნქტის შესაბამისად.

4. საბროკერო კომპანიებმა არ უნდა განახორციელონ საქმიანობა, რომელიც ამ კანონის 23-ე მუხლით არ არის გათვალისწინებული, გარდა სამთავრობო ფასიან ქაღალდებთან დაკავშირებულ ზემოაღნიშნულ საქმიანობაში მონაწილეობისა.

5. საწარმო, რომელიც არ არის ბანკი და რომლის საქმიანობა დაკავშირებულია მხოლოდ სამთავრობო ფასიან ქაღალდებთან ამ კანონის 23-ე მუხლის პირველი პუნქტის ფარგლებში, ექვემდებარება რეგულირებას ამ კანონის შესაბამისად.

6. სამსახურს შეუძლია თავის მიერ დადგენილი წესით განსაზღვროს ამ კანონის 23-ე მუხლში ჩამოთვლილი საქმიანობები, რომელთა განხორციელებისას პირს არ მოეთხოვება, იყოს საბროკერო კომპანია ან ჰქონდეს ლიცენზია, თუ ამ პირის საქმიანობა რეგულირდება შესაბამისი კანონმდებლობით (11.07.2007. №5269 ეს კანონი ამოქმედდეს

„საქართველოს ეროვნული ბანკის შესახებ“ საქართველოს ორგანულ კანონში ცვლილების შეტანის თაობაზე საქართველოს ორგანული კანონის შესაბამისად საქართველოს ფასიანი ქაღალდების ეროვნული კომისიისა და საქართველოს დაზღვევის სახელმწიფო ზედამხედველობის სამსახურის სალიკვიდაციო ღონისძიებების დასრულების შემდეგ).

7. საბროკერო კომპანიები ანგარიშის გახსნის პროცედურას ახორციელებენ „უკანონო შემოსავლის ლეგალიზაციის აღკვეთის ხელშეწყობის შესახებ“ საქართველოს კანონის შესაბამისად. საბროკერო კომპანიებმა თავიანთი მომსახურების მომხმარებლებთან საქმიანი ურთიერთობის პერიოდში და მათ მიერ განხორციელებული ოპერაციების შემოწმებისას უნდა იცოდნენ თავიანთი მომსახურების მომხმარებლების ვინაობა, საქმიანობა და ამ საქმიანობის რისკის დონე. მათ უფლება აქვთ თავად განსაზღვრონ და მოითხოვონ სხვა დამატებითი ინფორმაცია. საბროკერო კომპანიებს უფლება აქვთ, ყოველგვარი დასაბუთების გარეშე უარი განაცხადოს ანგარიშის გახსნაზე.

8. პირებს, რომლებსაც არ გააჩნიათ საბროკერო კომპანიის ლიცენზია, უფლება არა აქვთ, საქმიანობასა და რეკლამირებაში გამოიყენონ საფირმო სახელწოდება სიტყვებით „ფასიანი ქაღალდების საბროკერო კომპანია“ ან სხვა სიტყვები თუ მათი კომბინაცია, რომლებიც შინაარსობრივად ამგვარ საქმიანობას გამოხატავს.

მუხლი 24. საბროკერო საქმიანობის სალიცენზიო პირობები (27.03.2007 №4520).

1. საბროკერო საქმიანობის ლიცენზიის მაძიებელი, „ლიცენზიებისა და ნებართვების შესახებ“ საქართველოს კანონით დადგენილი პირობების გარდა უნდა აკმაყოფილებდეს შემდეგ სალიცენზიო პირობებს:

ა) „მეწარმეთა შესახებ“ საქართველოს კანონის მიხედვით, რეგისტრირებულია, როგორც შესრულებული პასუხისმგებლობის საზოგადოება ან სააქციო საზოგადოება;

ბ) ზრუნველყოფილია ამ მიხლის მე-3 პუნქტით გათვალისწინებული ნორმის შესრულება;

გ) საბროკერო კომპანიის მმართველი ორგანოს არცერთ წევსრ სამორთმეული არა აქვს მმართველ ორგანოში მონაწილეობის უფლება; იგი ბოლო 10 წლის განმავლობაში არ ყოფილა ნასამართლვეი ეკონომიკური დანაშაულისათვის; მას ბოლო 5 წლის განმავლობაში არ ქონია დაკისრებული ადმინისტრაციული სახდელი ფასიანი ქაღალდების შესახებ საქართველოს კანონმდებლობის უხეში დარღვევისათვის.

2. საბროკერო საქმიანობის ლიცენზიის მადიებელი ლიცენზიის მისაღებად სამსახურს მიმართავს განცხადებით, რომელსაც „ლიცენზიებისა და ნებართვების შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-9 მუხლში აღნიშნული დოკუმენტების გარდა, უნდა დაურთოს:

ა) ინფორმაცია საბროკერო კომპანიის თითოეული ბენეფიციარყ მესაკუთრის ვინაობის შესახებ, რომელიც პირდაპირ ან არაპირდაპი ფლობს აქციების (წილის) 5 და 5-ზე მეტ პროცენტს (მისი ოდენობის მითითებით).

ბ) ინფორმაცია ამ მუხლის მე-3 პუნქტით გათვალისწინებული ნორმის შესრულების შესახებ;

გ) საბროკერო კომპანიის წესდება, შესაბამის ორგანოში რეგისტრირებული და ნოტარიუსის მიერ დადასტურებული სადამფუძნებლო დოკუმენტები;

დ) ბოლო წლის ან ბოლო ნახევარი წლის ბალანსი (იმის მიხედვით, რომელია უფრო ახალი), რომელიც დადასტურებულია აუდიტორიის მიერ; პირი რომელიც სამსახურს მიმართავს დაფუძნებიდა არაუგვიანეს ნახევარი წლისა, წარადგენს მიმდინარე ბალანსს.

3. სამსახური უფლებამოსილია, დააწესოს საბროკერო კომპანიის საკუთარი კაპიტალის შესაბამისი მინიმუმი და ნასესხები კაპიტალის თანაფარდობა საკუთარ კაპიტალთან (11.07.2007. №5269 ეს კანონი ამოქმედდეს „საქართველოს ეროვნული ბანკის შესახებ“ საქართველოს ორგანულ კანონში ცვლილების შეტანის თაობაზე საქართველოს ორგანული კანონის შესაბამისად საქართველოს ფასიანი ქაღალდების ეროვნული კომისიისა და საქართველოს დახდვევის სახელმწიფო ზედამხედველობის სამსახურის სალიკვიდაციო დონისძიებების დასრულების შემდეგ).

მუხლი 25. ამოღებულია (27.03.2007 № 4520)

მუხლი 26. ამოღებულია (27.03.2007 № 4520)

მუხლი 27. საფონდო ბირჟის სალიცენზიო პირობებში (27.03.2007 № 4520)

1. საფონდო ბირჟის ლიცენზის მაძიებელი, „ლიცენზიებისა და ნებართვების შესახებ“ საქართველოს კანონით დადგენილი პირობების გარდა, უნდა აკმაყოფილებდეს შემდეგ სალიცენზიო პირობებს:

ა) „მეწარმეთა შესახებ“ საქართველოს კანონის მიხედვით, რეგისტრირებულია, როგორც შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოება ან სააქციო საზოგადოება;

ბ) მისი ყველა პარტნიორი (აქციონერი) არის საფონდო ბირჟის პირობითი მესაკუთრე-წევრი მაინც ამ კანონის 34-ე მუხლის მე-3 პუნქტის შესაბამისად;

გ) მისი მართვა და გაუქმება ხორციელდება ამ კანონის 37-ე მუხლითა და „მეწარმეთა შესახებ“ საქართველოს კანონით დადგენილი წესები;

დ) მისი მმართველი ორგანოს არც ერთ წევრს ჩამორთმეული არა აქვს მმართველ ორგანოში მონაწილეობის უფლება; იგი ბოლო 10 წლის განმავლობაში არ ყოფილა ნასამართლევი ეკონომიკური დანაშაულისათვის; მას ბოლო 5 წლის განმავლობაში არ ჰქონია დაკისრებული ადმინისტრაციული სახდელი ფასიანი ქაღალდების შესახებ საქართველოს კანმდებლობისა და თვითრეგულირებადი ორგანიზაციის წესების უხეში დარღვევისათვის;

ე) მის მესაკუთრე-წევრებს დამტკიცებული აქვთ ფასიანი ქაღალდების სავაჭროდ დაშვების, ვაჭრობისა და სხვა წესები ამ მუხლის შესაბამისად;

ვ) ჩაბმულია მხოლოდ საფონდო ბირჟის საქმიანობაში;

ზ) მისი წესდება, შინაგანაწესი და წესები:

ზ.ა) მხოლოდ პარტნიორებს (აქციონერებს) რთავს ნებას, გახდნენ წევრები, და შეიცავს ამ კანონის 34-ე მუხლში ჩამოთვლილ შეზღუდვებს საფონდო ბირჟის წევრების მიმართ.

ზ.ბ) ადგენს ამ კანონით გათვალისწინებულ საფონდო ბირჟის მიზეზებს და ამოცანებს;

- ზ.გ) კრძალავს მესაკუთრე-წევრებისათვის მოგების განაწილებას;
- ზ.დ) მოითხოვს სამართლიან, კეთილგონიერულ და თანასწორუფლებიან დამოკიდებულებას საფონდო ბირჟის ყველა მესაკუთრე-წევრისა თუ მესაკუთრე-წევრობის კანდიდატისადმი;
- ზ.ე) განსაზღვრავს საფონდო ბირჟის მმართველ ორგანოს ამ კანონის 35-ე მუხლის შესაბამისად;
- ზ.ვ) მისი ლიკვიდაციის პირობები და პროცედურა შეესაბამება ამ კანონის 37-ე მუხლს;
- თ) მისი საკუთარი კაპიტალი არ უნდა იყოს სამსახურის მიერ დადგენილი წესით განსაზღვრულ სიდიდეზე ნაკლები;
- ი) მისი წესები, ორგანიზაციული სტრუქტურა, ტექნიკური საშუალებები და თანამშრომელთა შტატი უნდა შეესაბამებოდეს სამსახურის მიერ დადგენილ წესს რათა ზიანი არ მიადგეს საქართველოში ფასიანი ქაღალდების ლიკვიდური კონკურენტუნარიანი და გამჭვირვალე ბაზრების განვითარებას ან ამ ბაზრებზე გარიგებათა ანგარიშსწორებებს (11.07.2007. №5269 ეს კანონი ამოქმედდეს „საქართველოს ეროვნული ბანკის შესახებ“ საქართველოს ორგანულ კანონში ცვლილების შეტანის თაობაზე საქართველოს ორგანული კანონის შესაბამისად საქართველოს ფასიანი ქაღალდების ეროვნული კომისიისა და საქართველოს დაზღვევის სახელმწიფო ზედამხედველობის სამსახურის სალიკვიდაციო ღონისძიებების დასრულების შემდეგ).
2. საფონდო ბირჟის ლიცენზიის მაძიებელი ლიცენზიის მისაღებად სამსახურს მიმართავს განცხადებით, რომელსაც „ლიცენზიებისა და ნებართვების შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-9 მუხლში აღნიშნული დოკუმენტების გარდა, უნდა დაურთოს:
- ა) საფონდო ბირჟის პირობითი მესაკუთრე-წევრების სახელწოდებები;
- ბ) საფონდო ბირჟის ფინანსური ანგარიშები სამსახურისდ მიერ დადგენილი წესების შესაბამისად;
- დ) საფონდო ბირჟის მმართველი ორგანოს წევრთა სახელები, მისამართები და სათანადო პროფესიული გამოცდილების აღწერა;

ე) ინფორმაცია საფონდო ბირჟის ტექნიკური აღჭურვილობისა და მისი კუთვნილების შესახებ;

ვ) არანაკლებ 10 საბროკერო კომპანიის სახელწოდება, რომლებმაც გამოთქვეს მზადყოფნა, გახდნენ საფონდო ბირჟის მესაკუთრე-წევრები;

ზ) საფონდო ბირჯის ყველა წესის ასლები, კერძოდ, მესაკუთრე-წევრობის, სავაჭროდ დასაშვები, უთანხმოებათა მოგვარებისა და სხვა წესების ასლები, რომლებიც მოეჭოვება ამ კანონსა და სამსახურის მიერ დადგენილ წესებთან შესაბამისობისათვის (11.07.2007. №5269 ეს კანონი ამოქმედდეს „საქართველოს ეროვნული ბანკის შესახებ“ საქართველოს ორგანულ კანონში ცვლილების შეტანის თაობაზე საქართველოს ორგანული კანონის შესაბამისად საქართველოს ფასიანი ქაღალდების ეროვნული კომისიისა და საქართველოს დაზღვევის სახელმწიფო ზედამხედველობის სამსახურის სალიკვიდაციო ღონისძიებების დასრულების შემდეგ).

3. საფონდო ბირჟის სავაჭრო წესები:

ა) განსაზღვრავს საფონდო ბირჟაზე დადებულ გარიგებებთან დაკავშირებული დავების მოგვარების მეთოდებსა და პროცედურებს;

ბ) განსაზღვრავს საფონდო ბირჟაზე ფასიანი ქაღალდებით ვაჭრობის პროცედურებსა და კონკრეტული ასიანი ქაღალდებით ვაჭრობის დროებით ან სამუდამოდ შეწყვეტის პირობებს ამ კანონის 36-ე მუხლის შესაბამისად;

გ) განსაზღვრავს საფონდო ბირჟაზე სავაჭრო სესიების დღეებსა და საათებს;

დ) განსაზღვრავს საბირჟო ვაჭრობის მონაწილე პირთა უფლებამოვალეობებსა და ჯარიმებს ამ მოთხოვნათა დარღვევისათვის;

ე) განსაზღვრავს კოტირებისა და გამოცხადების პროცედურას, ასევე კოტირების ფორმასა და შინაარსს და ასიანი ქაღალდებით ვაჭრობასთან დაკავშირებულ საბაზრო მონაცემებს (წესები უნდა ემსახურებოდეს სამართლიან და ინფორმაციულ კოტირებათა წარმოქმნას, არ უშვებდეს შეცდომაში შემყვან და ცრუ კოტირებებს და ხელს უწყობდეს კოტირებათა შეგროვებისა და გავრცელების მოწესრიგებულ პროცედურებს);

- ვ) განსაზღვრავს საფონდო ბირჟის საინფორმაციო საშუალებებს;
- ზ) განსაზღვრავს საფონდო ბირჟაზე დადებული გარიგებების აღრიცხვის წესებს, რომლებიც აუცილებელია მესაკუთრე-წევრებს შორის დადებულ გარიგებათა შესახებ ჩანწერების შექმნისა და შემდგომი ანგარიშსწორებისათვის;
- თ) განსაზღვრავს სავაჭრო ოპერაციების განსახორციელებლად ბროკერების საფონდო ბირჟაზე დაშვების პროცედურას, მათ შორის, საკვალიფიკაციო/საგამოცდო მოთხოვნებს, ბროკერთა საქმიანობაზე ზედამხედველობისა და მათი სავაჭროდ დაშვების დროებით ან სამუდამოდ გაუქმების პირობებს;
- ი) უზრუნველყოფს გაყალბებისა და მანიპულირების თავიდან ასაცილებელ მექანიზმებს; ხელს უწყობს სამართლიანი და თანასწორუფლებიანი ვაჭრობის პრინციპების დამკვიდრებას, აგრეთვე რეგულირებაში, კლირინგში, ანგარიშსწორებასა და ინფორმაციის დამუშავებაში ჩართული პირების საქმიანობის კოორდინაციისა და თანამშრომლობის განვითარებას ფასიანი ქაღალდებით გარიგებებისათვის ხელის შეწყობის მიზნით;
- კ) კრძალავს დისკრიმინაციას კლიენტებს, ემიტენტებს, საბროკერო კომპანიებსა და ბროკერებს შორის.
4. საფონდო ბირჟის სხვა წესები განსაზღვრავს:
- ა) საფონდო ბირჟის მომსახურების სახეებს და ამ მომსახურების ფასებს;
- ბ) მესაკუთრე-წევრთა კლიენტების საჩივართა მოგვარების პროცედურას იმ საკითხებთან დაკავშირებით, რომლებიც საფონდო ბირჟის წესებს ეხება;
- გ) პასუხისმგებლობას ამ კანონისა და შესაბამისი წესებისა თუ საფონდო ბირჟის წესების დარღვევისათვის, მათი გარიცხვის, საქმიანობისა და ფუნქციების შეჩერებისა და შეზღუდვის, საყვედურის გამოცხადების, დაჯარიმებისა და სხვა სათანადო სანქციების გამოყენებით;
- დ) მესაკუთრე-წევრებისა და თანამშრომლების მიერ საქმიანობის განხორციელების პროცესში ქცევის მაღალეთიკური სტანდარტებისა და ნორმების დაცვის მოთხოვნას;
- ე) ამ პუნქტის „დ“ ქვეპუნქტში აღნიშნულ სტანდარტებსა და ნორმებს.

5. პირებს, რომლებსაც არ გააჩნიათ საფონდო ბირჟის ლიცენზია, უფლება არა აქვთ, საქმიანობასა და რეკლამირებაში გამოიყენონ საფირმო სახელწოდება სიტყვებით „საფონდო ბირჟა“ ან სხვა სიტყვები თუ კომბინაცია, რომლებიც შინაარსობრივად ამგვარ საქმიანობას გამოხატავს.

მუხლი 28. ცენტრალური დეპოზიტარის სალიცენზიო პირობები (27.03.2007 № 4520):

1. ცენტრალური დეპოზიტარი შეიძლება აგრეთვე ფლობდეს ფასიანი ქაღალდების რეგისტრატორის ლიცენზიას. აღნიშნულ შემთხვევაში ლიცენზია გაიცემა „ლიცენზიებისა და ნებართვების შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-9 მუხლის მე-6 პუნქტის შესაბამისად.

2. ცენტრალური დეპოზიტარის ლიცენზიის მაძიებელი, „ლიცენზიებისა და ნებართვების შესახებ“ საქართველოს კანონით დადგენილი პირობების გარდა, უნდა აკმაყოფილებდეს შემდეგ სალიცენზიო პირობებს:

ა) „მეწარმეთა შესახებ“ საქართველოს კანონის მიხედვით, რეგისტრირებულია, როგორც შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოება ან სააქციო საზოგადოება;

ბ) მისი მმართველი ორგანოს არცერთ წევრს ჩამორთმეული არა აქვს მმართველ ორგანოში მონაწილეობის უფლება; იგი ბოლო 10 წლის განმავლობაში არ ყოფილა ნასამართლევი ეკონომიკური დანაშაულისათვის; მას ბოლო 5 წლის განმავლობაში არ ჰქონია დაკისრებული ადმინისტრაციული სახდელი ფასიანი ქაღალდების შესახებ საქართველოს კანონმდებლობისა და თვითრეგულირებადი ორგანიზაციის წესების უხეში დარღვევისათვის;

გ) მისი წესები შედგენილია ამ მუხლის მე-4 პუნქტის, ამ კანონის 38-ე და 39-ე მუხლებისა და სამსახურის მიერ დადგენილი წესების შესაბამისად; (11.07.2007. №5269 ეს კანონი ამოქმედდეს „საქართველოს ეროვნული ბანკის შესახებ“ საქართველოს ორგანულ კანონში ცვლილების შეტანის თაობაზე საქართველოს ორგანული კანონის შესაბამისად საქართველოს ფასიანი ქაღალდების ეროვნული კომისიისა და საქართველოს დაზღვევის სახელმწიფო ზედამხედველობის სამსახურის სალიკვიდაციო ღონისძიებების დასრულების შემდეგ).

დ) მისი წესდება, შინაგანაწესი და წესები:

დ.ა) ცენტრალურ დეპოზიტარს (დეპოზიტარს) უკრძალავს ყოველგვარ საქმიანობას, გარდა ამ კანონის მიხედვით, ცენტრალური დეპოზიტარის (დეპოზიტარის), ფასიანი ქაღალდების რეგისტრატორისა და მათთან დაკავშირებული სამსახურის მიერ დადგენილი წესით განსაზღვრული სხვა საქმიანობებისა; (11.07.2007. №5269 ეს კანონი ამოქმედდეს „საქართველოს ეროვნული ბანკის შესახებ“ საქართველოს ორგანულ კანონში ცვლილების შეტანის თაობაზე საქართველოს ორგანული კანონის შესაბამისად საქართველოს ფასიანი ქაღალდების ეროვნული კომისიისა და საქართველოს დაზღვევის სახელმწიფო ზედამხედველობის სამსახურის სალიკვიდაციო ღონისძიებების დასრულების შემდეგ).

დ.ბ) კრძალავს მესაკუთრეებისათვის მოგების განაწილებას;

დ.გ) საკუთრების უფლებას აძლევს მხოლოდ ლიცენზირებულ საფონდო ბირჟას, ფასიანი ქაღალდების რეგისტრატორსა და ამ მუხლის მე-4 პუნქტის თანახმად განსაზღვრულ მონაწილეებს. ამასთანავე, მონაწილეებს არა აქვთ უფლება ფლობდნენ ცენტრალური დეპოზიტარის 10%-ზე მეტს;

დ.დ) ადგილს მონაწილეთა უფლება-მოვალეობებს;

დ.ე) მოითხოვს სამართლიან და არადისკრიმინაციულ მოპყრობას მონაწილეებისა და მონაწილეობის კანდიდატებისადმი;

დ.ვ) მოითხოვს, რომ ცენტრალური დეპოზიტარის სახელწოდება შეიცავდეს სიტყვებს „ფასიანი ქაღალდების ცენტრალური დეპოზიტარი“, თუ სხვა რამ არ არის დადგენილი;

ე) მისი საკუთარი კაპიტალი არ უნდა იყოს სამსახურის მიერ დადგენილი წესით განსაზღვრული სიდიდეზე ნაკლები;

ე) სამსახურის მიერ დადგენილი წესის შესაბამისად, უნდა ჰყავდეს თანამშრომელთა შტატი, უნდა ჰქონდეს ტექნიკური საშუალებები და ორგანიზაციური სტრუქტურა, რათა უზრუნველყოფილი იქნეს ფასიანი ქაღალდებით გარიგებათ სწრაფი, ეფექტიანი და საიმედო ანგარიშსწორებანი (11.07.2007. №5269 ეს კანონი ამოქმედდეს „საქართველოს ეროვნული ბანკის შესახებ“ საქართველოს ორგანულ კანონში ცვლილების შეტანის თაობაზე საქართველოს ორგანული კანონის შესაბამისად საქართველოს ფასიანი ქაღალდების

ეროვნული კომისიისა და საქართველოს დაზღვევის სახელმწიფო ზედამხედველობის სამსახურის სალიკვიდაციო ღონისძიებების დასრულების შემდეგ).

3. ცენტრალური დეპოზიტარის ლიცენზიის მაძიებელი ლიცენზიის მისაღებად სამსახურს მიმართავს განცხადებით, რომელსაც „ლიცენზიებისა და ნებართვების შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-9 მუხლში აღნიშნული დოკუმენტების გარდა, უნდა დაურთოს:

ა) ცენტრალური დეპოზიტარის (დეპოზიტარის) მესაკუთრეთა სახელები;
ბ) ცენტრალური დეპოზიტარის (დეპოზიტარის) ხემპლვანელი პირების სახელები, მისამართები და სათანადო პროფესიური გამოცდილების აღწერა;

გ) ინფორმაცია ცენტრალური დეპოზიტარის (დეპოზიტარის) ტექნიკური აღჭურვილობის შესახებ;

დ) ცენტრალური დეპოზიტარის (დეპოზიტარის) წესდების, შინაგანაწესისა და წესების ასლები;

ე) იმ თანამშრომელთა სახელები, რომლებიც პსაუხისმგებელი არიან ამ კანონის, სამსახურის მიერ დადგენილი წესებისა და ცენტრალური დეპოზიტარის (დეპოზიტარის) მიერ მიღებული წესების დაცვის ზედამხედველობაზე (11.07.2007. №5269 ეს კანონი ამოქმედდეს „საქართველოს ეროვნული ბანკის შესახებ“ საქართველოს ორგანულ კანონში ცვლილების შეტანის თაობაზე საქართველოს ორგანული კანონის შესაბამისად საქართველოს ფასიანი ქაღალდების ეროვნული კომისიისა და საქართველოს დაზღვევის სახელმწიფო ზედამხედველობის სამსახურის სალიკვიდაციო ღონისძიებების დასრულების შემდეგ).

4. დეპოზიტარის წესები უზრუნველყოფს:

ა) ბირჟების, ბანკების, სადაზღვევოი კომპანიების, დეპოზიტარების (კასტოდიანების), ემიტენტებს საინვესტიციო კომპანიებსა და საბროკერო კომპანიების შესაძლებლობას, გახდნენ მონაწილენი, დეპოზიტარის წესების შესაბამისად;

ბ) მესაკუთრეთა სამართლიან წარმომადგენლობას მენეჯმენტის შერჩევისას და მათი საქმიანობის განხორციელებისას;

გ) საწევროებისა და სხვა გადასახადების სამართლიან დაგისრებას მის მონაწილეთათვის;

დ) დეპოზიტარის პასუხისმგებლობას ფასიანი ქაღალდებით გარიგებათა დროული და ზუსტი კლირინგისა და ანგარიშსწორებისათვის;

ე) დეპოზიტარის წესების დარღვევისათვის მონაწილეთა გარიცხვის, საქმიანობისა და ფუნქციების შეჩერებისა და შეზღუდვის, საყვედურის გამოცხადების, დაჯარიმებისა და სხვა სათანადო სანქციების გამოყენების საშუალებას;

ვ) წევრებისა და თანამშრომლების მიერ ქცევის მაღალეთიკური სტანდარტებისა და ნორმების დაცვას, აღნიშნული სტანდარტებისა და ნორმების განსაზღვრას.

5. ცენტრალური დეპოზიტარის სამეთვალყურეო საბჭოში შეიძლება შედიოდნენ ფასიანი ქაღალდების ბაზრის ნებისმიერ მონაწილეთა წარმომადგენლები.

6. პირებს რომლებსაც არ გააჩნიათ ცენტრალური დეპოზიტარის ლიცენზია, უფლება არა აქვთ, საქმიანობასა და რეკლამირებაში გამოიყენონ სიტყვები „ფასიანი ქაღალდების ცენტრალური დეპოზიტარი“ ან სხვა სიტყვები თუ მათი კომბინაცია, რომლებიც შინაარსობრივად ამგვარ საქმიანობას გამოხატავს.

მუხლი 29. ფასიანი ქაღალდების რეგისტრატორის ლიცენზია (27.03.2007. № 4520)

1. ფასიანი ქაღალდების რეგისტრატორის ლიცენზიის მაძიებელი, „ლიცენზიებისა და ნებართვების შესახებ“ საქართველოს კანონით დადგენილი პირობების გარდა, უნდა აკმაყოფილებდეს შემდეგ სალიცენზიო პირობებს:

ა) „მეწარმეთა შესახებ“ საქართველოს კანონის მიხედვით რეგისტრირებულია, როგორც შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოება ან სააქციო საზოგადოება;

ბ) სამსახურის მიერ დადგენილი წესის შესაბამისად, უნდა ჰყავდეს თანამშრომელთა შტატი, უნდა ჰქონდეს ტექნიკური საშუალებები და ორგანიზაციული სტრუქტურა ფასიანი ქაღალდების რეესტრის საწარმოებად, რათა უზრუნველყოფილი იქნეს ფასიანი ქაღალდების მესაკუთრეობისა და მასში მომხდარი ცვლილებების შესახებ ნათელი, სწრაფი და საიმედო ჩანაწერების წარმოება (11.07.2007. №5269 ეს კანონი ამოქმედდეს „საქართველოს ეროვნული ბანკის შესახებ“ საქართველოს

ორგანულ კანონში ცვლილების შეტანის თაობაზე საქართველოს ორგანული კანონის შესაბამისად საქართველოს ფასიანი ქაღალდების ეროვნული კომისიისა და საქართველოს დაზღვევის სახელმწიფო ზედამხედველობის სამსახურის სალიკვიდაციო ღონისძიებების დასრულების შემდეგ);

გ) მისი მმართველი ორგანოს არც ერთ წევრს გამორთმეული არა აქვს მმართველ ორგანოში მონაწილეობის უფლება; იგი ბოლო 10 წლის განმავლობაში არ ყოფილა ნასამართლევი ეკონომიკური დანაშაულისათვის; მას ბოლო 5 წლის განმავლობაში არ ჰქონია დაკისრებული ადმინისტრაციული სახდელი ფასიანი ქაღალდების შესახებ საქართველოს კანონმდებლობისა და თვითრეგულირებადი ორგანიზაციის წესების უხეში დარღვევისათვის;

დ) მისი წესები შედგენილია ამ მუხლისა და სამსახურის მიერ დადგენილი წესების შესაბამისად;

ე) არც ფასიანი ქაღალდების რეგისტრატორი არც მისი მმართველი ორგანოს წევრები არ არიან იმ ემიტენტის ფასიანი ქაღალდების ბენეფიციალი მესაკუთრეები, რომლისთვისაც ფასიანი ქაღალდების რეგისტრატორი აწარმოებს რეესტრს. ამასთანავე, ფასიანი ქაღალდების რეგისტრატორის მმართველი ორგანოს წევრებს სამსახურმა თავის მიერ დადგენილი წესით შეიძლება დართოს ამგვარი ფასიანი ქაღალდების შეზღუდული რაოდენობის ბენეფიციალური მესაკუთრეობის ნება იმ პირობით, რომ სათანადო პროცედურები უზრუნველყოფს რეესტრის დაცულობას და წესიერ წარმოებას, აგრეთვე იმის გათვალისწინებით, რომ რეგისტრატორის მიერ თავისი, როგორც ცენტრალური დეპოზიტარის (დეპოზიტარის).

მოვალეობის შესრულებისას მის მფლობელობაში მყოფი ფასიანი ქაღალდების გამონაკლისია (11.07.2007. №5269 ეს კანონი ამოქმედდეს „საქართველოს ეროვნული ბანკის შესახებ“ საქართველოს ორგანულ კანონში ცვლილების შეტანის თაობაზე საქართველოს ორგანული კანონის შესაბამისად საქართველოს ფასიანი ქაღალდების ეროვნული კომისიისა და საქართველოს დაზღვევის სახელმწიფო ზედამხედველობის სამსახურის სალიკვიდაციო ღონისძიებების დასრულების შემდეგ);

ვ) მისი წესდება, შინაგანაწესი და წესები:

ვ.ა) ფასიანი ქარაღდების რეგისტრატორს, თუ ის არ არის ცენტრალური დეპოზიტარის ლიცენზიის მფლობელი ამ კანონის 28-ე მუხლის შესაბამისად, უკრძალავს ყოველგვარ საქმიანობას, გარდა ფასიანი ქაღალდების რეგისტრატორობისა, რომლის მიხედვითაც რომლის მიხედვითაც ის მოქმედებს, როგორც ემიტენტა აგენტი;

ვ.ვ) უკრძალავს მისი წილის 10%-ზე მეტის ფლობას ან მის ეკონომიკურ საქმიანობაზე სხვაგვარი ზეგავლენის მოხდენას ფასიანი ქაღალდების ბაზრის რეგულირებად მონაწილეებს (გარდა ლიცენზიის მფლობელი საფონდო ბირჟისა, ცენტრალური დეპოზიტარისა ან ფასიანი ქაღალდების რეგისტრატორისა, რომელიც ამავდროულად ფლობს ცენტრალური დეპოზიტარის ლიცენზიას), ასევე იმ ემიტენტებს, რომელთა ფასიანი ქაღალდების რეესტრს აწარმოებს ამ ფასიანი ქაღალდების რეგისტრატორი, აგრეთვე მათთან დაკავშირებულ პირებს;

ვ.გ) ნებისმიერ სახელმწიფო ორგანიზაციას უკრძალავს ინდივიდუალურად ან კოლექტიურად ფლობდეს ფასიანი ქაღალდების რეგისტრატორის წილის 10%-ზე მეტს;

ზ) მისი საკუთარი კაპიტალი არ უნდა იყოს სამსახურის მიერ დადგენილი წესით განსაზღვრულ სიდიდეზე ნაკლები (11.07.2007. №5269 ეს კანონი ამოქმედდეს „საქართველოს ეროვნული ბანკის შესახებ“ საქართველოს ორგანულ კანონში ცვლილების შეტანის თაობაზე საქართველოს ორგანული კანონის შესაბამისად საქართველოს ფასიანი ქაღალდების ეროვნული კომისიისა და საქართველოს დაზღვევის სახელმწიფო ზედამხედველობის სამსახურის სალიკვიდაციო ღონისძიებების დასრულების შემდეგ).

2. ფასიანი ქარაღდების რეგისტრატორის ლიცენზიის მაძიებელი ლიცენზიის მისაღებად სამსახურს მიმართავს განცხადებით, რომელსაც „ლიცენზიებისა და ნებართვების შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-9 მუხლში აღნიშნული დოკუმენტების გარდა, უნდა დაურთოს:

ა) ფასიანი ქაღალდების რეგისტრატორის პარტნიორების (აქციონერთა) სახელები და თითოეული მათგანის

საკუთრებითი წილის ოდენობა; საქმიანობა (დამქირავებლის გვარი და ა.შ), ადრინდელი (ბოლო 5 წლის განმავლობაში) საქმიანობები და ინფორმაცია ანგარიშვალდებულ საწარმოებში ფასიანი ქაღალდების ფლობის შესახებ;

ბ) ფასიანი ქაღალდების რეგისტრატორის თანამდებობის პირთა სახელები, მისამართები და სათანადო პროფესიული გამოცდილების აღწერა;

გ) მონაცემები ფასიანი ქაღალდების რეგისტრატორის შევსებული საწესდებო კაპიტალისა და მისი სტრუქტურის შესახებ;

დ) ინფორმაცია ფასიანი ქაღალდების რეგისტრატორის შენობა-ნაგებობებისა და ტექნიკური აღჭურვილობის შესახებ;

ე) სამსახურის მიერ დადგენილი წესის მიხედვით მომზადებული, ფასიანი ქაღალდების რეგისტრატორსა და ემიტენტს შორის დადებული ხელშეკრულების ნიმუშის ასლი;

ვ) ფასიანი ქაღალდების რეგისტრატორის წესების ასლები;

ზ) იმ თანამშრომელთა სახელები, რომლებიც პასუხისმგებელი არიან ამ კანონის, შესაბამისი წესებისა და ფასიანი ქაღალდების რეგისტრატორის მიერ მიღებული წესების დაცვის ზედამხედველობაზე.

3. ფასიანი ქაღალდების რეგისტრატორის წესები:

ა) განსაზღვრავს, თუ რა ინფორმაცია უნდა იყოს მითითებული ფასიანი ქაღალდების რეესტრში ყოველი ემიტენტის შესახებ, რომლის ფასიანი ქაღალდებიც რეგისტრირებულია სამსახურის მიერ დადგენილი წესების შესაბამისად;

ბ) განსაზღვრავს წესს გარიგებათა აღიარებისა და ფასიანი ქაღალდების რეესტრში ჩანაწერების შეტანის, მათთან დაკავშირებული საჭირო ინფორმაციისა და ჩანაწერების გაკეთების დროის შესახებ, სამსახურის მიერ დადგენილი წესების შესაბამისად;

გ) განსაზღვრავს, თუ რა ინფორმაცია უნდა იყოს მითითებული ფასიანი ქაღალდების მფლობელთა ან ნომინალურ მფლობელთა სახელზე გახსნილ ყოველი ფასიანი ქაღალდის ანგარიშში, იმის გათვალისწინებით, რომ ანგარიშის მფლობელებმა დაუყოვნებლივ წერილობით უნდა აცნობოს ფასიანი ქაღალდების რეგისტრატორს ადრე წარდგენილ

ინფორმაციაში ნებისმიერი ცვლილებების შესახებ, სამსახურის მიერ დადგენილი წესების შესაბამისად;

დ) მოითხოვს თანამშრომელთაგან, დაიცვან ქვეყნის ნორმები, სამსახურის მიერ დადგენილი წესების შესაბამისად.

4. ფასიანი ქაღალდების რეგისტრატორის თანამშრომლებსა და მმართველ პირებს ეკრძალებათ, მიაწოდონ ვინმეს გარდა სამსახურისა, არასაჯარო კონფიდენციალური ინფორმაცია, მიღებული ფასიანი ქაღალდების რეგისტრატორად მუშაობისას, ან გამოიყენოს ეს ინფორმაცია ფასიანი ქაღალდებით ვაჭრობისას (11.07.2007. №5269 ეს კანონი ამოქმედდეს „საქართველოს ეროვნული ბანკის შესახებ“ საქართველოს ორგანულ კანონში ცვლილების შეტანის თაობაზე საქართველოს ორგანული კანონის შესაბამისად საქართველოს ფასიანი ქაღალდების ეროვნული კომისიისა და საქართველოს დაზღვევის სახელმწიფო ზედამხედველობის სამსახურის სალიკვიდაციო ღონისძიებების დასრულების შემდეგ).

5. პირებს, რომლებსაც არ გააჩნიათ ფასიანი ქაღალდები რეგისტრატორის ლიცენზია, უფლება არა აქვთ, საქმიანობასა და რეკლამირებაში გამოიყენოს სიტყვები „რეგისტრატორი ან ფასიანი ქაღალდების რეგისტრატორი“ ან სხვა სიტყვები თუ მათი კომბინაცია, რომლებიც შინაარსობრივად ამგვარ საქმიანობას გამოხატავს.

მუხლი 30. ამოღებულია (27.03.2007. №4520)

მუხლი 31. საბროკერო კომპანიების, საფონდო ბირჟების, ცენტრალური დეპოზიტარისა და ფასიანი ქაღალდების რეგისტრატორებისათვის ლიცენზიების გაუქმება (27.03.2007 № 4520)

1.სამსახური უფლებამოსილია „ლიცენზიებისა და ნებართვების შესახებ“ საქართველოს კანონით და ამ მუხლის მე-3 პუნქტით დადგენილი წესით გააუქმოს საბროკერო კომპანიისათვის, საფონდო ბირჟისათვის, ცენტრალური დეპოზიტარისათვის (დეპოზიტარისათვის) ან ფასიანი ქაღალდების რეგისტრატორისათვის მიცემული ლიცენზია:

ა) თუ ლიცენზიის მფლობელი აღარ აკმაყოფილებს იმ პირობებს, რომელთა საფუძველზეც გაიცა ლიცენზია;

ბ) თუ არ შესრულებულა ან განმეორებით დაირღვა ამ კანონის მოთხოვნები;

გ) თუ ამ კანონის 41-ე მუხლის მე-11 პუნქტის მიხედვით, სამსახური აღმოაჩენს, რომ საფონდო ბირჟა ან ცენტრალური დეპოზიტარი (დეპოზიტარი) ჯეროვან ზედამხედველობას ვერ უწევდა ამ კანონის, სამსახურის მიერ დადგენილი წესების ან საფონდო ბირჟისა თუ ცენტრალური დეპოზიტარის (დეპოზიტარის) წესების დაცვას;

დ) თუ სამსახური დაადგენს, რომ უგულებელყოფილ იქნა ფასიანი ქაღალდების რეგისტრატორის მართვისა და კონტროლის მოთხოვნები;

ე) „ლიცენზიებისა და ნებართვების შესახებ“ საქართველოს კანონით გათვალისწინებულ სხვა შემთხვევებში.

2. ამ მუხლის პირველი პუნქტით გათვალისწინებული დარღვევების აღმოჩენის შემთხვევაში სამსახური აფრთხილებს ლიცენზიის მფლობელს და უწესებს ვადას არანაკლებ 30 დღისა, რომლის განმავლობაშიც მან უნდა აღმოფხვრას ნაკლოვანებები.

3. თუ ლიცენზიის მფლობელი ვერ შეძლებს ნაკლოვანებათა აღმოფხვრას ამ მუხლის მე-2 პუნქტის მიხედვით, სამსახურმა სათანადოდ დასაბუთებული გადაწყვეტილების საფუძველზე შეიძლება გააუქმოს ლიცენზია და საჭიროების შემთხვევაში დანიშნოს ადმინისტრატორი (11.07.2007. №5269 ეს კანონი ამოქმედდეს „საქართველოს ეროვნული ბანკის შესახებ“ საქართველოს ორგანულ კანონში ცვლილების შეტანის თაობაზე საქართველოს ორგანული კანონის შესაბამისად საქართველოს ფასიანი ქაღალდების ეროვნული კომისიისა და საქართველოს დაზღვევის სახელმწიფო ზედამხედველობის სამსახურის სალიკვიდაციო ღონისძიებების დასრულების შემდეგ).

4. საფონდო ბირჟის ლიცენზიის გაუქმების შესახებ გადაწყვეტილების მიღებიდან იკრძალება ყოველგვარი ოპერაციის განხორციელება, გარდა იმ შემთხვევებისა, როდესაც ეს აუცილებელია ინვესტორთა ინტერესების დასაცავად.

5. ამ მუხლის მე-3 პუნქტის მიხედვით დანიშნული ადმინისტრატორი ახორციელებს მართვასა და ყველა საჭირო ქმედებას ინვესტორთა ინტერესების დასაცავად, მისთვის კანონით მინიჭებული უფლებამოსილების ფარგლებში.

თაში VI. ფასიანი ქაღალდების ბაზრის რეგულირებადი მონაწილენი

მუხლი 32. ფინანსური ანგარიშგება, ჩანაწერები, ანგარიშები და მათი შემოწმება

1. ყოველი ლიცენზირებული საბროკერო კომპანია, საფონდო ბირჟა და ფასიანი ქაღალდების რეგისტრატორი ვალდებულია აწარმოოს სამსახურის მიერ დადგენილი წესით განსაზღვრული ჩანაწერები და მათი ასლები, მოამზადოს და გაავრცელოს ანგარიშები. მათი შენახვის ვადა განისაზღვრება სამსახურის მიერ დადგენილი წესით.

2. ლიცენზირებული ცენტრალური დეპოზიტარი (დეპოზიტარი) ვალდებულია აწარმოოს და შეინახოს დოკუმენტები, მათი ასლები და გაავრცელოს ანგარიშები. დოკუმენტებისა და ანგარიშების ნუსხა და შენახვის ვადა, ცენტრალური დეპოზიტარის (დეპოზიტარის) კონტროლისა და მეურვეობის ქვეშ მყოფი ფასიანი ქაღალდებისა და ფულადი სახსრების დაცვის აუცილებლობის გათვალისწინებით, განისაზღვრება სამსახურის მიერ დადგენილი წესით.

3. ფასიანი ქაღალდების ნომინალურ მფლობელთან დაკავშირებით სამსახური თავის მიერ დადგენილი წესით განსაზღვრავს ჩანაწერების, ანგარიშებისა და ნომინალური მფლობელის საქმიანობის წარმოების პროცედურას. ამ წესის შესრულებას ბანკების მიერ, რომლებიც არ ექვემდებარებიან სამსახურის მხრივ ლიცენზირებას, უზრუნველყოფს საქართველოს ეროვნული ბანკი.

4. ამ კანონის 52-ე მუხლის მიხედვით, მოცემულ მუხლში აღნიშნულ პირთა ყველა ჩანაწერი ექვემდებარება, სამსახურის მიერ დადგენილი წესის შესაბამისად, ნებისმიერ დროს დასაბუთებულ, პერიოდულ, სპეციალურ ან სხვა სახის შემოწმებას სამსახურის უფლებამოსილი თანამშრომლების მიერ, თუ სამსახური ამას საჭიროდ მიიჩნევს ამ კანონთან შესაბამისობის დასადგენად (11.07.2007. №5269 ეს კანონი ამოქმედდეს „საქართველოს ეროვნული ბანკის შესახებ“ საქართველოს ორგანულ კანონში ცვლილების შეტანის თაობაზე საქართველოს ორგანული კანონის შესაბამისად საქართველოს ფასიანი ქაღალდების ეროვნული კომისიისა

და საქართველოს დაზღვევის სახელმწიფო ზედამხედველობის სამსახურის სალიკვიდაციო ღონისძიებების დასრულების შემდეგ).

მუხლი 33. საბროკერო კომპანიათა და ბროკერთა მოვალეობანი

1. საბროკერო კომპანიამ, თავისი აქტივების კლიენტების ფასიანი ქაღალდებისა და ფულადი სახსრებისაგან გამიჯვნის მიზნით, უნდა იქონიოს განცალკევებული ანგარიშები. ამ ანგარიშების მართვის წესს ადგენს სამსახური.

2. ყველა ხელშეკრულება საბროკერო კომპანიასა და ამ კლიენტებს შორის ფორმდება წერილობით, სამსახურის მიერ დადგენილი წესის შესაბამისად.

3. სამსახურის მიერ დადგენილი წესის საფუძველზე, საბროკერო კომპანიები და ბროკერები უზრუნველყოფენ ბაზარზე არსებული საუკეთესო პირობების შესაბამისად თავიანთი კლიენტების დავალების შესრულების პრიორიტეტს: მათ არ უნდა გაუწიონ კონკურენცია თავიანთი კლიენტის დავალებას, არ უნდა მოახდინონ მანიპულირება კლიენტის დავალების შესრულებასთან დაკავშირებით, ან არ უნდა გადაწყვიტონ კლიენტის დავალების შესრულება ისეთი ფასითა და დავალების შესრულების ხარჯებით, რომლებიც ნაკლებად ხელსაყრელია კლიენტისათვის ამ საქმეში მონაწილე ფასიანი ქაღალდების ბაზრის შუამავალთან შედარებით. თუ რამდენიმე კლიენტი ახდენს ერთი და იმავე ფასის შეთავაზებას, პრიორიტეტი უნდა მიენიჭოს იმ განხორციელებად განკარგულებებს, რომლებიც პირველად გამოიგზავნა, თუკი იმ საფონდო ბირჟის სავაჭრო წესები, სადაც იგზავნება განკარგულებები, არ მოითხოვს სხვაგვარ ქმედებას.

4. ბროკერს ეკრძალება საბროკერო კომპანიის სახელით კლიენტებისათვის შეგნებულად შეცდომაში შემყვანი რეკომენდაციებისა და ინფორმაციის მიცემა.

საბროკერო კომპანია სამსახურის მიერ დადგენილი წესის შესაბამისად იძლევა ინფორმაციას ინვესტიციების ვარგისობის, საბროკერო კომპანიის ან ბროკერის შესაძლო ინტერესთა კონფლიქტისა და საბროკერო კომპანიის ფინანსური მდგომარეობის შესახებ.

5. საბროკერო კომპანია ვალდებულია, დაიცვას სამსახურის მიერ დადგენილი წესებით განსაზღვრული მოთხოვნები კაპიტალზე, აწარმოოს დოკუმენტები ამ კანონის 32-ე მუხლისა და სამსახურის მიერ დადგენილი წესების მიხედვით, ხოლო ბურალტრული აღრიცხვა – საერთაშორისო სტანდარტების გამოყენებით, წარუდგინოს თავის კლიენტებს ფასიანი ქაღალდებით გარიგებათა განხორციელების დამადასტურებელი დოკუმენტები, პირად ანგარიშთა ამონაწერები და ანგარიშები მათ ფინანსურ მდგომარეობაზე, მოამზადოს წლიური და პერიოდული ანგარიშები თავის საქმიანობასა და ფინანსურ მდგომარეობაზე საერთაშორისო საფინანსო სტანდარტების (IFRS) შესაბამისად.

6. სამსახურის მიერ დადგენილი წესის შესაბამისად, საბროკერო კომპანიამ ყოველი სამუშაო დღის ბოლოს რეგისტრაციაში უნდა გაატაროს ფასიანი ქაღალდებით გარიგებები მათი განხორციელების თანამიმდევრობის მიხედვით, გარიგებაში მონაწილე თითოეული მხარის სახელი, ასევე გარიგების დრო და სამსახურის მიერ დადგენილი წესით განსაზღვრული სხვა მონაცემები.

7. ამ კანონის 32-ე მუხლით გათვალისწინებულ მოვალეობათა შესრულების გარდა, საბროკერო კომპანია ვალდებულია შესაბამისი მოვლენის დადგომიდან ან გადაწყვეტილების მიღებიდან (რომელიც უფრო ადრე იყოს) არა უგვიანეს 7 დღისა წერილობით აცნობოს სამსახურს:

ა) ფილიალების გახსნა ან დახურვა;

ბ) თუ ეს გონივრულობის ფარგლებშია, იმპირის სახელი, საქართველოს მოქალაქის პირადობის მოწმობის (პასპორტის) სარეგისტრაციო ნომერი და სხვა მონაცემები, რომელმაც პირადად ან მასტან დაკავშირებული პირების მეშვეობით შეიძინა საბროკერო კომპანიის ხმის უფლების მქონე აქციათა 5%-ზე მეტი, ან მისი რაიმე სხვა სამეწარმეო საქმიანობაში მონაწილეობა, რაც პირს მისცემს საშუალებას, კონტროლი გაუწიოს საბროკერო კომპანიას, ასევე ამ პირის შემდგომი შესაძენები;

გ) ცვლილებები საბროკერო კომპანიის მმართველი ორგანოების წევრთა სიაში, იმ ბროკერთა სახელებში, რომლებიც მუშაობენ

საბროკერო კომპანიისათვის, აგრეთვე ყოველი ბროკერის განთავისუფლების მიზეზები;

დ) ცვლილებები ლიცენზირებული საბროკერო კომპანიის სახელში;

8. საბროკერო კომპანიამ უნდა მიიღოს სამსახურის წინასწარი თანხმობა საქმიანობის ფორმის შეცვლასთან (რეორგანიზაციასთან) დაკავშირებით. მსახურმა შეიძლება არ მისცეს თანხმობა საბროკერო კომპანიას მის რეორგანიზაციაზე, თუ რეორგანიზაციის შემდეგ საწარმო არ დააკმაყოფილებს კაპიტალთან დაკავშირებულ მოთხოვნებს, რომლებიც განსაზღვრულია ამ კანონითა და სამსახურის მიერ დადგენილი წესით, ან თუ აღნიშნული რეორგანიზაცია საფრთხეს შეუქმნის საბროკერო კომპანიისათვის მინდობილ კლიენტის ფულად სახსრებს ან/და კლიენტის ფასიან ქაღალდებს.

9. საბროკერო კომპანია ვალდებულია, წერილობით ჩამოაყალიბოს, შეინარჩუნოს და განახორციელოს გონივრული პოლიტიკა, რომელიც, ამგვარი საბროკერო კომპანიის საქმიანობის ბუნების გათვალისწინებით, ეცდება თავიდან აიცილოს ამ კანონისა და სამსახურის მიერ დადგენილი წესების დარღვევა, ასევე იმ თვითრეგულირებადი ორგანიზაციის (თრო-ს) წესების დარღვევა, რომლის წევრიც არის აღნიშნული საბროკერო კომპანია. სამსახურს შეუძლია ამ კანონის განსახორციელებლად დაადგინოს წესები, რომლებიც მოითხოვს სპეციფიკური პოლიტიკისა და პროცედურების ჩამოყალიბებას ამ კანონის დარღვევის თავიდან ასაცილებლად (11.07.2007. №5269 ეს კანონი ამოქმედდეს „საქართველოს ეროვნული ბანკის შესახებ“ საქართველოს ორგანულ კანონში ცვლილების შეტანის თაობაზე საქართველოს ორგანული კანონის შესაბამისად საქართველოს ფასიანი ქაღალდების ეროვნული კომისიისა და საქართველოს დაზღვევის სახელმწიფო ზედამხედველობის სამსახურის სალიკვიდაციო ღონისძიებების დასრულების შემდეგ).

მუხლი 34. საფონდო ბირჟის მესაკუთრე-წევრები

1. მხოლოდ ლიცენზირებული საბროკერო კომპანიები შეიძლება იყვნენ საფონდო ბირჟის მესაკუთრე წევრები.

2. საბროკერო კომპანია შეიძლება იყოს ერთზე მეტი საფონდო ბირჟის მესაკუთრე-წევრი, საფონდო ბირჟის არც ერთი მესაკუთრე-წევრს არ აქვს უფლება, პირდაპირ ან დაკავშირებული პირების მეშვეობით ფლობდეს საფონდო ბირჟის ხმათა 10%-ზე მეტს. საფონდო ბირჟაზე იმ საბროკერო კომპანიების (მესაკუთრე-წევრების) ხმათა ჯამური რაოდენობა, რომელთა საწესდებო კაპიტალის 50%-ზე მეტის მესაკუთრეთა სპეციალური საქმიანობაც ლიცენზირებულია ერთი და იმავე ორგანოს მიერ, გარდა სამსახურისა, არ უნდა აღემატებოდეს საფონდო ბირჟის ხმათა საერთო რაოდენობის ნახევარს (11.07.2007. №5269 ეს კანონი ამოქმედდეს „საქართველოს ეროვნული ბანკის შესახებ“ საქართველოს ორგანულ კანონში ცვლილების შეტანის თაობაზე საქართველოს ორგანული კანონის შესაბამისად საქართველოს ფასიანი ქაღალდების ეროვნული კომისიისა და საქართველოს დაზღვევის სახელმწიფო ზედამხედველობის სამსახურის სალიკვიდაციო ღონისძიებების დასრულების შემდეგ).

3. საფონდო ბირჟა უფლებამოსილია უარი განაცხადოს ყველა იმპირის მესაკუთრე-წევრობაზე, რომელთაც არა აქვთ საბროკერო კომპანიის ლიცენზია. თუ ამ პირს შეტანილი აქვს განაცხადი ლიცენზიის მისაღებად, იგი შეიძლება მიღებულ იქნეს პირობით მესაკუთრე-წევრად ამ ლიცენზიის მიღებამდე.

4. საფონდო ბირჟა უარს ეტყვის ნებისმიერ პირს მესაკუთრე წევრად მიღებაზე ან პირობითს გახდის ნებისმიერი პირის საფონდო ბირჟის მესაკუთრე-წევრობას, სამსახურის მიერ დადგენილი წესების მიხედვით დაწესებული კაპიტალის მოთხოვნების დაუკმაყოფილებლობის გამო, ან თუ ბროკერი, რომელმაც საფონდო ბირჟაზე უნდა ივაჭროს განმცხადებლის სახელით, განათლების დონით, გამოცდილებითა და კომპეტენტურობით არ აკმაყოფილებს იმ სტანდარტებს, რომლებიც საფონდო ბირჟის წესებით განისაზღვრება, საფონდო ბირჟა არ დაუშვებს იმ საბროკერო კომპანიის მესაკუთრე-წევრობას, რომელიც წერილობით არ დათანხმდება თავისი ჩანაწერებისა და დავთრების შემოწმებაზე ნებისმიერი მოწოდებული ინფორმაციის სიზუსტის დადგენის მიზნით.

5. საბროკერო კომპანიამ მესაკუთრე-წევრად მიღებაზე უარი შეიძლება გაასაჩივროს სამსახურში.
6. საფონდო ბირჟა შეწყვეტს საბროკერო კომპანიის საფონდო ბირჟის მესაკუთრე-წევრების უფლებას ამ მუხლის მე-10-მე-11 პუნქტების შესაბამისად, თუ სამსახური გააუქმებს საბროკერო კომპანიის ლიცენზიას (11.07.2007. №5269 ეს კანონი ამოქმედდეს „საქართველოს ეროვნული ბანკის შესახებ“ საქართველოს ორგანულ კანონში ცვლილების შეტანის თაობაზე საქართველოს ორგანული კანონის შესაბამისად საქართველოს ფასიანი ქაღალდების ეროვნული კომისიისა და საქართველოს დაზღვევის სახელმწიფო ზედამხედველობის სამსახურის სალიკვიდაციო ღონისძიებების დასრულების შემდეგ).
7. საფონდო ბირჟის წევრები მოქმედებენ ამ კანონისა და საფონდო ბირჟის წესების შესაბამისად.
8. საფონდო ბირჟის წევრის მიერ საფონდო ბირჟის საქმიანობის მომწესრიგებელი წესების დარღვევის შემთხვევაში საფონდო ბირჟას უფლება აქვს 3 თვემდე ვადით შეარჩიოს საფონდო ბირჟის ვაჭრობებში მისი მონაწილეობის უფლება. საფონდო ბირჟის სავაჭრო წესებში მოცემული უნდა იყვეს ამგავრ დარღვევათა სია. თუ საფონდო ბირჟის წევრი, რომელმაც დაარღვია საფონდო ბირჟის საქმიანობის წესები, მონაწილეობის საფონდო ბირჟის მართვაში (თვითონ ან თავისი წარმომადგენლის მეშვეობით), საფონდო ბირჟის საბჭოს შეუძლია შეარჩიოს მისი უფლებები ზემოხსენებული პერიოდით ან გადააყენოს წევრი მმართველი ორგნოს წევრობიდან.
9. თუ საფონდო ბირჟის წევრი განმეორებით არღვევს ამ კანონის მოთხოვნებს, საფონდო ბირჟას შეუძლია წამოაყენოს მესაკუთრე-წევრთა საერთო კრებაზე ასეთი მესაკუთრე-წევრის საფონდო ბირჟიდან გარიცხვის საკითხი და შეაჩეროს მისი ვაჭრობებში მონაწილეობის უფლება საერთო კრების გადაწყვეტილებამდე.
10. თუ საბროკერო კომპანია გარიცხულია საფონდო ბირჟიდან, მისი მესაკუთრე-წევრობის უფლება უნდა მიეყიდოს სხვა საბროკერო კომპანიას. მიღებული თანხები, გარდა კლიენტებისა და საფონდო ბირჟის წინაშე ვალდებულებების

დასაფარავად საჭირო თანხისა, უბრუნდება გარიცხულ საბროკერო კომპანიას.

11. საფონდო ბირჟის მესაკუთრე-წევრმა თავისი, როგორც საბროკერო კომპანიის, საქმიანობის შეწყვეტის შემდეგ არა უგვიანეს 30 დღის განმავლობაში უნდა მიჰყიდოს საფონდო ბირჟის მესაკუთრე-წევრობის უფლება სხვა პირს, რომელსაც უფლება აქვს გახდეს საფონდო ბირჟის მესაკუთრე-წევრი. თუკი საბროკერო კომპანია ვერ მოახერხებს მესაკუთრე-წევრობის უფლების გასხვისებას ზემო აღნიშნულ პერიოდში, მან უნდა მიმართოს საფონდო ბირჟას, რომელიც დაეხმარება მას მესაკუთრე-წევრობის უფლების გაყიდვაში ამ დროისათვის შესაფერის საბაზრო ფასად.

12. საფონდო ბირჟის მესაკუთრე-წევრს შეუძლია მიმართოს სასამართლოს საფონდო ბირჟის საბჭოსა და საერთო კრების მიერ მისი მესაკუთრე-წევრობის შეჩერებასა და გაუქმებასთან დაკავშირებით მიღებული გადაწყვეტილების გასასაჩივრებლად.

მუხლი 35. საფონდო ბირჟის მმართველი ორგანო

1. საფონდო ბირჟის სამეთვალყურეო საბჭოს შემადგენლობაში შეიძლება შედიოდეს ფასიანი ქაღალდების ბაზრის ყოველი მონაწილის წარმომადგენელი.

2. საფონდო ბირჟის მმართველი ორგანო მოვალეა:

ა) მიიღოს, უარყოს ან შეასწოროს საფონდო ბირჟის წესები ამ კანონის 42-ე მუხლის მიხედვით;

ბ) გასცეს შესაბამისი განკარგულებები და მიიღოს გადაწყვეტილებები;

გ) უზრუნველყოს ამ კანონის, თავისი შინაგანაწესის, წესდებისა და საფონდო ბირჟის წესების დაცვა და აღნიშნულის გათვალისწინებით შეამოწმოს საფონდო ბირჟის მესაკუთრე-წევრების საქმიანობა და ფინანსური მდგომარეობა;

დ) მოახდინოს უფლებამოსილების დელეგირება მისი მმართველი ორგანოს წესდების, თანამშრომლებისა და სტრუქტურული ერთეულებისათვის იმ პირობით, რომ მხარეს, რომელსაც ამგვარი გადაწყვეტილება შეეხება, შეუძლია მოსთხოვოს საფონდო ბირჟის მმართველ ორგანოს გადაწყვეტილების ხელმეორედ განხილვა;

ე) განმარტოს საფონდო ბირჟის წესები. ყველა ამგვარი განმარტება საბოლოოა;

ვ) დაუშვას სავაჭროდ გარკვეული ფასიანი ქაღალდები, დროებით ან საერთოდ შეაჩეროს ზოგიერთი ფასიანი ქაღალდით ვაჭრობა;

ზ) დაუშვას მესაკუთრე-წევრები საფონდო ბირჟაზე საქმიანობისათვის, საფონდო ბირჟის წესებისა და ამ კანონის 34-ე მუხლის მიხედვით, და დროებით ან საერთოდ აუკრძალოს დარბაზში საბროკერო ფირმის ბროკერებს საფონდო ბირჟის წესების შესაბამისად;

თ) უზრუნველყოს კანონიერი და სწორი საქმიანობა და კოტირებების, ფასებისა და მათთან დაკავშირებული საბაზრო ინფორმაციის გამოქვეყნება;

ი) ყოველდღიურად მიაწოდოს საფონდო ბირჟის მესაკუთრე-წევრებს ან მათ მიერ ამორჩეულ სტრუქტურას დადებულ გარიგებათა სია;

კ) გამოიყენოს სანქციები საფონდო ბირჟის მესაკუთრე-წევრების მიმართ ამ კანონის, სამსახურის მიერ დადგენილი წესების, საფონდო ბირჟის წესდების, შინაგანაწესისა და წესების დარღვევის შემთხვევაში; (11.07.2007. №5269 ეს კანონი ამოქმედდეს „საქართველოს ეროვნული ბანკის შესახებ“ საქართველოს ორგანულ კანონში ცვლილების შეტანის თაობაზე საქართველოს ორგანული კანონის შესაბამისად საქართველოს ფასიანი ქაღალდების ეროვნული კომისიისა და საქართველოს დაზღვევის სახელმწიფო ზედამხედველობის სამსახურის სალიკვიდაციო ღონისძიებების დასრულების შემდეგ).

ლ) გამოიყენოს სხვა ნებისმიერი უფლება, რომელიც მას მინიჭებული აქვს ამ კანონით, მისი წესდებით, შინაგანაწესითა და საფონდო ბირჟის წესებით;

მ) აირჩიოს საფონდო ბირჟის აღმსრულებელი პირი, რომელიც იქნება: პასუხისმგებელი და ანგარიშვალდებული მმართველი ორგანოს სხვა წევრების წინაშე მათი გადაწყვეტილებების განხორციელებისა და მოქმედების გამო; საფონდო ბირჟის ოფიციალური წარმომადგენელი მის ყველა საზოგადოებრივ საქმეში. მან უნდა დანიშნოს საფონდო ბირჟის თანამშრომლები

და ექსპერტები თუ მრჩეველები და იმავდროულად განსაზღვროს მათი მოვალეობანი, პასუხისმგებლობა, სამუშაო პირობები და ვადები.

მუხლი 36. ვაჭრობის რეგულირება საფონდო ბირჟაზე

1. საფონდო ბირჟა უფლებამოსილია შეაჩეროს ბირჟაზე სავაჭროდ დაშვებული ფასიანი ქაღალდებით ვაჭრობა, თუ:
ა) მოცემული ფასიანი ქაღალდებით ვაჭრობა საფონდო ბირჟაზე არ გამართულა 6 თვის განმავლობაში;

ბ) ფასიანი ქაღალდების ემიტენტი აღარ აკმაყოფილებს საფონდო ბირჟაზე სავაჭროდ დასაშვები ფასიანი ქაღალდებისადმი მოთხოვნებს, იმის გათვალისწინებით, რომ საფონდო ბირჟამ არსებული ხარვეზების შესახებ წერილობით აცნობა ემიტენტს და ამ უკანასკნელმა შეტყობინების მიღებიდან 60 დღის განმავლობაში არ გამოასწორა აღნიშნული ხარვეზები;

გ) საფონდო ბირჟა ან სამსახური გადაწყვეტს, რომ საჭიროა ფასიანი ქაღალდებით ვაჭრობის შეჩერება ინვესტორთა დაცვის მიზნით (11.07.2007. №5269 ეს კანონი ამოქმედდეს „საქართველოს ეროვნული ბანკის შესახებ“ საქართველოს ორგანულ კანონში ცვლილების შეტანის თაობაზე საქართველოს ორგანული კანონის შესაბამისად საქართველოს ფასიანი ქაღალდების ეროვნული კომისიისა და საქართველოს დაზღვევის სახელმწიფო ზედამხედველობის სამსახურის სალიკვიდაციო ღონისძიებების დასრულების შემდეგ).

2. ფასიანი ქაღალდებით ვაჭრობის შეჩერების შემთხვევაში საფონდო ბირჟამ იმავე დღეს უნდა აცნობოს ამის შესახებ სამსახურსა და ამ ფასიანი ქაღალდების ემიტენტს, ვაჭრობა უნდა განახლდეს, როდესაც საფონდო ბირჟას დაუსაბუთებენ, რომ ვაჭრობის შეჩერების მიზეზები აღმოფხვრილია. თუ მიზეზები არ იქნება აღმოფხვრილი ვაჭრობის შეჩერების დღიდან 3 თვის განმავლობაში, საფონდო ბირჟას შეუძლია ვაჭრობიდან მოხსნას აღნიშნული ფასიანი ქაღალდები.

3. საფონდო ბირჟამ ამ მუხლის შესაბამისად წერილობით უნდა აცნობოს სამსახურს ფასიანი ქაღალდების ვაჭრობის განახლების ან/და მათი ვაჭრობიდან მოხსნის შესახებ (11.07.2007. №5269 ეს კანონი ამოქმედდეს „საქართველოს

ეროვნული ბანკის შესახებ“ საქართველოს ორგანულ კანონში ცვლილების შეტანის თაობაზე საქართველოს ორგანული კანონის შესაბამისად საქართველოს ფასიანი ქაღალდების ეროვნული კომისიისა და საქართველოს დაზღვევის სახელმწიფო ზედამხედველობის სამსახურის სალიკვიდაციო ღონისძიებების დასრულების შემდეგ).

4. საფონდო ბირჟამ ყოველ სავაჭრო დღეს საჯაროდ უნდა გამოაცხადოს ვაჭრობის სრული დღიური ბრუნვა, ფასები და გაყიდული ფასიანი ქაღალდებით ვაჭრობასთან დაკავშირებული სხვა საბაზრო ინფორმაცია.

მუხლი 37. საფონდო ბირჟის რეორგანიზაცია და ლიკვიდაცია

1. დაუშვებელია ლიცენზირებული საფონდო ბირჟის რეორგანიზაცია ან ლიკვიდაცია სამსახურის წინასწარი თანხმობის გარეშე.

2. საფონდო ბირჟის რეორგანიზაცია ან ლიკვიდაცია უნდა განხორციელდეს „მეწარმეთა შესახებ“ საქართველოს კანონის, ამ კანონის, სამსახურის მიერ დადგენილი წესების, საფონდო ბირჟის წესდებით, შინაგანაწესითა და წესებით განსაზღვრული პროცედურის მიხედვით.

3. საფონდო ბირჟისათვის სამსახურის მიერ საბირჟო საქმიანობის ლიცენზიის გაუქმება ამ კანონის 31-ე მუხლის მიხედვით მისი რეორგანიზაციის ან ლიკვიდაციის საფუძველია.

4. საფონდო ბირჟა, რომელიც მიიღებს გადაწყვეტილებას თვითლიკვიდაციის ან საბირჟო საქმიანობის შეჩერების შესახებ, დაუყოვნებლივ წერილობით აცნობებს სამსახურს ამ გადაწყვეტილების თაობაზე.

5. საფონდო ბირჟის ერთ ლიკვიდიტორს მაინც ნიშნავს სამსახური (11.07.2007. №5269 ეს კანონი ამოქმედდეს „საქართველოს ეროვნული ბანკის შესახებ“ საქართველოს ორგანულ კანონში ცვლილების შეტანის თაობაზე საქართველოს ორგანული კანონის შესაბამისად საქართველოს ფასიანი ქაღალდების ეროვნული კომისიისა და საქართველოს დაზღვევის სახელმწიფო ზედამხედველობის სამსახურის სალიკვიდაციო ღონისძიებების დასრულების შემდეგ).

მუხლი 38. ცენტრალური დეპოზიტარის მოვალეობები

1. ცენტრალური დეპოზიტარის ფუნქციები:

ა) გახსნას, ამოქმედოს და დახუროს ცენტრალური დეპოზიტარის მონაწილეებისა და ფასიანი ქაღალდების ბაზრის სხვა მონაწილეთა ანგარიშები თავისი წესების შესაბამისად; (27.03.2007 № 4520)

ბ) მოამზადოს და დანერგოს ღონისძიებები, რომლებიც უზრუნველყოფს ამ კანონის 39-ე მუხლის მიხედვით მიღებული დეპოზიტარის წესებიტ განსაზღვრული ფასიანი ქაღალდების აღრიცხვის სისტემის მთლიანობასა და უსაფრთხოებას;

გ) შეამოწმოს, იცავენ თუ არა მონაწილენი ფასიანი ქაღალდების აღრიცხვის ინსტრუქციებსა და წესებს;

დ) უზრუნველყოფს სხვა მომსახურება მონაწილეთა ფასიანი ქაღალდების ანგარიშების მომსახურების მიზნით;

ე) მისცეს მონაწილეს ამონაწერი ფასიანი ქაღალდების ანგარიშების მდგომარეობის შესახებ მისი წესების შესაბამისად;

ვ) ხელი შეუწყოს ფასიანი ქაღალდებით გარიგებათა ანგარიშსწორებას ფასიანი ქაღალდების სერტიფიკატების ფიზიკური მიწოდების გარეშე, რისთვისაც უზრუნველყოფს ტექნიკურ საშუალებებს ფასიანი ქაღალდებით გარიგებათა ანგარიშსწორების პირობებთან დაკავშირებულ მონაცემთა შედარებისათვის.

2. სამსახურის მიერ დადასტურებული ცენტრალური დეპოზიტარის (დეპოზიტარის) წესების შესაბამისად, ცენტრალურ დეპოზიტარს (დეპოზიტარს) შეუძლია დაუყოვნებლივ შეაჩეროს ან დახუროს იმ მონაწილის ანგარიში:

ა) რომლის საქმიანობაც შეჩერებულია ამა თუ იმ თვითრეგულირებადი ორგანიზაციის (თრო-ს) მიერ;

ბ) რომელსაც არ შეუსრულებია აღებული ვალდებულება ფასიანი ქაღალდების ან ფინანსური სახსრების მიწოდების შესახებ;

გ) რომელიც განიცდის ისეთ ფინანსურ ან საოპერაციო სიძნელეებს, რომ ცენტრალური დეპოზიტარი (დეპოზიტარი) იღებს გადაწყვეტილებას და აცნობებს სამსახურს, რომ ანგარიშის ასეთი შეჩერება ან დახურვა აუცილებელია დეპოზიტარის, მისი მონაწილეების, კრედიტორების ან ინვესტორების დასაცავად (11.07.2007. №5269 ეს კანონი ამოქმედდეს „საქართველოს ეროვნული ბანკის შესახებ“

საქართველოს ორგანულ კანონში ცვლილების შეტანის თაობაზე საქართველოს ორგანული კანონის შესაბამისად საქართველოს ფასიანი ქაღალდების ეროვნული კომისიისა და საქართველოს დაზღვევის სახელმწიფო ზედამხედველობის სამსახურის სალიკვიდაციო ღონისძიებების დასრულების შემდეგ).

მუხლი 39. ფასიანი ქაღალდების ანგარიშები ცენტრალური დეპოზიტარი

ცენტრალურ დეპოზიტარში მონაწილეები ხსნიან, მართავენ და ხურავენ ფასიანი ქაღალდების ანგარიშებს დეპოზიტარის წესების თანახმად.

მუხლი 40. ფასიანი ქაღალდების ანგარიშები ცენტრალურ დეპოზიტარში

1. ფასიანი ქაღალდების რეგისტრატორმა უნდა უზრუნველყოს სამსახურის მიერ დადგენილი და თავისი წესების შესრულება.
2. ფასიანი ქაღალდების რეგისტრატორს უფლება არ აქვს უარი განაცხადოს დაკისრებული მოვალეობის შესრულებაზე, თუ წარმოდგენილი დოკუმენტები შეესაბამება ემიტენტის წესდებისა და შინაგანაწესის დებულებებს, ამ კანონს, სამსახურის მიერ დადგენილი წესებისა და ფასიანი ქაღალდების რეგისტრატორის წესების მოთხოვნებს. ყოველი ასეთი უარი შეიძლება გასაჩივრდეს სამსახურში.
3. ფასიანი ქაღალდების რეგისტრატორს ემიტენტთან უნდა ჰქონდეს სახელშეკრულებო ურთიერთობა, რომელიც დამყარებულია სამსახურის მიერ დადგენილი წესის მიხედვით შედგენილი წერილობითი შეთანხმების პირობებზე. ასეთი შეთანხმება, როგორც მინიმუმი, უნდა მოითხოვდეს, რომ ფასიანი ქაღალდების რეგისტრატორმა დროულად უზრუნველყოს ემიტენტი ყოველი ემისიის განსახორციელებელი ფასიანი ქაღალდების რეგისტრირებულ მფლობელთა მიმდინარე ააკურატური სიიტი, რომელიც გამიზნულია ყოველწლიური რიგგარეშე კრებებისათვის, დივიდენდების განაწილების, პროცენტების გადახდისა და სესხის ძირითადი ნაწილის დაბრუნების, აგრეთვე ამ კანონის მე-15 და მე-17 მუხლების მიზნებისა და სხვა ნებადართული კორპორაციული ქმედებებისატვის. საფასური ასეთი სახის მომსახურებისათვის უნდა იყოს სამართლიანი, ზომიერი და არადისკრიმინაციული

და უნდა შეესაბამებოდეს სამსახურის მიერ დადგენილ წესებს (11.07.2007. №5269 ეს კანონი ამოქმედდეს „საქართველოს ეროვნული ბანკის შესახებ“ საქართველოს ორგანულ კანონში ცვლილების შეტანის თაობაზე საქართველოს ორგანული კანონის შესაბამისად საქართველოს ფასიანი ქაღალდების ეროვნული კომისიისა და საქართველოს დაზღვევის სახელმწიფო ზედამხედველობის სამსახურის სალიკვიდაციო ღონისძიებების დასრულების შემდეგ).

4. ფასიანი ქაღალდების რეგისტრირებული მესაკუთრის შესაბამისი წერილობითი მოთხოვნისას ფასიანი ქაღალდების რეგისტრატორმა ასსეტ რეგისტრირებულ მესაკუთრეს უნდა მიაწოდოს მისი ანგარიშის ამონაწერის ასლი.

5. ფასიანი ქაღალდების რეგისტრატორის მიერ მიწოდებული ამონაწერი უნდა შეიცავდეს:

ა) მკაფიო მითითება, რომმოცემული ამონაწერი არ არის ფასიანი ქაღალდი, არ საჭიროებს რეგისტრატორისათვის წარდგენას და მხოლოდ ჩანაწერია იმის შესახებ, რომ ამონაწერში ხსენებული პირი არის ამ ფასიანი ქაღალდების რეგისტრირებული მფლობელი მასში მითითებული თარიღისათვის;

ბ) ანგარიშის მფლობელის/მფლობელების სახელს/სახელებს, ამონაწერის გაცემის დღესა და დროს, ემიტენტის სახელს და იურიდიულ მისამართს, ფასიანი ქაღალდის კლასის საინდენტიფიკაციო ნომერს, ანგარიშზე არსებული ფასიანი ქაღალდების რაოდენობას, ფასიან ქაღალდებთან დაკავშირებულ შესაბამის მოვალეობებს და შეზღუდვებს და ნებისმიერ სხვა საჭირო ინფორმაციას, რომელსაც მოითხოვს რეგისტრატორისა და სამსახურის მიერ დადგენილი წესები.

6. ფასიანი ქაღალდების რეგისტრატორებმა ანგარიშის მფლობელებს შეიძლება მოსტხოვონ გარკვეული ანაზრაურობა ამონაწერის დამატებითი ასლების მოწოდებისათვის. რეგისტრატორების მიერ დაწესებული შესაბამისი ტარიფები უნდა იყოს სამართლიანი, ზომიერი და არადისკრიმინაციული, უნდა ასახავდეს რეალურ დანახარჯებს და წინასწარ ცნობილი უნდა იყოს სამსახურისათვის (11.07.2007. №5269 ეს კანონი ამოქმედდეს „საქართველოს ეროვნული ბანკის შესახებ“ საქართველოს ორგანულ კანონში ცვლილების შეტანის

თაობაზე საქართველოს ორგანული კანონის შესაბამისად საქართველოს ფასიანი ქაღალდების ეროვნული კომისიისა და საქართველოს დაზღვევის სახელმწიფო ზედამხედველობის სამსახურის სალიკვიდაციო ღონისძიებების დასრულების შემდეგ).

მუხლი 41. თვითრეგულირებად ორგანიზაციად აღიარება

1. ლიცენზირებული საფონდო ბირჟა და ლიცენზირებული ცენტრალური დეპოზიტარი, ამ კანონის მიხედვით, აღიარებული უნდა იქნეს თვითრეგულირებად ორგანიზაციებად.

2. ფასიანი ქაღალდების ბაზრის მონაწილეთა ნებისმიერმა ჯგუფმა, რომელიც ჩამოყალიბებულია იურიდიულ პირად „მეწარმეთა შესახებ“ საქართველოს კანონის ან საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის შესაბამისად, შეიძლება მოითხოვოს თვითრეგულირებად ორგანიზაციად აღიარება ამ კანონის 41-ე მუხლის მე-4 პუნქტის მიხედვით.

3. ამგვარი თვითრეგულირებადი ორგანიზაციის ძირითადი მიზნებია:

ა) წესების მომზადება თავისი წევრებისათვის და ამ წესების დაცვისა შესრულების კონტროლი;

ბ) შინაგანაწესსა და წესებში ან წესდებაში მოცემული სანქციების გამოყენება თავისი წევრების მიმართ ორგანიზაციის წესების დარღვევის შემთხვევაში.

4. კანდიდატი თვითრეგულირებად ორგანიზაციად აღიარებისათვის უნდა აკმაყოფილებდეს შემდეგ პირობებს:

ა) მისი მმართველი ორგანოს არც ერთ წევრს: ჩამორთმეული არა აქვს მმართველ ორგანოში მონაწილეობის უფლება; ბოლო 10 წლის განმავლობაში არ ყოფილა ნასამართლევი ეკონომიკური დანაშაულისათვის; ბოლო 5 წლის განმავლობაში არ ჰქონია დაკისრებული ადმინისტრაციული სახდელი ფასიანი ქაღალდების შესახებ კანონმდებლობისა და თვით რეგულირებადი ორგანიზაციის წესების უხეში დარღვევისათვის;

ბ) მისმა მესაკუთრეებმა მიიღეს წესები, რომლებიც:

ბ.ა) უზრუნველყოფს თანხმობათა მოგვარებას;

ბ.ბ) უზრუნველყოს ფასიანი ქაღალდების შესახებ კანონმდებლობისა და თვითრეგულირებადი ორგანიზაციის წესების დარღვევისათვის წევრების სათანადო პასუხისმგებლობას მათი გარიცხვის,

საქმიანობისა და ფუნქციების შეჩერებისა და შეზღუდვის, საყვედურის გამოცხადების, დაჯარიმებისა და სხვა შესაბამისი სანქციების გამოყენებით;

ბ.გ) მოითხოვს წევრებისაგან მაღალეთიკური სტანდარტებისა და ნორმების დაცვას მათი საქმიანობის განხორციელების პროცესში;

ბ.დ) იძლევა რჩევებსა და დახმარებას აღნიშნული სტანდარტებისა და ნორმების განსაზრვრაში;

გ) მისი წესდება, შინაგანაწესი და წესები:

გ.ა) განსაზღვრავს თვითრეგულირებადი ორგანიზაციის მიზნებსა და ამოცანებს;

გ.ბ) არ აძლევს მესაკუთრეებს მოგების განაწილების უფლებას;

გ.გ) მოითხოვს სამართლიან, კეთილგონივრულ და თანასწორუფლებიან დამოკიდებულებას ყველა წევრისადმი.

5. ორგანიზაციამ თვითრეგულირებად ორგანიზაციად (თრო-დ) აღიარებისათვის უნდა წარადგინოს განაცხადი სამსახურის მიერ დადგენილი ფორმით. განაცხადი უნდა შეიცავდეს შემდეგ ინფორმაციას:

ა) ორგანიზაციის სახელწოდებას და იურიდიულ მისამართს;

ბ) ორგანიზაციის წევრთა სახელებს;

გ) ორგანიზაციის წესდების, შინაგანაწესისა და წესების ასლებს;

დ) სხვა ინფორმაციას, რომელიც შეიძლება მოითხოვოს სამსახურმა თავის მიერ დადგენილი წესის შესაბამისად.

6. ორგანიზაცია არ იქნება აღიარებული თვითრეგულირებად ორგანიზაციად (თრო-დ), თუ სამსახური არ დაადგენს, რომ:

ა) ორგანიზაციის წევრთა რაოდენობის, გეოგრაფიული განაწილებისა და მათი გარიგების მაშტაბებიდან გამომდინარე, ის შეძლებს თავისი ფუნქციების შესრულებას;

ბ) ორგანიზაცია ჩამოყალიბებულია და აქვს შესაძლებლობა, შეასრულოს თავისი ფუნქციები ამ კანონის შესაბამისად; უზრუნველყოფს თავისი წევრების შესაბამისობას თავის წესებსა და ფასიანი ქაღალდების შესახებ კანონმდებლობასთან;

გ) არ არსებობს სხვა აღიარებული თვითრეგულირებადი ორგანიზაცია (თრო), რომელიც ასრულებს იმავე ფუნქციებს, და ასეთი ორგანიზაციის არსებობას ეკონომიკური საფუძველი

აქვს (11.07.2007. №5269 ეს კანონი ამოქმედდეს „საქართველოს ეროვნული ბანკის შესახებ“ საქართველოს ორგანულ კანონში ცვლილების შეტანის თაობაზე საქართველოს ორგანული კანონის შესაბამისად საქართველოს ფასიანი ქაღალდების ეროვნული კომისიისა და საქართველოს დაზღვევის სახელმწიფო ზედამხედველობის სამსახურის სალიკვიდაციო ღონისძიებების დასრულების შემდეგ).

7. ამ კანონის 22-ე მუხლში მოცემული პროცედურა გამოიყენება ამ მუხლის მიხედვით თვითრეგულირებად ორგანიზაციად აღიარების განაცხადის განხილვისას.

8. ორგანიზაციის წევრობის პირობები და პროცედურა განისაზღვრება მისი წესდებით. ორგანიზაციის წესდებასა და მასში შეტანილ ცვლილებებს ადასტურებს სამსახური ორგანიზაციის თვითრეგულირებად ორგანიზაციად (თრო-დ) აღიარებამდე (11.07.2007. №5269 ეს კანონი ამოქმედდეს „საქართველოს ეროვნული ბანკის შესახებ“ საქართველოს ორგანულ კანონში ცვლილების შეტანის თაობაზე საქართველოს ორგანული კანონის შესაბამისად საქართველოს ფასიანი ქაღალდების ეროვნული კომისიისა და საქართველოს დაზღვევის სახელმწიფო ზედამხედველობის სამსახურის სალიკვიდაციო ღონისძიებების დასრულების შემდეგ).

9. ორგანიზაციამ შეიძლება მიიღოს გადაწყვეტილება აღიარებული თვითრეგულირებადი ორგანიზაციის წესების აღიარებისა და მათი შესრულების შესახებ.

10. თვითრეგულირებადმა ორგანიზაციამ (თრო-მ) შესაძლოა დააკისროს ჯარიმები და სხვა პასუხისმგებლობა თავისი წესების დარღვევების გამო. მან ყოველი უხეში დარღვევისა და დაკისრებული ჯარიმის შესახებ უნდა აცნობოს სამსახურს. სამსახურმა თავის მიერ დადგენილი წესით შეიძლება მოითხოვოს უფრო მეტი დეტალური ანგარიშები და უზრუნველყოს პროცედურა, რომლის მიხედვითაც მოხდება დაკისრებული პასუხისმგებლობის გასაჩივრება სამსახურში.

11. სამსახურმა შეიძლება შეაჩეროს ან გამოითხოვოს გადაწყვეტილება მის მიერ ორგანიზაციის, მათ შორის, საფონდო ბირჟის, ცენტრალური დეპოზიტარის (დეპოზიტარის)

თვითრეგულირებად ორგანიზაციად (თრო-დ) აღიარების შესახებ, თუ აღმოაჩენს, რომ იგი:

ა) არღვევს ამ კანონის 42-ე მუხლის მოთხოვნებს;

ბ) სათანადოდ ვერ აკონტროლებს ამ კანონის, სამსახურის მიერ დადგენილი წესებისა და თვითრეგულირებადი ორგანიზაციის (თრო-ს) წესების შესრულებას (11.07.2007. №5269 ეს კანონი ამოქმედდეს „საქართველოს ეროვნული ბანკის შესახებ“ საქართველოს ორგანულ კანონში ცვლილების შეტანის თაობაზე საქართველოს ორგანული კანონის შესაბამისად საქართველოს ფასიანი ქაღალდების ეროვნული კომისიისა და საქართველოს დაზღვევის სახელმწიფო ზედამხედველობის სამსახურის სალიკვიდაციო ღონისძიებების დასრულების შემდეგ).

მუხლი 42. აღიარებული თვითრეგულირებადი ორგანიზაციის წესები

1. აღიარებული თვითრეგულირებადი ორგანიზაციის (თრო-ს) წესები, წდება და შინაგანაწესი (ერთობლივად „წესი“) , რომლებიც სამსახურის მიერ არის დადასტურებული, არ შეიძლება შეიცვალოს ან გაუქმდეს სამსახურის წინასწარი დადასტურების გარეშე.

2. აღიარებულმა თვითრეგულირებადმა ორგანიზაციამ (თრო-მ) არ უნდა მიიღოს რაიმე ახალი წესი სამსახურის წინასწარი დადასტურების გარეშე. სამსახურს შეუძლია ახალ წესად მიიჩნიოს ამა თუ იმ წესის ყოველგვარი განმარტება, რომელიც არსებითად განსახეავდება იმისაგან, რაც სამსახურის მიერ ადრე იყო დადასტურებული.

3. როდესაც აღიარებული თვითრეგულირებადი ორგანიზაცია (თრო) გადაწყვეტს, მიიღოს, შეცვალოს ან გააუქმოს თავისი რომელიმე წესი, მან წერილობით უნდა აცნობოს სამსახურს ამ წესის მიღების, შეცვლისა თუ გაუქმების შესახებ.

4. სამსახურმა ამ მუხლის მე-3 პუნქტის მიხედვით თვითრეგულირებადი ორგანიზაციისგან (თრო-სგან) შეტყობინების მიღებიდან 30 დღის განმავლობაში წერილობით უნდა აცნობოს აღნიშნულ ორგანიზაციას ამგვარი წესისა თუ ცვლილების ნებადაურთველობის თაობაზე, ამ გადაწყვეტილების გამამართლებელი მიზეზების განმარტებით,

ან აღიაროს ასეთი წესი თუ ცვლილება. თუ კი ზემოაღნიშნულ დროის მონაკვეთში სამსახური არ განაცხადებს უარს წესისა თუ ცვლილების აღიარებაზე, მაშინ ამგვარი წესი თუ ცვლილება ნებადართულად ჩაითვლება (11.07.2007. №5269 ეს კანონი ამოქმედდეს „საქართველოს ეროვნული ბანკის შესახებ“ საქართველოს ორგანულ კანონში ცვლილების შეტანის თაობაზე საქართველოს ორგანული კანონის შესაბამისად საქართველოს ფასიანი ქაღალდების ეროვნული კომისიისა და საქართველოს დაზღვევის სახელმწიფო ზედამხედველობის სამსახურის სალიკვიდაციო ღონისძიებების დასრულების შემდეგ).

5. თუ თვითრეგულირებადი ორგანიზაცია არ მიიღებს წერილობით შეტყობინებას, ამ კანონის 42-ე მუხლის მე-4 პუნქტის მიხედვით, ზემოთ მითითებული 30 დღის გასვლის შემდეგ ის აამოქმედებს აღნიშნულ წესებსა თუ ცვლილებებს.

6. ამ მუხლის პირველი პუნქტის მიუხედავად, ზოგიერთი ცვლილება თვითრეგულირებადი ორგანიზაციის (თრო-ს) წესში, რომლებიც შესაძლებელია განისაზღვროს სამსახურის მიერ დადგენილი წესით მას შემდეგ, რაც ამის შესახებ, ამ მუხლის მე- პუნქტის მიხედვით, წერილობით ეცნობება სამსახურს, შეიძლება დაუყოვნებლივ შევიდეს ძალაში, იმ პირობის გათვალისწინებით, რომ სამსახურმა, ამ მუხლის მე-4 პუნქტის მიხედვით. შესაძლოა ამ ცვლილების ძალაში შესვლიდან 30 დღის განმავლობაში უარყოს და არ მიიღოს აღნიშნული წესი თუ ცვლილება.

7. წესის ან ცვლილების მიღების სამსახურის მიერ დადგენილი პროცედურის დარღვევისათვის სამსახურს შეუძლია გააუქმოს შესაბამისი წესი ან ცვლილება და მასთან დაკავშირებული ნებისმიერი გარიგება, საჯარო ინტერესების გათვალისწინებით (11.07.2007. №5269 ეს კანონი ამოქმედდეს „საქართველოს ეროვნული ბანკის შესახებ“ საქართველოს ორგანულ კანონში ცვლილების შეტანის თაობაზე საქართველოს ორგანული კანონის შესაბამისად საქართველოს ფასიანი ქაღალდების ეროვნული კომისიისა და საქართველოს დაზღვევის სახელმწიფო ზედამხედველობის სამსახურის სალიკვიდაციო ღონისძიებების დასრულების შემდეგ).

მუხლი 43. სამსახურის დამატებითი უფლებამოსილება თვითრეგულირებადი ორგანიზაციის (თრო-ს) მიმართ

1. კრიტიკულ სიტუაციაში სამსახური უფლებამოსილია შეცვალოს, დაამატოს, შეაჩეროს ან დააკისროს მოტხოვნები თუ შეზღუდვები ნებისმიერ საკითხთან ან ქმედებასთან დაკავშირებით, რომელიც, ამ კანონის მიხედვით, სამსახურის მიერ დადგენილი წესების ან თვითრეგულირებადი ორგანიზაციის (თრო-ს) წესის რეგულირების სფეროშია, თუკი, ამ კანონის თანახმად, აღნიშნულს სამსახური საჭიროდ მიიჩნევს იმისათვის, რომ:

ა) შეინარჩუნოს ან აღადგინოს სამართლიანი და მოწესრიგებული საჯარო ფასიანი ქაღალდების ბაზარი;
ბ) უზრუნველყოს ფასიანი ქაღალდებით გარიგებათა სწრაფი, ზუსტი და უსაფრთხო კლირინგი და ანგარიშსწორება.

2. ამ მუხლის მიხედვით გამოცემული სამართლებრივი აქტი ძალაში იქნება სამსახურის მიერ განსაზღვრული პერიოდისათვის, მაგრამ სამსახურის ამგვარი ქმედება არ უნდა გაგრძელდეს 30 დღეზე მეტ ხანს ან საქართველოს პრეზიდენტის მიერ დადგენილ ვადაზე მეტ ხანს (11.07.2007. №5269 ეს კანონი ამოქმედდეს „საქართველოს ეროვნული ბანკის შესახებ“ საქართველოს ორგანულ კანონში ცვლილების შეტანის თაობაზე საქართველოს ორგანული კანონის შესაბამისად საქართველოს ფასიანი ქაღალდების ეროვნული კომისიისა და საქართველოს დაზღვევის სახელმწიფო ზედამხედველობის სამსახურის სალიკვიდაციო ღონისძიებების დასრულების შემდეგ).

თავი VII. ფასიანი ქაღალდების გარიგებებში გაყალბებისა და მინიპულაციების აკრძალვა

მუხლი 44. გაყალბება და მინიპულაცია

1. აკრძალულია ყოველგვარი ფასიანი ქაღალდებით ვაჭრობის ან ორგანიზებულ ბაზართან დაკავშირებული საქმიანობის მოწვევებიტი აქტივობის შექმნის მიზნით:

ა) ფასიანი ქაღალდებით ისეთი გარიგებების დადება, რომლებიც არ იწვევს ცვლილებებს ბენეფიციალურ მესაკუთრეობაში;
ბ) ისეთი ფასიანი ქაღალდების შექმნის ან გაყიდვის შესახებ ბრძანების გაცემა, როდესაც მონაწილისათვის ცნობილია,

რომ შესაბამისი საწინააღმდეგო ბრძანება გაცემულია ან გაიცემა მის ან სხვა მონაწილეთა მიერ.

2. აკრძალულია ნებისმიერი ტიპის ფასიანი ქაღალდების, მათ შორის, ფასიანი ქაღალდების ბაზრის შუამავლის საშუალებით სამთავრობო ფასიანი ქაღალდების ყიდვა-გაყიდვასთან დაკავშირებით მანიპულირება ან მოტყუებითი ქმედება, მიმართული სამსახურის მიერ დადგენილი წესის მოთხოვნათა წინააღმდეგ, რომელიც იცავს ინვესტორთა ინტერესებს. სამსახურს შეუძლია თავის მიერ დადგენილ წესში აღნიშნოს, თუ როდის და რა პირობებში წარმოიშობა ვალდებულება კანონის დარღვევით დაზარალებული პირების მიმართ, გარდა ამ კანონით გათვალისწინებული შემთხვევებისა (11.07.2007. №5269 ეს კანონი ამოქმედდეს „საქართველოს ეროვნული ბანკის შესახებ“ საქართველოს ორგანულ კანონში ცვლილების შეტანის თაობაზე საქართველოს ორგანული კანონის შესაბამისად საქართველოს ფასიანი ქაღალდების ეროვნული კომისიისა და საქართველოს დაზღვევის სახელმწიფო ზედამხედველობის სამსახურის სალიკვიდაციო ღონისძიებების დასრულების შემდეგ).

მუხლი 45. ინსაიდერული ინფორმაცია და მისი ბოროტად გამოყენება

1. ინსაიდერული ინფორმაცია ნიშნავს არასაჯარო, არსებით ინფორმაციას, რომელიც დაკავშირებულია ერთ ან რამდენიმე ანგარიშვალდებულ საწარმოსთან ან მათ საჯარო ფასიან ქაღალდებთან.

2. ინსაიდერად ჩაითვლება პირი, რომელსაც თავისი წევრობით ანგარიშვალდებულ საწარმოს მმართველ ორგანოში, მისი მონაწილეობით ასეთი საწარმოს კაპიტალში (მეწილეობით) ან საქმიანობით, პროფესიული ან სამსახურეობრივი მოვალეობის შესრულებით ხელი მიუწვდება ინსაიდერულ ინფორმაციაზე. ინსაიდერათ ჩაითვლებიან აგრეთვე სხვა პირები, რომლებმაც მიიღეს ინსაიდერული ინფორმაცია და, ჩანს, რომ ამ ინფორმაციის წყაროა ინსაიდერი.

ა) თავისთვის ან მესამე პირის ინტერესებისათვის, პირდაპირი ან არაპირდაპირი გზით შეიძინოს ან გაყიდოს იმ ანგარიშვალდებულ საწარმოს ან საწარმოების საჯარო

ფასიანი ქაღალდები, რომელთა ინსაიდერულ ინფორმაციასაც ის ფლობს;

ბ) მიაწოდოს მესამე პირს ინსაიდერული ინფორმაცია, თუ ეს ქმედება არ არის გამოწვეული მისი საქმიანობის, პროფესიული ან სამსახურებრივი მოვალეობის შესრულების მიზნით;

გ) ინსაიდერულ ინფორმაციაზე დაყრდნობით, ურჩიოს მესამე პირს ან მონახოს მესამე პირი საჯარო ფასიანი ქაღალდების შესაძენად ან გასასხვიდებად.

თაში VIII. ფასიანი ქაღალდების ბაზრის ზედამხედველობა
მუხლი 46. ამოღებულია (11.07.2007. №5269 ეს კანონი ამოქმედდეს „საქართველოს ეროვნული ბანკის შესახებ“ საქართველოს ორგანულ კანონში ცვლილების შეტანის თაობაზე საქართველოს ორგანული კანონის შესაბამისად საქართველოს ფასიანი ქაღალდების ეროვნული კომისიისა და საქართველოს დაზღვევის სახელმწიფო ზედამხედველობის სამსახურის სალიკვიდაციო ღონისძიებების დასრულების შემდეგ).

მუხლი 47. ამოღებულია (11.07.2007. №5269 ეს კანონი ამოქმედდეს „საქართველოს ეროვნული ბანკის შესახებ“ საქართველოს ორგანულ კანონში ცვლილების შეტანის თაობაზე საქართველოს ორგანული კანონის შესაბამისად საქართველოს ფასიანი ქაღალდების ეროვნული კომისიისა და საქართველოს დაზღვევის სახელმწიფო ზედამხედველობის სამსახურის სალიკვიდაციო ღონისძიებების დასრულების შემდეგ).

მუხლი 48. ამოღებულია (11.07.2007. №5269 ეს კანონი ამოქმედდეს „საქართველოს ეროვნული ბანკის შესახებ“ საქართველოს ორგანულ კანონში ცვლილების შეტანის თაობაზე საქართველოს ორგანული კანონის შესაბამისად საქართველოს ფასიანი ქაღალდების ეროვნული კომისიისა და საქართველოს დაზღვევის სახელმწიფო ზედამხედველობის სამსახურის სალიკვიდაციო ღონისძიებების დასრულების შემდეგ).

მუხლი 49. სამსახურის ფუნქციები

1. ამ კანონის მიზნებისათვის, სამსახურის ფუნქციებია:

ა) მოამზადოს, მიიღოს, შეიტანოს ცვლილებები და გააუქმოს სამსახურის წესები ამ კანონის მიხედვით და ზედამხედველობა

გაუწიოს ამ წესების შესრულებას;

ბ) დაამტკიცოს ემისიის პროსპექტები ფასიანი ქაღალდების საჯარო შეთავაზებისათვის და უზრუნველყოს ემიტენტთა მიერ მათში მოცემული პირობებისა და მოვალეობების შესრულება;

გ) წარადგინოს ოფიციალური განმარტებები და რეკომენდაციები საქართველოში ფასიანი ქაღალდების ბაზართან დაკავშირებულ საკითხებზე; რჩევა მისცეს და კონსულტაცია გაუწიოს საქართველოს პრესიდენტს, საქართველოს პარლამენტს, საქართველოს ეროვნულ ბანკს, სხვა სახელმწიფო ორგანოებსა და დაწესებულებებს საქართველოში ფასიანი ქაღალდების ბაზართან დაკავშირებულ ყველა საკითხზე; წარადგინოს წინადადებები საქართველოს კანონმდებლობასა და მასში შესატან ცვლილებებთან დაკავშირებით, რომლებიც ხელს შეუწყობს საქართველოში ფასიანი ქაღალდების ბაზრის განვითარებას.

დ) განახორციელოს „ლიცენზიებისა და ნებართვების შესახებ“ საქართველოს კანონით გათვალისწინებული უფლებამოსილებები;

ე) განახორციელოს მონიტორინგი, შემოწმებები, გამოკვლევები და ზედამხედველობა გაუწიოს ფასიანი ქაღალდების ბაზრის რეგულირებადი მონაწილეების საქმიანობას, მისი ფასიანი ქაღალდების შესახებ კანონმდებლობასთან შესაბამისობის უზრუნველსაყოფად;

ვ) თავისი უფლებების ფარგლებში უზრუნველყოს სამსახურის საქმიანობის უშიშროება და თანამშრომელთა დაცვა მათ მიერ თავიანთი სამსახურებრივი მოვალეობების შესრულების პერიოდში.

ზ) მიიღოს, შეაჩეროს და გამოითხოვოს გადაწყვეტილება ორგანიზაციის თვითრეგულირებად ორგანიზაციად (თრო-დ) აღიარების შესახებ;

თ) მოიწონოს ან უარყოს თვითრეგულირებადი ორგანიზაციების (თრო-ების) მიერ მიღებული წესები და ცვლილებები;

ი) დადგენილი წესით გამოიყენოს სანქციები ფასიანი ქაღალდების შესახებ კანონმდებლობის დარღვევისათვის, გამოაქვეყნოს ინფორმაცია ასეთი დარღვევებისა და მათთვის პასუხისმგებლობის შესახებ;

კ) ორგანიზება გაუწიოს სასწავლო კურსებს, გამოსცეს ან მომავლიდობა მიიღოს ლიტერატურის გამოცემაში, რომელიც შინაარსობრივად ზოგადი ხასიათისაა ან კონკრეტულად შეეხება საქართველოში ფასიანი ქაღალდების ბაზრის ფუნქციონირებასა და რეგულირებას;

ლ) თავის მიერ დადგენილი წესის თანახმად მიაწვოს ატესტაცია ფასიანი ქაღალდების რეესტრის მწარმოებელ ფიზიკურ პირთა საკვალიფიკაციო მოთხოვნებთან შესაბამისობის დასადგენად და გასცეს მათზე საკვალიფიკაციო ატესტატები;

მ) გასწიოს დახმარება ანგარიშვალდებული საწარმოების, ფასიანი ქაღალდების ბაზრის მონაწილეებისა და ფასიანი ქაღალდების ბაზრის ფუნქციონირების შესახებ საჭირო საინფორმაციო ბაზის შესაქმნელად;

ნ) ხელი შეუწყოს ინვესტორების დასაცავად სპეციალური სადაზღვევო ფონდის შექმნა-განვითარებას, თუ ფასიანი ქაღალდების ბაზრის რეგულირებად მონაწილეს არ შეუძლია შეასრულოს თავისი მოვალეობანი ინვესტორი კლიენტების დასაკმაყოფილებლად;

ო) გამოიყენოს არასახელმწიფო საპენსიო უზრუნველყოფის შესახებ კანონმდებლობითა და სხვა იმ კანონმდებლობით გათვალისწინებული უფლებები, რომელიც ეხება ინვესტიციებს, ფასიანი ქაღალდებს ან ფასიანი ქაღალდების მფლობელთა უფლებებს;

პ) პერიოდულად გამოსცეს ბიულეტენი;

ჟ) განავითაროს ურთიერთობები უცხოეთის ფასიანი ქაღალდების ბაზრის მარეგულირებელ ორგანოებთან ურთირთგაგების მემორანდუმისა და შეთანხმების საფუძველზე, ინფორმაციის ურთიერთგაზიარების მიზნით;

რ) გამოავლინოს, თავიდან აიცილოს და აღკვეთოს დარღვევები ფასიანი ქაღალდების გამოშვებისა და მიმოქცევის სფეროში და ამ მიზნით ჩაატაროს შემოწმებები სამსახურის მიერ დადგენილი წესების შესაბამისად;

ს) მონაწილეობა მიიღოს ფასიანი ქაღალდების ბაზრის რეგულირების სარეგულაციო სტანდარტების განვითარებასა და საქართველოს კანონმდებლობაში ჩართვაში;

ტ) საქართველოს კანონმდებლობის შესაბამისად განახორციელოს სახელმწიფო კონტროლი ანგარიშვალდებულ საწარმოთა მიე ფასიანი ქაღალდების შესახებ კანონმდებლობის და „მეწარმეთა შესახებ“ საქართველოს კანონით გათვალისწინებულ კორპორაციულ მართვასთან დაკავშირებული დებულებების დაცვაზე.

2. სამსახური საქართველოს პრეზიდენტს, საქართველოს პარლამენტსა და საზოგადოებას წარუდგენს წლიურ ანგარიშს საქართველოში ფასიანი ქაღალდების ბაზარზე სამეურნეო წელს მომხდარი ძირითადი მოვლენების შესახებ (11.07.2007. №5269 ეს კანონი ამოქმედდეს „საქართველოს ეროვნული ბანკის შესახებ“ საქართველოს ორგანულ კანონში ცვლილების შეტანის თაობაზე საქართველოს ორგანული კანონის შესაბამისად საქართველოს ფასიანი ქაღალდების ეროვნული კომისიისა და საქართველოს დაზღვევის სახელმწიფო ზედამხედველობის სამსახურის სალიკვიდაციო ღონისძიებების დასრულების შემდეგ).

მუხლი 50. ამოღებულია (11.07.2007. №5269 ეს კანონი ამოქმედდეს „საქართველოს ეროვნული ბანკის შესახებ“ საქართველოს ორგანულ კანონში ცვლილების შეტანის თაობაზე საქართველოს ორგანული კანონის შესაბამისად საქართველოს ფასიანი ქაღალდების ეროვნული კომისიისა და საქართველოს დაზღვევის სახელმწიფო ზედამხედველობის სამსახურის სალიკვიდაციო ღონისძიებების დასრულების შემდეგ).

მუხლი 51. სამსახურის თანამშრომელთა მოვალეობანი

1. ინტერესთა კონფლიქტის თავიდან აცილების მიზნით, სამსახური შეიმუშავებს თანამშრომელთა ქცევის წესებს, რომლებიც მოაწესრიგებს მოქმედ თუ ყოფილ თანამშრომელთა საქმიანობას ფასიანი ქაღალდების შესახებ კანონმდებლობის შესაბამისად. ეს წესები ძალაში შედის სამსახურის მიერ მათი მიღებისთანავე.

2. მოქმედ თუ ყოფილ თანამშრომლებს უფლება არა აქვთ პირადი ინტერესებისათვის გამოიყენონ ან გაავრცელონ სამსახურში მუშაობის პერიოდში მიღებული კონფიდენციალური ინფორმაცია.

3. კონფიდენციალური ინფორმაცია, სამსახურის მიერ დადგენილი წესის შესაბამისად, შეიძლება გაუმჟღავნდეს მხოლოდ:

ა) სამსახურის თანამშრომლებს – მათ მიერ სამსახურებრივი მოვალეობის შესრულების მიზნით;

ბ) თვითრეგულირებადი ორგანიზაციის (თრო-ს) თანამდებობის პირებს – მათ მიერ ფასიანი ქაღალდების შესახებ კანონმდებლობის მოთხოვნათა შესრულების მიზნით;

გ) სამართალდამცავ ორგანოებს – სამართალდამრღვევთა მხილების მიზნით;

დ) სასამართლოებს;

ე) საზღვარგარეთის ქვეყნების შესაბამის ორგანოებს, ურთიერთგაგების მემორანდუმის ან საერთაშორისო ხელშეკრულებათა შესაბამისად;

4. პირი, რომელსაც ამ კანონის მიხედვით უფლება აქვს მიიღოს კომფიდენციალური ინფორმაცია სამსახურის თანამშრომლებისაგან, ვალდებულია დაიცვას ამ მუხლის პირველი, მე-2 და მე-3 პუნქტების მოთხოვნები.

5. თანამშრომლებმა სამსახურს სამსახურის მიერ განსაზღვრული ფორმიტ უნდა მიაწოდოს ინფორმაცია მათ მფლობელობაში არსებული ფასიანი ქაღალდების შესახებ, რათა თავიდან აიცილონ ინტერესთა კონფლიქტი სამსახურთან.

6. თანამშრომელთა მიერ თავიანთი სამსახურებრივი მოვალეობების შეუსრულებლობა ან არასათანადოდ შესრულება იწვევს პასუხისმგებლობას კანონით დადგენილი წესით.

7. სამსახურის თანამშრომელთა უკანონო ქმედებით მიყენებული ზარალი ანაზღაურდება კანონით დადგენილი წესით (11.07.2007. №5269 ეს კანონი ამოქმედდეს „საქართველოს ეროვნული ბანკის შესახებ“ საქართველოს ორგანულ კანონში ცვლილების შეტანის თაობაზე საქართველოს ორგანული კანონის შესაბამისად საქართველოს ფასიანი ქაღალდების ეროვნული კომისიისა და საქართველოს დაზღვევის სახელმწიფო ზედამხედველობის სამსახურის სალიკვიდაციო ღონისძიებების დასრულების შემდეგ).

მუხლი 52. შემოწმება

1. სამსახური უფლება მოსილია შეამოწმოს ფასიანი ქაღალდების ბაზრის მონაწილეთა საქმიანობა ფასიანი ქაღალდების შესახებ კანონმდებლობის მოთხოვნათა დაცვის უზრუნველსაყოფად.

2. შემოწმების ჩატარებისას სამსახურის მიერ დადგენილი წესებისა და საქართველოს კანონმდებლობის შესაბამისად, ოფიციალური მოწმობის წარდგენის შემდეგ სამსახურის თანამშრომელს შეუძლია შეამოწმოს ფასიანი ქაღალდების ბაზრის რეგულირებადი მონაწილის ან ემიტენტის საქმიანობასთან დაკავშირებული დავთრები და ჩანაწერები მათი განთავსების ადგილზე, გადაიღოს მათი ასლები, მოსთხოვოს რეგულირებად მონაწილეს, გამოითხოვოს ბანკიდან ამ ჩანაწერების ასლები, რეგულირებადი მონაწილის ან ემიტენტის თანამდებობის პირებისა და სხვა თანამშრომლებისაგან მიიღოს ინფორმაცია, ზეპირი და წერილობითი ახსნა-განმარტებანი წამოჭრილ საკითხებთან დაკავშირებით.

3. თუ შემოწმების პერიოდში სამსახური აღმოაჩენს ფასიანი ქაღალდების შესახებ კანონმდებლობის მოთხოვნათა დარღვევას, იგი უფლებამოსილია:

ა) მოსთხოვოს ფასიანი ქაღალდების ბაზრის რეგულირებად მონაწილეს ან ემიტენტს, აღმოფხვრას დარღვევა, ამ მიზნით გასცეს ბრძანებები (მითითებები) და დირექტივება და ზედამხედველობა გაუწიოს მათ შესრულებას;

ბ) დარღვევის შესახებ შეადგინოს ოქმი და აიმ პირებს, რომლებმაც დაარღვიეს ფასიანი ქაღალდების შესახებ კანონმდებლობა, დააკისროს ადმინისტრაციული პასუხისმგებლობა საქართველოს კანონმდებლობის შესახებ;

გ) კანონით განსაზღვრულ შემთხვევებში აწარმოოს მოკვლევა დადგენილი წესით.

4. შემოწმების პროცესში ფასიანი ქაღალდების ბაზრის რეგულირებადი მონაწილის მიერ სამსახურის მოთხოვნების შეუსრულებლობა შეიძლება გახდეს მისი ლეცენზიის გაუქმების საფუძველი.

5. თუ ფასიანი ქაღალდების ბაზრის რეგულირებადი მონაწილის ან ემიტენტის საქმიანობის შემოწმების შემდეგად სამსახური დაადგენს, რომ მისი ქმედება შეიცავს დანაშაულის ნიშნებს, სამსახური შემოწმების მასალებს უგზავნის მოკვლევის ან წინასწარი გამოძიების ორგანოებს.

6. სამსახური უფლებამოსილია შემოწმების მასალები ქვემდებარეობის შესაბამისად გადასცეს სხვა უფლებამოსილ სახელმწიფო ორგანოებს (11.07.2007. №5269 ეს კანონი ამოქმედდეს „საქართველოს ეროვნული ბანკის შესახებ“ საქართველოს ორგანულ კანონში ცვლილების შეტანის თაობაზე საქართველოს ორგანული კანონის შესაბამისად საქართველოს ფასიანი ქაღალდების ეროვნული კომისიისა და საქართველოს დაზღვევის სახელმწიფო ზედამხედველობის სამსახურის სალიკვიდაციო ღონისძიებების დასრულების შემდეგ).

მუხლი 53. უფლებამოსილებათა დელეგირება.

1. სამსახური უფლებამოსილია მიიღოს გადაწყვეტილება თავისი თანამშრომლისათვის უფლებამოსილების მინიჭების თაობაზე, სამსახურის ნებისმიერი ფუნქციის შესასრულებლად, გარდა სამსახურის წესის მიღებისა, შეცვლისა, შეჩერებისა თუ გაუქმებისა, ანგარიშვალდებული საწარმოს მიერ წარდგენილი გარკვეული ორგანიზაციის არაკონფიდენციალურად მიჩნევის შესახებ მის მიერ მიღებული გადაწყვეტილების გადასინჯვისა და ამ კანონით გათვალისწინებული პასუხისმგებლობის დაკისრებისა.

2. სამსახური უფლებამოსილია გადასინჯოს ან შეასწოროს ნებისმიერი დელეგირებული ქმედება. თუ სამსახური უარს იტყვის აღნიშნული ქმედების განხილვაზე ან არ განიხილავს მას თავის მიერ დადგენილი წესით განსაზღვრულ ვადაში, მაშინ იმ პირის ქმედება, რომლისთვისაც დელეგირებული იყო სამსახურის უფლებამოსილება, მიიჩნევა სამსახურის მიერ განხორციელებულ ქმედებად (11.07.2007. №5269 ეს კანონი ამოქმედდეს „საქართველოს ეროვნული ბანკის შესახებ“ საქართველოს ორგანულ კანონში ცვლილების შეტანის თაობაზე საქართველოს ორგანული კანონის შესაბამისად საქართველოს ფასიანი ქაღალდების ეროვნული კომისიისა

და საქართველოს დაზღვევის სახელმწიფო ზედამხედველობის სამსახურის სალიკვიდაციო ღონისძიებების დასრულების შემდეგ).

მუხლი 54. საჯარო ჩანაწერების წარმოება და სამსახურის მიერ მიღებული ზომების გამოქვეყნება

1. სამსახური ვალდებულია აწარმოოს საჯარო ჩანაწერები და შეინახოს:

ა) ყველა დოკუმენტი, წარდგენილი იმ ანგარიშვალდებულ საწარმოთა მიერ, რომლებმაც დამტკიცებული პროსპექტები გამოუშვეს ან რომელთა ფასიანი ქაღალდებიც საჯარო მიმოქცევაშია;

ბ) დოკუმენტები, წარდგენილი ანგარიშვალდებულ საწარმოთა მიერ ღიაობის მოთხოვნების უზრუნველსაყოფად, ემისიის პროსპექტების, ფასიანი ქაღალდების მფლობელთათვის დარიგებული, აქციონერთა კრებებთან დაკავშირებული მასალების (მინდობილობების მასალების) და პერიოდული ფინანსური ანგარიშების ჩათვლიტ, ამ კანონის მე-12, მე-14 და მე-15 მუხლებით გათვალისწინებული დოკუმენტები;

გ) ყველა დოკუმენტი, წარდგენილი ლიცენზიის მოსაპოვებლად ფასიანი ქაღალდების ბაზრის მონაწილეთა მიერ, რომლებიც განსაზღვრავს საჭირო კვალიფიკაციას, აგრეთვე ადასტურებს სამსახურის მიერ დადგენილ წესებთან მათ შესაბამისობა.

2. სამსახური უზრუნველყოფს ინფორმაციის ხელმისაწვდომობას. ყველა დაინტერესებულ პირს უფლება აქვს გაეცნოს მასალებს და დოკუმენტებს, გადაიღოს მათი ასლები სამუშაო საათების განმავლობაში სამსახურის ადგილსამყოფელ შენობაში.

3. სამსახური თავის მიერ დადგენილი წესიტ განსაზღვრული პროცედურის დაცვით უზრუნველყოფს ამ კანონის IX თავში მითითებული სამართალდარღვევებისა და შესაბამისი პასუხისმგებლობის ზომების შესახებ ინფორმაციის გამოქვეყნებას (11.07.2007. №5269 ეს კანონი ამოქმედდეს „საქართველოს ეროვნული ბანკის შესახებ“ საქართველოს ორგანულ კანონში ცვლილების შეტანის თაობაზე საქართველოს ორგანული კანონის შესაბამისად საქართველოს ფასიანი ქაღალდების ეროვნული კომისიისა და საქართველოს

დაზღვევის სახელმწიფო ზედამხედველობის სამსახურის სალიკვიდაციო ღონისძიებების დასრულების შემდეგ).

თაპი IX. პასუხისმგებლობა ფასიანი ქაღალდების შესახებ კანონმდებლობის დარღვევისათვის

მუხლი 55. ადმინისტრაციული და სისხლისსამართლებრივი პასუხისმგებლობა ფასიანი ქაღალდების შესახებ კანონმდებლობის დარღვევისათვის

1. ფასიანი ქაღალდების შესახებ საქართველოს კანონმდებლობის დარღვევის სახეები, სახდელები და ადმინისტრაციული პასუხისმგებლობის დაკისრების წესი განისაზღვრება საქართველოს ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევათა კოდექსით.

2. პირთა მიერ ამ კანონის, სამსახურის მიერ დადგენილი წესების, ფასიანი ქაღალდების შესახებ კანონმდებლობის მოთხოვნათა დარღვევის ან მისი შესაძლო ქმედებით ინვესტორთა ინტერესებისათვის საფრთხის შექმნის შემთხვევაში, სამსახური უფლებამოსილია სამართლებრივი აქტით:

ა) მოსთხოვოს სამართალდამრღვევ პირებსა და მათ თანამონაწილეებს, მიიღონ საჭირო ზომები თავიანთი საქმიანობის კანონმდებლობის მოთხოვნებთან შესაბამისობის უზრუნველსაყოფად სამსახურის მიერ დადგენილ ვადაში;

ბ) შეატყობინოს საზოგადოებრიობას სამართალდარღვევებისა და მათთვის დაკისრებული პასუხისმგებლობის ზომების შესახებ;

გ) 6 თვემდე ვადით ან უვადოდ შეაჩეროს ფასიანი ქაღალდების გაყიდვა ან გარიგება, რომლებიც ეწინააღმდეგება ამ კანონის მოთხოვნებს;

დ) უარი განაცხადოს ემისიის პროსპექტის დამტკიცებაზე; შეაჩეროს ან გააუქმოს დამტკიცებული პროსპექტის მოქმედება;

ე) მოსთხოვოს ფასიანი ქაღალდების ბაზრის რეგულირებად მონაწილეს, თანამდებობიდან დროებით ან სამუდამოდ გაათავისუფლოს ამ მონაწილის მართვაზე ან წარმომადგენლობაზე უფლებამოსილი პირები;

ვ) გააუქმოს თავის მიერ გაცემული ლიცენზია;

ზ) ფასიანი ქაღალდების ბაზარზე მონაწილეობა დროის გარკვეულ პერიოდით;

თ) გამოითხოვოს გადაწყვეტილება თვითრეგულირებადი ორგანიზაციის (თრო-ს) აღიარების შესახებ ამ კანონის მიხედვით;

ი) დააკისროს საქართველოს ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევათა კოდექსით გათვალისწინებული პასუხისმგებლობა (11.07.2007. №5269 ეს კანონი ამოქმედდეს „საქართველოს ეროვნული ბანკის შესახებ“ საქართველოს ორგანულ კანონში ცვლილების შეტანის თაობაზე საქართველოს ორგანული კანონის შესაბამისად საქართველოს ფასიანი ქაღალდების ეროვნული კომისიისა და საქართველოს დაზღვევის სახელმწიფო ზედამხედველობის სამსახურის სალიკვიდაციო ღონისძიებების დასრულების შემდეგ).

3. ფასიანი ქაღალდების ბაზრის წესების დამამძიმებელ გარემოებებში დარღვევისათვის შეიძლება დადგენილ იქნეს სისხლისსამართლებრივი პასუხისმგებლობა (27.07.99. №2255 საკანონმდებლო მაცნე №34(41)).

თაპი X. გარდამავალი დებულებანი

მუხლი 56. უფლებამონაცვლეობა, კომისიისა და ფასიანი ქაღალდების ბაზრის მონაწილეთა საქმიანობის წესი ამ კანონის ძალაში შესვლასთან დაკავშირებულ გარდამავალ პერიოდში

1. საქართველოს ფასიანი ქაღალდების ეროვნული კომისია იქმნება საქართველოს ფინანსთა სამინისტროსთან არსებული ფასიანი ქაღალდების და საფონდო ბირჟების ინსპექციის ბაზაზე და წარმოადგენს მის უფლებამონაცვლეს.

2. ამ კანონის 46-ე და 48-ე მუხლებით გათვალისწინებული წესით საქართველოს ფასიანი ქაღალდების კომისიის პირველი შემადგენლობის შექმნამდე, საქართველოს ფინანსთა სამინისტროსთან არსებული ფასიანი ქაღალდების და საფონდო ბირჟების ინსპექცია თავის საქმიანობას ახორციელებს საქართველოს ფინანსთა მინისტრიეს მიერ დამტკიცებული დებულების შესაბამისად.

3. კომისიის სამი წევრის უფლებამოსილება განისაზღვრება შესაბამისად 5, 4 და 3 წლის ვადით. კომისიის ფუნქციონირების დაწყების მიზნით კომისიის პირველი შემადგენლობის სრულ ფორმირებამდე კომისიის თავჯდომარის მოვალეობას ასრულებს 5 წლის ვადით დანიშნული კომისიის წევრი. კომისია მუშაობას

იწყებს ამ სამი წევრის დანიშვნის თანავე, ხოლო მუხლს დაემატოს შემდეგი შინაარსის მე-4 და მე-5 პუნქტები:

4. კომისიის პირველ შემადგენლობაში კომისიის ორ წევრად, შესაბამისად არა უმეტეს 1 და 2 წლის ვადით, საქართველოს პრესიდენტს უფლება აქვს, დროებითი ღონისძიების სახით, თანამდებობაზე პირდაპირ დანიშნოს მაღალგანვითარებული ფინანსური და საფონდო ბაზრის რეგულირების სფეროში მუშაობის არანაკლებ 5 წლის გამოცდილების მქონე და კონკურსის საფუძველზე შერჩეული უცხო ქვეყნის ორი მოქალაქე.

5. კომისიის ხუთივე წევრის დანიშვნისთანავე კომისია იღებს გადაწყვეტილებას კომისიის წევრთაგან თავჯდომარის არჩევის შესახებ, რომელსაც ამტკიცებს საქართველოს პრეზიდენტი; (20.07.99 №2255 საკანონმდებლო მაცნე №34(41))

6. ემიტენტებმა, რომლებიც ახორციელებენ ფასიანი ქაღალდების საჯარო შეთავაზებას, ამ კანონის მე-3–8 მუხლის მოთხოვნები უნდა დააკმაყოფილონ ამ კანონის ამოქმედებიდან 6 თვის ვადაში, ამასთან ბოლო 2 წლის ფინანსური ანგარიშები, დადასტურებული დამოუკიდებელი აუდიტორის მიერ დადგენილი წესით, წარდგენილ უნდა იქნეს ამ კანონის ამოქმედებიდან 18 თვის ვადაში.

7. იმ ემიტენტების მიმართ, რომელთა მიერ გამოშვებული საჯარო ფასიანი ქაღალდების მფლობელთა რაოდენობა 100-ს არ აღემატება და ეს ფასიანი ქაღალდები სავაჭროდ დაშვებული არ არის საფონდო ბირჟაზე, ამ კანონის:

ა) მე-10, მე-12 და მე-14 მუხლებით გათვალისწინებული მოთხოვნები ძალაში შედის 2003 წლის 1 სექტემბრიდან და აღნიშნული მუხლებით განსაზღვრული ვადების დენა იქცევა შესაბამის მოთხოვნათა ძალაში შესვლის დღიდან;

ბ) მე-11 მუხლის მე-2 და მე-4 პუნქტებით გათვალისწინებული მოთხოვნები ძალაში შედის 2003 წლის 1 ნოემბრიდან, აღნიშნული პუნქტებით განსაზღვრული საანგარიშგებო ვადების შესაბამისად;

8. საფონდო ბირჟა, საბროკერო კომპანია თუ ბროკერი, რომელიც ლიცენზირებულია ამ კანონის ამოქმედებამდე, ამ კანონის ამოქმედებიდან 1 წლის განმავლობაში ექვემდებარება ხელახალ ლიცენზირებას ამ კანონის მოთხოვნათა

შესაბამისად. ბანკს, რომელსაც ამ კანონის მიღებამდე აქვს ფასიანი ქაღალდების ბაზრის ინსტიტუციონალური მონაწილის ლიცენზია, უფლება ექლევა საქართველოს ფასიანი ქაღალდების კომისიის იურიდიქციის ქვეშ გააგრძელოს ამ ლიცენზიით ნებადართული საქმიანობა ლიცენზიით გათვალისწინებული ვადის განმავლობაში.

9. ფასიანი ქაღალდების რეგისტრატორი ექვემდებარება ხელახალ ლიცენზირებას ამ კანონის მიღებიდან 6 თვის განმავლობაში.

10. თუ ამ კანონის ამოქმედებამდე ლიცენზირებულ საფონდო ბირჟას სურს შეინარჩუნოს ლიცენზია, მისმა მესაკუთრეებმა, რომლებიც არ აკმაყოფილებენ ამ კანონის 27-ე მუხლში მოცემულ მოთხოვნებს, 1 წლის განმავლობაში უნდა აიღონ საბროკერო კომპანიის ლიცენზია ან გაასხვისონ თავისი საკუთების უფლება იმ პირებზე, რომლებიც აკმაყოფილებენ მოთხოვნებს.

თაპი XI. დასკვნითი დებულებანი

მუხლის 57. დასკვნითი დებულებანი

1. ეს კანონი ამოქმედდეს გამოქვეყნებიდან მე-15 დღეს

2. ამ კანონის ამოქმედებისთანავე ძალადაკარგულად ჩაითვალოს საქართველოს პრეზიდენტის 1997 წლის 9 აგვისტოს № 412 ბრძანებული „სააქციო საზოგადოების აქციათა რეგისტრაციის სისტემის ჩამოყალიბების ზოგიერთ ორგანიზაციულ ღონიზიებათა შესახებ“.

3. საქართველოს ფასიანი ქაღალდების ეროვნული კომისიის დადგენილების „ფასიანი ქაღალდების რეგისტრის წარმოების წესების“ ამოქმედებისთანავე ძალადაკარგულად ჩაითვალოს საქართველოს პრეზიდენტის 1998 წლის 18 ივნისის №375 ბრძანებულება „აქციათა რეგისტრის წარმოების შესახებ დროებითი დებულების თაობაზე“ (18.07.2003. №2503)

თბილისი,
1998 წლის 24 დეკემბერი.
№ 1745-რს

10. საქართველოს კანონი

სალიზინგო საქმიანობის ხელშეწყობის შესახებ

ამ კანონის მიზანია საქართველოს სამოქალაქო კოდექსით გათვალისწინებული ღიზინგის ხელშეკრულებით წარმოშობილ ურთიერთობათა განვითარება და სალიზინგო საქმიანობის ხელშეწყობა.

თავი I-მობალი ღებულბანი

მუხლი 1. ტერმინთა განმარტება

ამ კანონში გამოყენებულ ტერმინებს აქვთ შემდეგი მნიშვნელობა:

ა) ღიზინგი – ღიზინგის საგნის გამცემის მიერ (შემდგომში - გამცემი) ნასყიდობის ხელშეკრულების საფუძველზე ღიზინგის საგნის მესაკუთრისაგან ან მწარმოებლისაგან ღიზინგის საგნის შექენა (ან მისი დამზადება) ღიზინგის საგნის მიმღებისათვის (შემდგომში - მიმღები) დროებით ფასიან სარგებლობაში გადაცემის მიზნით, მისი გამოსყიდვის უფლებით ან ვალდებულებით;

ბ) ღიზინგის საგანი – ამორტიზაციას დაქვემდებარებული ნებისმიერი სახის ქონება;

გ) ღიზინგის საგნის საწყისი ღირებულება – ღიზინგის საგნის ღირებულება მისი გადაცემის მომენტიისათვის;

დ) ღიზინგის ხელშეკრულების მთლიანი ფასი – ღიზინგის საზღაურის მთლიანი თანხა;

ე) ღიზინგის საზღაური – მიმღების მიერ გამცემისათვის პერიოდულად გადასახდელი ღიზინგის ხელშეკრულებით განსაზღვრული თანხა (ან ამ თანხის ღირებულების პროდუქცია), რომლის გადახდით (ან მიწოდებით) მიმღები გამცემს თანდათანობით უნაზღაურებს ღიზინგის საგნის საწყის ღირებულებასა (ღიზინგის საგნის ნარჩენი ღირებულების გამოკლებით) და ღიზინგის სარგებელს;

ვ) ღიზინგის სარგებელი – ღიზინგის ხელშეკრულების მთლიან ფასსა და ღიზინგის საგნის საწყის ღირებულებას

(ლიზინგის საგნის ნარჩენი ღირებულების გამოკლებით) შორის სხვაობა;

ზ) შეღავათიანი პერიოდი – ლიზინგის საწყისი პერიოდი, რომლის განმავლობაშიც მიმღები არ იხდის ლიზინგის საზღაურს;

თ) ქველიზინგი – მიმღების მიერ მესამე პირისათვის ლიზინგის საგნით სარგებლობის უფლების გადაცემა ლიზინგის ხელშეკრულების საფუძველზე;

ი) ლიზინგის საგნის გამყიდველი – ლიზინგის საგნის მესაკუთრე ან მწარმოებელი ფიზიკური ან იურიდიული პირი, რომელიც ლიზინგის საგანს ნასყიდობის ხელშეკრულების საფუძველზე გადასცემს გამცემს ან მიმღებს.

მუხლი 2. ლიზინგის სახეები

ლიზინგის სახეებია:

ა) პირდაპირი ლიზინგი, როდესაც გამცემი თვითონ არის ლიზინგის საგნის მესაკუთრე ან მწარმოებელი;

ბ) კომპენსაციური ლიზინგი, როდესაც მიმღები ლიზინგის საზღაურს იხდის პროდუქციით (საქონელი, სამუშაო, მომსახურება);

გ) სერვისული ლიზინგი, როდესაც ლიზინგის ხელშეკრულება ითვალისწინებს გამცემის ან მის მიერ მოწვეული პირის მიერ ლიზინგის საგნის მართვას, დაზღვევას, საგარანტიო მომსახურებას, რემონტს და ა.შ.;

დ) სუფთა ლიზინგი, როდესაც ლიზინგის ხელშეკრულება არ ითვალისწინებს გამცემის მიერ ლიზინგის საგნის რაიმე სახით მომსახურებას.

თავი II. ლიზინგის ხელშეკრულება

მუხლი 3. ლიზინგის ხელშეკრულება

1. ბუღალტრული აღრიცხვის მიზნებისათვის მხარეების მიერ დადებული ხელშეკრულება ლიზინგის ხელშეკრულებად ჩაითვლება, თუ იგი ითვალისწინებს ერთ-ერთ შემდეგ პირობას:

ა) ლიზინგის ხელშეკრულების ვადის გასვლისას მიმღები ხდება ლიზინგის საგნის მესაკუთრე ისე, რომ არ იხდის დამატებით თანხას ან ეს თანხა უმნიშვნელოა;

ბ) ლიზინგის ხელშეკრულების ვადა არსებითად უთანაბრდება ან მეტია ლიზინგის საგნის ეკონომიკური მომსახურების ვადაზე და მიმღები ხდება ლიზინგის საგნის მესაკუთრე უმნიშვნელო თანხის გადახდით;

გ) ლიზინგის ხელშეკრულების ვადა არსებითად უთანაბრდება ან მეტია ლიზინგის საგნის ეკონომიკური მომსახურების ვადაზე და მიმღებს არა აქვს უფლება შეწყვიტოს ლიზინგის ხელშეკრულება სულ ცოტა ლიზინგის საზღაურის სრულად გადახდის გარეშე;

დ) ლიზინგის ხელშეკრულებით განსაზღვრული ერთი ან რამდენიმე საწყისი ვადის გასვლისას მიმღები ვალდებულია გააგრძელოს ლიზინგი ლიზინგის საგნის ეკონომიკური მომსახურების სრული ან არსებითად სრული ვადით ან იყიდოს ლიზინგის საგანი;

ე) ლიზინგის ხელშეკრულებით განსაზღვრული ერთი ან რამდენიმე საწყისი ვადის გასვლისას მიმღებს უფლება აქვს გადაწყვიტოს, გააგრძელებს თუ არა ლიზინგს ლიზინგის საგნის ეკონომიკური მომსახურების სრული ან არსებითად სრული ვადით დამატებითი თანხის გადახდის გარეშე ან ლიზინგის გაგრძელების მომენტისათვის ლიზინგის საგნის საბაზრო ფასზე მნიშვნელოვნად ნაკლები თანხის გადახდით;

ვ) ლიზინგის ხელშეკრულებით განსაზღვრული ერთი ან რამდენიმე საწყისი ვადის გასვლისას მიმღებს უფლება აქვს გადაწყვიტოს, გახდეს თუ არა ლიზინგის საგნის მესაკუთრე დამატებითი თანხის გადახდის გარეშე ან მესაკუთრედ გახდომის მომენტისათვის ლიზინგის საგნის საბაზრო ფასზე მნიშვნელოვნად ნაკლები თანხის გადახდით.

2. გარდა ამ მუხლის პირველი პუნქტით გათვალისწინებული ერთ-ერთი პირობისა, ლიზინგის ხელშეკრულებაში, როგორც წესი, აღნიშნული უნდა იყოს, რა შემთხვევაში ითვლება ლიზინგის საგანი მიღებულად და ლიზინგის საგნის მიღების ვადა.

მუხლი 4. ქველიზინგის ხელშეკრულება

1. ქველიზინგის ხელშეკრულება წარმოადგენს ლიზინგის ფორმის ხელშეკრულებას, რომლის საფუძველზედაც მიმღები ლიზინგის საგანს გადასცემს მესამე პირს.

2. გამცემის წერილობითი თანხმობის გარეშე ქველიზინგი დაუშვებელია.

მუხლი 5. ლიზინგის ხელშეკრულების რეგისტრაცია

1. გამცემს შეუძლია ლიზინგის ხელშეკრულება რეგისტრაციაში გაატაროს შესაბამის საჯარო რეესტრში.

2. თუ ლიზინგის ხელშეკრულება არ არის რეგისტრირებული შესაბამის საჯარო რეესტრში, ეს გარემოება არ წარმოადგენს მისი ბათილად ცნობის საფუძველს.

თავი III. ლიზინგის ხელშეკრულების მხარეთა უფლება-მოვალეობები

მუხლი 6. გამცემის საკუთრების უფლების დაცვა

ლიზინგის საგანი ცალკე უფლების ობიექტია და მიუხედავად იმისა, როგორ იქნება დაკავშირებული იგი სხვა უძრავ ან მოძრავ ნივთთან, გამცემის საკუთრების უფლება ლიზინგის საგანზე ძალაში რჩება ლიზინგის ხელშეკრულების შესაბამისად მიმღების საკუთრებაში ლიზინგის საგნის გადასვლის მომენტამდე.

მუხლი 7. გამცემის უფლება-მოვალეობები

1. გამცემს შეუძლია ლიზინგის ხელშეკრულებიდან გამომდინარე თავისი უფლებები ან მათი ნაწილი გადასცეს მესამე პირს. ამასთან, ამ უფლებების გადაცემა არ ათავისუფლებს გამცემს ლიზინგის ხელშეკრულებით აღებული ვალდებულებისაგან და არ ცვლის ლიზინგის ხელშეკრულების არსს.

2. მიმღების მიერ ლიზინგის ხელშეკრულებით აღებული ვალდებულების შეუსრულებლობის შემთხვევაში გამცემს უფლება აქვს მოშალოს ლიზინგის ხელშეკრულება.

3. ლიზინგის ხელშეკრულების მოშლამდე გამცემი ვალდებულია თავის მიერ ხელმოწერილი წერილობითი შეტყობინება ლიზინგის ხელშეკრულების მოშლის შესახებ

გაუგზავნოს მიმღებს ლიზინგის ხელშეკრულებაში მითითებულ მისამართზე, ხოლო მისი არარსებობის შემთხვევაში მიმღების ბოლო ცნობილ მისამართზე. ამ შეტყობინებაში აღნიშნული უნდა იყოს ის ვალდებულება, რომლის შეუსრულებლობის გამოც გამცემი აპირებს ლიზინგის ხელშეკრულების მოშლას, და ვადა, რომელიც მიმღებს ეძლევა ვალდებულების შესასრულებლად. ეს ვადა არ უნდა იყოს 15 დღეზე ნაკლები. თუ ვალდებულება შესრულდება გამცემის მიერ განსაზღვრულ დროში, ლიზინგის ხელშეკრულება არ მოიშლება.

4. გამცემს უფლება აქვს არ განუსაზღვროს მიმღებს ამ მუხლის მე-3 პუნქტით გათვალისწინებული ვადა, თუ აშკარაა, რომ:

- ა) მიმღებს არ შეუძლია ვალდებულების შესრულება;
- ბ) ლიზინგის საგანს მნიშვნელოვნად დაზიანების საფრთხე ემუქრება;
- გ) ლიზინგის საგნის ადგილსამყოფელი შეიძლება შეიცვალოს გამცემის ნებართვის გარეშე.

5. გამცემს უფლება აქვს ლიზინგის ხელშეკრულების მოშლისთანავე დაიბრუნოს ლიზინგის საგანი.

6. მიმღების მიერ ლიზინგის ხელშეკრულებით აღებული ვალდებულების შეუსრულებლობის შემთხვევაში გამცემს უფლება აქვს მიმღებს მოსთხოვოს ლიზინგის საზღაურის მთლიანი თანხის გადახდა და გამცემის მფლობელობაში ლიზინგის საგნის გადასვლასთან დაკავშირებული ხარჯების ანაზღაურება ამ მუხლის შესაბამისად ლიზინგის საგანზე მფლობელობისა და სარგებლობის უფლებების მოპოვების მომენტისათვის ლიზინგის საგნის საბაზრო ფასისა და იმ თანხის გამოკლებით, რომელიც მიმღებმა უკვე გადაიხადა ლიზინგის საზღაურის სახით. თუ ასეთი გაანგარიშების შედეგად მიიღება დადებითი რიცხვი, მიმღები ვალდებულია გადაუხადოს გამცემს ამ რიცხვის შესაბამისი თანხა, ხოლო თუ მიიღება უარყოფითი რიცხვი, გამცემი ვალდებულია

გადაუხადოს მიმღებს ამ რიცხვის დადებითი ეკვივალენტის შესაბამისი თანხა.

7. ამ მუხლის მე-6 პუნქტის მიზნებისათვის ლიზინგის საგნის საბაზრო ფასის განსაზღვრისას სხვა ფაქტორებთან ერთად გათვალისწინებული უნდა იყოს გამცემის მიერ ლიზინგით გადაცემული ლიზინგის საგნის გაყიდვის ან ლიზინგის საგნის განმეორებითი ლიზინგით გადაცემის ფასი და პირობები.

მუხლი 8. მიმღების უფლება-მოვალეობები

1. მიმღებს შეუძლია ლიზინგის ხელშეკრულებიდან გამომდინარე თავისი უფლებები მესამე პირს გადასცეს მხოლოდ გამცემის წერილობითი თანხმობით.

2. მიმღების მიერ ლიზინგის საგნის მიღების მომენტიდან მთელი პასუხისმგებლობა ლიზინგის საგნის დაზიანებაზე ან დაღუპვაზე გადადის მიმღებზე.

3. თუ მიმღების თანხმობის გარეშე ნასყიდობის ხელშეკრულებაში შეტანილი ცვლილებით მიმღებს მიადგა ზიანი ან მხარეების მიერ ნასყიდობის ხელშეკრულება ბათილად იქნა ცნობილი, მიმღებს უფლება აქვს მოითხოვოს ზიანის ანაზღაურება.

4. მიმღებს შეუძლია სასამართლოში შეიტანოს სარჩელი იმ ზიანის ანაზღაურებისთვის, რომელიც მას მიადგა გამცემის მიერ საქართველოს კანონმდებლობისა და ლიზინგის ხელშეკრულების პირობების დარღვევით ლიზინგის საგნის დაბრუნებისას. ამასთან, მიმღებს არა აქვს უფლება მოითხოვოს თავის მფლობელობაში ლიზინგის საგნის აღდგენა.

მუხლი 9. მიმღების უფლებები ლიზინგის საგნის

გამყიდველის მიმართ

1. ლიზინგის საგნის გამყიდველის ყველა ვალდებულება განსაზღვრული გამცემსა და ლიზინგის საგნის გამყიდველს შორის დადებული ნასყიდობის ხელშეკრულებით, აგრეთვე ლიზინგის საგნის გამყიდველის მიერ გამცემისათვის მიცემული ყველა სახის გარანტია სრულდება მიმღების სასარგებლოდ ისე, თითქოს მიმღები იყოს ნასყიდობის

ხელშეკრულების მხარე, თუ ლიზინგის ხელშეკრულებით სხვა რამ არ არის გათვალისწინებული.

2. გამცემი ლიზინგის საგნის გამყიდველთან დადებული ნასყიდობის ხელშეკრულების ასლს გადასცემს მიმღებს ან სხვა ფორმით აცნობებს ამ ხელშეკრულებით განსაზღვრულ ვალდებულებებსა და გარანტიებს მანამ, სანამ მიმღები ვალდებული გახდება ლიზინგის ხელშეკრულებით.

თავი III. კონტროლი

მუხლი 10. მიმღების ვალდებულებები გამცემის მიერ კონტროლის განხორციელებისას

1. გამცემს უფლება აქვს განახორციელოს კონტროლი მიმღების მიერ ლიზინგის ხელშეკრულებისა და სხვა თანმხლები ხელშეკრულებების პირობების შესრულებაზე.

2. მხარეები ლიზინგის ხელშეკრულებით ან სხვა თანმხლები ხელშეკრულებებით წინასწარ განსაზღვრავენ ამავე ხელშეკრულებების პირობების შესრულებაზე კონტროლის განხორციელების მიზანსა და წესს.

3. მიმღები ვალდებულია უზრუნველყოს გამცემის შეუფერხებელი დაშვება ლიზინგის საგანთან და მასთან დაკავშირებულ ტექნიკურ დოკუმენტაციასთან.

4. გამცემს უფლება აქვს მიმღებს წერილობით მოსთხოვოს კონტროლის განსახორციელებლად საჭირო ინფორმაციის მიწოდება, ხოლო მიმღები ვალდებულია დააკმაყოფილოს ეს მოთხოვნა.

თავი IV. ანგარიშსწორების წესი

მუხლი 11. ანგარიშსწორების წესი

1. ლიზინგის საზღაურის მოცულობა, გადახდის წესი და პერიოდულობა განისაზღვრება ლიზინგის ხელშეკრულებით. თუ მიმღები და გამცემი ანგარიშსწორებას ახორციელებენ პროდუქციის მეშვეობით, ამ შემთხვევაში პროდუქციის ფასი განისაზღვრება მხარეთა შეთანხმებით ან მისი საბაზრო ფასით.

2. მიმღების მიერ ლიზინგის საზღაურის გადახდის ვალდებულება ძალაშია ლიზინგის საგნის მიღების მომენტიდან, რომელიც განსაზღვრულია ლიზინგის

ხელშეკრულებით, ხოლო შედგავათიანი პერიოდის არსებობის შემთხვევაში – ლიზინგის ხელშეკრულებით განსაზღვრული თარიღიდან.

თავი V. ბაკოტრება

მუხლი 12. მიმღების გაკოტრება

მიმღების გაკოტრების შემთხვევაში ლიზინგის ხელშეკრულებით მიღებული ლიზინგის საგანი არ წარმოადგენს გაკოტრების მასის ნაწილს.

მუხლი 13. გამცემის გაკოტრება

გამცემის გაკოტრების შემთხვევაში მის კრედიტორებს არა აქვთ იმაზე მეტი უფლება ლიზინგის საგანზე, ვიდრე გამცემს ექნებოდა ლიზინგის ხელშეკრულებით.

თავი VI. დასკვნითი დაბეჭობა

მუხლი 14. კანონის ამოქმედება

ეს კანონი ამოქმედდეს გამოქვეყნებისთანავე.

თბილისი,
2002 წლის 7 მაისი.
1392 - II ს

11. ინვესტიციების რეგულირების სანებართვო სისტემა

ინვესტიციების რეგულირების სანებართვო სისტემა წარმოდგენილია სახელმწიფო მართვის ორი ინსტრუმენტით: კონცესია და ლიცენზია. კონცესია ისტორიულად არის იმ სახელმწიფოს ტერიტორიაზე ეკონომიკური საქმიანობაში უცხოური ინვესტიციების დაშვების კლასიკური ფორმა, რომელიც ამ ინვესტიციებს რთავს ნებას.

კონცესია. კონცესია შეგვიძლია ვუწოდოთ სახელმწიფოს ან მის მიერ უფლებამოსილი სახელმწიფო ორგანოს იმ აქტს, რომელიც ითვალისწინებს პირისთვის სუბიექტური უფლების მინიჭებას შეზღუდული ტერიტორიის ფარგლებში სამეწარმეო საქმიანობის განხორციელებაზე წარმოების გარკვეულ სფეროში, ვაჭრობასა თუ მომსახურების სფეროში. კონცესიის გამოყენების სავალდებულო წინაპირობაა კანონში ზოგადი ფორმით იმის ფორმულირება, რომ აღნიშნული საქმიანობა საერთოდ ეკრძალება კერძო პირებს, მათ შორის – უცხოელებსაც. კონცესიის ამგვარი განმარტება გამომდინარეობს როგორც ქართველი, ისე საზღვარგარეთელი იურისტების ნაშრომებიდან¹.

კონცესიების გადაცემის სისტემას როგორც განვითარებად ქვეყნებში უცხოური ინვესტიციების მართვის მეთოდს ფართოდ იყენებდნენ ნავთობმოპოვების სფეროში. მაგრამ როგორც საზღვარგარეთის ლიტერატურაში უსვამენ ხაზს, სწორედ „სასარგებლო წიაღისეულის მოპოვების სფეროში, განსაკუთრებით – ნავთობის მრეწველობაში, პირველად შეიმუშავეს უცხოური ინვესტიციების სამართლებრივი რეგულირების საფუძვლები, რომლებიც საშუალებას გვაძლევენ

¹ იხ.: Носов Н. К кризису понятия концессионного договора // Советское право. 1926. №3-4; Богуславский М.М. Перестройка международных отношений и правовая природа концессионных договоров // Международное сотрудничество и Международное право. М., 1977; Сосна С.А. Концессионные договоры с иностранными инвесторами // <http://www.yabloko.net/Themes/inv-2.html> – октябрь 2001г.; Cattan H. The Law of Oil Concessions. N.Y., 1967; Barraz p. The Legal Status of Oil Concessions // The Journal of World Trade Law. London, 1971; Bettems D. Contrats entre Etats et persons privees etrangers. Losanne, 1988.

გავიგოთ უფრო გვიანდელი დროის ამ ინვესტიციების სამართლებრივ რეგულირებაში მომხდარი ცვლილებები¹. უცხოური ინვესტიციების სამართლებრივი რეგულირების მიზნებზე კონცესიის მისაღებების მარტივად ხსნიდნენ. კონცესია ყოველთვის არის სახელმწიფო საკუთრებაში მყოფი ქონების გამოყენებაზე კონცესიონერის სუბიექტური უფლების წარმოშობის საფუძველი².

შუა საუკუნეებში, როდესაც ყველაფერი, რაც კი სახელმწიფოს ტერიტორიაზე იმყოფებოდა, სიუზერენის საკუთრება იყო, კონცესია იმ ურთიერთობათა ძირითადი სამართლებრივი ფორმა იყო, რომლებიც უმაღლეს ხელისუფლებასა და მის ქვეშევრდომებს შორის მყარდებოდა. ეს ნიშანი კონცესიას ახლაც გამოარჩევს მართვის ინსტრუმენტების სისტემაში. თუმცა, ამჟამად კონცესიის გამოყენება შეზღუდულია იმ ურთიერთობათა სფეროთი, რომლებიც სახელმწიფო და მუნიციპალური ხელისუფლების ორგანოების მონოპოლიას შეადგენენ, აგრეთვე, იმ ურთიერთობათა სფეროთი, რომლებიც სახელმწიფო საკუთრების გამოყენებას უკავშირდება. ამ განმასხვავებელი ნიშნების წყალობით, კონცესია საშუალებას გვაძლევს „საფუძველი ჩაეყაროს პრივატიზაციის პროგრამებიდან გამორიცხული სახელმწიფო და მუნიციპალური საკუთრების კერძო-მეურნეობრივ გამოყენებას“³.

სახელმწიფო ხელისუფლების აქტის ფორმის მქონე კონცესია მეორე მსოფლიო ომის შემდგომ წლებში

¹ Somarajah M. The International Law on Foreign Invesyment. Cambridge University Press, 1994. გვ. 30.

² В литературе возникающее на осно концессии или концессионного договора право часто называют “исключительным правом, которое имеет четко очерченную направленность”, что подтверждает гражданство-правуюприроду этого права как субъективного права (см.: Сосна С.А. Концессионные договоры с иностранными инвесторами // <http://www.yabloko.net/Themes/inv-2.html> – октябрь 2001 г. гв. 5.

³ Сосна С.А. Заключение Института государства т права по проекту Федерального закона о договорах концессии с российскими и (или) иностранными инвесторами (о концессионных договорах, заключаемых с российскими и иностранными инвесторами) // <http://www.epicenter.ru/Themes/Invest/concesslaw-1.html> _ ноябрь 2001 г. гв. 1.

პრაქტიკულად მთლიანად გამოდევნა კონცესიის ხელშეკრულებამ. კონცესიას, როგორც წესი, გადასცემდნენ კონცესიონერის მიერ იმ სამუშაოთა შესრულების პირობით, რომლებითაც სახელმწიფო იყო დაინტესებული და რომლებიც ინფრასტრუქტურული და სოციალური ობიექტების შექმნას უკავშირდებოდა. ამ პირობებმა მიიღო ხელშეკრულების მიხედვით კონცესიონერის ვალდებულებათა ფორმა, ხელშეკრულების თავისებურება კი იყო ხელშეკრულების მოქმედების აბსოლუტურად დამოკიდებულება მასში მონაწილე სახელმწიფოს ნებაზე, რომელიც თვითონ წყვეტდა, შეენარჩუნებინა თუ შეეწყვიტა კონცესიის მოქმედება.

ხელშეკრულების შესრულების დამოკიდებულება მისი მონაწილე სახელმწიფოს ცალმხრივ ნებაზე კონცესიის ხელშეკრულების სამართლებრივი ბუნების შესახებ ხანგრძლივი კამათის საფუძველი გახდა. კამათის არსი სინამდვილეში იმაზე დაჰყავდათ, მართლზომიერად უნდა მიენიათ თუ არა სახელმწიფოს მოქმედებანი იმ უფლების უკან გამოწვევის დროს, რომელიც მისი ნებით ჰქონდა გადაცემული კონკრეტულ პირს. კონცესიის უკან გამოწვევა შეგვიძლია გავუთანაბროთ კერძო საკუთრების ნაციონალიზების აქტს, რადგან ამ შემთხვევაშიც კერძო-მეურნეობრივი საქმიანობის შეწყვეტას ეხება საქმე. სახელმწიფოს მიერ ნაციონალიზების უდავო უფლების აღიარება საერთაშორისო-სამართლებრივ დოკუმენტებში იქნა დადასტურებული¹. საკამათო აღარც სახელმწიფოს მიერ კონცესიის უკან გამოწვევის უფლებაა. ამასთან დაკავშირებით განსაკუთრებით დიდი ყურადღება დაუთმეს კონცესიონერის უფლებათა უზრუნველყოფის მრავალფეროვან მეთოდებს.

კონცესიის ხელშეკრულების როგორც სამოქალაქო სამართლებრივი ხელშეკრულების გაგებისკენ გადადგმული პირველი ნაბიჯი იყო მასში იმ პირობების ჩართვა, რომლებიც ამ ხელშეკრულებაში კერძო პირის უფლებების დაცვას

¹ იხ. Проблемы международного частного права / Под ред. Н.И.Марышевой. Сб. ст., посвященный памяти Лазаря Адолфовича Лунца. М., 2000. гл. 125-127.

უზრუნველყოფდა ეს პირობები ეხებოდა ხელშეკრულების მონაწილე მხარეებს შორის გაჩენილი დავის მოგვარების წესს, ხოლო თუკი ხელშეკრულება უცხოელ პირთან იყო დადებული გამოსაყენებელი უფლების შერჩევას. იმ ხელშეკრულებაში კერძო პირის უფლებათა დაცვის უზრუნველსაყოფად, რომელიც სახელმწიფოსთან იდებოდა, მნიშვნელოვანი უზრუნველმყოფი ეფექტი ჰქონდა ხელშეკრულების იმ პირობას, რომელიც ითვალისწინება საერთაშორისო სამართლის ნორმების გამოყენებას ხელშეკრულებიდან გამომდინარე დავების მოგვარების დროს.

კონცესიის ხელშეკრულებებში საერთაშორისო სამართლის ნორმებისა და პრინციპების გამოყენების შესახებ პირობების შეტანას იმ დავის მოსაგვარებლად, რომელიც კონცესიონერსა და კონცედენტ სახელმწიფოს შორის წარმოიშობა, კონცესიონერის უფლებათა დაცვის უზრუნველყოფის საიმედოს აშუალებად მიიჩნევდნენ. ამგვარი უზრუნველმყოფი ზომის გამოყენებას ყველა იურისტი არ უჭერდა მხარს¹. მათგან განსხვავებით, ამ ზომის მზარდამჭერები იყვნენ კომერციულ კონტრაქტებიდან მიმდინარე დავებში მონაწილე პრაქტიკოსი იურისტები². მაშინაც კი, თუკი კონცესიის ხელშეკრულება არ შეიცავდა საერთაშორისო სამართლის ნორმების გამოყენების შესახებ პირობებს, ზოგიერთი იურისტი მაინც იცავდა ამის აუცილებლობას, რისთვისაც ეყრდნობოდა კონცესიის საფუძველზე დადებული კონტრაქტების ინტერნაციონალიზაციის დოქტრინას³.

კონცესიების გაუქმებასთან დაკავშირებით წარმოქმნილი დავების გამო საერთაშორისოს ასამართლოს მიერ გამოტანილ გადაწყვეტილებებში აღიარებული იყო, რომ კონცესიის ხელშეკრულებიდან გამომდინარე ურთიერთობები ერვონული

¹ იხ., მაგალითად: Сапожников в.И. НеокOLONиалистские доктрины международной защиты иностранных концессий ежегодник международного права 1966-1967. М., 1968. გვ. 90-99.

² Wengler W. Immunité législative des contrats multinationaux//Revue critique de droit international privé. Paris. 1974. No.4. გვ. 661.

³ Kahn Ph. Etat actuel du droit des investissements étrangers dans les pays en voie de développement// The Present State of International Law. Kluwert, 1973. გვ.284.

კერძო სამართლის სფერო ეკუთვნის და რომ საჭიროა სახელშეკრულებო ურთიერთობათა გამოცალკაეება იმ ურთიერთობებისაგან, რომლებიც სახელმწიფოსა და კონცესიონერს შორის წარმოიშობა კონცესიის გადაცემასთან დაკავშირებით¹. კონცესიის გადაცემასთან დაკავშირებით წარმოქმნილი საჯარო და კერძო სამართლებრივი ურთიერთობების გამიჯვნა ორი მიმართულებით მიმდინარეობდა. ერთი მათგანია ორ სახელმწიფოს შორის საერთაშორისო ხელშეკრულებათა დადება სასარგებლო წიაღისეულის საბადოების ექსპლუატაციის წესის შესახებ ამ სახელმწიფოების იურიდიული პირების მონაწილეობისას². მეორე მიმართულებაა კონცესიის ხელშეკრულებისთვის გარანტიის ხელშეკრულების უზრუნველმყოფი ხასიათის მინიჭება, რომელსაც კერძო სამართლის ნორმები არეგულირებს.³

კონცესიის ხელშეკრულების როგორც სამოქალაქო-სამართლებრივი გარიგების თავისებურება ისაა, რომ ხელშეკრულების შინაარსი დაყვანილია კერძო მეწარმის მიერ იმ ობიექტების დაფიანსების წესის დადგენაზე, რომლებითაც სახელმწიფოთა დაინტერესებული (ინფრასტრუქტურის ობიექტები). ხელშეკრულების შინაარსის შეცვლა და მისთვის მხარეების საქმიანობის დაფინანსების სახის სამეურნეო კავშირების ორგანიზებაზე არსებული ხელშეკრულების ხასიათის მინიჭება კარდინალურად ცვლის მის სამართლებრივ ბუნებას და საქმიანობის ნებისმიერ სფეროში ინვესტიციების მართვის უნივერსალურ ინსტრუმენტად აქცევს მას. მრავალი ქვეყნის მასობრივი კომუნიკაციის, საფოსტო-საექსპედიციო სამსახურების, განათლებისა და ჯანმრთელობის დაცვის,

¹ International Court of Justice. Anglo-Iranian Co. case. Judgment of July 22 nd. 1952.// Yearbook of International Law Commission. 1959. Vol.II. P.29.

² ამგვარ საერთაშორისო შეთანხმებას მიეკუთვნება, მაგალითად, Франко-Алжирское соглашение 1960 гю и более позднее Соглашение между Австралией и Индонезией 1990 г. О Франко-Алжирском соглашении см. более подробно в кн.: Cattan H. The Law of Oil Concessions. N.Y., 1967. О Соглашении между Австралией и Индонезией: "Treaty on the Zone of Cooperation in An Area between the Indonesian Province of East Timor and Northern Anstraoia// International Legal materials. 19990. V.XXIX. No.3.

³ Сосна С.А. Концессионные договоры с иностранными инвесторами // <http://www/yabloko.nt/Themes/inv-2html> – октябрь 2001 г. გვ.6.

ტურიზმის, მშენებლობის, საბინაო-კომუნალური მეურნეობის სფეროში კონცეფციის ხელშეკრულების გამოყენების პრაქტიკა იმაზე მეტყველებს, რომ კონცესიის თანამედროვე ხელშეკრულებებში არ არსებობს თვით კონცესიის როგორც იმ აქტის კატეორია, რომელიც კერძო-მეურნეობრივი საქმიანობის განხორციელების ნებას რთავს კონცესიონერს. თუმცა, რჩება მისი მთავარი განმასხვავებელი ნიშანი – ურთიერთობები კერძო სამართლის სუბიექტსა და ხელისუფლების ორგანოს შორის.

კონცესიის ხელშეკრულება არსი ხელშეკრულება საქმიანობის ორგანიზებაზე, კონკრეტულად – კერძო პირის მიერ ინვესტიციის (დაფინანსების) განხორციელებაზე. იჯარის, მინდობით მართვის და სანარდო ურთიერთობები კიდევაც რომ იყოს კონცესიის ხელშეკრულებაში, ისინი მეორე პლანზე გადადიან და კონცესიის ხელშეკრულების მხოლოდ თავისებურებებად გვევლინებიან საქმიანობის ამა თუ იმ სფეროში. კონცესიის ხელშეკრულების არსებითი პირობაა კონცესიონერისთვის საქმიანობის განხორციელების და მისგან მოგების მიღების უფლებათა გარანტირება. ეს გარანტია გამოხატულია ხელშეკრულების პირობებში, რომელიც იმას ეხება, რაც ხელშეკრულების პირობების არსებითად შეცვლად შეგვიძლია მივიჩნიოთ. ხელშეკრულება იმასაც განსაზღვრავს, თუ რა სამართლებრივი შედეგები დგება იმ გარემოებათა არსებითად შეცვლის შემთხვევაში, რომლებიც შეუძლებელს ხდიან მხარეების მიერ კონცესიის ხელშეკრულების შესრულებას (*clausula rebus sic stantidis*).

საქართველოს პრაქტიკაში კონცესიის ხელშეკრულების როგორც განსაკუთრებული სახის სამოქალაქო-სამართლებრივი ხელშეკრულების შემოღება ინვესტიციების მართვის ახალის ინსტრუმენტის გაჩენას ნიშნავს. პროდუქციის გაყოფის ხელშეკრულებებისგან განსხვავებით, კონცესიის ხელშეკრულება როგორც კერძო პირების მიერ განხორციელებული დაფინანსების შესახებ ხელშეკრულება არ უნდა შეიცავდეს ისეთ პირობებს, რომლებიც ითვალისწინებენ კონცესიის ან ლიცენზიის მოქმედების მიჩნევას ისეთი აქტის მოქმედებად, რომელიც სახელმწიფო

ხელისუფლების პრეროგრატივის შემადგენელი საქმიანობის კერძო დაფინანსების ნებას იძლევა, როგორც ამას აკეთებენ პროდუქციის დაყოფის შესახებ დადებულ ხელშეკრულებებში.

კონცესიის ხელშეკრულება მასში მითითებული საქმიანობის დაფინანსების განხორციელებაზე კონცესიონერის სუბიექტური უფლების წარმოქმნის ერთადერთი სამართლებრივი საფუძველია. ხელშეკრულების შინაარსი და მასში სახელმწიფოს მონაწილეობა საშუალებას გვაძლევს ხელშეკრულება მივაკუთვნოთ ინვესტიციების მართვის სამოქალაქო-სამართლებრივი მეთოდების კატეგორიას.

ჩვენი აზრით, კონცესიის ხელშეკრულების დადების შემთხვევაში საჭირო არაა ისეთი ლიცენზიის აღება, რომელსაც კერძო სამეწარმეო საქმიანობის განხორციელებაზე ნებართვის ხასიათი აქვს. ყაზახეთის კანონმდებლობა, მაგალითად, 1999 წლიდან იყენებს წიაღის გამოყენების წმინდა სააკონტრაქტო სისტემას და უარს ამბობს კონცესიონერის მიერ ლიცენზიის აღების მოთხოვნაზე¹.

ურთიერთობათა რეგულირების სახელშეკრულებო ფორმების გამოყენება საპორტფელო ინვესტიციების შემთხვევაშიც შეიძლება. ფინანსების ბაზარზე დეცენტრალიზებული, ე.ი. სამოქალაქო-სამართლებრივი რეგულირების მეთოდი ხორცშესხმულია საკრედიტო ორგანიზაციებს შორის გაფორმებულ გენერალურ შეთანხმებებში, ფინანსების ბაზრისა ად საინვესტიციო მომსახურების ბაზრის პროფესიულ მონაწილეთა ხელშეკრულებების ტიპიურ პროფორმებში. აღნიშნული ხელშეკრულებები, რომლებშიც ცალკეული დებულებები შესაძლოა „შევაჭრებული“ იყოს, მხარეების ქცევის წესების სტანდარტიზაციის მაღალი დონით გამოირჩევა, რსი გამოც ისინი საბაზრო ურთიერთობათა რეგულირების მეთოდად შეგვიძლია განვიხილოთ. იგი ეყრდნობა სანებართვო სისტემას, რომელსაც საფინანსო მომახურების ბაზრის პროფესიული

¹ Kenjebaeva A., Hogan J. Natural Resources in the republic of Kazashstan / / International Financial Law Review Guide to Energy and Power. Supplement to October Issue. 2001.

მონაწილეების მიმართ იყენებენ.

ინვესტიციების რეგულირებაში სანებართვო სისტემა კონცესიის გარდა მოიცავს ლიცენზიების გაცემის სისტემას. ამასთან, ლიცენზიის ცნებას სხვადასხვა შინაარსი შეიძლება ჰქონდეს: ლიცენზია როგორც სამეწარმეო საქმიანობის განხორციელებათვის კერძო პირის პროფესიული ვარგისიანობის აღიარება და ლიცენზია როგორც სამეწარმეო საქმიანობაზე ნების დართვა კერძო მეწარმეების მიერ ამ საქმიანობის მოწყობის აკრძალვის გამო. ამ ბოლო შემთხვევაში ლიცენზიის ცნება, არსებითად, კონცესიის ცნებას ემთხვევა.

ბაზრის პროფესიული მონაწილისთვის მის პროფესიულ მომზადებასთან დაკავშირებული საქმიანობის განხორციელებაზე მიცემულ ლიცენზიას სულ სხვა ხასიათი აქვს, ვიდრე უფლებამოსილი ორგანოს მიერ სასარგებლო წიაღისეულის მოპოვებაზე გაცემულ ლიცენზიას. ცალკეული სახის საქმიანობის ლიცენზირებასთან დაკავშირებულ სანებართვო სისტემას რეგულირების სხვა მიზნები აქვს, ვიდრე წიაღით სარგებლობის ლიცენზირებას. იგი საბაზრო ურთიერთობათა ორგანიზებისკენაა მიმართული და არ უკავშირდება ბაზარზე კერძო კაპიტალის დაშვებას. ცალკეულ სახის საქმიანობის ლიცენზირების საბოლოო მიზანია ბაზრის პროფესიული მონაწილეების მიერ გაწეული ამა თუ იმ მომახურების მომხმარებელთა უფლებების დაცვა. ამ დროს მომსახურების მიმწოდებლებსა და მომხმარებლებს შორის ურთიერთობები სამოქალაქო სამართლის სუბიექტებს შორის ურთიერთობებად გვევლინება. ამ შემთხვევაში სახელმწიფო ორგანოები ბაზრის მონაწილეების ნებით წარმოშობილი საბაზრო ურთიერთობების დამკვირვებლებად გამოდიან. ბაზრის პროფესიულ მონაწილეებზე გაცემული ლიცენზია გარკვეული სახის მომსახურების ბაზრის ორგანიზების ერთგვარი მეთოდის როლს თამაშობს.

რეკომენდებული ლიტერატურა

საქართველოს კონსტიტუცია.

საქართველოს კანონი საინვესტიციო საქმიანობის ხელშეწყობისა და გარანტიების შესახებ. თბილისი. 1997. საქართველოს პარლამენტის უწყებანი. №29-30/5.

საქართველოს კანონი საქართველოს ეროვნული საინვესტიციო სააგენტოს შესახებ. თბილისი. 2002 წლის 19 ივნისი №1519-III.

საქართველოს კანონი ინვესტიციების სახელმწიფო მხარდაჭერის შესახებ. თბილისი. 2006 წლის 30 ივნისი №3424-რს.

ქოქიაური ლ. საინვესტიციო მენეჯმენტი და პოლიტიკა. 2 ტომად. ტ.1. თბ.: თსუ, 2008

ჯინუტი მ. საქართველოს ფასიანი ქაღალდების ბაზარი. თბ.: საგაომოც. ფირმა „საიხლე“. 2003.

Богуславский М.М. Перестройка международных отношений и правовая природа концессионных договоров // Международное сотрудничество и Международное право. М., 1977;

Вознесенская Н. Иностранные инвестиции: Россия и мировой опыт (сравнительно-правовой комментарий). М.: “КОНТРАКТ”, ИНФРА - М, 2002.

Инвестиционное законодательство. Сборник нормативных актов. Официальный текст. сост. Ю.В.Лазарева. М.: ТК ВЕЛБИ, 2005.

Носов Н. К кризису понятия концессионного договора // Советское право. 1926. №3-4;

Проблемы международного частного права / Под ред. **Н.И.Марышевой**. Сб. ст., посвященный памяти Лазаря Адолфовича Лунца. М., 2000. გვ. 125-127.

Сапожников В.И. НеокOLONIALისტские доктрины международной защиты иностранных концессий ежегодник международного права 1966-1967. М., 1968. გვ. 90-99.

Сосна С.А. Концессионные договоры с иностранными инвесторами // <http://www.yabloko.nt/Themes/inv-2.html> – октябрь 2001г. გვ. 5-6

Сосна С.А. Заключение Института государства и права по проекту Федерального закона о договорах концессии с российскими и (или) иностранными инвесторами (о концессионных

договорах, заключаемых с российскими и иностранными инвесторами) // <http://www.epicenter.ru/Themes/Invest/concesslaw-1.html> _ ноябрь 2001г. 83. 1.

Франко-Алжирское соглашение 1960 г. и более позднее Соглашение между Австралией и Индонезией 1990 г. О Франко-Алжирском соглашении см. более подробно в кн.: **Cattan H.** The Law of Oil Concessions. N.Y., 1967. О Соглашении между Австралией и Индонезией: "Treaty on the Zone of Cooperation in An Area between the Indonesian Province of East Timor and Northern Anstraoia // International Legal materials. 1990. V.XXIX. No.3.

Annual report: Exchange; arrangement and Exchange restrictions. Washington.

Barraz p. The Legal Status of Oil Concessions // The Journal of World Trade Law. London, 1971;

Bettems D. Contrats entre Etats et persons privees etrangers. Losanne, 1988.

East-West joint-ventures: Economic commission for Europe. N.Y.: UN, 1988.

Boulouis J. Droit institutlimel des communautes Europeennes. P., 1984.

Cattan H. The Law of Oil Concessions. N.Y., 1967.

International Court of Justice. Anglo-Iranian Co. case. Judgment of July 22 nd. 1952. // Yearbook of International Law Commission. 1959. Vol.II. P.29.

Kahn Ph. Etat actuel du droit des investissements etrangers dans les pays en vois de developpement // The Present State of International Law. Kluwert, 1973. 83..284.

Kenjebaeva A., Hogan J. Natural Resources in the republic of Kazashstan // International Financial Law Review Guide to Energy and Power. Supplement to October Issue. 2001.

News from JCSJD, spring 2000. vol. 17. №1. p.13.

Code of Liberalization of Capital Movements. CECD. 1992.

Somarajah M. The International Law on Foreign Invesyment. Cambridge University Press, 1994. 83. 30.

Wengler W. Immunité legislatif des contrats multinationaux // Revue critique de droit international privés. Paris. 1974. No.4. 83. 661.

**ლამარა ქოქიაური
ლევან ბერიაშვილი
საინვესტიციო კანონმდებლობა**

**ЛАМАРА КОКИАУРИ
ЛЕВАН БЕРИАШВИЛИ
ИНВЕСТИЦИОННОЕ ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВО**

**LAMARA QOQLAURI
LEVAN BERIASHVILI
INVESTMENT LEGISLATION**

ტექნიკური რედაქტორი – მბალაეაძე
კომპიუტერული უზრუნველყოფა: მ.ცაგარეიშვილი
კორექტორები – ნ.ჩოღრიშვილი, ნ.ქოქიაური

გადაეცა წარმოებას 13.01.2009.
ხელმოწერილია დასაბეჭდად 22.01.2009.
საბეჭდი ქაღალდი – 60X80 1/16
პირობითი საბეჭდი თაბახი – 16,5
დაიბეჭდა – 12.02.2009

ტირაჟი 300

ფასი სახელშეკრულებო